

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄ - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 4
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2010

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΦΕΤΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΒΛΑΧΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ-ΚΟΚΚΑΛΙΑΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: ΔΕΠΟΥΝΤΗ-ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗ ΧΡΥΣΗ

ΤΑΜΙΑΣ: ΡΟΥΣΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΕΛΗ: ΒΑΣΙΛΙΚΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΒΛΑΧΟΝΙΚΟΛΕΑ-ΣΤΑΘΑΚΗ ΣΤΥΛΙΑΝΗ

ΔΡΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΥ ΕΛΕΝΗ

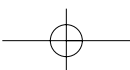
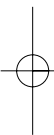
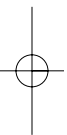
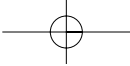
ΠΑΠΑΘΕΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΟΥΛΑΝΤΖΑ-ΑΓΡΕΒΗ ΜΑΡΙΑ

ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΤΡΙΓΑΖΗ ΦΩΤΕΙΝΗ

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΑΜΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΝΟΜΟΙ**ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.****3858 (ΦΕΚ Α' 102/01.07.2010)**

Προσαρμογή του Ελληνικού Δικαίου στο πρότυπο νόμου του έτους 1997 για τη «Διασυνοριακή πτώχευση» της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σκοπός και πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι να παρέχει με την προσαρμογή στο πρότυπο νόμου «για τη διασυνοριακή αφερεγγυότητα» της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την προαγωγή της προοδευτικής εναρμόνισης και ενοποίησης του Δικαίου του Διεθνούς Εμπορίου, αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την αντιμετώπιση περιπτώσεων διασυνοριακής πτώχευσης με σκοπό την προώθηση:

α) της συνεργασίας μεταξύ των ημεδαπών δικαστηρίων και συνδίκων με αλλοδαπά δικαστήρια και συνδίκους σε υποθέσεις διεθνούς πτώχευσης,

β) της μεγαλύτερης ασφάλειας δικαίου για τις συναλλαγές και τις επενδύσεις,

γ) της δίκαιης και αποτελεσματικής διαχείρισης περιπτώσεων διεθνούς πτώχευσης για την προστασία των συμφερόντων των πιστωτών και άλλων ενδιαφερόμενων προσώπων, καθώς και του οφειλέτη,

δ) της προστασίας και μεγιστοποίησης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη και

ε) της διευκόλυνσης για τη διάσωση οικονο-

μικά προβληματικών επιχειρήσεων, με σκοπό την προστασία των επενδύσεων και τη διατήρηση των θέσεων απασχόλησης.

2. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται, όταν:

α) αλλοδαπό δικαστήριο ή αλλοδαπός σύνδικος ζητά συνδρομή στην Ελλάδα σε σχέση με αλλοδαπή διαδικασία ή

β) ζητείται συνδρομή από άλλο Κράτος σχετικά με διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα ή

γ) αλλοδαπή διαδικασία και διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα διεξάγονται συγχρόνως σε σχέση με τον ίδιο οφειλέτη ή

δ) πιστωτές ή άλλα ενδιαφερόμενα πρόσωπα σε άλλο Κράτος έχουν έννομο συμφέρον να ζητήσουν την έναρξη ή να συμμετάσχουν σε διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα.

3. Ο παρών νόμος δεν έχει εφαρμογή σε διαδικασία που αφορά σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις και πιστωτικά ιδρύματα, επιχειρήσεις επενδύσεων οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες που συνεπάγονται κατοχή κεφαλαίων ή κινητών αξιών τρίτων, καθώς και σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου:

α) «Αλλοδαπή διαδικασία» νοείται η συλλογική δικαστική ή διοικητική διαδικασία σε άλλο Κράτος, συμπεριλαμβανομένης και της σχετικής με την πτώχευση προσωρινής διαδικασίας, η οποία προϋποθέτει την αφερεγγυότητα του οφειλέτη και συνεπάγεται τη μερική ή ολική στέρηση της διοίκησης της περιουσίας του (πτωχευτική απαλλοτρίωση) και το διορισμό συνδίκου προς το σκοπό εκκαθάρισης ή αναδιοργάνωσης.

β) «Αλλοδαπή κύρια διαδικασία» νοείται η αλλοδαπή διαδικασία που διεξάγεται στο Κράτος, όπου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του.

γ) «Αλλοδαπή μη κύρια διαδικασία» νοείται η αλλοδαπή διαδικασία, που δεν είναι κύρια διαδικασία και διεξάγεται στο Κράτος όπου ο

οφειλέτης έχει εγκατάσταση κατά την έννοια της περίπτωσης στ' του παρόντος άρθρου.

δ) «Αλλοδαπός σύνδικος» νοείται το πρόσωπο ή όργανο, συμπεριλαμβανομένου και του προσωρινώς οριζόμενου, που έχει αρμοδιότητα στο πλαίσιο της αλλοδαπής διαδικασίας, να διοικεί ή να προβαίνει σε εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας ή να επιβλέπει τη διαχείριση των υποθέσεων του οφειλέτη λόγω αναδιοργάνωσης.

ε) «Αλλοδαπό δικαστήριο» νοείται η δικαστική ή άλλη αρχή άλλου Κράτους που είναι αρμόδια να ελέγχει ή εποπτεύει μια αλλοδαπή κύρια ή μη κύρια διαδικασία.

στ) «Εγκατάσταση» νοείται ο τόπος εργασιών, όπου ο οφειλέτης ασκεί οποιαδήποτε μη προσωρινή οικονομική δραστηριότητα στην οποία χρησιμοποιεί τον ανθρώπινο παράγοντα και άλλα περιουσιακά στοιχεία.

ζ) «Πτωχευτικός Κώδικας» νοείται το σύνολο των διατάξεων του ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» (ΦΕΚ 153 Α'), όπως αυτός εκάστοτε ισχύει.

η) «Διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα» νοείται η πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα.

Άρθρο 3

Διεθνείς υποχρεώσεις

Στο βαθμό που διάταξη του παρόντος νόμου συγκρούεται με υποχρέωση του Ελληνικού Κράτους, που απορρέει από οποιαδήποτε συνθήκη ή άλλης μορφής συμφωνία στην οποία έχει συμβληθεί με ένα ή περισσότερα Κράτη, οι όροι της συνθήκης ή της συμφωνίας υπερισχύουν.

Άρθρο 4

Αρμοδιότητα δικαστηρίου ή συνδίκου

Αρμόδιοι για την αναγνώριση αλλοδαπών διαδικασιών και τη συνεργασία με αλλοδαπά δικαστήρια, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, είναι το αρμόδιο, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, για την κήρυξη της πτώχευσης δικαστήριο και ο σύνδικος, αντιστοίχως.

Άρθρο 5

Εξουσίες για ενέργειες σε άλλο Κράτος

Ο σύνδικος, που διορίζεται από το αρμόδιο ημεδαπό δικαστήριο, δικαιούται να ασκεί σε άλλο Κράτος όλες τις εξουσίες που του αναγνωρίζει ο Πτωχευτικός Κώδικας σύμφωνα και στο βαθμό που επιτρέπεται από το εφαρμοστέο αλλοδαπό δίκαιο.

Άρθρο 6

Δημόσια τάξη

Το δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί ενέργεια, που προβλέπεται από τον παρόντα νόμο, αν αυτή είναι αντίθετη προς τη Δημόσια τάξη.

Άρθρο 7

Πρόσθετη συνδρομή

Ο παρών νόμος δεν περιορίζει την εξουσία του δικαστηρίου ή του συνδίκου να παράσχει Πρόσθετη συνδρομή σε αλλοδαπό σύνδικο, σύμφωνα με άλλες διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 8

Ερμηνεία

Κατά την Ερμηνεία του παρόντος νόμου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η διεθνής του προέλευση και η επιδίωξη ομοιογενούς εφαρμογής του και της τήρησης της καλής πίστης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΣΥΝΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΩΝ ΣΕ ΗΜΕΔΑΠΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άρθρο 9

Δικαίωμα απευθείας πρόσβασης

Ο αλλοδαπός σύνδικος έχει Δικαίωμα απευθείας πρόσβασης στο αρμόδιο ημεδαπό δικαστήριο.

Άρθρο 10

Περιορισμένη δικαιοδοσία

Αίτηση που υποβάλλεται, σύμφωνα με τον πα-

ρόντα νόμο, σε ημεδαπό δικαστήριο από αλλοδαπό σύνδικο, δεν επεκτείνει τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου ως προς τον αλλοδαπό σύνδικο ή τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποθέσεις του οφειλέτη σε άλλο Κράτος παρά μόνο σε σχέση με το αντικείμενο της αίτησης.

Άρθρο 11

Αίτηση αλλοδαπού συνδίκου για την έναρξη πτωχευτικής διαδικασίας στην Ελλάδα

Ο αλλοδαπός σύνδικος δικαιούται να υποβάλει αίτηση για την έναρξη διαδικασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Πτωχευτικού Κώδικα, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπουν τα άρθρα 2 και 3 του Κώδικα αυτού.

Άρθρο 12

Συμμετοχή αλλοδαπού συνδίκου σε πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα

Από την αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας, ο αλλοδαπός σύνδικος δικαιούται να συμμετέχει σε διαδικασίες του Πτωχευτικού Κώδικα που αφορούν στον οφειλέτη.

Άρθρο 13

Πρόσβαση αλλοδαπών πιστωτών σε πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, οι αλλοδαποί πιστωτές έχουν τα ίδια δικαιώματα σχετικά με την έναρξη και τη συμμετοχή σε διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα την οποία έχουν και οι πιστωτές με συνήθη διαμονή, κατοικία ή έδρα στην Ελλάδα.

2. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου δεν θίγει την κατάταξη απαιτήσεων, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, υπό τον περιορισμό ότι οι απαιτήσεις αλλοδαπών πιστωτών δεν θα καταταχθούν σε τάξη κατώτερη από την τάξη των ανέγγυων πιστωτών, εκτός αν πρόκειται για πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης (περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του Πτωχευτικού Κώδικα).

Άρθρο 14

Γνωστοποιήσεις προς πιστωτές που έχουν συνήθη διαμονή, κατοικία ή έδρα σε άλλο Κράτος για πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα

1. Γνωστοποιήσεις που, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, γίνονται προς πιστωτές με συνήθη διαμονή, κατοικία ή έδρα στην Ελλάδα, γίνονται και προς τους πιστωτές που έχουν συνήθη διαμονή, κατοικία ή έδρα σε άλλο Κράτος. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα με σκοπό να ειδοποιηθεί πιστωτής του οποίου η διεύθυνση δεν είναι ακόμα γνωστή.

2. Η γνωστοποίηση γίνεται προς τους αλλοδαπούς πιστωτές ατομικά, εκτός αν το δικαστήριο θεωρεί ότι, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, κάποια άλλης μορφής γνωστοποίηση είναι πιο κατάλληλη. Για τη γνωστοποίηση δεν απαιτείται η τήρηση έγγραφου ή άλλου παρόμοιου τύπου.

3. Η γνωστοποίηση προς αλλοδαπούς πιστωτές για την έναρξη διαδικασίας:

α) ορίζει εύλογο χρόνο και τον τόπο αναγγελίας των απαιτήσεων,

β) ορίζει αν οι εμπραγμάτως ασφαλισμένοι πιστωτές υποχρεούνται να αναγγείλουν τα εμπράγματα δικαιώματά τους, και

γ) περιλαμβάνει κάθε άλλη πληροφορία αναγκαία προς γνωστοποίηση, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα και τις αποφάσεις του δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Άρθρο 15

Αίτηση για αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας

1. Ο αλλοδαπός σύνδικος έχει δικαίωμα να υποβάλει αίτηση προς το αρμόδιο δικαστήριο για την αναγνώριση της αλλοδαπής διαδικα-

σίας στην οποία έχει ορισθεί σύνδικος.

2. Με την αίτηση προς αναγνώριση συνυποβάλλεται:

α) επικυρωμένο αντίγραφο της απόφασης έναρξης της αλλοδαπής διαδικασίας και ορισμού του αλλοδαπού συνδίκου ή

β) βεβαίωση του αλλοδαπού δικαστηρίου που να πιστοποιεί την ύπαρξη της αλλοδαπής διαδικασίας και το διορισμό του αλλοδαπού συνδίκου ή

γ) σε περίπτωση έλλειψης των ως άνω εγγράφων, οποιαδήποτε άλλη απόδειξη αποδεκτή από το δικαστήριο ως προς την ύπαρξη της αλλοδαπής διαδικασίας και το διορισμό του αλλοδαπού συνδίκου.

3. Με την αίτηση προς αναγνώριση συνυποβάλλεται και δήλωση του αλλοδαπού συνδίκου, με την οποία προσδιορίζονται όλες οι γνωστές σε αυτόν αλλοδαπές διαδικασίες σχετικά με τον οφειλέτη.

4. Το δικαστήριο μπορεί να απαιτήσει μετάφραση στην ελληνική γλώσσα των εγγράφων που υποβάλλονται προς υποστήριξη της αίτησης προς αναγνώριση.

Άρθρο 16

Τεκμήρια σχετικά με την αναγνώριση

1. Αν η απόφαση ή η βεβαίωση της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου αναφέρει ότι η αλλοδαπή διαδικασία είναι διαδικασία, κατά την έννοια της περίπτωσης α' του άρθρου 2, και ότι ο αλλοδαπός σύνδικος είναι πρόσωπο ή όργανο κατά την έννοια της περίπτωσης δ' του άρθρου 2, το δικαστήριο δικαιούται να θεωρήσει ότι αυτά τεκμαίρονται.

2. Το δικαστήριο δικαιούται να θεωρήσει ότι είναι γνήσια τα έγγραφα, που υποβάλλονται, ανεξάρτητα από το αν είναι επικυρωμένα ή μη.

3. Μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, ο τόπος της καταστατικής έδρας του οφειλέτη ή της συνήθους διαμονής, στην περίπτωση φυσικού προσώπου, τεκμαίρεται ότι είναι το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη.

Άρθρο 17

Απόφαση για αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 6, η αλλοδαπή διαδικασία αναγνωρίζεται, αν:

α) είναι διαδικασία, κατά την έννοια της περίπτωσης α' του άρθρου 2,

β) ο αλλοδαπός σύνδικος, που ζητεί την αναγνώριση, είναι πρόσωπο ή όργανο, κατά την έννοια της περίπτωσης δ' του άρθρου 2,

γ) συνυποβάλλονται με την αίτηση τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 15 στοιχεία, και

δ) η αίτηση έχει υποβληθεί στο δικαστήριο που αναφέρεται στο άρθρο 4.

2. Η αλλοδαπή διαδικασία αναγνωρίζεται:

α) ως αλλοδαπή κύρια διαδικασία, αν διεξάγεται στο Κράτος όπου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του ή

β) ως αλλοδαπή μη κύρια διαδικασία, αν ο οφειλέτης έχει εγκατάσταση, κατά την έννοια της περίπτωσης στ' του άρθρου 2, σε άλλο Κράτος.

3. Η απόφαση για την αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας εκδίδεται το συντομότερο δυνατόν.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 15, 16, 17 και 18 δεν εμποδίζουν την τροποποίηση ή την άρση της αναγνώρισης, αν αποδειχθεί ότι οι προϋποθέσεις αναγνώρισης ήταν πλήρως ή μερικώς ελλιπείς ή έπαψαν να υφίστανται.

Άρθρο 18

Μεταγενέστερες πληροφορίες

Από την κατάθεση της αίτησης προς αναγνώριση ή από την αναγνώριση της αλλοδαπής διαδικασίας, ο αλλοδαπός σύνδικος οφείλει να ενημερώνει το δικαστήριο, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, για:

α) κάθε ουσιώδη μεταβολή σχετικά με την αλλοδαπή διαδικασία ή το διορισμό του και

β) για οποιαδήποτε άλλη διαδικασία σχετικά με τον ίδιο οφειλέτη της οποίας λαμβάνει γνώση.

Άρθρο 19

Δυνητική προσωρινή προστασία με βάση την αίτηση προς αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας

1. Από την κατάθεση της αίτησης προς αναγνώριση και μέχρι την έκδοση της απόφασης, το δικαστήριο μπορεί, μετά από αίτημα του αλλοδαπού συνδίκου, να παρέχει προσωρινή προστασία, εφόσον συντρέχει επείγουσα ανάγκη για την προστασία των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη ή των συμφερόντων των πιστωτών. Μέτρα προσωρινής προστασίας είναι ιδίως:

α) η αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης επί περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη,

β) η ανάθεση της διαχείρισης ή της διάθεσης όλων ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στην Ελλάδα, σε αλλοδαπό σύνδικο ή άλλο πρόσωπο οριζόμενο από το δικαστήριο, προκειμένου να προστατεύσει και διατηρήσει την αξία των περιουσιακών στοιχείων, τα οποία από τη φύση τους ή εξαιτίας άλλων περιστάσεων, υπόκεινται σε φθορά, υποτίμηση ή με άλλον τρόπο βρίσκονται σε κίνδυνο,

γ) οποιοδήποτε μέτρο έννομης προστασίας από τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις γ', δ' και ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 21.

2. Τα μέτρα προσωρινής προστασίας δημοσιοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Πτωχευτικού Κώδικα.

3. Τα μέτρα προσωρινής προστασίας του παρόντος άρθρου παύουν με την έκδοση της απόφασης επί της αιτήσεως προς αναγνώριση, εκτός αν παραταθούν, σύμφωνα με την περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 21.

4. Το δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί την παροχή προσωρινής προστασίας, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, αν αυτή επηρεάζει την αλλοδαπή κύρια διαδικασία.

Άρθρο 20

Αποτελέσματα της αναγνώρισης αλλοδαπής κύριας διαδικασίας

1. Η αναγνώριση αλλοδαπής κύριας διαδικασίας αναστέλλει:

α) την έναρξη ή συνέχιση των ατομικών δώξεων των πιστωτών σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις ή την ευθύνη του οφειλέτη,

β) την αναγκαστική εκτέλεση σε περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη και

γ) το δικαίωμα μεταβίβασης, επιβάρυνσης ή με άλλον τρόπο διάθεσης οποιωνδήποτε περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

2. Η έκταση, η τροποποίηση ή η άρση της αναστολής των περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου ρυθμίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 19, 25, 26, 66, 67, 77, 78, 135, 146, 147, 166 του Πτωχευτικού Κώδικα.

3. Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν θίγει το δικαίωμα πιστωτή να ζητήσει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της απαίτησής του κατά του οφειλέτη.

4. Οι κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου συνέπειες της αναγνώρισης της αλλοδαπής κύριας διαδικασίας δεν θίγουν το δικαίωμα πιστωτή να ζητήσει την έναρξη διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε το δικαίωμα αναγγελίας των απαιτήσεών του, σύμφωνα με τα άρθρα 89-95 του Πτωχευτικού Κώδικα.

Άρθρο 21

Δυνητική έννομη προστασία με βάση την αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας

1. Συγχρόνως ή και μετά την αναγνώριση μιας αλλοδαπής διαδικασίας, κύριας ή μη κύριας, το δικαστήριο μπορεί, μετά από αίτημα του αλλοδαπού συνδίκου, να παρέχει οποιαδήποτε κατάλληλη προστασία, εφόσον συντρέχει ανάγκη να προστατευτούν τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη ή τα συμφέροντα των πιστωτών. Μέτρα προστασίας είναι ιδίως:

α) η αναστολή έναρξης ή συνέχισης ατομικών δώξεων που αφορούν στα περιουσιακά στοιχεία, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις ή την ευθύνη του οφειλέτη, στο βαθμό που αυτή δεν

έχει ανασταλεί, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 20,

β) η αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης σε περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, στο βαθμό που αυτή δεν έχει ανασταλεί, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 20,

γ) η αναστολή του δικαιώματος μεταβίβασης, επιβάρυνσης ή με άλλον τρόπο διάθεσης περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, στο βαθμό που το δικαίωμα αυτό δεν έχει ανασταλεί, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 20,

δ) η εξέταση μαρτύρων, η λήψη αποδείξεων ή η παροχή πληροφοριών που αφορούν στα περιουσιακά στοιχεία, τις υποθέσεις, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις ή την ευθύνη του οφειλέτη,

ε) η ανάθεση της διαχείρισης ή διάθεσης όλων ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, που βρίσκονται στην Ελλάδα, στον αλλοδαπό σύνδικο ή σε άλλο πρόσωπο διοριζόμενο από το δικαστήριο,

στ) η επέκταση της παρασχεθείσας έννομης προστασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 19,

ζ) η παροχή στον αλλοδαπό σύνδικο οποιασδήποτε πρόσθετης εξουσίας που απονέμει το Ελληνικό Δίκαιο στον σύνδικο.

2. Συγχρόνως ή μετά την αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας, κύριας ή μη κύριας, το δικαστήριο μπορεί, μετά από αίτημα του αλλοδαπού συνδίκου, να αναθέσει τη διανομή όλων ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, που βρίσκονται στην Ελλάδα, σε αλλοδαπό σύνδικο ή άλλο πρόσωπο, που ορίζεται από το δικαστήριο, αν το δικαστήριο πεισθεί ότι τα συμφέροντα των πιστωτών στην Ελλάδα προστατεύονται επαρκώς.

3. Κατά την παροχή έννομης προστασίας, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, σε σύνδικο αλλοδαπής μη κύριας διαδικασίας, το δικαστήριο πρέπει να πεισθεί ότι η προστασία συνδέεται με περιουσιακά στοιχεία τα οποία, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, έπρεπε να αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης αλλοδαπής μη κύριας

διαδικασίας, ή αφορά σε πληροφορίες που απαιτούνται για τη διαδικασία.

Άρθρο 22

Προστασία πιστωτών και άλλων ενδιαφερόμενων προσώπων

1. Κατά την παροχή ή την άρνηση έννομης προστασίας, σύμφωνα με τα άρθρα 19 ή 21, ή κατά την τροποποίηση ή άρση της προστασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, το δικαστήριο πρέπει να πεισθεί ότι τα συμφέροντα των πιστωτών και άλλων ενδιαφερόμενων προσώπων, συμπεριλαμβανομένου του οφειλέτη, προστατεύονται επαρκώς.

2. Το δικαστήριο μπορεί να εξαρτήσει την παροχή της έννομης προστασίας, που προβλέπεται στα άρθρα 19 ή 21 του παρόντος νόμου, από όρους που θεωρεί πρόσφορους.

3. Το δικαστήριο μπορεί αυτεπάγγελα ή μετά από αίτημα του αλλοδαπού συνδίκου ή προσώπου, του οποίου τα έννομα συμφέροντα επηρεάζονται από την προστασία που παρέχεται, σύμφωνα με τα άρθρα 19 ή 21, να τροποποιήσει ή να άρει αυτή την προστασία.

Άρθρο 23

Ενέργειες για την ακύρωση επιβλαβών για τους πιστωτές πράξεων

1. Από την αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας, ο αλλοδαπός σύνδικος νομιμοποιείται ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων να ζητήσει την ανάκληση, ακύρωση ή την αναγνώριση της ανενέργειας πράξεων επιβλαβών για τους πιστωτές.

2. Όταν πρόκειται για αλλοδαπή μη κύρια διαδικασία, το δικαστήριο πρέπει να πεισθεί ότι οι ενέργειες του αλλοδαπού συνδίκου σχετίζονται με περιουσιακά στοιχεία τα οποία, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης αλλοδαπής μη κύριας διαδικασίας.

Άρθρο 24

Παρέμβαση αλλοδαπού συνδίκου σε πτωχευτικές διαδικασίες στην Ελλάδα

Από την αναγνώριση αλλοδαπής διαδικασίας, ο αλλοδαπός σύνδικος νομιμοποιείται να παρεμβαίνει σε κάθε διαδικασία στην οποία ο οφειλέτης είναι διάδικος, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του Πτωχευτικού Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΟΔΑΠΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ ΣΥΝΔΙΚΟΥΣ

Άρθρο 25

Συνεργασία και απευθείας επικοινωνία μεταξύ του ημεδαπού δικαστηρίου και αλλοδαπών δικαστηρίων ή αλλοδαπών συνδίκων

1. Σε θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 1, το αρμόδιο δικαστήριο οφείλει να συνεργάζεται, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, με τα αλλοδαπά δικαστήρια ή τους αλλοδαπούς συνδίκους, άμεσα ή διά του συνδίκου.

2. Το δικαστήριο δικαιούται να επικοινωνεί απευθείας ή να ζητά πληροφορίες ή συνδρομή απευθείας από αλλοδαπά δικαστήρια ή αλλοδαπούς συνδίκους.

Άρθρο 26

Συνεργασία και απευθείας επικοινωνία μεταξύ του ημεδαπού συνδίκου και αλλοδαπών δικαστηρίων ή αλλοδαπών συνδίκων

1. Σε θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 1, ο σύνδικος, κατά την άσκηση του λειτουργήματός του και υπό την εποπτεία του δικαστηρίου, υποχρεούται να συνεργάζεται, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, με τα αλλοδαπά δικαστήρια ή τους αλλοδαπούς συνδίκους.

2. Ο σύνδικος δικαιούται, κατά την άσκηση του λειτουργήματός του και υπό την εποπτεία του δικαστηρίου, να επικοινωνεί απευθείας με τα αλλοδαπά δικαστήρια ή τους αλλοδαπούς συνδίκους.

Άρθρο 27

Μορφές συνεργασίας

Η συνεργασία που αναφέρεται στα άρθρα 25

και 26 μπορεί να πραγματοποιείται με κάθε πρόσφορο νόμιμο μέσο, συμπεριλαμβανομένων:

α) του διορισμού προσώπου ή φορέα για να ενεργεί υπό την καθοδήγηση του δικαστηρίου, β) της παροχής πληροφοριών με οποιαδήποτε μέσα που θεωρούνται κατάλληλα από το δικαστήριο,

γ) του συντονισμού της διαχείρισης και της εποπτείας των περιουσιακών στοιχείων και υποθέσεων του οφειλέτη,

δ) της έγκρισης ή εφαρμογής από τα δικαστήρια συμφωνιών που αφορούν στο συντονισμό διαδικασιών,

ε) του συντονισμού συντρεχουσών διαδικασιών που αφορούν στον ίδιο οφειλέτη,

στ) της αμοιβαίας ενημέρωσης των συνδίκων σε περίπτωση συντρεχουσών διαδικασιών, ιδίως σε σχέση με την πορεία της διαδικασίας αναγγελίας και εξέλεξης των απαιτήσεων ή με προτάσεις αναδιοργάνωσης ή ύπαρξης στοιχείων ενεργητικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Άρθρο 28

Έναρξη πτωχευτικής διαδικασίας στην Ελλάδα μετά την αναγνώριση αλλοδαπής κύριας διαδικασίας

Μετά την αναγνώριση αλλοδαπής κύριας διαδικασίας, πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα, μπορεί να αρχίσει μόνο αν ο οφειλέτης έχει περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής περιορίζονται μόνο σε σχέση με περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη που βρίσκονται στην Ελλάδα, καθώς στο βαθμό που είναι αναγκαίο για την πραγματοποίηση της συνεργασίας και του συντονισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 25, 26 και 27 και σε άλλα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, που σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διαχείρισης της διαδικασίας αυτής.

Άρθρο 29

Συντονισμός πτωχευτικής διαδικασίας στην Ελλάδα και αλλοδαπής διαδικασίας

Σε περίπτωση που αλλοδαπή διαδικασία και πτωχευτική διαδικασία στην Ελλάδα διεξάγονται ταυτόχρονα σε σχέση με τον ίδιο οφειλέτη, το δικαστήριο επιδιώκει τη συνεργασία και το συντονισμό, σύμφωνα με τα άρθρα 25, 26 και 27, εφαρμοζομένων των κατωτέρω:

α) Αν η διαδικασία στην Ελλάδα διεξάγεται ήδη κατά το χρόνο που κατατίθεται η αίτηση για αναγνώριση της αλλοδαπής διαδικασίας:

αα) κάθε έννομη προστασία, που παρέχεται σύμφωνα με τα άρθρα 19 ή 21, πρέπει να είναι συμβατή με τη διαδικασία στην Ελλάδα και

ββ) σε περίπτωση που η διαδικασία αναγνωρίζεται στην Ελλάδα ως αλλοδαπή κύρια διαδικασία, το άρθρο 20 δεν εφαρμόζεται.

β) Όταν η διαδικασία στην Ελλάδα αρχίζει μετά την αναγνώριση ή μετά την κατάθεση της αίτησης για αναγνώριση της αλλοδαπής διαδικασίας:

αα) κάθε έννομη προστασία που έχει ήδη παρασχεθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 19 ή 21 επανεξετάζεται από το δικαστήριο και τροποποιείται ή αίρεται αν δεν είναι συμβατή με τη διαδικασία στην Ελλάδα και

ββ) αν η αλλοδαπή διαδικασία είναι αλλοδαπή κύρια διαδικασία, η αναστολή, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 20, τροποποιείται ή αίρεται, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 20, αν δεν είναι συμβατή με τη διαδικασία στην Ελλάδα.

γ) Κατά την παροχή, επέκταση ή τροποποίηση της έννομης προστασίας που παρέχεται σε σύνδικο αλλοδαπής κύριας διαδικασίας, το δικαστήριο πρέπει να πεισθεί ότι η προστασία σχετίζεται με περιουσιακά στοιχεία, τα οποία, σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκαιο, πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διαχείρισης της αλλοδαπής μη κύριας διαδικασίας ή αφορά πληροφορίες που απαιτούνται για τη διαδικασία αυτή.

Άρθρο 30

Συντονισμός περισσότερων αλλοδαπών διαδικασιών

Σε περίπτωση περισσότερων αλλοδαπών διαδικασιών που αφορούν στον ίδιο οφειλέτη, το δικαστήριο επιδιώκει τη συνεργασία και το συντονισμό, σύμφωνα με τα άρθρα 25, 26 και 27, εφαρμοζομένων των κατωτέρω:

α) κάθε έννομη προστασία που παρέχεται, σύμφωνα με τα άρθρα 19 ή 21, σε σύνδικο αλλοδαπής μη κύριας διαδικασίας, μετά την αναγνώριση αλλοδαπής κύριας διαδικασίας, πρέπει να είναι συμβατή με την αλλοδαπή κύρια διαδικασία,

β) αν αλλοδαπή κύρια διαδικασία αναγνωρισθεί μετά την αναγνώριση ή μετά την κατάθεση αίτησης για αναγνώριση αλλοδαπής μη κύριας διαδικασίας, κάθε έννομη προστασία που έχει ήδη παρασχεθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 19 ή 21, πρέπει να επανεξετάζεται από το δικαστήριο και να τροποποιείται ή να αίρεται αν δεν είναι συμβατή με την αλλοδαπή κύρια διαδικασία,

γ) αν μετά την αναγνώριση αλλοδαπής μη κύριας διαδικασίας, αναγνωρισθεί άλλη αλλοδαπή μη κύρια διαδικασία, το δικαστήριο οφείλει να παρέχει, να τροποποιεί ή να αίρει την προστασία προς το σκοπό διευκόλυνσης του συντονισμού των διαδικασιών.

Άρθρο 31

Τεκμήριο παύσης πληρωμών λόγω αναγνώρισης αλλοδαπής κύριας διαδικασίας

Με την επιφύλαξη απόδειξης του αντιθέτου, η αναγνώριση αλλοδαπής κύριας διαδικασίας, συνιστά, για τον σκοπό έναρξης διαδικασίας, σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, τεκμήριο ότι ο οφειλέτης έχει παύσει τις πληρωμές του.

Άρθρο 32

Ο κανόνας ικανοποίησης πιστωτών σε συντρέχουσες διαδικασίες

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των εμπραγμάτως ασφαλισμένων πιστωτών, πιστω-

τής ο οποίος έχει εισπράξει μέρος της απαίτησής του σε διαδικασία πτώχευσης σε άλλο Κράτος, δε δικαιούται να ικανοποιηθεί για την ίδια απαίτηση, σε διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα που αφορά τον ίδιο οφειλέτη, ενόσω το ποσό ικανοποίησης άλλων πιστωτών της ίδιας κατηγορίας, είναι αναλογικά μικρότερο από το ποσό που ο πιστωτής έχει ήδη λάβει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 33

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 40 του ν. 3772/2009 (ΦΕΚ 112 Α') προστίθενται τα εξής: «, ή σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, με αποκλειστικό ή βασικό μέτοχο το κράτος, και στις θυγατρικές τους επιχειρήσεις.»

2. Η περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 40 του ν. 3772/2009 (ΦΕΚ 112 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«α) ο υπάλληλος να έχει συμπληρώσει τριετή υπηρεσία από το διορισμό του και να μην έχει υπερβεί το πεντηκοστό έτος της ηλικίας του.»

Άρθρο 34

1. Για τη μεταβατική περίοδο από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2014 στις διατάξεις των άρθρων 100 παράγραφος 1 εδάφιο πρώτο, 103 παράγραφος 2 περίπτωση δ', 104 παράγραφος 1 περίπτωση στ' και 110 του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας», επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) Στο άρθρο 100 παράγραφος 1 εδάφιο πρώτο, αντί των λέξεων και αριθμού «όχι μεγαλύτερη των δύο (2) μηνών» τίθεται «όχι μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) μηνών».

β) Στο άρθρο 103 παράγραφος 2 περίπτωση δ' αντί των λέξεων και αριθμού «πέραν των δύο (2) ετών» τίθεται «πέραν των τεσσάρων (4) ετών».

γ) Στο άρθρο 104 παράγραφος 1 περίπτωση

στ' αντί των λέξεων και αριθμού «για περίοδο έξι (6) μηνών» τίθεται «για περίοδο ενός (1) έτους».

δ) Στο άρθρο 110 εδάφιο πρώτο αντί των λέξεων και αριθμού «ποσοστό μικρότερο του είκοσι τοις εκατό (20%)» τίθεται «ποσοστό μικρότερο του δέκα τοις εκατό (10%)».

ε) Στο άρθρο 110 εδάφιο δεύτερο αντί των λέξεων «εντός έτους» τίθεται «εντός τριών (3) ετών».

2. Με το πέρας της μεταβατικής περιόδου της παραγράφου 1, οι επερχόμενες με την παράγραφο 1 υπό στοιχεία α' έως ε' τροποποιήσεις του Πτωχευτικού Κώδικα καταργούνται αυτοδικαίως και από 1ης Ιανουαρίου 2015 οι τροποποιούμενες διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα επανέρχονται σε ισχύ ως είχαν πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Άρθρο 35

Οι διατάξεις των άρθρων 99 και 101 του ν. 3588/2007 «Πτωχευτικός Κώδικας» τροποποιούνται και συμπληρώνονται ως ακολούθως:

α) Στο άρθρο 99 προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Προσωρινή διαταγή, η έκδοση της οποίας, μετά την υποβολή της αίτησης, ήταν αναγκαία κατά την κρίση του δικαστηρίου, παύει αυτοδικαίως να ισχύει, σε κάθε περίπτωση, μετά πάροδο δύο (2) μηνών από την έκδοσή της, απαγορευομένης της παράτασης ισχύος της.»

β) Στο άρθρο 101 προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Σε περίπτωση άρνησης του έργου από τον ορισθέντα μεσολαβητή, με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 386 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ή παραίτησής του, το πτωχευτικό δικαστήριο αυτεπαγγέλτως θέτει τέλος στη διαδικασία συνδιαλλαγής σύμφωνα με την παράγραφο 3.»

Άρθρο 36

Η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 45 του ν.

3772/2009 (ΦΕΚ 112 Α΄) παρατείνεται έως την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 37

1. Το προβλεπόμενο από το στοιχείο α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ν. 663/1977 (ΦΕΚ 215 Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ 88 Α΄), ποσοστό που αποδίδεται στο Ταμείο Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτιρίων διαμορφώνεται σε ποσοστό 30%.

2. Στο άρθρο 4 του ν. 663/1977 προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Από το εισπραττόμενο σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 42 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ποσό του παραβόλου μήνυσης, το Δημόσιο αποδίδει στο Ταμείο Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτιρίων ποσοστό 60%.»

Άρθρο 38

1. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας εποπτεύεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Οπου στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που διέπει το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας αναφέρεται ο Υπουργός Προεδρίας, νοείται ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Άρθρο 39

Η παράγραφος 4 του άρθρου 5 του π.δ. 270/1991 (ΦΕΚ 100 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Στο Τμήμα Στέγης Φιλοξενίας Ανηλίκων Αθηνών προΐσταται υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού και στην περίπτωση που δεν υπάρχει υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Κοινωνικής Εργασίας.»

Άρθρο 40

Αναστολή πλειστηριασμών

Αναστέλλονται από την 1η Ιουλίου 2010 έως και την 31η Δεκεμβρίου 2010 οι πλειστηριασμοί, οι

οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, από πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες παροχής πιστώσεων και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών.

Άρθρο 41

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.

**3863/15.7.2010 ΦΕΚ 115/15.7.2010 (τ. Α΄)
Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις.**

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 41

Κατάταξη απαιτήσεων Οργανισμών και Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης

1. Στις διατάξεις της περίπτωσης 3 του άρθρου 975 ΚΠολΔ, όπως έχει συμπληρωθεί με το άρθρο 31 του ν. 1545/1985 (ΦΕΚ 91 Α΄) υπάγονται και οι απαιτήσεις των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης. Η περίπτωση 6 του ίδιου άρθρου του ΚΠολΔ, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 16 του ν. 2972/2001 (ΦΕΚ 291 Α΄), καταργείται, αναριθμουμένων των επομένων περιπτώσεων.

2. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τις πτωχευτικές διανομές που διενεργούνται κατά τις διατάξεις του ν. 3588/ 2007 (ΦΕΚ 153 Α΄).

3. Η διάταξη της παραγράφου 6 στοιχείο γ' του άρθρου 4 του ν. 3808/2009 (ΦΕΚ 237 Α') εφαρμόζεται αναλόγως και στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και καταλαμβάνει τις πτωχεύσεις που κηρύχθηκαν ή κηρύσσονται κατά τις διατάξεις του ν. 3588/2007 (ΦΕΚ 153 Α').

4. Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 58 του ν.δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90 Α') εφαρμόζεται αναλόγως σε όλους τους πίνακες που συντάσσουν οι σύνδικοι πτωχεύσεως κατά τις διατάξεις του ν. 3588/2007 (ΦΕΚ 153 Α') και αφορούν όλους τους οργανισμούς και φορείς κοινωνικής ασφάλισης οι απαιτήσεις των οποίων εισπράττονται κατά τις διατάξεις του ν.δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90 Α').

5. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή σε πλειστηριασμούς που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη και σε πτωχεύσεις που έχουν ήδη κηρυχθεί μέχρι την ψήφιση του παρόντος νόμου.

Άρθρο 76 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από την ημερομηνία της δημοσίευσης του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ ΑΡΙΘ.

3867/31-7-2010 ΦΕΚ 128 /3.8.2010 (τ. Α')

Εποπτεία ιδιωτικής ασφάλισης, σύσταση εγυητικού κεφαλαίου ιδιωτικής ασφάλισης ζωής, οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 25

Ρυθμίσεις θεμάτων του Ταμείου
Παρακαταθηκών και Δανείων

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η διάρκεια εξόφλησης των δανείων που χορηγεί το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων καθορίζεται μετά από αίτηση του δικαιούχου και απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μέχρι σαράντα έτη. Στην παρούσα ρύθμιση εμπίπτουν και τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί και δεν έχουν εξοφληθεί. Για τα χορηγηθέντα δάνεια, η διάρκεια των σαράντα ετών αρχίζει από το χρόνο της αρχικής σύμβασης.»

2. Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 62 του ν. 2214/1994 αντικαθίσταται, ως εξής:

«6. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων δικαιούται οποτεδήποτε να εγγράψει με φροντίδα και δαπάνη του δανειολήπτη υποθήκη ή προσημείωση υποθήκης επί ακινήτων των δανειζομένων προς ασφάλεια των πάσης φύσεως απαιτήσεών του εκ των χορηγούμενων υπό τούτου στεγαστικών δανείων δυνάμει των δανειστικών ή γενικά των αποδεικτικών των απαιτήσεών του εγγράφων. Η υποθήκη ή προσημείωση αυτή απαλλάσσεται από κάθε τέλος και δικαίωμα. Η εξάλειψη, ο περιορισμός και η διαγραφή των εγγεγραμμένων υπέρ του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων υποθηκών ή προσημειώσεων υποθήκης, μπορεί να γίνει και χωρίς συμβολαιογραφικό έγγραφο, με απλή μονομερή αίτηση του Ταμείου προς τον οικείο υποθηκοφύλακα ή προϊστάμενο του κτηματολογικού γραφείου και απαλλάσσεται από κάθε τέλος και δικαίωμα. Απαλλάσσεται επίσης το Ταμείο από την προβλεπόμενη από το άρθρο 1308 του Α.Κ. κοινοποίηση της περιλήψεως της εγγραφής της υποθήκης ή προσημείωσης.»

3. Στο άρθρο 62 του ν. 2214/1994 προστίθε-

ται παράγραφος 9, η οποία έχει ως εξής:

«9. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων δύναται να χορηγεί δάνεια προς το σκοπό αποπληρωμής στεγαστικών δανείων α' κατοικίας που έχουν χορηγήσει άλλα πιστωτικά ιδρύματα σε ενήμερους στα δάνεια αυτά δανειολήπτες δημόσιους υπαλλήλους και σε όσους δικαιούνται να λάβουν δάνεια από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και με τους όρους και εξασφαλίσεις που χορηγεί το ίδιο τα δανειά του.»

4. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 42 του ν. 2093/1992 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Ο χρόνος που απαιτείται για τους μόνιμους δημόσιους υπαλλήλους και όσους δικαιούνται να λάβουν δάνεια από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, έγγαμους ή άγαμους, για απόκτηση κατοικίας ή επισκευή, βελτίωση, επέκταση υφιστάμενης τοιαύτης, ορίζεται σε δύο έτη από το διορισμό τους.»

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 18 του ν. 3470/2006 εφαρμόζεται από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου και στα δάνεια που έχουν χορηγηθεί από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων μέχρι 27.6.2006.

6. Με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, μετά από αίτηση του υπόχρεου, μπορούν να καθορίζονται όροι εξυπηρέτησης, επί μέρους συμφωνίες των δανειακών συμβάσεων και η διευθέτηση των τόκων υπερημερίας των μη κανονικά εξυπηρετούμενων οποιουδήποτε είδους δανείων, που έχει χορηγήσει προς φυσικά πρόσωπα το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Με τη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου δεν τίγονται μέτρα ληφθέντα για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Ε.Δ.Ε. ούτε απαιτείται ειδική σχετική σημείωση στα βιβλία του οικείου υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου.

7. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά από σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, μπορεί να μεταβιβάζεται στον Πρόεδρο ή

στο νόμιμο αναπληρωτή του η αρμοδιότητα καθορισμού ειδικού επιτοκίου καταθέσεων σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα, εντός των ορίων που καθορίζει εκάστοτε το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου.

Άρθρο 28

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.

3869/ΦΕΚ 130/03.08.2010 (τ. Α')

Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα και έχουν περιέλθει, χωρίς δόλο, σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών τους (εφεξής οφειλέτες) δικαιούνται να υποβάλουν στο αρμόδιο δικαστήριο την αίτηση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 για τη ρύθμιση των οφειλών αυτών και απαλλαγή. Την ύπαρξη δόλου αποδεικνύει ο πιστωτής.

2. Δεν επιτρέπεται η ρύθμιση οφειλών που:

- α) έχουν αναληφθεί το τελευταίο έτος πριν την υποβολή της αίτησης για την έναρξη της διαδικασίας κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου και β) που προέκυψαν από αδικοπραξία που διαπράχθηκε με δόλο, διοικητικά πρόστιμα, χρηματικές ποινές, φόρους και

τέλη προς το Δημόσιο και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, τέλη προς Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και εισφορές προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης.

3. Απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου μπορεί να γίνει μόνο μία φορά.

Άρθρο 2

Διαδικασία εξωδικαστικού συμβιβασμού

1. Προϋπόθεση για την ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου υποβολή αίτησης του οφειλέτη για ρύθμιση οφειλών και απαλλαγή αποτελεί η εκ μέρους του καταβολή προσπάθειας επίτευξης εξωδικαστικού συμβιβασμού με τους πιστωτές του και η αποτυχία αυτής, κατά το τελευταίο πριν την υποβολή της αίτησης εξάμηνο. Η προσπάθεια αυτή πραγματοποιείται με τη συνδρομή του Συνηγόρου του Καταναλωτή, Επιτροπής Φιλικού Διακανονισμού που προβλέπεται στο άρθρο 11 του ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191 Α'), όπως ισχύει, ή Ένωσης Καταναλωτών που είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 10 του ν. 2251/1994 ή του Μεσολαβητή Τραπεζικών Επενδυτικών Υπηρεσιών ή δικηγόρου ή άλλου δημόσιου ή ιδιωτικού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορέα από αυτούς που ορίζονται με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 3.

2. Αν η προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού αποτύχει, ο φορέας ή ο δικηγόρος που βοήθησε την προσπάθεια συντάσσει βεβαίωση, στην οποία διαπιστώνεται η αποτυχία της προσπάθειας εξωδικαστικού συμβιβασμού. Αν επιτευχθεί με τη σύμφωνη γνώμη των πιστωτών εξωδικαστικός συμβιβασμός, συντάσσεται σχετικό πρακτικό, το οποίο αποτελεί τίτλο εκτελεστό από την επικύρωσή του από τον αρμόδιο Ειρηνοδίκη.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της

Κυβερνήσεως, ορίζονται και άλλοι φορείς δημόσιοι και ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιτρέπεται να παρέχουν τη συνδρομή τους στους οφειλέτες για την επίτευξη εξωδικαστικού συμβιβασμού με τους πιστωτές τους. Οι φορείς που συνδράμουν στην προσπάθεια εξωδικαστικού συμβιβασμού οφείλουν να ενημερώνουν τους οφειλέτες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους από την υπαγωγή στις ρυθμίσεις αυτού του νόμου, να ενεργούν κατά τρόπο που διαφυλάττει τα συμφέροντα των οφειλετών και να χρησιμοποιούν για την επιδίωξη του δικαστικού συμβιβασμού πρόσωπα που διαθέτουν ικανότητες, γνώσεις και εμπειρία στην κατάστρωση οικογενειακού προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τα δηλούμενα εισοδήματα και τις ανάγκες του οφειλέτη και τη δυνατότητά του να αποπληρώνει χρέη. Με κοινή απόφαση των Υπουργών του πρώτου εδαφίου μπορούν να εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις ενημέρωσης των φορέων αυτών προς τους οφειλέτες, τα προσόντα, η εκπαίδευση και οι ικανότητες που θα πρέπει να διαθέτουν τα πρόσωπα που ενεργούν για λογαριασμό των φορέων, να χορηγούνται οδηγίες για τη διαδικασία που θα ακολουθείται στην επιδίωξη εξωδικαστικού συμβιβασμού, να εκδίδονται σχετικά υποδείγματα, καθώς επίσης και οι διαδικασίες υπό τις οποίες ελέγχεται η συνδρομή των προϋποθέσεων που ορίζονται για την επιδίωξη του εξωδικαστικού συμβιβασμού.

4. Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται μέσα σε πέντε εργάσιμες ημέρες από την υποβολή σε αυτά σχετικού αιτήματος του οφειλέτη, να του παραδώσουν χωρίς επιβάρυνση αναλυτική κατάσταση των προς αυτά οφειλών του κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Ο Υπουργός Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας επιβάλλει για κάθε παράβαση της υποχρέωσης της παρούσας παραγράφου πρόστιμο που ανέρχεται από πεντακόσια έως δέκα χιλιάδες ευρώ. Οι καταγγελίες για τις παραβάσεις αυτές κατατίθενται στη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

Άρθρο 3

Αρμόδιο δικαστήριο - Διαδικασία

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της αίτησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 είναι το Ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει την κατοικία του, άλλως τη συνήθη διαμονή του. Το αρμόδιο Ειρηνοδικείο δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Άρθρο 4

Κατάθεση αίτησης και εγγράφων

1. Για την έναρξη της διαδικασίας, ο οφειλέτης καταθέτει αίτηση στο γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου.

Η αίτηση πρέπει να περιέχει: α) κατάσταση της περιουσίας του οφειλέτη και των κάθε φύσης εισοδημάτων του ίδιου και του συζύγου του, β) κατάσταση των πιστωτών του και των απαιτήσεών τους κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα και γ) σχέδιο διευθέτησης οφειλών, που να λαμβάνει υπόψη με εύλογο τρόπο και συσχέτιση τόσο τα συμφέροντα των πιστωτών, όσο και την περιουσία, τα εισοδήματα και την οικογενειακή κατάσταση του οφειλέτη.

2. Μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της ο οφειλέτης υποχρεούται να προσκομίσει:

α) τη βεβαίωση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 και

β) υπεύθυνη δήλωση για την ορθότητα και πληρότητα των καταστάσεων που προβλέπονται στις περιπτώσεις α' και β' της προηγούμενης παραγράφου και για τις μεταβιβάσεις εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, στις οποίες προέβη την τελευταία τριετία. Η παράγραφος 6 του άρθρου 22 του ν. 1599/1986, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 13 του άρθρου 2 του ν. 2479/1997 (ΦΕΚ 67 Α') εφαρμόζεται και για την υπεύθυνη δήλωση του προηγούμενου εδαφίου.

3. Η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης προσδιορίζεται μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία κατάθεσής της.

4. Ο οφειλέτης καταθέτει μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αίτησης στη γραμματεία του δικαστηρίου, έγγραφα που έχει στη διάθεσή του σχετικά με την περιουσία του, τα κάθε φύσης εισοδήματά του, τους πιστωτές και τις απαιτήσεις τους.

5. Με την υποβολή της αίτησης ανοίγει στο αρμόδιο δικαστήριο φάκελος του οφειλέτη στον οποίο τοποθετούνται με μέριμνα της γραμματείας του όλα τα έγγραφα και στοιχεία της υπόθεσης.

6. Αν δεν συμπεριληφθεί στην κατάσταση της παραγράφου 1 πιστωτής, η απαίτησή του δεν επηρεάζεται από την πορεία της διαδικασίας που αρχίζει με την υποβολή της αίτησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται υποδείγματα των πιστοποιητικών, δηλώσεων, καταστάσεων και σχεδίων διευθέτησης οφειλών που προβλέπονται στο νόμο αυτόν.

Άρθρο 5

Επίδοση της αίτησης

Ο οφειλέτης το αργότερο μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αίτησης επιδίδει στους πιστωτές αντίγραφα: α) της αίτησης με ορισμό δικασίμου για τη συζήτησή της, β) της κατάστασης της υπάρχουσας περιουσίας και των εισοδημάτων του οφειλέτη και γ) του σχεδίου διευθέτησης των οφειλών, με πρόσκληση να υποβάλλουν στη γραμματεία του δικαστηρίου εγγράφως τις παρατηρήσεις και να δηλώσουν αν συμφωνούν με το προτεινόμενο σχέδιο διευθέτησης των οφειλών μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης.

Οι πιστωτές μπορούν να λάβουν γνώση όλων των στοιχείων που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του προηγούμενου άρθρου. Οι πιο πάνω πιστωτές μπορούν, με έγγραφό τους που κατατίθεται στη γραμματεία του αρμόδιου δικα-

στηρίου να προτείνουν τροποποιήσεις του σχεδίου. Με την πάροδο της προθεσμίας αυτής άπρακτης, τεκμαίρεται ότι ο πιστωτής συμφωνεί με το σχέδιο διευθέτησης των οφειλών. Στην πρόσκληση γίνεται μνεία για τη συνέπεια αυτή.

Άρθρο 6

Αναστολή καταδικωκτικών μέτρων

1. Η υποβολή της αίτησης της παραγράφου 1 του άρθρου 4 δεν επιφέρει αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη. Μετά την υποβολή της αίτησης ο οφειλέτης ή κάθε άλλος που έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από το αρμόδιο δικαστήριο που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων την αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας, κατά του οφειλέτη. Η αναστολή χορηγείται έως την έκδοση της οριστικής απόφασης επί του σχεδίου διευθέτησης εάν πιθανολογείται ότι από την εκτέλεση θα προκληθεί ουσιώδης βλάβη στα συμφέροντα του αιτούντος και ότι θα ευδοκιμήσει η αίτηση. Η χορήγηση της αναστολής επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

2. Το δικαστήριο μπορεί με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον που δικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων να διατάξει όποιο μέτρο κρίνει αναγκαίο για να αποτραπεί κάθε επιζήμια για τους πιστωτές μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή μείωση της αξίας της μέχρι να δημοσιευθεί η απόφαση επί της αίτησης της παραγράφου 1 του άρθρου 4.

3. Οι απαιτήσεις των πιστωτών που είναι εξασφαλισμένες με ειδικό προνόμιο ή εμπράγματο δικαίωμα συνεχίζουν να εκτοκίζονται μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αιτήσεως με επιτόκιο ενήμερης οφειλής. Οι λοιπές απαιτήσεις παύουν με την κοινοποίηση της αίτησης να παράγουν νόμιμους ή συμβατικούς τόκους. Οι οφειλές αυτές θεωρούνται ληξιπρόθεσμες και υπολογίζονται με την τρέχουσα κατά το χρόνο κοινοποίησης της αίτησης αξία τους.

4. Σε περίπτωση οφειλής από στεγαστικό

δάνειο το δικαστήριο της παραγράφου 1 μπορεί, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες που επιτρέπει το εισόδημα του οφειλέτη, να χορηγήσει την αναστολή των καταδικωκτικών μέτρων για την οφειλή αυτή με ή χωρίς τον όρο της καταβολής εκ μέρους του οφειλέτη όλου ή μέρους του ποσού που αντιστοιχεί στην ενήμερη τοκοχρεολυτική δόση που θα όφειλε να καταβάλει από το χρονικό σημείο της δημοσίευσης της απόφασης και μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης, αν η σύμβαση δανείου δεν είχε καταγγελθεί ή δεν εμφάνιζε ληξιπρόθεσμες οφειλές.

Άρθρο 7

Δικαστικός συμβιβασμός

1. Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε ημερών που αρχίζει με την πάροδο δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4, ο οφειλέτης, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των πιστωτών, μπορεί να επιφέρει μεταβολές στο αρχικό σχέδιο διευθέτησης, προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία όλων των πιστωτών. Οι πιστωτές ενημερώνονται με δική τους επιμέλεια για τις παραπάνω μεταβολές και λαμβάνουν θέση εγγράφως για το αναμορφωμένο σχέδιο μέσα σε είκοσι ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τροποποιημένου σχεδίου. Τροποποίηση του σχεδίου μπορεί να λάβει χώρα μόνο μία φορά.

2. Αν κανένας πιστωτής δεν προβάλει αντιρρήσεις για το αρχικό ή το τροποποιημένο σχέδιο διευθέτησης οφειλών ή συγκατατίθενται όλοι σε αυτό, θεωρείται ότι ο συμβιβασμός έχει γίνει αποδεκτός. Ο Ειρηνοδίκης με απόφασή του επικυρώνει το σχέδιο, το οποίο αποκτά πλέον ισχύ δικαστικού συμβιβασμού. Η αίτηση για ρύθμιση και απαλλαγή από τις οφειλές θεωρείται ότι ανακλήθηκε.

3. Αν συγκατατίθενται στο σχέδιο πιστωτές με απαιτήσεις που υπερβαίνουν το ήμισυ του συνολικού ποσού των απαιτήσεων, στους οποίους περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση το

σύνολο των πιστωτών με εμπραγμάτως εξασφαλιζόμενες απαιτήσεις και πιστωτές με απαιτήσεις που υπερβαίνουν το ήμισυ των τυχόν εργατικών απαιτήσεων, το δικαστήριο, μετά από αίτηση του οφειλέτη ή οποιουδήποτε από τους πιστωτές που υποβάλλεται εγγράφως μέχρι τη συζήτηση, υποκαθιστά την έλλειψη συγκατάθεσης των πιστωτών που αντιτίθενται καταχρηστικά στο συμβιβασμό. Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι επήλθε ο συμβιβασμός και ότι ανακλήθηκε η αίτηση για την απαλλαγή από τα χρέη.

4. Δεν επιτρέπεται υποκατάσταση της συγκατάθεσης πιστωτή όταν:

α) η απαίτηση του πιστωτή που αντιτίθεται δεν ικανοποιείται σε ανάλογο, σε σχέση με τους άλλους πιστωτές, βαθμό ή β) σε περίπτωση εφαρμογής του σχεδίου, ο πιστωτής που αντιτίθεται αποδεικνύει ότι θα περιέλθει σε δυσμενέστερη οικονομικά θέση από αυτήν στην οποία θα περιερχόταν, αν συνεχιζόταν η διαδικασία απαλλαγής του οφειλέτη από τις οφειλές ή γ) αμφισβητείται απαίτηση από οφειλέτη ή οποιονδήποτε πιστωτή.

5. Αν δεν ενταχθεί στο σχέδιο διευθέτησης των οφειλών απαίτηση ανέγγυου πιστωτή, στον οποίο επιδόθηκαν η αίτηση και το σχέδιο, η απαίτηση αποσβέννυται, αν ο πιστωτής δεν λάβει εγγράφως θέση επί του σχεδίου μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5.

6. Οι πιστωτές δεν αποκτούν απαίτηση κατά του οφειλέτη για τα έξοδα και τις δαπάνες που δημιουργούνται από τη διαδικασία και το σχέδιο διευθέτησης οφειλών.

Άρθρο 8

Δικαστική ρύθμιση χρεών

1. Αν το σχέδιο δεν γίνεται δεκτό από τους πιστωτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του προηγούμενου άρθρου ή αν εκδηλώθηκαν αντιρρήσεις κατά του σχεδίου διευθέτησης των οφειλών και δεν υποκαθίστανται αυτές σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμε-

νο άρθρο, το δικαστήριο ελέγχει την ύπαρξη των αμφισβητούμενων απαιτήσεων και την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 1 για τη ρύθμιση των οφειλών και απαλλαγή του οφειλέτη. Η απόφαση εκδίδεται κατά προτεραιότητα. Αν το δικαστήριο απορρίψει την αίτηση του οφειλέτη δεν μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση πριν από την πάροδο ενός έτους.

2. Αν τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη δεν είναι επαρκή, το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τα πάσης φύσεως εισοδήματά του, ιδίως εκείνα από την προσωπική του εργασία, τη δυνατότητα συνεισφοράς του συζύγου, και σταθμίζοντας αυτά με τις βιοτικές ανάγκες του ιδίου και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του, τον υποχρεώνει να καταβάλει μηνιαίως και για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών ορισμένο ποσό για ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών του συμμετρως διανεμόμενου.

Με την απόφαση μπορεί να οριστεί ότι το ποσό αυτό αναπροσαρμόζεται ανά διαστήματα που ορίζονται σε αυτή με βάση αντικειμενικό δείκτη αναφοράς. Η καταβολή του ποσού γίνεται απευθείας στους πιστωτές, εκτός αν ορίζει διαφορετικά το δικαστήριο. Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια της περιόδου ρύθμισης περιέλθουν στον οφειλέτη περιουσιακά στοιχεία αιτία θανάτου, ο οφειλέτης υποχρεούται να διαθέσει για την ικανοποίηση των πιστωτών το ήμισυ της αξίας αυτών. Σε περίπτωση που αμφισβητούμενη απαίτηση, η οποία έχει ενταχθεί στη ρύθμιση απορριφθεί τελεσίδικα, οι λοιποί πιστωτές υποκαθίστανται στη θέση του πιστωτή της αμφισβητούμενης απαίτησης και έχουν από αυτόν αξίωση καταβολής στην αναλογία που αντιστοιχεί στον καθένα του ποσού που εισέπραξε εξαιτίας της ένταξης της απαίτησης στη ρύθμιση. Σε περίπτωση που δεν ενταχθεί στη ρύθμιση αμφισβητούμενη απαίτηση, η ύπαρξη της οποίας επαληθευτεί ακολούθως με τελεσίδικη απόφαση, ο πιστωτής υποκαθίσταται κατά την αναλογία της απαίτησής του στις θέσεις των υπολοίπων πιστωτών για τα ποσά

που αναλογούν στην απαίτησή του και έχει από αυτούς αξίωση καταβολής των ποσών που εισέπραξαν εξαιτίας της μη ένταξης της απαίτησής του στις υπό ρύθμιση οφειλές. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την κατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων των χρηματικών διανομών που αντιστοιχούν σε αμφισβητούμενη απαίτηση που έχει ενταχθεί σε ρύθμιση μέχρι την επαλήθευση της με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

3. Ο οφειλέτης οφείλει να εργάζεται κατά τη διάρκεια της περιόδου ρύθμισης της προηγούμενης παραγράφου σε κατάλληλη εργασία ή, αν δεν εργάζεται, να καταβάλει εύλογη προσπάθεια για την εξεύρεση ανάλογης εργασίας. Η προσπάθεια ανεύρεσης εργασίας τεκμαίρεται εφόσον ο οφειλέτης έχει εγγραφεί στο Μητρώο Ανέργων του Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού ή έχει κάρτα ανεργίας και δεν έχει αποκρούσει αδικαιολόγητα πρόταση από τον Οργανισμό για ανάληψη εργασίας. Οφείλει επίσης να γνωστοποιεί μέσα σε ένα μήνα στη γραμματεία του δικαστηρίου κάθε μεταβολή κατοικίας ή εργασίας, αλλαγή εργοδότη, καθώς και κάθε αξιολογή βελτίωση των εισοδημάτων του ή των περιουσιακών του στοιχείων, ώστε να ενημερώνεται ο φάκελος που τηρείται σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4.

4. Με αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτή, που επιδίδεται μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της στο αρμόδιο δικαστήριο, μπορεί να τροποποιείται η ρύθμιση οφειλών της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου ως προς το ύψος των μηνιαίων καταβολών, όταν τούτο δικαιολογείται από μεταγενέστερα γεγονότα ή μεταβολές της περιουσιακής κατάστασης και των εισοδημάτων του οφειλέτη.

Η ισχύς της απόφασης που τροποποιεί τη ρύθμιση μπορεί να ανατρέχει στο χρόνο υποβολής της αίτησης τροποποίησης. Σε περίπτωση καταβολής από τον οφειλέτη σε πιστωτές μεγαλύτερου ποσού από αυτό που έχει οριστεί από το δικαστήριο σύμφωνα με την παράγραφο

2, ο οφειλέτης υποχρεούται να ικανοποιήσει συμμέτρως όλους τους πιστωτές.

5. Σε περιπτώσεις που εξαιτίας εξαιρετικών περιστάσεων, όπως χρόνια ανεργία χωρίς υπαιτιότητα του οφειλέτη, σοβαρά προβλήματα υγείας, ανεπαρκές εισόδημα για την κάλυψη στοιχειωδών βιοτικών αναγκών του οφειλέτη ή άλλων λόγων ίδιας τουλάχιστον βαρύτητας, προσδιορίζονται με την απόφαση μηνιαίες καταβολές μικρού ύψους ή και μηδενικές, το δικαστήριο μπορεί με την ίδια απόφαση να ορίσει, όχι νωρίτερα από πέντε μήνες, νέα δικάσιμο για επαναπροσδιορισμό των μηνιαίων καταβολών.

6. Η απόφαση που ορίζει μηνιαίες καταβολές είναι αμέσως εκτελεστή και δεν επιτρέπεται δικαστική αναστολή της. Δικαστική δαπάνη δεν επιδικάζεται.

Άρθρο 9

Διαδικασία ρευστοποίησης περιουσίας Προστασία κύριας κατοικίας

1. Εφόσον υπάρχει ρευστοποιήσιμη περιουσία, η εκποίηση της οποίας κρίνεται απαραίτητη για την ικανοποίηση των πιστωτών, ή όταν το δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να παρακολουθήσει και να υποβοηθήσει την εκτέλεση των όρων ρύθμισης των οφειλών για την απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη ή την εξασφάλιση των συμφερόντων των πιστωτών, ορίζεται εκκαθαριστής. Εκκαθαριστής μπορεί να ορίζεται το πρόσωπο που προτείνουν πιστωτές οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των πιστώσεων ή πρόσωπο από τον κατάλογο των πραγματογνωμόνων που προβλέπεται στο άρθρο 371 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Έργο του εκκαθαριστή είναι αυτό που προσδιορίζεται ειδικά με την απόφαση του διορισμού του και, σε κάθε περίπτωση, η διαχείριση της περιουσίας του οφειλέτη, η διασφάλισή της σε όλο το νόμιμο ύψος της χάριν των πιστωτών, η πρόσφορη εκποίησή της, η προνομιακή ικανοποίηση των πιστωτών που έχουν εμπράγματη ασφάλεια στο εκποιούμενο πράγμα και η σύμμετρη ικανοποίηση των ανέγγυων

πιστωτών. Οι διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα περί συνδίκου εφαρμόζονται αναλόγως και στον εκκαθαριστή.

2. Ο οφειλέτης μπορεί να υποβάλει στο δικαστήριο πρόταση εκκαθάρισης ζητώντας να εξαιρεθεί από την εκποίηση βεβαρημένο ή μη με εμπράγματα ασφάλεια ακίνητο, που χρησιμεύει ως κύρια κατοικία του, εφόσον τούτο δεν υπερβαίνει το προβλεπόμενο από τις ισχύουσες διατάξεις όριο αφορολόγητης απόκτησης πρώτης κατοικίας, προσαυξημένο κατά πενήντα τοις εκατό.

Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο ρυθμίζει την ικανοποίηση απαιτήσεων των πιστωτών μέχρι συνολικό ποσό που ανέρχεται στο ογδόντα πέντε τοις εκατό της εμπορικής αξίας του ακινήτου της κύριας κατοικίας, όπως αυτή αποτιμάται από το δικαστήριο.

Η ρύθμιση μπορεί να προβλέπει και περίοδο χάριτος. Η εξυπηρέτηση της οφειλής γίνεται με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει αυτό της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο που ίσχυε σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος κατά τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμόζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και χωρίς ανατοκισμό. Οι απαιτήσεις των πιστωτών που έχουν εμπράγματα ασφάλεια στο ακίνητο ικανοποιούνται προνομιακά από τις καταβολές του οφειλέτη με βάση την παρούσα παράγραφο.

Για τον προσδιορισμό της περιόδου τοκοχρεολυτικής εξόφλησης της οριζόμενης συνολικής οφειλής λαμβάνεται υπόψη η διάρκεια των συμβάσεων δυνάμει των οποίων χορηγήθηκαν πιστώσεις στον οφειλέτη. Η περίοδος πάντως αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει τα είκοσι έτη. Η μη τήρηση από τον οφειλέτη των υποχρεώσεων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου αυτής, επιτρέπει στον πισωτή να κινήσει διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη και της μοναδικής κα-

τοικίας του. Δεν επιτρέπεται η καταγγελία της ρύθμισης της παρούσας παραγράφου αν δεν υπάρχει καθυστέρηση τεσσάρων τουλάχιστον μηνιαίων δόσεων. Αν ο οφειλέτης κατοικεί ή διαμένει σε ξένο ακίνητο και ο σύζυγος αυτού δεν διαθέτει ακίνητο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία, τότε οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται και για το μοναδικό ακίνητο του οφειλέτη που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία.

3. Εφόσον οι μηνιαίες καταβολές της παραγράφου 2 του άρθρου 8 πραγματοποιούνται πριν τη διανομή του τιμήματος από την πώληση του ακινήτου, οι προνομιούχοι ή ενυπόθηκοι δανειστές συντρέχουν σε αυτές στο σύνολο των απαιτήσεών τους, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων των άρθρων 159 και 160 του Πτωχευτικού Κώδικα.

Άρθρο 10

Καθήκον ειλικρινούς δήλωσης

1. Ο οφειλέτης έχει την υποχρέωση να υποβάλει ειλικρινή δήλωση για τα περιουσιακά στοιχεία και εισοδήματά του, τόσο κατά τη διαδικασία που αρχίζει με την υποβολή της αίτησης της παραγράφου 1 του άρθρου 4 όσο και κατά την περίοδο ρύθμισης των οφειλών. Παράβαση της υποχρέωσης αυτής από δόλο ή βαριά αμέλεια, την οποία μπορεί να επικαλεσθεί με αίτησή του οποιοσδήποτε πιστωτής, εφόσον δεν έχει παρέλθει ένα έτος από τότε που την πληροφορήθηκε, συνεπάγεται, με την επιφύλαξη τυχόν ποινικής ευθύνης, την απόρριψη του αιτήματος για ρύθμιση οφειλών με απαλλαγή σύμφωνα με το άρθρο 8 ή την έκπτωση από τη ρύθμιση οφειλών και την απαλλαγή που έχει ήδη αποφασιστεί. Η αίτηση αυτή μπορεί να υποβληθεί μέχρι και δύο έτη μετά την επέλευση της απαλλαγής του οφειλέτη από οφειλές του. Πριν από την πάροδο δύο ετών από την απόρριψη, για την αιτία αυτή, αίτησης του οφειλέτη ή την έκπτωσή του είναι απαράδεκτη η υποβολή νέας αίτησης.

2. Ο οφειλέτης υποχρεούται να επιτρέπει

στους πιστωτές την πρόσβαση σε στοιχεία που απεικονίζουν την οικονομική του κατάσταση και τα τρέχοντα εισοδήματά του. Παράβαση της υποχρέωσης αυτής από δόλο ή βαριά αμέλεια μπορεί, κατά την κρίση του δικαστηρίου, να επιφέρει την απόρριψη της αίτησης για ρύθμιση οφειλών και απαλλαγή.

3. Υστερα από αίτηση πιστωτή στον οποίο έχει γίνει η επίδοση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 και η οποία διαβιβάζεται μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα, ο εργοδότης, η αρμόδια υπηρεσία και ο αρμόδιος οικονομικός έφορος είναι υποχρεωμένοι να δίνουν κάθε χρήσιμη πληροφορία για την περιουσιακή κατάσταση και τα εισοδήματα του οφειλέτη.

Άρθρο 11

Απαλλαγή από υπόλοιπα χρεών

1. Η κανονική εκτέλεση από τον οφειλέτη των υποχρεώσεων που επιβάλλονται με την απόφαση που εκδίδεται σε εφαρμογή των παραγράφων 2, 4 και 5 του άρθρου 8 επιφέρει, με την επιφύλαξη των όσων ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 9, την απαλλαγή του από κάθε τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο οφειλής έναντι όλων των πιστωτών, ακόμη και έναντι εκείνων που δεν ανήγγειλαν τις απαιτήσεις τους. Το δικαστήριο με αίτηση του οφειλέτη που κοινοποιείται στους πιστωτές πιστοποιεί την απαλλαγή του από το υπόλοιπο των οφειλών.

2. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης καθυστερεί την εκπλήρωση των υποχρεώσεων από τη ρύθμιση οφειλών για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών ή δυστροπεί επανειλημμένα στην τήρηση της ρύθμισης, το δικαστήριο διατάζει την έκπτωση του οφειλέτη από τη ρύθμιση μετά από αίτηση θιγόμενου πιστωτή που κατατίθεται το αργότερο μέσα σε τέσσερις μήνες από τη δημιουργία του λόγου έκπτωσης. Κάθε κλήτευση πραγματοποιείται πριν δεκαπέντε ημέρες.

3. Σε περίπτωση που δεν ευοδωθεί η απαλλαγή από τις οφειλές με τη διαδικασία του παρόντος νόμου, οι απαιτήσεις των πιστωτών

επανερχονται στο ύψος στο οποίο θα βρίσκονταν αν δεν είχε υποβληθεί η αίτηση της παραγράφου 1 του άρθρου 4. Για τον προσδιορισμό του ύψους των απαιτήσεων αποκλείεται, εφόσον είχε γίνει δεκτή η αίτηση της παραγράφου 1 του άρθρου 4, ο ανατοκισμός από την κοινοποίηση της αίτησης αυτής στους πιστωτές και αφαιρούνται τα ποσά που έχουν καταβληθεί από τον οφειλέτη.

Άρθρο 12

Δικαιώματα ενέγγυων πιστωτών και έναντι εγγυητών

Τα δικαιώματα των πιστωτών έναντι συνοφειλετών ή εγγυητών του οφειλέτη, καθώς και τα δικαιώματα των εμπραγμάτως ασφαλισμένων πιστωτών επί του υπέγγυου αντικειμένου δεν θίγονται. Ο οφειλέτης απαλλάσσεται έναντι των εγγυητών, των εις ολόκληρον υπόχρεων ή άλλων δικαιούχων σε αναγωγή.

Άρθρο 13

Τήρηση Αρχείου Αιτήσεων

1. Στη Γραμματεία κάθε Ειρηνοδικείου τηρείται αλφαβητικό αρχείο των προσώπων που έχουν υποβάλει την αίτηση της παραγράφου 1 του άρθρου 4, στο οποίο εγγράφονται τα ονόματα των αιτούντων, η πορεία των αιτήσεων τους και οι αποφάσεις που εκδίδονται. Στο Ειρηνοδικείο Αθηνών τηρείται Γενικό Αρχείο, στο οποίο καταχωρίζονται τα πιο πάνω στοιχεία για ολόκληρη τη χώρα. Από το αρχείο διαγράφονται ένα έτος μετά την υποβολή των αιτήσεων όλα τα στοιχεία που τηρούνται γι' αυτές, εφόσον οι αιτήσεις απορριφθούν αμετάκλητα, ανακληθούν ή καταλήξουν σε δικαστικό συμβιβασμό σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 7 του παρόντος. Πρόσβαση σε πληροφορίες του αρχείου μπορεί να έχει κάθε ενδιαφερόμενος. Μετά την πάροδο πενταετίας από την επέλευση των αποτελεσμάτων της παραγράφου 1 του άρθρου 11 πρόσβαση σε στοιχεία του οφειλέτη στο αρχείο επιτρέπεται μόνο για τον έλεγχο

της συνδρομής της προϋπόθεσης της παραγράφου 3 του άρθρου 1. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετικά με την τήρηση των αρχείων και την πρόσβαση σε αυτά.

2. Πριν από τη συζήτηση αίτησης οφειλέτη που υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του παρόντος, το Ειρηνοδικείο ελέγχει αυτεπαγγέλτως στο παραπάνω αρχείο αν εκκρεμεί αίτηση για τον οφειλέτη αυτόν και αν έχει εκδοθεί απόφαση για ρύθμιση με απαλλαγή από τις οφειλές του.

Άρθρο 14 Ένδικο μέσα

Οι αποφάσεις του δικαστηρίου υπόκεινται σε έφεση και σε αναίρεση σύμφωνα με το άρθρο 560 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 15 Αναλογική εφαρμογή διατάξεων

Για τη ρύθμιση και απαλλαγή χρεών φυσικών προσώπων εφαρμόζονται, όπου επιβάλλεται, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων του παρόντος, οι διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα.

Άρθρο 16 Χρόνος τήρησης και χρήσης δεδομένων

Ο χρόνος τήρησης από τα πιστωτικά ιδρύματα ή τρίτους χάριν αυτών δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, που αναφέρονται στη διαδικασία του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να υπερβαίνει το χρονικό διάστημα των τριών ετών από την επέλευση της απαλλαγής από τα χρέη σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 11.

Άρθρο 17 Διαγραφή απαιτήσεων

Για απαιτήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων που διαγράφονται με τον παρόντα νόμο εφαρμόζεται η παράγραφος 10 του άρθρου 30 του ν. 2789/2000 (ΦΕΚ

21 Α'). Τα διαγραφόμενα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσης εντός της οποίας ενεργείται η διαγραφή προκειμένου για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών. Η ωφέλεια που αποκτάται από τη διαγραφή τόκων δεν θεωρείται εισόδημα υποκείμενο σε φορολογία.

Άρθρο 18 Αύξηση θέσεων Ειρηνοδικών

Ο αριθμός των οργανικών θέσεων των Ειρηνοδικών αυξάνεται κατά ογδόντα και ορίζεται συνολικά σε επτακόσιες σαράντα μία.

Άρθρο 19 Μεταβατικές διατάξεις

1. Για έξι μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως απαγορεύεται ο πλειστηριασμός του ακινήτου της παραγράφου 2 του άρθρου 9.

2. Αιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 υποβάλλονται μετά την πάροδο πέντε μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 20

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Οικονομικών καθορίζονται:

α) η οργάνωση και ειδικότερα η διάρθρωση των υπηρεσιών της Ειδικής Υπηρεσίας με τίτλο «Επιχειρησιακή Μονάδα Ανάπτυξης», που ιδρύθηκε με το π.δ. 28/2010, σε οργανικές μονάδες (Διευθύνσεις, Τμήματα, αυτοτελή Γραφεία),

β) ο τίτλος, η έδρα και η αρμοδιότητα των πιο πάνω οργανικών μονάδων,

γ) οι κλάδοι του τακτικού προσωπικού κατά κατηγορίες, καθώς και ο αριθμός των οργανικών θέσεων κάθε κλάδου,

δ) ο κλάδος και βαθμός του προϊσταμένου των οργανικών μονάδων που αναφέρονται στην περίπτωση α'.

Συνιστώνται επίσης θέσεις τακτικού προσωπικού και υπαλλήλων που μπορεί να προσληφθούν με σύμβαση και κατανέμονται οι θέσεις αυτές κατά ειδικότητα.

2. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος οι θέσεις του προσωπικού θα καλυφθούν με μεταθέσεις, αποσπάσεις ή μετατάξεις υπαλλήλων από άλλες υπηρεσίες του ίδιου ή άλλων Υπουργείων ή νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου. Τις ίδιες θέσεις έχουν δικαίωμα να επιλέξουν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων για την αρχική επιλογή υπηρεσίας τοποθέτησης, οι εκπαιδευόμενοι στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και την Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Οι μετατάξεις διενεργούνται, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, ύστερα από πρόσκληση ενδιαφέροντος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και με την εξής διαδικασία:

α) Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση στη Διεύθυνση Διοίκησης του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας συνοδευόμενη από αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα και βεβαίωση υπηρεσιακών μεταβολών. Η Διεύθυνση αυτή συγκεντρώνει τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων με τα πιο πάνω δικαιολογητικά και καταρτίζει κατάλογο με βάση τα τυπικά προσόντα τους.

β) Οι υποψήφιοι προς μετάταξη αξιολογούνται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και αποτελείται από:

αα) έναν υπάλληλο του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ως Πρόεδρο, με δεκαετή τουλάχιστον υπηρεσία και πιστοποιημένη γνώση διοικητικής επιστήμης, κατά προτίμηση απόφοιτο της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης,

ββ) ένα μέλος του διδακτικού - ερευνητικού προσωπικού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ή του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στα αντικείμενα της διοικητικής επιστήμης ή της διοίκησης επιχειρήσεων και,

γγ) έναν επιστημονικό συνεργάτη του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης προτεινόμενο από τη Διοίκηση του ΕΚΔΔΑ.

γ) Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται σε προφορική εξέταση ενώπιον της επιτροπής αξιολόγησης. Η εξέταση αποσκοπεί στη διακρίβωση της καταλληλότητας, πνευματικής συγκρότησης και υπηρεσιακής επάρκειας των υποψηφίων για την πλήρωση των θέσεων στις οποίες πρόκειται να μεταταγούν.

δ) Η επιτροπή μετά την εξέταση των υποψηφίων καταρτίζει πίνακα στον οποίο κατατάσσονται κατά αξιολογική σειρά όσοι επιλέγονται για μετάταξη.

ε) Οι μετατάξεις διενεργούνται με κοινή απόφαση των αρμόδιων Υπουργών.

στ) Για τη διαδικασία ενώπιον της επιτροπής τηρούνται πρακτικά, τα οποία είναι στη διάθεση των ενδιαφερομένων.

ζ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζεται η διαδικασία ενώπιον της επιτροπής και ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο για τη λειτουργία της θέμα.

Άρθρο 21

Το άρθρο 5 του ν. 1279/1982 (ΦΕΚ 108 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 9 του ν. 3190/2003 (ΦΕΚ 249 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 5

1. Η διάρκεια των μισθώσεων που προβλέπονται από το άρθρο 4 και των ανανεούμενων μισθώσεων του άρθρου 3 δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα έξι (6) έτη. Η διάρκεια των μισθώσεων αυτών παρατείνεται έως τέσσερα (4) επιπλέον έτη σε επιχειρήσεις που διαθέτουν σύστημα διασφάλισης ποιότητας υπό τις εξής προϋποθέσεις:

α) οι επιχειρήσεις εντός δεκαοκτώ (18) μηνών από την έναρξη της μίσθωσης να έχουν υποβάλει πρόταση χρηματοδότησης/ολοκλήρωσης επενδυτικού σχεδίου στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, του αναπτυξιακού νόμου ή

οποιουδήποτε άλλου χρηματοδοτικού προγράμματος που προαπαιτεί διάρκεια μίσθωσης μεγαλύτερη των έξι (6) ετών, ή

β) να ολοκληρωθούν εντός της χρονικής διάρκειας των έξι (6) ετών συγχωνεύσεις επιχειρήσεων εντός των κεντρικών αγορών.

2. Σε περίπτωση μη υπαγωγής της υποβληθείσας πρότασης της επιχείρησης ή μη ολοκλήρωσης της εγκεκριμένης επένδυσης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του εκάστοτε προγράμματος, ή σε κάθε περίπτωση μη τήρησης των προϋποθέσεων της παραγράφου 1, η διάρκεια της μίσθωσης δεν δύναται να υπερβαίνει τα έξι (6) έτη.

3. Ο Διευθύνων Σύμβουλος των Οργανισμών Κεντρικής Αγοράς Αθηνών Α.Ε. και Κεντρικής Αγοράς Θεσσαλονίκης Α.Ε., ύστερα από από-

φαση του Δ.Σ., μπορεί να ανανεώνει τις μισθώσεις της παραγράφου 1 μέχρι έξι (6) έτη κάθε φορά από τη λήξη τους, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από το Δ.Σ. του Οργανισμού.»

Άρθρο 22

Έναρξη ισχύος του νόμου

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1η Σεπτεμβρίου 2010, εκτός από τα άρθρα 20 και 21 η ισχύς των οποίων αρχίζει από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

**Εφαρμογή του Β' Κεφαλαίου του
Ν. 3843/10 (ΦΕΚ 62/Α/28/4/2010)**

Εγκ. υπ' αριθ. 5/17879/3-5-2010

Υπ. Περιβ., Ενέργειας, και Κλιματ. Αλλαγής.

Με το Ν. 3843/10 και συγκεκριμένα το Β κεφάλαιο άρθρα 5 έως 10 επιχειρείται η αντιμετώπιση του «φαινομένου» της μετατροπής των ημιυπαίθριων χώρων, υπογείων και άλλων χώρων σε χώρους κύριας χρήσης, καθώς και της προσθήκης χώρων εντός του όγκου των κτιρίων, και η αποκατάσταση της περιβαλλοντικής βλάβης που έχει επιφέρει η αντίστοιχη αύξηση της δόμησης στις περιοχές όπου βρίσκονται τα ακίνητα αυτά.

Με τις διατάξεις αυτές αντιμετωπίζονται μόνο χώροι που έχουν προκύψει από υπερβάσεις δόμησης και αλλαγή χρήσης μέσα στο περίγραμμα του εγκεκριμένου όγκου νομίμως υφιστάμενου κτιρίου, δηλαδή ημιυπαίθριοι χώροι, πατάρια, σοφίτες, pilotis, υπόγειοι χώροι, χώροι ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, χώροι – αίθουσες κοινωνικών εκδηλώσεων κλπ) και δεν ρυθμίζεται καμία παράβαση έξω από τον όγκο αυτό, όπως δώματα, κλεισμένα μπαλκόνια, πέργκολες κ.λπ. (τα οποία βρίσκονται εκτός του ιδεατού στερεού και του νομίμου ύψους του κτιρίου) ούτε η μετατροπή των παραπάνω χώρων σε χρήση απαγορευόμενη στην περιοχή των ακινήτων.

Οι πόροι που θα συγκεντρωθούν από την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων θα διατεθούν για την αποκατάσταση και περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών από τις οποίες θα προέλθουν οι πόροι.

Άρθρο 5

Υπερβάσεις δόμησης και
αλλαγές χρήσεως

Παρ. 1α. Δικαίωμα υπαγωγής στη ρύθμιση αυτή έχουν οι χώροι που η άδειά τους εκδόθηκε ή

αναθεωρήθηκε μέχρι τις 2.7.2009 και όχι οι χώροι που δημιουργούνται μετά την ημερομηνία αυτή με έκδοση Οικοδομικής Άδειας ή αναθεώρηση. Μεταγενέστερη αναθεώρηση που δεν επηρεάζει τον ρυθμιζόμενο χώρο (π.χ. αναθεώρηση για αλλαγή επιβλέποντα, παράταση ισχύος της άδειας κ.λπ.) δεν απαγορεύει την υπαγωγή του στη ρύθμιση.

Εγκεκριμένος κτιριακός όγκος είναι το κέλυφος του κτιρίου που φαίνεται στην οικοδομική άδεια από το δάπεδο του υπογείου μέχρι το δώμα ή τη στέγη. Σε αυτόν συμπεριλαμβάνονται τα υπόγεια, η pilotis, οι αρχιτεκτονικές προεξοχές, τα πατάρια, ο χώρος κάτω από την στέγη (σοφίτα), οι ημιυπαίθριοι χώροι, ο μηχανολογικός όροφος, η αίθουσα κοινωνικών εκδηλώσεων. Δεν περιλαμβάνονται κλεισμένα μπαλκόνια, κλεισμένες-στεγασμένες εγκαταστάσεις στήριξης φυτών (πέργκολες), κατασκευές στο δώμα, στην πρασιά κ.λπ.

Δεν υπάγονται στη ρύθμιση αυτή χώροι που έχουν ανεγερθεί καθ' υπέρβαση του κατά τα παραπάνω κελύφους της Οικοδομικής Άδειας.

Προϋπόθεση για τη διατήρηση της χρήσης των παραπάνω χώρων είναι να επιτρέπεται η χρήση αυτή από τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις της περιοχής του ακινήτου.

Εάν το κτίριο παύσει να υφίσταται (σεισμός, κατεδάφιση, κ.λπ.) πριν την παρέλευση της 40ετίας παύει αυτοδικαίως και το δικαίωμα διατήρησης του ρυθμιζόμενου χώρου.

Εάν στην Πολεοδομική Υπηρεσία δεν ανευρίσκεται ο φάκελος Οικοδομικής Άδειας (απώλεια, καταστροφή κ.λπ.) για το προς ρύθμιση ακίνητο τότε ακολουθείται η καθιερωμένη διαδικασία για τα προ 1955 ακίνητα ή η ανασύστασή του φακέλου για τα νεώτερα.

Παρ. 1β. Δεν υπάγονται στη ρύθμιση, όπως ρητά ορίζεται οι περιοχές εκτός σχεδίου που τυγχάνουν ιδιαίτερης προστασίας, αν και στις περιοχές αυτές κατά κανόνα δεν επιτρέπεται η δόμηση, θα μπορούσε πάντως να βρίσκονται κτίσματα με οικοδομική άδεια που εκδόθηκε πριν από την κήρυξη προστασίας της περιοχής.

Επίσης δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος αυθαίρετες αλλαγές χρήσης σε αρχαία ή νεώτερα μνημεία κηρυγμένα με το Ν. 3028/02. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης για χώρο που βρίσκεται σε διατηρητέο κτίριο κηρυγμένο από το ΥΠΕΚΑ απαιτείται, επιπλέον των δικαιολογητικών της παραγράφου 2, και η υποβολή της πράξης κήρυξης και γνώμη του αρμόδιου τμήματος Παραδοσιακών Οικισμών της Διεύθυνσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΚΑ.

Παρ. 2. Το φάκελο για την ρύθμιση υποβάλλει στην υπηρεσία ο κύριος του ακινήτου (ο έχων την ψιλή κυριότητα), ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του. Στην εξουσιοδότηση απαιτείται η βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής (από ΚΕΠ ή ΑΤ) και στην περίπτωση ευρισκομένου εκτός της επικράτειας από την τοπική προξενική αρχή της Ελλάδος. Στην περίπτωση συγκυριότητας για το ίδιο αυτοτελές ακίνητο η αίτηση υποβάλλεται και προσυπογράφεται από όλους τους συνιδιοκτήτες και εξουσιοδοτείται ένας εξ' αυτών (ή και τρίτο πρόσωπο π.χ. ο μηχανικός) να διεκπεραιώσει τη ρύθμιση.

Για την παραλαβή του φακέλου απαιτείται η αίτηση του κυρίου του ακινήτου ή εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου του, όπου θα τίθενται οι σφραγίδες εξέλιξης της ρύθμισης και αντίγραφο της οποίας θα δίδεται στον ενδιαφερόμενο. Στο πίσω μέρος της αίτησης υπάρχει φύλλο καταγραφής των ελλείψεων, ώστε να λαμβάνει άμεση γνώση των παρατηρήσεων, ενυπογράφως (**Υπόδειγμα 1**), ο πολίτης.

Την αίτηση συνοδεύει: α. Υπεύθυνη δήλωση του Ιδιοκτήτη (**Υπόδειγμα 3**) και β. τεχνική έκθεση μηχανικού (**Υπόδειγμα 4**). Την έκθεση συνοδεύει υποχρεωτικά στοιχεία της Οικοδομικής Άδειας και συγκεκριμένα αντίγραφο στελέχους, τοπογραφικού διαγράμματος και κάτοψης του ορόφου επί της οποίας σημειώνεται η θέση και το καθαρό εμβαδόν του χώρου του οποίου ζητείται η διατήρηση.

Σε περίπτωση που σε αυτοτελή ιδιοκτησία ρυθμίζονται περισσότεροι του ενός χώροι τότε

εάν αυτοί είναι της ίδιας κατηγορίας απαιτείται ένα (1) παράβολο για όλους, άλλως απαιτείται ξεχωριστό παράβολο για κάθε κατηγορία (π.χ. 250 € για το σύνολο των ημιυπαίθριων χώρων και 350 € για το σύνολο των άλλων χώρων. Εάν δεν συνοδεύουν την αίτηση τα παραπάνω παράβολα, η αίτηση δεν παραλαμβάνεται και επιστρέφεται χωρίς να πρωτοκολληθεί στον ενδιαφερόμενο. Με την κατάθεση της αίτησης, των παραβόλων και της υπεύθυνης δήλωσης (Ν.1599/86) του ιδιοκτήτη παραλαμβάνεται η αίτηση και αντίγραφο της παραδίδεται σφραγισμένο στον ενδιαφερόμενο (**σφραγίδα καταχώρισης - Υπόδειγμα 8**)

Παρ. 3. Η αίτηση και τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην Πολεοδομική Υπηρεσία ταχυδρομικά με σφραγίδα ταχυδρομείου (ή άλλου φορέα διακίνησης αλληλογραφίας) μέχρι την 28/10/2010 (6 μήνες), ή μέχρι την 28/12/2010 αυτοπροσώπως από τον ενδιαφερόμενο (**σφραγίδα καταχώρισης - Υπόδειγμα 8**). Ο έλεγχος πληρότητας γίνεται κατά την υποβολή της αίτησης και πιθανές ελλείψεις σημειώνονται στην ανάλογη θέση στο πίσω μέρος της αίτησης (στην περίπτωση συστημένης επιστολής σε διάστημα 30 ημερών. Ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει άμεσα γνώση προσυπογράφοντας στην αντίστοιχη θέση. Σε κάθε περίπτωση ο ενδιαφερόμενος έχει προθεσμία 15 ημερών για την προσκόμιση των ελλείψεων (με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου 4), οπότε και βεβαιώνεται η πληρότητα με την ανάλογη σφραγίδα στην αίτηση (**σφραγίδα πληρότητας - Υπόδειγμα 8**).

Παρ. 4. Εάν δεν τηρηθούν οι καθορισμένες προθεσμίες (ελέγχου πληρότητας και υπολογισμού του προστίμου) η παράταση αυτών γίνεται με αιτιολογημένη πράξη του προϊσταμένου της πολεοδομικής υπηρεσίας. Εξετάζεται παράλληλα η αναγκαιότητα εφαρμογής των άρθρων 107 – 109 του Ν. 3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α').

Παρ. 5. Η εξέλιξη της διαδικασίας γίνεται με ενημέρωση του «ειδικού ηλεκτρονικού αρχεί-

ου» ή του «ειδικού βιβλίου» (στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ, παράλληλα με τις υπόλοιπες πληροφορίες βρίσκεται αναρτημένο και λογιστικό φύλλο EXCEL με υπόδειγμα ηλεκτρονικού αρχείου προς χρήση). Αντίγραφο του ηλεκτρονικού αρχείου θα αποσταλεί μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.ypeka.gr του ΥΠΕΚΑ. Οι δηλώσεις δεν καταχωρίζονται στο γενικό πρωτόκολλο της υπηρεσίας αλλά σε ειδικό βιβλίο (**Υπόδειγμα 5**) ή σε ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (**Υπόδειγμα 6**).

Παρ. 6. Με τη διαπίστωση της πληρότητας, η πολεοδομική υπηρεσία με οίκοθεν διαδικασία θα πρέπει να ενημερώσει τις συναρμόδιες υπηρεσίες (ΔΟΥ, ΙΚΑ, έλεγχο κατασκευών, κ.λπ.) για την αναστολή επιβολής των προστίμων και των κυρώσεων, τόσο για τους ιδιοκτήτες των ρυθμιζόμενων χώρων, όσο και άλλων εμπλεκόμενων πολιτών (π.χ. ιδιοκτήτες άλλης αυτοτελούς ιδιοκτησίας στο ίδιο ακίνητο, κατασκευαστές για την αποπεράτωση χώρων στο ίδιο ακίνητο, άδεια λειτουργίας ιδιοκτησίας στο ίδιο ακίνητο). Εξυπακούεται ότι για άλλες διαπιστωμένες παραβάσεις που δεν ρυθμίζονται με τον Ν. 3843/2010 εξακολουθούν να επιβάλλονται πρόστιμα και κυρώσεις. Η σύνδεση με τους οργανισμούς κοινής ωφέλειας μπορεί να γίνει με την καταβολή τουλάχιστον της πρώτης δόσης, με συμπλήρωση στη σφραγίδα ηλεκτροδότησης του Ν.1512/85 ότι «ο χώρος... ρυθμίστηκε με τη διαδικασία του Ν. 3843/2010».

Άρθρο 6

Ειδικό πρόστιμο διατήρησης για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος

Παρ. 1. Το ειδικό πρόστιμο διατήρησης των ρυθμιζόμενων χώρων διαβαθμίζεται ανάλογα του μεγέθους, της χρήσης και της γεωγραφικής θέσης τους (εντός ή εκτός σχεδίου). Ως εμβαδόν δαπέδου (δεν συμπεριλαμβάνονται οι τοιχοποιίες βάσει της Οικοδομικής Άδειας) θεωρείται το άθροισμα όλων των χώρων (Ημιυπαίθριοι, πατάρια, υπόγεια, Ηλεκτρομηχανολο-

γικός όροφος, Pilotis, σοφίτες κ.λπ.) ακόμα και εάν το ελεύθερο ύψος τους είναι μικρότερο του 2.20 μ.

Παρ. 3. Η πολεοδομική υπηρεσία υπολογίζει στο έντυπο υπολογισμού ειδικού προστίμου (Υπόδειγμα 7) το συνολικό ποσό του ειδικού προστίμου σε διάστημα το πολύ 60 ημερών και το αποστέλλει στον ενδιαφερόμενο.

Παρ. 4. Για τις κατοικίες το πρόστιμο μπορεί να εξοφληθεί μέχρι τις 28/12/2011, ενώ για τις υπόλοιπες χρήσεις μέχρι τις 28/4/2012. Το πρόστιμο μπορεί να καταβληθεί άτοκα σε έξι (6) ισόποσες δόσεις, η πρώτη των οποίων θα πρέπει να καταβληθεί πριν την 28/4/2011. Επίσης στο ίδιο χρονικό διάστημα μπορεί να εξοφληθεί ολόκληρο το ποσό με έκπτωση 10%.

Παρ. 5. Μετά την ολοκλήρωση της καταβολής του ειδικού προστίμου τα παραστατικά προσκομίζονται στην πολεοδομική υπηρεσία που σφραγίζει την αίτηση του ενδιαφερομένου με τη **σφραγίδα περαίωσης της διαδικασίας (Υπόδειγμα 8)**.

Παρ. 6. Οι χώροι που ρυθμίζονται με την παραπάνω διαδικασία δεν οφείλουν πλέον άλλο πρόστιμο ανέγερσης και διατήρησης για τα επόμενα 40 χρόνια και μπορούν να μεταβιβάζονται με την επισημείωση ότι αυτοί «ρυθμίστηκαν με τις διαδικασίες του Ν. 3843/2010 και αρ. πρωτ. αίτησης... /2010/της πολεοδομικής υπηρεσίας ...». Δεν επιβάλλονται νέα πρόστιμα για τους ρυθμισθέντες χώρους και δεν οφείλονται αναδρομικά φόροι και εισφορές (ΙΚΑ, μεταβίβασης κ.λπ.). Αυτονόητο είναι ότι πρόστιμα, εισφορές και συνέπειες για άλλες αυθαιρεσίες πέραν αυτών που ρυθμίζονται εξακολουθούν να επιβάλλονται και αρμόδια για τον διαχωρισμό (καταγεγραμμένες περιπτώσεις που έχει βεβαιωθεί το πρόστιμο) είναι η πολ/κή υπηρεσία που ενημερώνει την ΔΟΥ για τα πρόστιμα που εξακολουθούν να απαιτούνται καθώς και αυτά που διαγράφονται. Καταβληθέντα ποσά δεν συμψηφίζονται και δεν αναζητούνται.

Παρ. 7. Οι ρυθμιζόμενοι χώροι δεν προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης και τους λοιπούς όρους δόμησης που ισχύουν στην περιοχή, με την προϋπόθεση να επιτρέπεται η νέα χρήση, ενώ δεν απαλλάσσονται από άλλες εγκρίσεις για τη λειτουργία τους (π.χ. πυρασφάλεια, WC, ΑμεΑ, κ.λπ. για χώρους υγειονομικού ενδιαφέροντος).

Άρθρο 7

Περιβαλλοντικό ισοζύγιο. Αντισταθμιστικά μέτρα αποκατάστασης του περιβάλλοντος

Με το άρθρο αυτό καθορίζεται το «ταμείο περιβαλλοντικού ισοζυγίου» όπου καταλήγουν μέσω του ΕΤΕΡΠΣ οι πόροι του ειδικού προστίμου για τη ρύθμιση του άρθρου 5 και καθορίζονται οι δράσεις αποκατάστασης του περιβαλλοντικού ισοζυγίου. Εξουσιοδοτείται δε η υπουργός ΠΕΚΑ, για την έκδοση Απόφασης και Π.Δ/τος για τη ρύθμιση του παραπάνω στόχου.

Άρθρο 8

Πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης μη δηλούμενων χώρων

Παρ. 1. Στους χώρους της Παρ. 1 του Άρθρου 5 για τους οποίους δεν θα υποβληθούν δηλώσεις ή δεν ολοκληρωθεί η διαδικασία αποπληρωμής του ειδικού προστίμου επιβάλλεται αυξημένο πρόστιμο ανέγερσης ίσο με το 30% και ετήσιο σταθερό πρόστιμο διατήρησης (χωρίς ετήσιες προσαυξήσεις, ή ανατοκισμό) ίσο με 5% της τιμής ζώνης που ισχύει κατά τον χρόνο διαπίστωσης της παράβασης και επιβάλλονται οι υπόλοιπες περί αυθαιρέτων κυρώσεις.

Παρ. 3. Ο έλεγχος γίνεται ανεξάρτητα σε κάθε αυτοτελή χώρο που δηλώθηκε και τα πρόστιμα επιβάλλονται, επιπλέον των καταβληθέντων, για τον χώρο στον οποίο διαπιστώνονται τα ψευδή-ανακριβή στοιχεία.

Άρθρο 9

Παρ. 1. Επανέρχεται σε ισχύ η διατύπωση της παρ. 2, του άρθρου 11, του ν. 1577/85, όπως

ίσχυε πριν την τροποποίησή της με το άρθρο 40, του ν. 3775/09, αλλά μειώνεται η συνολική επιφάνεια εξωστών και ημιυπαιθρίων, που δεν προσμετράται στο σ.δ., δηλ. το ποσοστό από 40% σε 35% και μειώνεται η επιφάνεια την οποία δεν μπορούν να υπερβούν οι ημιυπαιθριοί χώροι, δηλ. το ποσοστό από 20% σε 15%.

Παρ. 2. Προσμετρώνται στο σ.δ. υπέργειοι κλειστοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, που κατασκευάζονται σε κτίρια κατοικίας. Δεν προσμετρώνται στο σ.δ. υπέργειοι κλειστοί χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, που κατασκευάζονται σε ειδικά κτίρια.

Παρ. 3. Επανέρχεται το ύψος 1,5 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους της οροφής υπογείου ορόφου, δηλ. επανέρχεται η διατύπωση της περ. β', της παρ. 1Β, του άρθρου 7, του ν. 1577/85, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή της με το άρθρο 41, του ν. 3775/09.

Παρ. 4. Σε όλα τα κτίρια δεν προσμετρώνται στο σ.δ. στεγασμένοι ανοιχτοί –τουλάχιστον από μια πλευρά– χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, που κατασκευάζονται στη στάθμη του ισόγειου, καθώς και οι χώροι στάθμευσης, που κατασκευάζονται στους υπόγειους ορόφους του κτιρίου.

Παρ. 5. Επανέρχεται σε ισχύ το άρθρο 4, του ν. 3212/03, με το οποίο θεσμοθετείται υποχρεωτική διαδικασία ελέγχου ποσοστού τουλάχιστον 10% (τυχαίο δείγμα) των οικοδομικών αδειών, που έχουν εκδοθεί από τις πολεοδομικές υπηρεσίες. Από τις παραπάνω ελεγχθείσες οικοδομικές άδειες ποσοστό 2% θα ελεγχθεί από το Σώμα Ελεγκτών Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης.

Άρθρο 10

Παρ. 1. Οι χώροι για τους οποίους εξοφλήθηκε η εισφορά του Ν. 3775/09 μπορούν να συνδεθούν με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας. Για τα ακίνητα αυτά –ανεξάρτητα αν οι ιδιοκτήτες υποβάλλουν αίτηση με τον παρόντα νόμο– ισχύουν

όσα ορίζονται στις παραγράφους 6 έως 10 του Άρθρου 6.

Παρ. 2. Οι χώροι για τους οποίους δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία των άρθρων 40 και 41, του ν. 3775/09 (σε οποιοδήποτε στάδιο), μπορούν να υπαχθούν στις διατάξεις του ν. 3843/10, και υποβάλλουν αίτηση με τα προβλεπόμενα παραπάνω δικαιολογητικά χωρίς την καταβολή νέου παραβόλου. Τυχόν ήδη καταβληθέντα ποσά της εισφοράς του Ν. 3775/09 συμψηφίζονται με το ειδικό πρόστιμο του παρόντος νόμου.

Παρ. 5. Στην περιοχή της χερσονήσου Λαυρεωτικής (Π.Δ/γμα 17-2-98 ΦΕΚ 125 Δ'), καθώς και στην ευρύτερη περιοχή των Μεσογείων (Π.Δ/γμα 20-2-03 ΦΕΚ 199 Δ') σε περίπτωση ανέγερσης ειδικών κτιρίων κατισχύουν τα οριζόμενα στις περ. β' και η', της παρ. 1Β, του άρθρου 7, του ν. 1577/85, όπως αντικαθίστανται με το ν. 3843/10.

Παρ. 6. Παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης, εντός εξαμήνου, δηλ. μέχρι 28-10-2010, οικοδομικής άδειας ή αναθεώρησης που η αίτηση έκδοσής της είχε υποβληθεί πριν την 21-7-2009 και μόνο ως προς την εφαρμογή των διατάξεων του Γ.Ο.Κ. που τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 40 και 41 του Ν. 3775/2009.

Παρ. 7. Παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης, εντός εννιάμηνου, δηλ. μέχρι 28-01-2011, οικοδομικής άδειας ή αναθεώρησης που η αίτηση έκδοσής της είχε υποβληθεί το χρονικό διάστημα από 21-7-2009 έως 27-4-10 και μόνο ως προς την εφαρμογή των διατάξεων του Γ.Ο.Κ. που τροποποιήθηκαν με τον Ν. 3843/10.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΥΠΕΚΑ
Α. ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ

**Οδηγίες για την είσπραξη χρεών πτωχών
οφειλετών.**

Εγκ. υπ' αριθμ. ΠΟΛ. 1050/30-4-2010

Σκοπός της παρούσας εγκυκλίου είναι η παροχή διευκρινίσεων και οδηγιών στις Δ.Ο.Υ. και τα

Ελεγκτικά Κέντρα σχετικά με ορισμένα σημαντικά θέματα που άπτονται της συμμετοχής του Δημοσίου στην πτωχευτική διαδικασία. Τα περισσότερα από τα ζητήματα αυτά αφορούν στις πτωχεύσεις που διέπονται από τον Πτωχευτικό Κώδικα (Ν. 3588/2007 ΦΕΚ 153Α' /10-7-2007), στις οποίες εφαρμόζονται και οι ειδικές για το Δημόσιο νέες διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 6 του Ν. 3808/10-12-2009 (ΦΕΚ 227Α' /10-12-2009). Ωστόσο, γίνεται αναφορά και στις παλιές πτωχεύσεις (δηλαδή στις πτωχευτικές διαδικασίες που ανοίχθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του Πτωχευτικού Κώδικα και εξακολουθούν να διέπονται από το προϊσχύον πτωχευτικό δίκαιο), δεδομένου ότι πολλές από τις πτωχεύσεις αυτές εκκρεμούν σήμερα.

Επισημαίνεται ότι για τη διαδικασία συνδιαλλαγής, που εισάγεται με τον ισχύοντα Πτωχευτικό Κώδικα (άρθρα 99-106), ως θεσμός προληπτικός της πτώχευσης και ρυθμίζεται περαιτέρω (ειδικά ως προς το Δημόσιο) με τις προαναφερθείσες διατάξεις του Ν. 3808/2009, θα ακολουθήσει νέα ειδική εγκύκλιος της Υπηρεσίας μας, όπου θα δίνονται αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τη συμμετοχή του Δημοσίου στη διαδικασία αυτή.

Ι . ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Οι ρυθμίσεις του Πτωχευτικού Κώδικα (Ν. 3588/2007) εφαρμόζονται μόνο στις πτωχευτικές διαδικασίες που αρχίζουν μετά την έναρξη ισχύος του, την 16η-9-2007, δηλαδή σε εκείνες, όπου η αίτηση για κήρυξη της πτώχευσης έχει υποβληθεί (δηλαδή κατατεθεί στο Πτωχευτικό Δικαστήριο) μετά την παραπάνω ημερομηνία (άρθρο 182 παρ. 1 σε συνδυασμό με άρθρο 180, βλ. αιτιολογική έκθεση για το άρθρο 182).

Αντίθετα, οι εκκρεμείς κατά την παραπάνω ημερομηνία διαδικασίες, δηλαδή εκείνες για τις οποίες η σχετική αίτηση υποβλήθηκε πριν από το παραπάνω χρονικό σημείο, εξακολουθούν να διέπονται από το προϊσχύον δίκαιο (άρθρο 182 παρ. 2).

II . ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ Α.Φ.Μ. ΠΤΩΧΕΥΣΑΝΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΥΠΟΧΡΕΩΝ

Όπως προκύπτει από τις νέες διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 6 εδ. γ' του Ν. 3808/2009 (ΦΕΚ 227 Α' /10-12-2009), *ισχύει –και στις νέες πτωχεύσεις– η υποχρέωση του γραμματέα του Πτωχευτικού Δικαστηρίου να κοινοποιεί κάθε πτωχευτική απόφαση στη Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16) του Υπουργείου Οικονομικών, γνωστοποιώντας σ' αυτήν και τους Α.Φ.Μ. που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 62 του Κ.Ε.Δ.Ε.* Η απόφαση καθώς και τα ανωτέρω στοιχεία διαβιβάζονται εν συνεχεία από τη Δ16 στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ.

Παρατηρείται ωστόσο συχνά στην πράξη, ιδιαίτερα από μικρά επαρχιακά Πρωτοδικεία, να μην τηρείται η παραπάνω υποχρέωση κοινοποίησης, είτε διότι η κοινοποίηση γίνεται απευθείας στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (χωρίς μεσολάβηση της Δ16), είτε διότι δεν λαμβάνει χώρα καμία κοινοποίηση. Για το λόγο αυτό, παρακαλούνται οι Δ.Ο.Υ., όπου παρατηρείται το φαινόμενο αυτό, να υπενθυμίζουν στα Πρωτοδικεία της έδρας τους την ανωτέρω εκ του νόμου υποχρέωση κοινοποίησης των πτωχευτικών αποφάσεων. Σε κάθε περίπτωση, με οποιονδήποτε τρόπο και αν περιέρχεται σε γνώση της Δ.Ο.Υ. κήρυξη σε πτώχευση οφειλέτη της, αυτή οφείλει να προβαίνει άμεσα σε όλες τις νόμιμες ενέργειες.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, σε περίπτωση που η πτωχευτική απόφαση κοινοποιείται σε αναρμόδια Δ.Ο.Υ., η τελευταία οφείλει να διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση την απόφαση στην αρμόδια

Δ.Ο.Υ. Επίσης, αν πληροφορείται ή γνωρίζει ότι ο πτωχός οφείλει και σε άλλη Δ.Ο.Υ., οφείλει να κοινοποιεί την απόφαση και σε αυτήν.

III . ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ, ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

Για τη διευκόλυνση των Δ.Ο.Υ., παρατίθενται τα βασικά μέσα δημοσιότητας που προβλέπει ο Πτωχευτικός Κώδικας (άρθρα 8, 9 και οικείες κατά περίπτωση διατάξεις) για τις σημαντικότερες αποφάσεις, προσκλήσεις και άλλες πράξεις της πτωχευτικής και προπτωχευτικής διαδικασίας. Το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να διατάξει και πρόσθετες δημοσιεύσεις.

1. **Δικαστική απόφαση που κηρύσσει πτώχευση:** όπως επισημάνθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο (υπό στοιχείο II), οι αποφάσεις αυτές κοινοποιούνται στη Δ16 και διαβιβάζονται από αυτήν στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. Ευρεία δημοσιότητα αποκτούν με τη δημοσίευση περιλήψεων τους στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων (Δ.Δ.Δ.) του Ταμείου Νομικών καθώς και με την καταχώριση των ονομάτων ή των επωνυμιών των πτωχευσάντων στο Μητρώο Πτωχεύσεων του αρμόδιου Πρωτοδικείου, όπου τηρείται και αλφαβητικό ευρετήριο. Στο Πρωτοδικείο Αθηνών τηρείται Γενικό Μητρώο για τις πτωχεύσεις σε όλη την επικράτεια. Οι αποφάσεις που κηρύσσουν πτώχευση σημειώνονται επίσης στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ)¹. Σε περίπτωση που ο πτωχός έχει εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητα, πλοία, αεροσκάφη ή έχει άλλα περιουσιακά στοιχεία, που κατα-

¹ Βλ. και άρθρο 6 παρ. 2 περ. ε του Ν. 3419/2005 «Γενικό Εμπορικό Μητρώο - Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας» (ΦΕΚ Α' 297/6-12-2005). Σύμφωνα με το νόμο αυτό, στο Γ.Ε.ΜΗ καταχωρούνται ηλεκτρονικά όλοι οι έμποροι αλλά και άλλα νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων με έδρα ή υποκαταστήματα στην Ελλάδα (βλ. άρθρο 1 του νόμου) καθώς και οι σημαντικές πράξεις που μεταβάλλουν την κατάστασή τους, επομένως το Γ.Ε.ΜΗ. θα αποτελεί σημαντική πηγή έρευνας για κάθε ενδιαφερόμενο. Κατά το χρόνο έκδοσης της παρούσας εγκυκλίου δεν έχει τεθεί ακόμα σε λειτουργία. Για οποιαδήποτε σχετική πληροφορία μπορείτε να απευθύνεστε στα κατά τόπους αρμόδια Επιμελητήρια, την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων και τη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας

χωρούνται σε δημόσια βιβλία, η απόφαση για την πτώχευση καταχωρείται στο οικείο υποθηκοφυλακείο, κτηματολόγιο, μητρώο ή άλλο δημόσιο βιβλίο αντίστοιχα. Τέλος, σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ασφαλιστικής επιχείρησης, απόσπασμα της σχετικής απόφασης κοινοποιείται εντός 5 ημερών από τη δημοσίευσή της στο Υπουργείο Ανάπτυξης (άρθρο 12α παρ. 7 Ν.Δ. 400/1970, ΦΕΚ Α' 10/1970, όπως ισχύει).

2. **Δικαστική απόφαση που διατάζει προληπτικά μέτρα (άρθρο 10, βλ. κατωτέρω Κεφάλαιο υπό στοιχείο XIV):** περίληψη δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών.
3. **Δικαστική απόφαση που μεταβάλλει το χρόνο παύσης πληρωμών (βλ. κατωτέρω κεφάλαιο υπό στοιχείο VIII):** περίληψη δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών και καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού, στο Μητρώο Πτωχεύσεων του Πρωτοδικείου.
4. **Δικαστική απόφαση που ανακαλεί κηρυχθείσα πτώχευση:** περίληψη δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών και καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού, στο Μητρώο Πτωχεύσεων του Πρωτοδικείου. Επίσης σημειώνεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο.
5. **Πράξη εισηγητή για σύγκληση συνέλευσης πιστωτών:** περίληψη, που περιλαμβάνει τον τόπο, το χρόνο της συνέλευσης και τα θέματα που θα συζητηθούν δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών 10 ημέρες πριν από την ημέρα της συνέλευσης, τοιχοκολλάται στα γραφεία του εισηγητή και καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού. Ειδικά, η σύγκληση της πρώτης συνέλευσης για τη σύνταξη πίνακα εικαζομένων πιστωτών και τον ορισμό της επιτροπής των πιστωτών καθώς και της συνέλευσης των πιστωτών που θα

αποφασίσει με βάση την έκθεση του συνδίκου κατά το άρθρο 70 του Πτωχευτικού Κώδικα (οι δύο αυτές συνελεύσεις μπορεί να συμπίπτουν) γίνεται με τη δικαστική απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση.

6. **Έκθεση συνδίκου για την επιχείρηση του οφειλέτη:** η έκθεση του συνδίκου για την κατάσταση της επιχείρησης του οφειλέτη υποβάλλεται στη συνέλευση των πιστωτών (άρθρο 70). Σε περίπτωση που η αρμόδια Δ.Ο.Υ. κρίνει σκόπιμο να ενημερωθεί πληρέστερα για την κατάσταση του οφειλέτη της, μπορεί να παρασταθεί στην παραπάνω συνέλευση ή να ζητήσει το κείμενο της έκθεσης από το σύνδικο ή τον εισηγητή, στον οποίο η έκθεση γνωστοποιείται υποχρεωτικά δέκα (10) ημέρες πριν από τη συνέλευση.
7. **Δικαστικές αποφάσεις που αναφέρονται στη διαδικασία συνδιαλλαγής (άρθρα 99 επ. Πτωχευτικού Κώδικα), δηλ. ανοίγουν διαδικασία συνδιαλλαγής, παρατείνουν το χρόνο συνδιαλλαγής, επικυρώνουν ή απορρίπτουν συμφωνία συνδιαλλαγής, κηρύσσουν τη λύση διαδικασίας συνδιαλλαγής:** οι αποφάσεις αυτές δημοσιεύονται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών και σημειώνονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Επίσης, τα ονόματα ή οι επωνυμίες (επί νομικών προσώπων) αυτών που αιτήθηκαν το άνοιγμα διαδικασίας συνδιαλλαγής εγγράφονται στο Μητρώο Πτωχεύσεων του οικείου Πρωτοδικείου. Οι συνέπειες των αποφάσεων αυτών για το Δημόσιο και ο τρόπος συμμετοχής του Δημοσίου σε συμφωνία συνδιαλλαγής με οφειλέτη του θα αποτελέσουν αντικείμενο ειδικής εγκυκλίου της Υπηρεσίας μας, όπως σημειώθηκε στην εισαγωγή της παρούσας.
8. **Δικαστική απόφαση, με την οποία συγκαλεί-**

Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, όπου τηρούνται Υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ (βλ. άρθρο 2 του ίδιου νόμου). Μέχρι την έναρξη λειτουργίας του Γ.Ε.ΜΗ., εξακολουθεί να ισχύει η διάταξη του άρθρου 5α του Ν. 1089/1980 (ΦΕΚ Α' 261/12-11-1980), όπως ισχύει, σύμφωνα με την οποία αντίγραφα των πτωχευτικών αποφάσεων αποστέλλονται από το γραμματέα του πτωχευτικού δικαστηρίου στο εμπορικό και βιομηχανικό επιμελητήριο της περιφέρειάς του μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο κάθε μήνα.

- ται συνέλευση πιστωτών για την ψήφιση σχεδίου αναδιοργάνωσης (άρθρα 114 επ.):** δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών και καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού. Επίσης, γνωστοποιείται από το γραμματέα των πτωχεύσεων, με επιστολή, μαζί με το υποβληθέν σχέδιο αναδιοργάνωσης στους αναγγελλθέντες πιστωτές, στους ενέγγυους πιστωτές, στο σύνδικο, τον οφειλέτη και στην τυχόν ορισθείσα επιτροπή πιστωτών.
9. **Δικαστικές αποφάσεις που αναφέρονται σε υποβληθέν σχέδιο αναδιοργάνωσης, δηλ. επικυρώνουν ή απορρίπτουν το σχέδιο, το ακυρώνουν ή διατάσσουν την ατομική ανατροπή του:** δημοσιεύονται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών, καταχωρούνται στη μερίδα του πτωχού και σημειώνονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Επισημαίνεται ότι η επικύρωση σχεδίου αναδιοργάνωσης συνιστά λόγο περάτωσης της πτώχευσης (βλ. κατωτέρω κεφάλαιο υπό στοιχείο XII).
  10. **Άδεια εισηγητή για εκποίηση εμπορευμάτων και κινητών της πτώχευσης πριν από το στάδιο της ένωσης (άρθρο 77):** περίληψη της άδειας εκποίησης δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών δέκα (10) ημέρες πριν από την ημέρα της εκποίησης και τοιχοκολλάται στα γραφεία του εισηγητή. Η πράξη καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού.
  11. **Διακήρυξη για εκποίηση της επιχείρησης του οφειλέτη ως συνόλου στο στάδιο της ένωσης (άρθρα 135 επ.):** η διακήρυξη για τη διενέργεια του δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού δημοσιεύεται μία φορά στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών και από δύο φορές σε εφημερίδες κατά τις διακρίσεις του άρθρου 138 παρ. 2. Η σχετική δικαστική απόφαση καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού.
  12. **Άδεια εκποίησης κινητών της πτώχευσης στο στάδιο της ένωσης (άρθρο 146):** περίληψη της άδειας εκποίησης δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών δέκα (10) ημέρες πριν από την ημέρα της εκποίησης και τοιχοκολλάται στα γραφεία του εισηγητή. Η πράξη καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού και γνωστοποιείται στους πιστωτές που έχουν εμπράγματα ασφάλεια.
  13. **Διακήρυξη για εκποίηση ακινήτων της πτώχευσης στο στάδιο της ένωσης (άρθρα 147 επ.):** αντίγραφο της διακήρυξης τοιχοκολλάται στο γραφείο του εισηγητή και κοινοποιείται στους ενυπόθηκους πιστωτές και στο Δημόσιο είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τον πλειστηριασμό. Περίληψη της διακήρυξης δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τον πλειστηριασμό και τις τυχόν επαναλήψεις του. Η σχετική δικαστική απόφαση καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού.
  14. **Πίνακας διανομής του εκπλειστηριάσματος από την εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας (άρθρο 153):** Ο πίνακας αυτός, που συντάσσεται από το σύνδικο και κηρύσσεται εκτελεστός από τον εισηγητή, τοιχοκολλάται στα γραφεία του τελευταίου, ενώ σχετική ανακοίνωση δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών, ενδεχομένως δε και σε εφημερίδες κατά τις διακρίσεις του άρθρου 153 παρ. 2). Η σχετική πράξη καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού. Ήδη, με τη νέα διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 67 του Ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α') θεσπίζεται υποχρέωση του συνδίκου να επιδώσει τον πίνακα διανομής και την πράξη του εισηγητή, με την οποία κηρύσσεται ο πίνακας εκτελεστός, στο Δημόσιο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 58 παρ. 4 του Κ.Ε.Δ.Ε.
  15. **Δικαστική απόφαση που κηρύσσει την παύση των εργασιών της πτώχευσης (άρθρο 166):** δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών και καταχωρείται στη μερίδα του πτωχού. Επίσης, σημειώνεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Επισημαίνεται ότι η παύση των εργασιών της πτώχευσης αποτελεί λόγο περάτωσης αυτής (βλ. κατωτέρω κεφάλαιο υπό στοιχείο XII).
  16. **Δικαστική απόφαση που κηρύσσει τον**

οφειλέτη συγγνωστό (άρθρο 167): η διάταξη της σχετικής απόφασης σημειώνεται στο Μητρώο Πτωχεύσεων καθώς και στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο.

- 17. Αίτηση πτωχού οφειλέτη στο πτωχευτικό δικαστήριο για αποκατάσταση και δικαστική απόφαση περί αποκατάστασης (άρθρα 168 επ.):** περιλήψεις τόσο της αίτησης όσο και της απόφασης δημοσιεύονται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών. Η αποκατάσταση του πτωχού καταχωρείται στη μερίδα του. Επισημαίνεται ότι η αποκατάσταση του πτωχού δεν συμπίπτει υποχρεωτικά με την περάτωση της πτώχευσης (βλ. κατωτέρω κεφάλαιο υπό στοιχείο XII).

IV . ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΛΗΨΗΣ ΜΕΤΡΩΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΣΑΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΗΡΥΞΗ ΣΕ ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση πτώχευσης οφειλέτη του, το Δημόσιο δεν έχει πλέον τη δυνατότητα λήψης μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος της πτωχευτικής και μεταπτωχευτικής περιουσίας του πτωχεύσαντα, όπως συνέβαινε υπό το προηγούμενο καθεστώς, δεδομένου ότι η σχετική ευνοϊκή διάταξη του άρθρου 62 παρ. 4 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) έχει καταργηθεί, δυνάμει του άρθρου 181 εδ. στ' του Πτωχευτικού Κώδικα. Επομένως, ισχύει και για το Δημόσιο, εφόσον δεν είναι ενυπόθηκος δανειστής η διάταξη του άρθρου 25 του Πτωχευτικού Κώδικα, κατά την οποία «από την κήρυξη της πτώχευσης αναστέλλονται αυτοδικαίως όλα τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα των πιστωτών κατά του οφειλέτη προς ικανοποίηση ή εκπλήρωση πτωχευτικών απαιτήσεών τους. Ιδίως απαγορεύεται η έναρξη ή συνέχιση της αναγκαστικής εκτέλεσης ... κ.λπ.».

Για το λόγο αυτό, σε περίπτωση πτώχευσης οφειλέτη του Δημοσίου, έχει ιδιαίτερη σημασία, να ενεργοποιούνται, όταν κρίνεται αναγκαίο, τα κατά Κ.Ε.Δ.Ε. αναγκαστικά μέτρα εί-

σπραξης σε βάρος τυχόν συνυπόχρεων προσώπων. Το Δημόσιο, ως πιστωτής, μπορεί να λαμβάνει αναγκαστικά μέτρα είσπραξης σε βάρος των συνυποχρέων του πτωχεύσαντα, με τους ίδιους όρους που ισχύουν για όλους τους κοινούς οφειλέτες. Σχετικά με τη λήψη των μέτρων αυτών παραπέμπουμε στην πρόσφατη γενικού περιεχομένου εγκύκλιο ΠΟΛ. 1111/2-9-2009 με θέμα «Οδηγίες για την είσπραξη των ληξιπροθέσμων».

Σε περίπτωση, όμως, όπως επισημάνθηκε ήδη, που το Δημόσιο είναι ενυπόθηκος δανειστής, μπορεί να επισπεύσει ή να συνεχίσει αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίησή του από το υπέγγυο ακίνητο της πτωχευτικής περιουσίας σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα υπό την επιφύλαξη των αναστολών που προβλέπονται στις παραγράφους 3-5 του άρθρου αυτού.

Εξυπακούεται ότι το Δημόσιο εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα επιβολής αναγκαστικής εκτέλεσης στην πτωχευτική και μεταπτωχευτική περιουσία του οφειλέτη, σύμφωνα με το άρθρο 62 παρ. 4 του Κ.Ε.Δ.Ε., εφόσον η πτώχευση είναι παλιά, δηλαδή η σχετική αίτηση πτωχεύσεως είχε υποβληθεί πριν από την 16-9-2007, οπότε δεν έχει εφαρμογή ο Πτωχευτικός Κώδικας.

V. ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΤΩΧΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΗ ΕΝΑΝΤΙ ΑΥΤΟΥ

Ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. επιτρέπεται να προβεί σε αυτεπάγγελτο κατ' άρθρο 83 του Κ.Ε.Δ.Ε. συμψηφισμό, εφόσον οι προϋποθέσεις του συμψηφισμού συνέτρεξαν πριν από την κήρυξη της πτώχευσης. Η δυνατότητα αυτή υπήρχε και υπό το προηγούμενο καθεστώς, όπως είχε κριθεί με την υπ' αριθ. 636/1986 Γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., η οποία έχει γίνει δεκτή από τον Υπουργό Οικονομικών.

Ήδη στον Πτωχευτικό Κώδικα, η δυνατότητα μονομερούς συμψηφισμού εκ μέρους του πιστωτή, υπό την παραπάνω προϋπόθεση, προ-

βλέπεται ρητά και αναφέρεται σε κάθε πτωχευτικό πιστωτή, επομένως και στο Δημόσιο (βλ. άρθρο 36 παρ. 1 Πτωχευτικού Κώδικα).

Υπενθυμίζεται ότι αν η ανταπαίτηση του πτωχού οφειλέτη έναντι του Δημοσίου έχει δημιουργηθεί από τη δραστηριότητα του πτωχού (όχι του συνδίκου) μετά την κήρυξη σε πτώχευση (π.χ. απαίτηση επιστροφής φόρου εισοδήματος που παρήχθη μετά την κήρυξη σε πτώχευση), δεν ανήκει στην πτωχευτική περιουσία αλλά στη μεταπτωχευτική, την οποία δεν διαχειρίζεται ο σύνδικος, αλλά ο ίδιος ο πτωχός.

VI . ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΝΗΜΕΡΟ ΠΤΩΧΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΥΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ (ΓΙΑ ΠΑΛΙΕΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ)

Υπενθυμίζεται ότι κατά το προϊσχύον καθεστώς, η παύση των εργασιών της πτώχευσης δεν συνιστούσε λόγο περάτωσης αυτής. Για το λόγο αυτό, σε περιπτώσεις εκκρεμών παλιών πτωχεύσεων, τίθεται το ζήτημα αν πρέπει να χορηγείται Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας (Α.Φ.Ε.) σε ενήμερο πτωχό φορολογούμενο μετά την παύση των εργασιών της πτώχευσης (οπότε παύει το έργο του συνδίκου).

Όπως έχει κριθεί με γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. (υπ' αριθ. 304/1998), η οποία έχει γίνει δεκτή από τον Υπουργό Οικονομικών, η Δ.Ο.Υ. υποχρεούται να χορηγεί Α.Φ.Ε. σε πτωχό οφειλέτη της (μετά την παύση εργασιών της πτώχευσης), εφόσον είναι ενήμερος κατά τις περί Α.Φ.Ε. ισχύουσες διατάξεις (το κείμενο των σχετικών περί Α.Φ.Ε. διατάξεων προσαρτάται ως παράρτημα στην ως άνω εγκύκλιο ΠΟΛ. 1111/2-9-2009 με θέμα «Οδηγίες για την είσπραξη των ληξιπροθέσμων»).

Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω διευκρίνιση αφορά σε εκκρεμείς πτωχεύσεις που δεν διέπονται από τον Πτωχευτικό Κώδικα, δεδομένου ότι κατά τις νέες διατάξεις η παύση εργασιών της πτώχευσης αποτελεί λόγο περάτωσης αυτής (βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο XII).

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι για τις πράξεις δια-

χείρισης της πτωχευτικής περιουσίας που διενεργεί ο σύνδικος δεν απαιτείται Α.Φ.Ε. (βλ. άρθρο 3 παρ. 4 Υ.Α. Υπουργού Οικονομικών υπ' αριθ. 1109793/6134-11/0016/ΠΟΛ. 1223/24.11.1999 ΦΕΚ 2134 Β' /1999, όπως ισχύει, καθώς και το άρθρο 133 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα).

VII . ΑΜΕΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΘΗΚΗΣ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΦΕΙΛΕΤΗ ΚΑΙ ΣΥΝΥΠΟΧΡΕΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ - ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

Γενικά

Σε κάθε περίπτωση ληξιπρόθεσμων χρεών, ιδιαίτερα όταν τα χρέη αυτά είναι μεγάλου ύψους και η είσπραξή τους καθυστερεί πάνω από ένα εύλογο χρονικό διάστημα, έχει κρίσιμη σημασία για τη διασφάλιση των απαιτήσεων των Δημοσίου, η άμεση εγγραφή υποθήκης από τη Δ.Ο.Υ. σε ακίνητο ή ακίνητα του πρωτοφειλέτη και των συνυποχρέων ανάλογης οικονομικής αξίας, ώστε να εξασφαλίζεται η προνομιακή ικανοποίηση του Δημοσίου όχι μόνο ως πιστωτή με γενικό προνόμιο (βλ. κατωτέρω Κεφάλαιο υπό στοιχείο Χ) αλλά και ως ενυπόθηκου δανειστή (οπότε κατατάσσεται με ειδικό προνόμιο στο υπέγγυο ακίνητο με τη σειρά που προβλέπει το άρθρο 155 Πτωχευτικού Κώδικα).

α. Αμεσότητα εγγραφής - Εξασφάλιση χρονικής προτεραιότητας των υποθηκών του Δημοσίου

Προκειμένου όμως το μέτρο αυτό να είναι πράγματι αποτελεσματικό, οι αρμόδιες Δ.Ο.Υ. πρέπει να μεριμνούν για τη χρονική προτεραιότητα (δηλαδή την καλή υποθηκική τάξη) της υποθήκης που εγγράφεται υπέρ του Δημοσίου, κατά προτίμηση δε να εγγράφουν υποθήκες σε ακίνητα ελεύθερα βαρών. Και τούτο διότι, όπως είναι γνωστό, στην υποθήκη ισχύει η αρχή της χρονικής προτεραιότητας, κατά την οποία η προτεραιότητα μεταξύ των ενυπόθηκων δανειστών (αναφορικά με την ικανοποίηση των ασφαλισμένων τους απαιτήσεων από το υπέγγυο ακίνητο) καθορίζεται από τη χρονολογική τάξη της εγγρα-

φής της υποθήκης τους (βλ. ΑΚ 1300).

Για το λόγο αυτό, οι Δ.Ο.Υ. πρέπει να παρακολουθούν τη φορολογική συμπεριφορά των οφειλετών τους, όσο οι επιχειρήσεις αυτών είναι ακόμα υγιείς και παράγουν εισόδημα και να επιβάλλουν τα αναγκαία διασφαλιστικά μέτρα, προτού η επιχείρηση του οφειλέτη ενδεχομένως περιέλθει σε οικονομική αδυναμία, δεδομένου ότι η εγγραφή υποθηκών στα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη από άλλους πιστωτές -κυρίως τράπεζες- λαμβάνει χώρα κατά κανόνα όσο η επιχείρησή του είναι υγιής. Συνεπώς τυχόν εμπράγματα εξασφάλιση του Δημοσίου μετά την περιέλευση του οφειλέτη σε οικονομική αδυναμία αποδεικνύεται συχνά αλυσιτελής.

Το τελευταίο αυτό συμβαίνει συνήθως στις περιπτώσεις που βεβαιώνονται οφειλές μεγάλου ύψους μετά τη διενέργεια καθυστερημένων φορολογικών ελέγχων. Είναι συχνό φαινόμενο στις περιπτώσεις αυτές, η επιχείρηση να έχει περιέλθει εν τω μεταξύ σε οικονομική αδυναμία, με αποτέλεσμα να καθίσταται πλέον δυσχερής η εξασφάλιση της είσπραξης των βεβαιωθείσων οφειλών προς το Δημόσιο, κατά τα ανωτέρω.

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι η εγγραφή υποθήκης πρέπει να προηγείται τυχόν κατάσχεσης εκ μέρους τρίτου πιστωτή, γιατί διαφορετικά η εγγραφή της υποθήκης θα είναι ανίσχυρη έναντι του κατασχόντος και όλων των άλλων δανειστών που αναγγέλθηκαν ή θα αναγγελθούν νόμιμα και εμπρόθεσμα στον πλειστηριασμό που τυχόν ακολουθήσει και η κατάταξη των απαιτήσεων του Δημοσίου θα γίνει χωρίς να ληφθεί υπόψη το προνόμιο της υποθήκης (βλ. άρθρο Κ.Πολ.Δ. 997 παρ. 3).

6. Έγκαιρη διενέργεια φορολογικών ελέγχων

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, έχει αποφασιστική σημασία η λήψη μέτρων όταν διαπιστώνεται καθυστέρηση πληρωμής τρεχουσών φορολογικών οφειλών.

Για τους ίδιους λόγους, τα Δικαστικά Τμήματα των Δ.Ο.Υ. πρέπει να ενημερώνουν χωρίς

καθυστέρηση τα αρμόδια Τμήματα Ελέγχου ή τα κατά περίπτωση αρμόδια Ελεγκτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ., Δ.Ε.Κ.), όταν διαπιστώνεται καθυστέρηση τρεχουσών φορολογικών οφειλών κατά τα ανωτέρω, ώστε να διενεργούνται οι εκκρεμούντες φορολογικοί έλεγχοι στην επιχείρηση του οφειλέτη και να γίνονται οι σχετικές βεβαιώσεις άμεσα.

Άμεσα πρέπει να διενεργείται έλεγχος και σε κάθε περίπτωση που το Δικαστικό Τμήμα της Δ.Ο.Υ. λαμβάνει προγράμματα πλειστηριασμού οφειλετών του με επίσπευση τρίτων δανειστών.

γ. Υποχρεωτική ανάκληση των υποθηκών που εγγράφονται μετά την παύση πληρωμών του οφειλέτη

Πέρα από την πρακτική σημασία εγγραφής υποθήκης, προτού η επιχείρηση του οφειλέτη περιέλθει σε οικονομική αδυναμία, όπως αναλύθηκε παραπάνω, πρέπει να τονιστεί ότι ειδικά η εγγραφή υποθήκης μετά την παύση πληρωμών του οφειλέτη δεν είναι και νομικά επιτρεπτή. Υπενθυμίζεται ότι το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο οφειλέτης περιέρχεται σε κατάσταση παύσης πληρωμών προσδιορίζεται από την απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση, προηγείται αυτής και δεν μπορεί να απέχει πέραν της διετίας από την ημερομηνία κήρυξης σε πτώχευση ή, σε περίπτωση θανάτου του οφειλέτη, πέραν του έτους πριν από το θάνατο (άρθρο 7 παρ. 2).

Σύμφωνα με το άρθρο 42 περίπτωση δ' του Πτωχευτικού Κώδικα, ανακαλείται υποχρεωτικά με πρωτοβουλία του συνδίκου -μεταξύ άλλων- η σύσταση εμπράγματης ασφάλειας σε βάρος της περιουσίας του πτωχεύσαντα (επομένως και τυχόν υποθήκη που εγγράφει ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. σε ακίνητο του μετέπειτα πτωχεύσαντα οφειλέτη), εφόσον αυτή έλαβε χώρα κατά την ύποπτη περίοδο (δηλαδή κατά το χρονικό διάστημα από την παύση των πληρωμών μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης).

Για το λόγο αυτό, σε κάθε περίπτωση η εγγραφή υποθήκης πρέπει να λαμβάνει χώρα, προτού ο οφειλέτης περιέλθει σε κατάσταση

παύσης πληρωμών, ώστε να αποτρέπεται ο κίνδυνος απώλειας της ασφάλειας του Δημοσίου λόγω μεταγενέστερης ανάκλησης του μέτρου αυτού από το σύνδικο.

δ. Απαγόρευση εγγραφής υποθήκης μετά την κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση

Υπενθυμίζεται ότι μετά την κήρυξη σε πτώχευση απαγορεύεται η εγγραφή υποθήκης σε στοιχείο της πτωχευτικής περιουσίας. Η απαγόρευση αυτή υφίστατο και στο παρελθόν, ίσχυε δηλαδή και στις πτωχεύσεις που διέπονταν από τον Εμπορικό Νόμο (βλ. άρθρο 539 Εμπορικού Νόμου), παρά την τότε ισχύ του άρθρου 62 παρ. 4 του Κ.Ε.Δ.Ε., δεδομένου ότι η εγγραφή υποθήκης συνιστά διασφαλιστικό μέτρο (εμπράγματο ασφάλεια) και όχι μέτρο αναγκαστικής εκτέλεσης.

ε. Εγγραφή υποθήκης σε ακίνητα συνυποχρέων

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται και πάλι ότι η πτώχευση του πρωτοφειλέτη ή ενός από τους συνοφειλέτες σε ολόκληρο (π.χ. ενός από τα περισσότερα συνυπόχρεα έναντι του Δημοσίου πρόσωπα) δεν επιφέρει αλλαγή στη νομική θέση του πιστωτή απέναντί τους. Επομένως, το Δημόσιο, ως πιστωτής, μπορεί να εγγράφει υποθήκες σε περιουσιακά στοιχεία των συνυποχρέων του πτωχεύσαντα, με τους ίδιους όρους που ισχύουν για όλους τους κοινούς οφειλέτες (όπως συμβαίνει και με τα αναγκαστικά μέτρα).

Τονίζεται ότι κατά το άρθρο 3 παρ. 2 Ν. 2120/1993, οι αρμόδιοι υπάλληλοι των Δ.Ο.Υ. υποχρεούνται να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την είσπραξη χρηματικής απαίτησης του Δημοσίου, από αυτά που προβλέπονται στον Κ.Ε.Δ.Ε. το αργότερο έως την πάροδο εξαμήνου από την επόμενη ημέρα της λήξεως καταβολής του χρέους.

Για την επιλογή και εφαρμογή του κατάλληλου αναγκαστικού ή διασφαλιστικού μέτρου, πρέπει να τηρείται πάντα η αρχή της αναλογικότητας, όπως παρατηρήθηκε και παραπάνω (π.χ. εγγραφή υποθήκης σε ακίνητο ανάλογης προς

την οφειλή οικονομικής αξίας, καθυστέρηση πληρωμής πέραν ενός εύλογου χρονικού διαστήματος, αδυναμία εξασφάλισης των απαιτήσεων του Δημοσίου με ηπιότερο για τον οφειλέτη μέτρο λ.χ. με παροχή προσωπικών εγγυήσεων).

VIII. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΠΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΚΛΗΣΗ) - ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΠΑΥΣΗΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Γενικά

Στον ισχύοντα Πτωχευτικό Κώδικα ρυθμίζεται με ειδικές διατάξεις (άρθρα 41 έως και 51) ο θεσμός της πτωχευτικής ανάκλησης, δηλαδή η διαδικασία με την οποία ανατρέπονται επιζήμιες για την ομάδα των πιστωτών πράξεις, οι οποίες συντελέσθηκαν πριν από την κήρυξη σε πτώχευση, κατά κανόνα δε μέσα στην ύποπτη περίοδο (δηλαδή κατά το χρονικό διάστημα από την παύση των πληρωμών μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης). Η ανατροπή αυτή επιτυγχάνεται με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου μετά από αγωγή ή ένσταση που ασκεί ο σύνδικος (άρθρο 48 παρ. 2).

α. Ανάκληση πράξεων που έγιναν κατά την ύποπτη περίοδο

Όπως προκύπτει από τα άρθρα 42 και 43 του Πτωχευτικού Κώδικα, ορισμένες κατηγορίες πράξεων, που έγιναν μέσα στην ύποπτη περίοδο, τεκμαίρονται επιζήμιες και ανακαλούνται υποχρεωτικά (συγκεκριμένα οι χαριστικές δικαιοπραξίες, η πληρωμή από τον οφειλέτη μη ληξιπρόθεσμων χρεών, η ανώμαλη πληρωμή ληξιπρόθεσμων χρεών, η σύσταση εμπράγματος ή ενοχικής ασφάλειας για προϋπάρχουσες υποχρεώσεις), ενώ άλλες (κάθε αμφοτεροβαρής πράξη του οφειλέτη ή πληρωμή από αυτόν ληξιπρόθεσμων χρεών του κατά την ύποπτη περίοδο) μπορούν να ανακληθούν υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 43.

β. Δυνατότητα του Δημοσίου να ζητήσει διεύρυνση της ύποπτης περιόδου

Για το λόγο αυτό, το Δημόσιο, ως πιστωτής, σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι ο μετέπειτα πτωχεύσας οφειλέτης του είχε προβεί λίγο πριν από την έναρξη της ύποπτης περιόδου (δηλαδή λίγο πριν από το χρονικό σημείο της παύσης πληρωμών) σε κάποια επιζήμια για το Δημόσιο πράξη (συνήθως μεταβίβαση περιουσιακού του στοιχείου), έχει έννομο συμφέρον να υποβάλει στο Πτωχευτικό Δικαστήριο αίτηση για μεταβολή του χρόνου παύσης πληρωμών, ώστε να διευρυνθεί η ύποπτη περίοδος και να συμπεριλάβει την επιζήμια πράξη με απώτερο σκοπό την ανάκληση αυτής διά του συνδίκου.

Τονίζεται ότι η ύποπτη περίοδος δεν μπορεί να διευρυνθεί πέραν της διετίας πριν από την ημέρα κήρυξης σε πτώχευση, όπως σημειώθηκε παραπάνω (βλ. άρθρο 7 παρ. 2).

γ. Ανάκληση δόλιων πράξεων που έγιναν εντός πενταετίας πριν από την κήρυξη σε πτώχευση

Επισημαίνεται ότι ο Πτωχευτικός Κώδικας προβλέπει την ανάκληση και επιζήμιων πράξεων εκτός της ύποπτης περιόδου, εφόσον διενεργήθηκαν την τελευταία πενταετία πριν από την κήρυξη της πτώχευσης και έγιναν με δόλο του οφειλέτη να ζημιώσει τους πιστωτές του ή να ωφελήσει ορισμένους σε βάρος άλλων και ο τρίτος αντισυμβαλλόμενος γνώριζε κατά το χρόνο διενέργειας της πράξης το δόλο του οφειλέτη (βλ. άρθρο 44).

δ. Δυνατότητα του Δημοσίου ως πιστωτή να ζητήσει από το σύνδικο την ανάκληση πράξεων - Δυνατότητα άσκησης της ανακλητικής αξίωσης από το Δημόσιο σε περίπτωση αμέλειας του Συνδίκου

Σε κάθε περίπτωση, όπως σημειώθηκε, την αξίωση για την ανάκληση των παραπάνω πράξεων ασκεί ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου ο σύνδικος. Το Δημόσιο, ως πιστωτής, δικαιούται να ζητήσει από το σύνδικο να προβεί στην ανάκληση πράξεων που ανήκουν στις προαναφερθείσες κατηγορίες. Το εν λόγω αίτημα υποβάλλεται στο σύνδικο εγγράφως από τη Δ.Ο.Υ. και αναφέρει τις συγκεκριμένες πρά-

ξεις, των οποίων επιθυμεί την ανάκληση καθώς και το νόμιμο λόγο ανάκλησης.

Σε περίπτωση που ο σύνδικος αμελήσει να ασκήσει την αγωγή ανάκλησης μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήψη του αιτήματος, δικαιούται να την ασκήσει το ίδιο το Δημόσιο (βλ. άρθρο 48 παρ. 2).

ε. Ενέργειες Δ.Ο.Υ. σχετικά με την ανάκληση πράξεων

Κατά συνέπεια, σε κάθε περίπτωση πτώχευσης οφειλέτη του Δημοσίου, το Δικαστικό Τμήμα των Δ.Ο.Υ., πρέπει, σε συνεργασία με τα αντίστοιχα Τμήματα Φορολογίας Εισοδήματος και Κεφαλαίου, να διερευνά τυχόν μεταβολές στις Δηλώσεις Στοιχείων Ακινήτων (Ε9) και τυχόν μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων, στις οποίες ο πτωχός οφειλέτης προέβη κατά την ύποπτη περίοδο ή κοντά σ' αυτήν, όπως επίσης και μέσα στην πενταετία πριν από την κήρυξη σε πτώχευση (στην τελευταία περίπτωση, εφόσον υποψιάζεται δόλο εκ μέρους του μετέπειτα πτωχεύσαντα οφειλέτη και γνώση του τρίτου αντισυμβαλλομένου), ώστε να ενεργήσει τα δέοντα κατά περίπτωση (βλ. ανωτέρω υπό στοιχεία α, β, γ, δ).

Προκειμένου να υποβληθεί αίτηση για μεταβολή του χρόνου παύσης πληρωμών ή να ασκηθεί ανακλητική αγωγή ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου, η αρμόδια Δ.Ο.Υ. διαβιβάζει το σχετικό αίτημα, με πλήρη φάκελο της υπόθεσης, στη Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16), η οποία στη συνέχεια το διαβιβάζει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για την άσκηση του κατάλληλου ένδικου βοηθήματος.

Επισημαίνεται ότι η αίτηση μεταβολής του χρόνου παύσης πληρωμών είναι απαράδεκτη μετά την περάτωση της επαλήθευσης των πιστώσεων, κατά το άρθρο 93 και σε κάθε περίπτωση μετά πάροδο έτους από την κήρυξη της πτώχευσης (άρθρο 7 παρ. 3).

ΙΧ. ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΤΑ ΠΤΩΧΩΝ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ

α. Τρόπος και προθεσμία αναγγελίας των απαιτήσεων του Δημοσίου

Περιεχόμενο αναγγελίας

Όπως προκύπτει από τη νέα διάταξη του άρθρου 4 παρ. 6 εδ. γ' του Ν. 3808/10-12-2009 (ΦΕΚ 227/10-12-2009), η αναγγελία των απαιτήσεων του Δημοσίου σε πτώχευση δεν υπόκειται στο χρονικό περιορισμό του άρθρου 90 παρ. 1 του Πτωχευτικού Κώδικα (3 μήνες από τη δημοσίευση της πτωχευτικής απόφασης στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων), καθώς εξακολουθούν να ισχύουν εν προκειμένω οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 62 παρ. 1 του Κ.Ε.Δ.Ε.

Κατά συνέπεια, η αναγγελία των απαιτήσεων του Δημοσίου γίνεται από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ., στην οποία είναι βεβαιωμένα τα χρέη, στο Γραμματέα των Πτωχεύσεων και στο σύνδικο (άρθρο 4 παρ. 6 εδ. γ' του Ν. 3808/2009 σε συνδυασμό με άρθρο 62 παρ. 1 εδ. ε' του Κ.Ε.Δ.Ε.), μόλις λάβει γνώση της πτώχευσης, διά δημοσίου εγγράφου, που επιδίδεται στο γραμματέα και συνοδεύεται από πίνακα των βεβαιωμένων σε βάρος του πτωχού οφειλέτη απαιτήσεων του Δημοσίου. Τυχόν νέες βεβαιωμένες απαιτήσεις πρέπει επίσης να αναγγέλλονται χωρίς καθυστέρηση, το αργότερο μέχρι τη σύνταξη πίνακα διανομής (βλ. Α.Π. 2119/1983 ΝοΒ 33,50, Δ. 16,464).

Υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 84 παρ. 1 του ΚΕΔΕ η επίδοση της αναγγελίας, για να είναι νομότυπη, πρέπει να διενεργείται αποκλειστικά από δικαστικό επιμελητή ή υπάλληλο του Δημοσίου. Επομένως, είναι νομικά ανυπόστατη (ισοδυναμεί με παράλειψη αναγγελίας) η κοινοποίηση της αναγγελίας με άλλο μέσο (π.χ. με συστημένη ταχυδρομική επιστολή ή με τηλεμοιοτυπία (fax) βλ. σχετικά ΕφΑθ 1600/1999

Ελλ. Δνη 42,197). Για τον κατά το μέτρο του δυνατού, μάλιστα, περιορισμό των εξόδων από τις επιδόσεις αναγγελιών, συνιστάται στις Δ.Ο.Υ. να προτιμούν τη διενέργεια επιδόσεων από υπαλλήλους τους, υπό την προϋπόθεση βέβαια πάντα ότι αυτό είναι ευχερές και δεν παρακωλύει το έργο της υπηρεσίας.

Τονίζεται ότι στο έντυπο της αναγγελίας πρέπει να σημειώνονται κάθε φορά με σαφήνεια όλα τα προνόμια με τα οποία εξασφαλίζονται οι αναγγελλόμενες απαιτήσεις του Δημοσίου, δηλαδή τόσο το γενικό προνόμιο (και οι σχετικές διατάξεις που το προβλέπουν βλ. κατωτέρω στο κεφάλαιο υπό στοιχείο XI), όσο και η τυχόν υποθήκη που έχει εγγράψει η Δ.Ο.Υ. σε ακίνητο του οφειλέτη (βλ. άρθρο 91 παρ. 2 Πτωχευτικού Κώδικα). Το τελευταίο αυτό στοιχείο (όπως και τυχόν κατάσχεση που έχει επιβάλλει η Δ.Ο.Υ.) πρέπει να σημειώνεται δίπλα στο χρέος, το οποίο διασφαλίζουν, δηλαδή στην αντίστοιχη φορά σειρά / εγγραφή του πίνακα χρεών που επιδίδεται με την αναγγελία². Επισημαίνεται ότι παράλειψη σημείωσης τυχόν υποθήκης στην αναγγελία έχει ως αποτέλεσμα να μην λαμβάνεται υπόψη το ειδικό αυτό προνόμιο.

Τέλος, επισημαίνεται ότι τόσο στην κοινή αναγκαστική εκτέλεση όσο και στην πτώχευση δεν επιτρέπεται η επίδοση της αναγγελίας μέσα στο χρονικό διάστημα από 1 μέχρι 31 Αυγούστου και, επομένως, τυχόν επίδοση αναγγελίας κατά τη διάρκεια του Αυγούστου είναι άκυρη (βλ. νομολογία με την οποία έγινε σχετική ερμηνεία του άρθρου 940 Α του Κ.Πολ.Δ.: Α.Π. 1868/1999 Ελλ.Δνη 2000, 1325, ΕφΘεσ 542/2005 Επισκ.Εμπ.Δικ. 2005, 440, Εφ.Αθ. 11081/1996 Ελλ.Δνη 38,1630).

Σημειωτέον ότι η ανωτέρω διάταξη δεν

² Για το λόγο αυτό, έγινε πρόσφατα σχετική επεξεργασία του εντύπου της αναγγελίας από τη Διεύθυνση Εφαρμογών TAXIS (Δ30) και περιλήφθηκε στον πίνακα χρεών του εντύπου διακριτή στήλη με την επισήμανση-τίτλο «Ασφάλειες για χρέος (Υποθήκες, κατασχέσεις)», όπου πρέπει να σημειώνονται χειρόγραφα σε κάθε σειρά / εγγραφή του πίνακα τα στοιχεία αυτά.

εφαρμόζεται, όταν πρόκειται για πλοία και αεροσκάφη.

β. Μη υποβολή των απαιτήσεων του Δημοσίου σε επαλήθευση

Όπως προκύπτει από την ίδια ως άνω διάταξη του άρθρου 4 παρ. 6 εδ. γ' του Ν. 3808/2009, οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 62 του Κ.Ε.Δ.Ε. εξακολουθούν να ισχύουν και ως προς το ζήτημα της επαλήθευσης των απαιτήσεων του Δημοσίου.

Κατά συνέπεια, οι αναγγεληθείσες απαιτήσεις του Δημοσίου εξακολουθούν να μην υπόκεινται –και υπό το νέο καθεστώς– σε επαλήθευση (βλ. την ερμηνευτική των σχετικών διατάξεων του Κ.Ε.Δ.Ε. νομολογία, ενδεικτικά τις ολομ. Α.Π. 538/1981 ΝοΒ 1982, 210, Α.Π. 1124/1994 Ελλ. Δνη 1997, 1137). Σε περίπτωση που οι εν λόγω απαιτήσεις ή το προνόμιό τους αμφισβητούνται από το σύνδικο, ο τελευταίος οφείλει να ασκήσει ανακοπή, η οποία εκδικάζεται πλέον σύμφωνα με τα άρθρα 218 και επόμενα του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ή κατά το άρθρο 933 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, εφόσον οι απαιτήσεις που αναγγέλλει το Δημόσιο είναι ιδιωτικού δικαίου π.χ. προέρχονται από δάνεια, μισθώματα κ.λπ.).

γ. Αποφυγή καθυστερήσεων στην αναγγελία των απαιτήσεων του Δημοσίου -

Άμεση διεκπεραίωση εκκρεμούντων φορολογικών ελέγχων

Ωστόσο, είναι σημαντικό οι Δ.Ο.Υ. να προβαίνουν χωρίς καθυστέρηση –και κατά προτίμηση εντός της γενικής τρίμηνης προθεσμίας που προβλέπει ο Πτωχευτικός Κώδικας– στην αναγγελία των απαιτήσεών τους, ώστε να επιτυγχάνεται η ταχύτερη δυνατή διακοπή της παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου, αλλά και για άλλους λόγους, όπως για να είναι δυνατή η από νωρίς συμμετοχή της Δ.Ο.Υ. στην πτωχευτική διαδικασία και η στενή παρακολούθηση αυτής, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο στη συγκεκριμένη περίπτωση για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, όπως και

σε περίπτωση υποβολής σχεδίου αναδιοργάνωσης, οπότε στην ειδική συνέλευση για την ψήφισή του προσκαλούνται ατομικά μεταξύ άλλων οι αναγγεληθέντες πιστωτές (βλ. ανωτέρω κεφάλαιο υπό στοιχείο ΙΙΙ περίπτωση 8).

Προκειμένου να καθίσταται δυνατή η ταχεία και πλήρης αναγγελία των πτωχευτικών απαιτήσεων του Δημοσίου, οι Δ.Ο.Υ., όταν διαπιστώνουν (με οποιονδήποτε τρόπο) ότι επίκειται έκδοση πτωχευτικής απόφασης οφειλέτη του Δημοσίου, πρέπει να μεριμνούν για την άμεση διεκπεραίωση όλων των εκκρεμούντων σε βάρος του ελέγχων και για την ταχεία βεβαίωση των οφειλών του.

Από τα παραπάνω συνάγεται ένα επιπλέον επιχείρημα για τη σπουδαιότητα της έγκαιρης διενέργειας φορολογικών ελέγχων, κατά προτίμηση σε υγιείς επιχειρήσεις, όπως τονίστηκε στο αμέσως προηγούμενο κεφάλαιο.

Είναι ευνόητο, ότι προϋπόθεση για την ταχεία και πλήρη βεβαίωση των πτωχευτικών χρεών είναι η στενή επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων τμημάτων των Δ.Ο.Υ. (Δικαστικό, Ελέγχου, Εσόδων) ή των Δ.Ο.Υ. και των κατά περίπτωση αρμόδιων Ελεγκτικών Κέντρων (Π.Ε.Κ., Δ.Ε.Κ.), ώστε η πληροφόρηση των αρμόδιων Τμημάτων της Δ.Ο.Υ. και Υπηρεσιών για επικείμενη πτώχευση οφειλέτη του Δημοσίου να είναι απρόσκοπτη και η ανταπόκριση σε αιτήματα διενέργειας ελέγχου να είναι άμεση.

δ. Διακοπή της παραγραφής των απαιτήσεων λόγω αναγγελίας

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 88 παρ. 1 περίπτωση (γ) του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (Ν. 2362/1995), η αναγγελία χρηματικής απαίτησης του Δημοσίου στην πτώχευση του οφειλέτη ή του συνυπόχρεου μ' αυτόν προσώπου διακόπτει την παραγραφή της εν λόγω απαίτησης.

Χ. ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Σύμφωνα με τη νέα διάταξη του άρθρου 4 παρ.

6 εδ. β' του νόμου 3808/10-12-2009 (ΦΕΚ 227Α'/10-12-2009), επανήλθε το γενικό προνόμιο του Δημοσίου στην έκταση που είχε πριν από την έναρξη ισχύος του Πτωχευτικού Κώδικα, οι διατάξεις του οποίου (άρθρο 154 περ. ε') το είχαν συρρικνώσει σημαντικά. Ακολούθως, μετά την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου, εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 61 του ΚΕΔΕ (όπως έχει αντικατασταθεί με τη διάταξη του άρθρου 41 παρ. 10 και 11 του Ν. 2648/22-10-1998), κατά την οποία το Δημόσιο κατατάσσεται και στις νέες πτωχεύσεις οφειλετών του (εκείνες δηλαδή που διέπονται από τον Πτωχευτικό Κώδικα βλ. κεφάλαιο Ι) με γενικό προνόμιο και συγκεκριμένα στην προνομιακή σειρά της παραγράφου 1 του άρθρου 61 του Κ.Ε.Δ.Ε. για όλες τις απαιτήσεις του που γεννήθηκαν ή ανάγονται σε χρόνο πριν από την πτώχευση, ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσής τους.

Κατά συνέπεια, το προνόμιο του Δημοσίου στις πτωχευτικές διανομές έχει πλέον την έκταση που είχε και πριν από την έναρξη ισχύος του Πτωχευτικού Κώδικα.

ΧΙ. ΑΝΑΚΟΠΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΤΑ ΠΙΝΑΚΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Για το εκπλειστηρίασμα που προκύπτει από την εκποίηση στοιχείων ή του συνόλου της πτωχευτικής περιουσίας καθώς και για κάθε ποσό που εισπράττει για λογαριασμό της πτώχευσης, ο σύνδικος συντάσσει πίνακα διανομής, ο οποίος κηρύσσεται εκτελεστός με πράξη του εισηγητή. Όπως σημειώθηκε και ανωτέρω (Κεφάλαιο υπό στοιχείο ΙΙΙ), ο πίνακας αυτός δημοσιεύεται στο Δ.Δ.Δ. του Ταμείου Νομικών, ενδεχομένως δε και σε εφημερίδες που προσδιορίζει ο εισηγητής, κατά τις διατάξεις του άρθρου 153 παρ. 2.

Ήδη, με τη νέα διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 67 του Ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58 Α'), όπως σημειώθηκε, θεσπίζεται υποχρέωση του συνδίκου να επιδώσει τον πίνακα διανομής και την πράξη του εισηγητή, με την οποία κηρύσσε-

ται ο πίνακας εκτελεστός, στο Δημόσιο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 58 παρ. 4 του Κ.Ε.Δ.Ε. Εντός 30 ημερών από την ως άνω επίδοση δικαιούται το Δημόσιο να ασκήσει ανακοπή ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου. Όπως έχει κριθεί από τη νομολογία (Α.Π. 1635/2002 Ελλ. Δνη 2003, 745, Α.Π. 1320/2003 Ελλ. Δνη 2005, 115, Α.Π. 432/2002 Ε.Ε.Ν. 2003, 367, Ε.Α. 10708/1991 Δίκη 23, 540, Ε.Α. 4651/1990 Ελλ. Δνη 31, 1517), η επίδοση στο Δημόσιο, που απαιτείται για την έναρξη της τριακονθήμερης προθεσμίας του άρθρου 58 παρ. 4 του Κ.Ε.Δ.Ε., είναι διπλή, δηλαδή πρέπει να γίνεται τόσο στον προϊστάμενο της αναγγελθείσας Δ.Ο.Υ. όσο και στον υπουργό Οικονομικών. Επομένως, με τη νέα αυτή διάταξη διευρύνθηκε για το Δημόσιο (και τα άλλα Ν.Π.Δ.Δ., οι απαιτήσεις των οποίων εισπράττονται κατά Κ.Ε.Δ.Ε.) η προθεσμία για την άσκηση ανακοπής που προβλέπει η γενική διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 161 του Πτωχευτικού Κώδικα (10 ημέρες από την επομένη της τελευταίας χρονολογικά δημοσίευσης του πίνακα διανομής κατά το άρθρο 153 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα) και θεσπίστηκε υποχρέωση επίδοσης του πίνακα διανομής στο Δημόσιο (και τα λοιπά ΝΠΔΔ) για την έναρξη της τριακονθήμερης προθεσμίας.

Αμέσως μόλις γίνει κοινοποίηση πίνακα διανομής στη Δ.Ο.Υ., η τελευταία οφείλει αμέσως να τον διαβιβάσει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (στο αρμόδιο δικαστικό γραφείο) μαζί με φάκελο της υπόθεσης, που θα περιλαμβάνει τις αναγγελθείσες απαιτήσεις του Δημοσίου, προκειμένου το Ν.Σ.Κ. να ελέγξει τη νομιμότητα του πίνακα και να ασκήσει τυχόν ανακοπή.

ΧΙΙ. ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΑΤΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις (άρθρα 164 και 170 σε συνδυασμό με άρθρο 168), λόγοι περάτωσης της πτώχευσης είναι:

- η τελεσίδικη επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης (βλέπε και άρθρο 125 παρ. 2),
- η εκποίηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού της πτωχευτικής περιουσίας και η δια-

νομή του προϊόντος στους πιστωτές,

– η παύση των εργασιών της πτώχευσης. Ο λόγος αυτός επέρχεται με δύο τρόπους:

είτε α) με απόφαση του Πτωχευτικού Δικαστηρίου (άρθρο 166 παρ. 1), οπότε η περάτωση της πτώχευσης επέρχεται μετά πάροδο ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής (άρθρο 166 παρ. 2), είτε β) αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση μετά παρέλευση δέκα (10) ετών από την έναρξη της ένωσης των πιστωτών και σε κάθε περίπτωση μετά παρέλευση δεκαπέντε (15) ετών από την κήρυξη της πτώχευσης. Υπενθυμίζεται ότι κατά το προϊσχύον δίκαιο, η παύση των εργασιών της πτώχευσης δεν προκαλούσε την περάτωση αυτής.

– Η αποκατάσταση του πτωχού λόγω εξόφλησης όλων των πτωχευτικών πιστωτών κατά κεφάλαιο και τόκους μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης (άρθρο 170 παρ. 4 σε συνδυασμό με άρθρο 168 παρ. 1 περ. β'). Η αποκατάσταση επέρχεται με την τελεσιδικία της σχετικής δικαστικής απόφασης (άρθρα 170 παρ. 1 και 169).

– Η αποκατάσταση του πτωχού λόγω παρόδου δεκαετίας από την κήρυξη σε πτώχευση, με τελεσιδική δικαστική απόφαση, μόνο όμως εφόσον η περάτωση κηρυχθεί ρητά με τη δικαστική απόφαση της αποκατάστασης επειδή δεν συντρέχει λόγος διατήρησης της πτώχευσης (άρθρο 170 παρ. 5 σε συνδυασμό με άρθρο 168 παρ. 1 περ. α' και 166 παρ. 2 εδ. πρώτο και δεύτερο). Αν δεν ορίζεται αυτό ρητά στη δικαστική απόφαση, μόνη η αποκατάσταση του πτωχού λόγω παρόδου δεκαετίας δεν συνεπάγεται την περάτωση της πτώχευσης.

Επομένως, κατά τα ανωτέρω χρονικά σημεία της περάτωσης αρχίζει νέα παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου ως πτωχευτικού πιστωτή, η οποία διακόπηκε με την αναγγελία τους (άρθρο 88 Ν. 2362/1995 - Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού).

XIII. ΑΥΤΟΔΙΚΑΙΗ ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΠΑΛΙΩΝ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΠΑΡΟΔΟ 20ΕΤΙΑΣ (ΑΡΘΡΟ 182 ΠΑΡ. 3)

Όπως τονίστηκε στο Κεφάλαιο Ι, οι εκκρεμείς

κατά την έναρξη ισχύος (16/9/2007) του Πτωχευτικού Κώδικα διαδικασίες, δηλαδή εκείνες για τις οποίες η σχετική αίτηση για κήρυξη της πτώχευσης υποβλήθηκε πριν από το παραπάνω χρονικό σημείο, εξακολουθούν να διέπονται από το προϊσχύον δίκαιο (άρθρο 182 παρ. 2).

Κατ' εξαίρεση, η διάταξη του άρθρου 166 παρ. 3, που αναφέρεται στην αυτοδίκαιη επέλευση των αποτελεσμάτων της παύσης εργασιών (περάτωση της πτώχευσης, άρση της πτωχευτικής απαλλοτρίωσης, ανάληψη της διοίκησης της περιουσίας από τον οφειλέτη, ανάληψη των ατομικών καταδιωκτικών μέτρων από τους πιστωτές και παύση του λειτουργήματος του συνδίκου και του εισηγητή δικαστή) εφαρμόζεται χωρίς άλλη διατύπωση και επί των εκκρεμών κατά την έναρξη ισχύος του Πτωχευτικού Κώδικα πτωχεύσεων, εφόσον έχει συμπληρωθεί μια εικοσαετία από την κήρυξη των πτωχεύσεων αυτών.

Επομένως, κάθε εκκρεμής κατά την έναρξη ισχύος του Πτωχευτικού Κώδικα πτώχευση περατώνεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλες διατυπώσεις, με τη συμπλήρωση είκοσι (20) ετών από την κήρυξή της, οπότε αρχίζει νέος χρόνος παραγραφής.

XIV. ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΩΣ ΠΙΣΤΩΤΗ ΓΙΑ ΚΗΡΥΞΗ ΣΕ ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΤΟΥ: ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ΑΡΘΡΑ 2, 3 και 5)

Το Δημόσιο, όπως και κάθε πιστωτής που έχει έννομο συμφέρον, δύναται να ζητήσει την κήρυξη οφειλέτη του σε πτώχευση. Για να γίνει δεκτή η αίτηση από το Πτωχευτικό Δικαστήριο, πρέπει να αποδειχθεί η συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

α) ικανότητα πτώχευσης του οφειλέτη (την ικανότητα αυτή έχουν όλοι οι έμποροι -φυσικά πρόσωπα και εμπορικές εταιρείες- πλέον όμως πτωχευτική ικανότητα έχουν και οι ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα που, χωρίς να είναι εμπορικές, επιδιώκουν οικονομικό σκοπό, κυρίως δηλαδή οι αστικές εταιρείες με

νομική προσωπικότητα και οικονομικό σκοπό βλ. ΑΚ 784),

β) περιέλευση του οφειλέτη σε κατάσταση μόνιμης και γενικής παύσης πληρωμών,

γ) ύπαρξη περιουσίας του οφειλέτη που να επαρκεί για τις ανάγκες της πτώχευσης και,

δ) μη καταχρηστικότητα στην υποβολή του αιτήματος.

Αναφορικά δε με την υπό στοιχείο (β) προϋπόθεση (μόνιμη και γενική παύση πληρωμών), το Δημόσιο, ως αιτών πιστωτής, πρέπει να αποδεικνύει μόνιμη και διαρκή αδυναμία του οφειλέτη να ανταπεξέλθει στις οικονομικές του υποχρεώσεις, όχι μόνο έναντι του Δημοσίου (π.χ. καμία εξόφληση έναντι των οφειλομένων, μη συμμόρφωση σε ρύθμιση-διακανονισμό, φυγή-κλείσιμο επιχείρησης κ.λπ.) αλλά και έναντι τρίτων δανειστών (π.χ. ύπαρξη διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών, ανεκτέλεστων καταψηφιστικών αποφάσεων κ.λπ.). Όσον αφορά στην υπό στοιχείο (γ) προϋπόθεση, πρέπει να αποδεικνύεται η ύπαρξη στοιχειώδους περιουσίας του οφειλέτη για την έναρξη των εργασιών της πτώχευσης (π.χ. από τις φορολογικές δηλώσεις τελευταίων ετών).

Κατά συνέπεια, κάθε ενδιαφερόμενη Δ.Ο.Υ., πρέπει να αποστέλει στη Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16) του Υπουργείου Οικονομικών, μαζί με το αίτημά της, επαρκή στοιχεία για την εμπορική δραστηριότητα και τις συναλλαγές του οφειλέτη, από τα οποία θα αποδεικνύεται η συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων, προκειμένου το αίτημα να προωθείται περαιτέρω στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.).

Υπενθυμίζεται ότι η υποβολή αίτησης από το Δημόσιο για κήρυξη σε πτώχευση οφειλέτη του αποτελεί έσχατο μέσο για τη διασφάλιση και είσπραξη των απαιτήσεων του Δημοσίου.

Τέλος, σημειώνεται ότι μετά την υποβολή αίτησης για κήρυξη σε πτώχευση οφειλέτη του Δημοσίου, είτε από το ίδιο είτε από τρίτο πισωτή, το Δημόσιο, εφόσον έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να ζητήσει από τον Πρόεδρο του Πτωχευτικού Δικαστηρίου να διατάξει τη λήψη προ-

ληπτικών μέτρων, προκειμένου να αποτραπεί η μείωση της περιουσίας του οφειλέτη του κατά το διάστημα που θα μεσολαβήσει μέχρι την έκδοση της δικαστικής απόφασης για την πτώχευση (άρθρο 10 του Πτωχευτικού Κώδικα).

Ο Γενικός Γραμματέας
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Παροχή διευκρινίσεων για την επιβολή ΦΠΑ στις αμοιβές συμβολαιογράφων, δικαστικών επιμελητών, δικηγόρων, κ.λπ. που υπάγονται στο ΦΠΑ από 1.7.2010.

Εγκ. υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1118/2.8.2010/Υπ. Οικ.

Σε συνέχεια της εγκυκλίου ΠΟΛ.1100/24.6.2010, με την οποία κοινοποιήθηκαν διατάξεις που αφορούν το ΦΠΑ του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58/Α') «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις» και με σκοπό την ομοιόμορφη αντιμετώπιση θεμάτων που τέθηκαν γραπτά και προφορικά στην Υπηρεσία μας, παρέχουμε κατωτέρω συμπληρωματικές διευκρινίσεις.

Ι. Υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών που πραγματοποιήθηκαν προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., πριν την 1.7.2010.

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 13 ΚΒΣ (Π.Δ. 186/1992), όπως ισχύουν, οι ελεύθεροι επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., εκδίδουν τις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών κατά το χρόνο είσπραξης της αμοιβής τους. Παράλληλα, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του Κώδικα ΦΠΑ (ν. 2859/2000), ο φόρος γίνεται απαιτητός κατά το χρόνο έκδοσης του τιμολογίου ή άλλου στοιχείου που επέχει θέση τιμολογίου.

2. Στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. από ελεύθερους επαγγελματίες (δικηγόροι, δικαστικοί επιμελητές,

κ.λπ.), για την καταβολή της αμοιβής ακολουθείται συγκεκριμένη διαδικασία, η οποία προϋποθέτει κατάθεση δικαιολογητικών από τον ελεύθερο επαγγελματία για τις υπηρεσίες που έχει παράσχει, έλεγχο των δικαιολογητικών αυτών, έκδοση εκκαθάρισης-έγκρισης της δαπάνης, εντολή πληρωμής, η οποία πληρωμή σε ορισμένες περιπτώσεις πραγματοποιείται μετά από έκδοση σχετικού εντάλματος το οποίο εξοφλείται από Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.).

3. Με την ανωτέρω διαδικασία, έχουν ήδη εκδοθεί εντολές πληρωμής ή εκκαθαρίσεις-εγκρίσεις δαπάνης πριν την **1.7.2010**, για αμοιβές δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών, κ.λπ., χωρίς να υπολογιστεί ο αναλογών ΦΠΑ, και λαμβάνοντας υπόψη τη δυσχέρεια επανέναρξης της ανωτέρω διαδικασίας προκειμένου να υπολογιστεί ο αναλογών ΦΠΑ, γίνεται δεκτό να μην αναζητείται ΦΠΑ για υπηρεσίες για τις οποίες η εντολή πληρωμής ή η εκκαθάριση-έγκριση δαπάνης έχει εκδοθεί μέχρι 30.6.2010. Για τη διαπίστωση της εν λόγω ημερομηνίας, ο φορέας δαπάνης θα πρέπει να παρέχει θεωρημένο αντίγραφο της εντολής πληρωμής ή της εκκαθάρισης-έγκρισης, στο δικαιούχο πρόσωπο.

4. Επισημαίνεται ότι εντολές πληρωμής ή εκκαθαρίσεις-εγκρίσεις δαπάνης που εκδίδονται από **1.7.2010** και μετά θα πρέπει με ευθύνη του φορέα πληρωμής να περιλαμβάνουν και τον αναλογούντα ΦΠΑ, ανεξάρτητα εάν στα αρχικώς υποβληθέντα δικαιολογητικά από τους παρέχοντες την υπηρεσία δεν έχει υπολογιστεί.

5. Τα ανωτέρω ισχύουν και για αμοιβές δικαστικών επιμελητών, δικηγόρων, που περιλαμβάνονται σε πίνακα κατάταξης δανειστών που συντάσσεται κατόπιν πλειστηριασμού, στην περίπτωση που ο πίνακας αυτός συντάχθηκε και κοινοποιήθηκε μέχρι **30.6.10**.

II. Φορολογητέα αξία συμβολαιογράφων

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του Κώδικα ΦΠΑ (ν. 2859/2000), στην παροχή υπηρεσιών ως φορολογητέα αξία λαμβάνεται η αντιπαροχή που έλαβε ή πρόκειται να λάβει για τις πράξεις αυτές, αυτός που

παρέχει τις υπηρεσίες του από το λήπτη ή τρίτο πρόσωπο, προσαυξημένη με οποιαδήποτε παροχή που συνδέεται άμεσα με αυτή.

2. Στις διατάξεις της παραγράφου 4, περίπτωση β) του ιδίου άρθρου ορίζεται ότι στη φορολογητέα αξία περιλαμβάνονται οι κάθε είδους φόροι, τα δικαιώματα, οι εισφορές, τα τέλη υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και τα τέλη χαρτοσήμου, με εξαίρεση το φόρο του παρόντος νόμου.

3. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παραγράφου 5, περίπτωση γ) του ως άνω άρθρου ορίζεται ότι στη φορολογητέα αξία δεν περιλαμβάνονται τα ποσά τα οποία λαμβάνει ο υποκείμενος στο φόρο από το λήπτη των υπηρεσιών για κάλυψη δαπανών που πραγματοποιεί στο όνομα και για λογαριασμό του λήπτη, εφόσον τα οικεία παραστατικά από τα οποία προκύπτει το πραγματικό ποσό των δαπανών έχουν εκδοθεί στο όνομα του λήπτη των υπηρεσιών.

4. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην περίπτωση των συμβολαιογράφων, η φορολογητέα αξία που υπάγεται στο ΦΠΑ είναι το συνολικό ποσό της αμοιβής-δικαιωμάτων (πάγιων και αναλογικών) που καταβάλλεται από το λήπτη στο συμβολαιογράφο και το οποίο αποτελεί την αντιπαροχή για την παροχή των υπηρεσιών τους. Δεν περιλαμβάνονται στη φορολογητέα αξία και δεν επιβαρύνονται με Φ.Π.Α. τα τέλη και δικαιώματα υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων (τέλη χαρτοσήμου, δικαιώματα Ταμείου Νομικών, μεгарόσημο), τα οποία, βάσει του νόμου, επιβαρύνουν τους αντισυμβαλλόμενους, ακόμη και στην περίπτωση που εισπράττονται από τους συμβολαιογράφους για να καταβληθούν για λογαριασμό των αντισυμβαλλομένων, με την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία εκδίδονται στο όνομα του αντισυμβαλλομένου με το συμβολαιογράφο προσώπου και ο συμβολαιογράφος εμφανίζει τα εν λόγω ποσά σε ιδιαίτερη στήλη ή σε ιδιαίτερο λογαριασμό «έξοδα για λογαριασμό τρίτων».

Ο Γενικός Γραμματέας
Δημήτριος Γεωργακόπουλος

**Φορολόγηση ημιυπαίθριων, βοηθητικών
χώρων – έλεγχος εκκρεμών υποθέσεων
Εγκ. υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1114/19.7.2010 Υπ. Οικ.**

Με αφορμή ερωτήματα που έχουν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας, σχετικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Με τις υπ' αριθ. 1026526/83/Β0013/ΠΟΛ.10-46/9.3.2005, 1035134/102/Β0013/ΠΟΛ.10-57/6.4.2005 και 1047581/133/Β0013/ΠΟΛ.10-73/9.5.2005 εγκυκλίους μας, οι οποίες εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή της υπ' αριθ. 622/2004 Γνωμοδότησης του Ν.Σ.Κ., δόθηκαν εκτενείς οδηγίες σχετικά με τη φορολόγηση των ημιυπαίθριων και βοηθητικών χώρων.

Με την ανωτέρω γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. έγινε δεκτό ότι κρίσιμος χρόνος για τη διαπίστωση διαμόρφωσης ημιυπαίθριου ή βοηθητικού χώρου σε χώρο κύριας χρήσης είναι ο χρόνος φορολογίας, δηλαδή ο χρόνος σύνταξης του μεταβιβαστικού συμβολαίου (αγοράς, δωρεάς, γονικής παροχής) ή ο χρόνος θανάτου. Κατά συνέπεια, δεν είναι σύννομη η επιβολή φόρου σε περίπτωση διαμόρφωσης ημιυπαίθριου ή βοηθητικού χώρου σε κλειστό χώρο ή χώρο κύριας χρήσης σε χρόνο μεταγενέστερο του χρόνου φορολογίας. Όσον αφορά τη διαπίστωση του χρόνου, κατά τον οποίο διαμορφώθηκε ο ημιυπαίθριος ή βοηθητικός χώρος σε χώρο κύριας χρήσης, **το θάρος απόδειξης φέρει η φορολογούσα αρχή και δεν υποχρεούται ο φορολογούμενος σε απόδειξη αρνητικού γεγονότος.**

Με τη με αριθ. 1026525/83/Β0013/ΠΟΛ.10-46/9.3.2005 εγκύκλιό μας διευκρινίστηκε ότι για τις υποθέσεις, στις οποίες ο έλεγχος πραγματοποιείται σε χρόνο μεταγενέστερο του χρόνου φορολογίας και πέραν του προβλεπό-

μενου διμήνου από την υποβολή της οικείας δήλωσης (π.χ. στο τέλος του χρόνου παραγραφής), εφόσον δεν αποδεικνύεται από τα στοιχεία της φορολογικής αρχής η διαμόρφωση του ημιυπαίθριου χώρου σε χώρο κύριας χρήσης (κατά το χρόνο φορολογίας), δεν υφίσταται για το χώρο αυτό φορολογική υποχρέωση και, αν τυχόν στην εκδοθείσα πράξη έχει περιληφθεί η αξία των ημιυπαίθριων χώρων, εφόσον η υπόθεση βρίσκεται στο στάδιο της διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, θα πρέπει να γίνει τροποποίηση ή ακύρωση εν όλω ή εν μέρει της οικείας πράξης.

Στοιχεία από τα οποία μπορεί να τεκμηριωθεί η ύπαρξη «κλειστού» ημιυπαίθριου χώρου είναι η ύπαρξη ιδιωτικού συμφωνητικού (π.χ. μισθωτήριο συμβόλαιο, προσύμφωνο μεταβίβασης του ακινήτου αυτού) ή άλλου εγγράφου, από το οποίο να προκύπτει με αντικειμενικό τρόπο η πραγματική κατάσταση του ακινήτου κατά τον κρίσιμο χρόνο φορολογίας.

Κατά συνέπεια, σε όσες περιπτώσεις δεν υπάρχουν στη διάθεση της φορολογικής αρχής **γραπτά αποδεικτικά στοιχεία**, από τα οποία να προκύπτει η διαμόρφωση των ανωτέρω χώρων σε χώρους κύριας χρήσης ήδη από το χρόνο φορολογίας, **δεν είναι σύννομη η έκδοση καταλογιστικής πράξης.** Επίσης, διευκρινίζεται ότι η τυχόν πολεοδομική ρύθμιση των ανωτέρω χώρων κατά το ν. 3843/2010 δε συνιστά αποδεικτικό στοιχείο για τη διαμόρφωση των χώρων αυτών σε χώρους κύριας χρήσης κατά τον κρίσιμο χρόνο μεταβίβασης και, κατ' επέκταση, **δεν επιβάλλεται φόρος αναδρομικά για τους ρυθμισθέντες χώρους.**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 1****ΠΡΟΣ**

την

ΘΕΜΑ

Αίτηση για την διατήρηση της χρήσης
χώρων κατ' εφαρμογή του Ν.3843/2010
(ΦΕΚ 62 Α /28.04.2010)

ΑΙΤΗΣΗ

Όνομα .....

Επώνυμο.....

Α.Δ.Τ.....

Κάτοικος .....

Πόλη.....

Οδός .....

Αριθμός .....

Τ.Κ. ....

Αστ.Τμήμα.....

Εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος

.....

Τηλ. ....

Σας υποβάλλω συνημμένο φάκελο με τα
απαιτούμενα δικαιολογητικά διατήρησης για
σαράντα χρόνια, χώρων οι οποίοι βρίσκονται
μέσα στον εγκεκριμένο κτιριακό όγκο και έχουν
μετατραπεί σε χώρους κύριας χρήσης καθ'
υπέρβαση των περιορισμών και όρων δόμησης.
Ακολουθεί απαρίθμηση χώρων & περιγραφή
χρήσης τους (Α' κατοικίας, άλλης κατοικίας, άλλης
χρήσης) σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων
5,6,7,8 και 10 του Ν. 3843/2010 (ΦΕΚ 62Α):

.....

.....

.....

.....

.....

Στοιχεία του κτιρίου:

Δήμος/Κοινότητα .....

Δ/ση.....

Οικ. Άδεια* υπ' αριθμ. ....έτους .....

της πολεοδομίας .....

*Αντί αδείας.....

.....

...../...../2010

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ

1. Υπεύθυνη δήλωση Ν.1599/86 (εις διπλούν)
2. Παράβολο 250 / 350 Ευρώ
3. Τεχνική Έκθεση με συνημμένα
  - Στέλεχος Ο/Α
  - Τοπογραφικό
  - Κάτοψη Χώρου

Ο Αιτών/Η Αιτούσα

ΦΥΛΛΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΕΛΛΕΙΨΕΩΝ
N.3843/2010 (ΦΕΚ 62 Α/ 28,04,2010)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚ. ΑΔΕΙΑΣ	
ΕΙΔΟΣ ΧΩΡΟΥ	
ΑΡ. ΑΙΤΗΣΗΣ	

ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ	ΕΛΑΒΕ ΓΝΩΣΗ Ο ΑΙΤΩΝ
1	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΗΣ (Σφρ. καταχώρησης)				
2	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΛΛΕΙΨΕΩΝ				
3	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ (Σφρ. πληρότητας)		—		
4	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ		—		
5	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΥΝΑΡΜΟΔΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	I.K.A Δ.Ο.Υ	—		
6	ΠΕΡΑΙΩΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (Σφρ. περαίωσης)		—		
7	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΥΠΕΚΑ		—		

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :											
Ο – Η Όνομα:						Επώνυμο:					
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:											
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:											
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :											
Τόπος Γέννησης:											
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:						Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:				Οδός:				Αριθ:		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):						Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):					

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

εξουσιοδοτώ τον ..... του ....., επάγγελμα ..... κάτοικο ..... ΑΔΤ .....

α) να υποβάλει αντ' εμού και για λογαριασμό μου προς την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία αίτηση με όλα τα απαραίτητα συνημμένα σε αυτήν δικαιολογητικά, που αναφέρονται στο άρθρο 5 παρ.2 και 6 παρ.5 του ν.3843/2010 για τη διατήρηση του χώρου (Η/Χ, υπογείου, κλπ) που βρίσκεται σε ακίνητο ιδιοκτησίας μου στην περιοχή ..... οδός....., όροφος.....)

β) να παραλαμβάνει από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία όλα τα έγγραφα, βεβαιώσεις κλπ σχετικά με την παραπάνω διαδικασία

(4)

Ημερομηνία: .....20.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :			
Ο – Η Όνομα:		Επώνυμο:	
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:			
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:			
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :			
Τόπος Γέννησης:			
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:		Τηλ:	
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:	
		Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):	
Δ.Ο.Υ.		Α.Φ.Μ.	

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι, οι δηλούμενοι χώροι που διατηρούν τη χρήση τους, περιγράφονται παρακάτω:

1. Διεύθυνση ακινήτου

(Δήμος, περιοχή, Ο.Τ., οδός, αριθμός, Τ.Κ.)

2. Οικοδομική Άδεια (Αριθμός, Ημ/νία έκδοσης, Πολεοδομική Υπηρεσία, χρήση ακινήτου, πρώτη κατοικία ή άλλη χρήση)

Αντί αδείας

3. Χρήση Χώρων και Θέση Χώρων σύμφωνα με την Οικ. Άδεια

4. Νέες χρήσεις χώρων και συνολική επιφάνεια (τ.μ.)

5. Εμβαδό της γης που αντιστοιχεί στη συνολική επιφάνεια

6. Οι παραπάνω χώροι δεν περιλαμβάνονται σε εκτός σχεδίου πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών κτίριο βρισκόμενο σε ρέμα, βιότοπο, στον αιγιαλό ή την παραλία, σε δάσος, σε δασική και αναδασωτέα έκταση, σε αρχαιολογικό χώρο ή ιστορικό τόπο και δεν είναι διατηρητέο κτίριο ή αρχαίο ή νεότερο μνημείο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α) ή δεν αποτελούν χώρους κηρυγμένου διατηρητέου κτιρίου που αλλοιώνουν τα στοιχεία για τα οποία κηρύχθηκαν τα κτίρια αυτά ως διατηρητέα.

(4)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 4**ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**

Σύμφωνα με την παρ. 2β, του άρθρου 5, του ν.3843/10 «Ταυτότητα κτιρίων,
υπερβάσεις δόμησης...» (ΦΕΚ 62 Α')

Διεύθυνση / θέση ακινήτου : .....
Αριθμός και ημ/νία έκδοσης Οικ. Άδειας:.....
Χρήση κτηρίου : .....
Ιδιοκτήτης: .....
Διεύθυνση Ιδιοκτήτη : .....

ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ ΚΑΤ' ΕΛΑΧΙΣΤΟ :

Περιγραφή Χώρου/ ων:.....
.....
.....
.....

Εμβαδόν του Χώρου/ων : .....
Χρήση του Χώρου/ων με βάση την οικοδομική άδεια : .....
.....
.....
.....

Νέα αυθαίρετη χρήση .....
.....

Ισχύουσες Χρήσεις Γης στο ακίνητο:.....

Ισχύων Σ.Δ στο ακίνητο:.....

Έκταση γης, που προκύπτει από τη διαίρεση του Εμβαδού με τον Σ.Δ.: .....

Ημερομηνία : ...../...../.....

Ο Δηλών Μηχανικός

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ :

- α) Αντίγραφο του στελέχους της υπ' αριθμ οικ. άδειας
- β) Αντίγραφο του Τοπογραφικού Διαγράμματος της ανωτέρω οικοδομικής άδειας
- γ) Κάτοψη του ορόφου του χώρου, που υπάγεται στη ρύθμιση του άρθρου 5, του ν. 3483/10

ΦΥΛΛΟ ΕΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ

I. ΑΙΤΗΣΗ-ΔΗΛΩΣΗ	-Αρ. Πρωτ. /.....-.....-2010
II. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ	-Ονοματεπώνυμο
	-Αρ. Ταυτότητας
	-Α.Φ.Μ.
	-Δ.Ο.Υ.
	-Οδός, αριθμός,
	-Δήμος
III. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	-Οδός, αριθμός
	-Ο.Τ., Δήμος
	-Αρ. Ο/Α, Ημ/νια έκδοσης
	-Είδος χώρου
	-Όροφος
	-Επιφ. δαπέδου / γης .....τ.μ. / .....τ.μ.
IV. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ	-Ονοματεπώνυμο
	-Ειδικότητα
	-Αριθμός Μητρώου ΤΕΕ
	-Διεύθυνση
	-Τηλ :
V. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	-Ποσό και αριθμός παραβόλου ..... / .....
	-Ημ/νια αποστολής ελλείψεων ...../...../2010
	-Ημ/νια Συμπλήρωσης ...../...../2010
	Πληρότητα ...../...../2010
	-Τιμή Ζώνης
	-Ποσό εισφοράς
	-Αρ. Τριπλοτύπων
	-Ημ/νια περαίωσης ...../...../2010
VI. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Σημ. το παραπάνω υπόδειγμα βρίσκεται σε συγκεντρωτική μορφή και σε φύλλο Excel στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ (www.ypeka.gr)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ Αρθρων 6, Ν. 3843/2010 (ΦΕΚ 62 Α' / 28.04.2010)		
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	.....	ΑΦΜ .....
Αριθμός δήλωσης / ημερομηνία κατάθεσης	...../.....	Ποσό Παραβόλου α.....€ Παραβόλου β.....€ ΣΥΝΟΛΟ.....€
Δ/ΝΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	Οδός: ..... Αρ.: ..... Περιοχή: .....Ο.Τ.....	Αριθ. οικ αδείας-ημερομηνία
Περιγραφή χώρου		
ΕΜΒΑΔΟΝ δαπέδου χώρου	I..... ....Τ.μ.	I * II * III =
ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ	II.....€	.....
ΠΟΣΟΣΤΟ Ανά κατηγορία (Αρθ. 6)	III.....	.....€

	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ (αφαιρουμένου του παραβόλου)
Καταβολή εφάπαξ με έκπτωση 10% ..... €	.....€
ή έξι (6) Ισόποσες δόσεις ...../6... €	.....€

Η εισφορά καταβάλλεται εφάπαξ με έκπτωση 10% ή σε 6 ισόποσες δόσεις εκ των οποίων η πρώτη οπωσδήποτε πριν την 28-04-2011.
 Τα παραστατικά της εξόφλησης της εισφοράς πρέπει να προσκομισθούν στην Πολεοδομική Υπηρεσία για την ολοκλήρωση και βεβαίωση περαίωσης της διαδικασίας

Ο Υπάλληλος
 Της Πολεοδομικής Υπηρεσίας

.....

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ Άρθρων 6, Ν. 3843/2010 (ΦΕΚ 62 Α' / 28.04.2010)		
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	.....	ΑΦΜ .....
Αριθμός δήλωσης / ημερομηνία κατάθεσης	.....αρ.πρωτ. 42/12-5-2010..	Ποσό Παραβόλου α...250 € Παραβόλου β...350 € ΣΥΝΟΛΟ....600..€
Δ/ΝΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	Οδός: ..... Αρ.: ..... Περιοχή: Ξυλόκαστρο Ο.Τ Ε.Σ.	Αριθ. οικ αδείας-ημερομηνία-πολ/μία. 101/ 2005 / πολ. Ξυλοκάστρου
Περιγραφή χώρου	Η/Υ 25 τμ /Ισόγειο Garage 30 τμ/ Υπόγειο 50 τμ/ Εκτός σχεδίου / όχι πρώτη κατοικία.	
ΕΜΒΑΔΟΝ δαπέδου χώρου	I...Η/Υ (15+10) = 25 τμ ....Gar. 30 τμ ..... Υπ. 50 τμ ....25 + 30 + 50 = 105 τ.μ.....	I * II * III =
ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ	II.....1100.....€.....	...105 * 1100 * 0.12 * 1.3 = 18018 ...€
ΠΟΣΟΣΤΟ Ανά κατηγορία (Αρθ. 6)	III...12 % , 30% προσαύξηση.....	

	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ (αφαιρουμένου του παραβόλου)
Καταβολή εφάπαξ με έκπτωση 10% ...1801.80....€	18018-(1801,80+600)= 15616,20.....€
ή έξι (6) Ισόποσες δόσεις ...(18018-600) /6...€	.....2903,00.....€

Η εισφορά καταβάλλεται εφάπαξ με έκπτωση 10% ή σε 6 ισόποσες δόσεις εκ των οποίων η πρώτη οπωσδήποτε πριν την 28-04-2011.

Τα παραστατικά της εξόφλησης της εισφοράς πρέπει να προσκομισθούν στην Πολεοδομική Υπηρεσία για την ολοκλήρωση και βεβαίωση περαίωσης της διαδικασίας

Ο Υπάλληλος
Της Πολεοδομικής Υπηρεσίας

.....

ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

(Θα τεθούν σε αντίγραφο της αίτησης που παραδίδεται στον ενδιαφερόμενο)

ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ .....
N.3843/2010 (ΦΕΚ 62 Α /28.04.2010) ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΑΙΤΗΣΗΣ .....
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .....
Α/Α ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ .....

ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ .....
N.3843/2010 (ΦΕΚ 62 Α /28.04.2010) ΑΡ. ΠΡΩΤ. ....
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .....
ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΦΑΚΕΛΟΥ

ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ .....
N.3843/2010 (ΦΕΚ 62 Α /28.04.2010) ΑΡ. ΠΡΩΤ. ....
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ .....
ΠΕΡΑΙΩΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Τα δικαιώματα των Συμβολαιογράφων σε περίπτωση συγχώνευσης ανωνύμων εταιριών δι' απορροφήσεως είναι ίδια με αυτά για τη σύσταση ανώνυμης εταιρίας;

Γνωμ. υπ' αριθμ. 3/7-5-2003 Εισ. Α. Π.

Επί του τεθέντος, με το ως άνω υπ' αριθμ. πρωτ. 261/13.2.2003 έγγραφο, ερωτήματος περί του αν τα δικαιώματα ανωνύμων εταιριών δι' απορροφήσεως είναι αναλογικά ή πάγια, η γνώμη μου είναι η ακόλουθη:

Σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 1 του Ν. 2830/2000 (Κώδικας Συμβολαιογράφων) «ο Συμβολαιογράφος για κάθε πράξη που καταρτίζει και για κάθε παροχή υπηρεσίας που προσφέρει, αν σχετίζεται με την αρμοδιότητά του ή επιβάλλεται από το νόμο, όπως και για την έκδοση αντιγράφων και περιλήψεων, δικαιούται πάγια αμοιβή. Επί πλέον της αμοιβής αυτής και προκειμένου για πράξεις που το αντικείμενό τους είναι αποτιμητό σε χρήμα, δικαιούται να λάβει και αναλογική αμοιβή, που υπολογίζεται με βάση τη συνολική δηλούμενη αξία στο συμβόλαιο ή τη μεγαλύτερη αξία που καθορίζεται από την αρμόδια αρχή προσωρινά ή οριστικά...

Οι αμοιβές αυτές καθορίζονται τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Δικαιοσύνης και Οικονομικών, μετά γνώμη της Συντονιστικής Επιτροπής Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδας...».

Για τον καθορισμό των δικαιωμάτων των Συμβολαιογράφων, ισχύει ήδη η υπ' αριθ. 74084/23.10.1996 κοινή απόφαση των ανωτέρω Υπουργών, στο άρθρο 1 της οποίας ορίζεται ότι «για τη σύνταξη παντός συμβολαιογραφικού εγγράφου ο Συμβολαιογράφος παίρνει ως αμοιβή: α) πάγιο δικαίωμα δραχμές χίλιες (1000) β) επί πλέον της αμοιβής αυτής και προ-

κειμένου για πράξεις το αντικείμενο των οποίων αποτιμάται σε χρήμα, αναλογικό δικαίωμα σε ποσοστό κανονιζόμενο με βάση τη δηλούμενη στο συμβόλαιο αξία του αντικειμένου της σύμβασης ή την καθοριζόμενη από την αρμόδια αρχή μεγαλύτερη αξία τρία τοις εκατό (3%) για το μέχρι εκατόν είκοσι χιλιάδων δραχμών (120.000) ποσό της αξίας του αντικειμένου της σύμβασης και ένα και είκοσι (1,20%) για το πέραν των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δρχ. ποσό». Περαιτέρω στο άρθρο 2 παρ. 1 περ. ζ' της ανωτέρω κοινής Υπουργικής αποφάσεως ορίζεται ότι «κατ' εξαίρεση του ορισμού του άρθρου 1 της παρούσας, τα δικαιώματα των Συμβολαιογράφων επί των κατωτέρω αναφερομένων πράξεων καθορίζονται ως εξής:... ζ) επί καταστατικών ανωνύμων εταιριών πάγιο δικαίωμα πέντε χιλιάδες δραχμές (5.000) και αναλογικό δικαίωμα ποσοστό ένα και είκοσι τοις εκατό (1,20%) επί του μετοχικού κεφαλαίου, μη δυναμένου να υπερβεί τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) δραχμές.».

Από τις ανωτέρω διατάξεις, σαφώς, κατά τη γνώμη μου, προκύπτει ότι τα δικαιώματα του Συμβολαιογράφου σε περίπτωση συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών και ανεξαρτήτως του αν η συγχώνευση γίνεται με σύσταση νέας εταιρίας ή με απορρόφηση μίας ή περισσότερων εταιριών από υφιστάμενη ανώνυμη εταιρία, καθορίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 της προαναφερθείσης υπ' αριθ. 74084/23.10.1996 κοινής Υπουργικής αποφάσεως, η οποία, κατ' εξαίρεση του γενικού ορισμού του άρθρου 1 της ίδιας αποφάσεως, καθορίζει με διαφορετικό τρόπο τα δικαιώματα των Συμβολαιογράφων επί καταστατικών ανωνύμων εταιριών.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η γνώμη μου, σχετικώς με το προαναφερθέν ερώτημα, είναι ότι, σε περίπτωση συγχωνεύσεως ανωνύμων εταιριών δι' απορροφήσεως, τα δικαιώματα των Συμβολαιογράφων είναι τα ίδια με αυτά που ισχύουν για τη σύσταση ανώνυμης εταιρίας, δηλαδή πάγιο δικαίωμα πέντε χιλιάδων

δραχμών (5.000) και αναλογικό δικαίωμα σε ποσοστό ένα και είκοσι τοις εκατό (1,20%) επί του μετοχικού κεφαλαίου, που δεν είναι δυνατόν να υπερβεί τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) δραχμές.

Ο Γνωμοδοτών Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου
Δημήτριος Νικ. Τσίμας

Κατά το χρονικό διάστημα από 16.9.2009 έως 30.6.2010 δεν μπορεί να επισπευσθεί πλειστηριασμός για απαίτηση μικρότερη των 200.000 ευρώ από Τράπεζες ή εταιρίες παροχής πιστώσεων, ανεξαρτήτως εάν η συνολική τους απαίτηση υπερβαίνει το ποσό αυτό (άρθρο 5 ΠΝΠ από 16.9.2009 και άρθρο 2 παρ. 3 Ν. 3814/2010).

Γνωμ. υπ' αριθ. 1/482/12.2.2010 Εισ. Α. Π.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της από 16.9.2009 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως αυτή κυρώθηκε και τροποποιήθηκε με το άρθρο 2§3 Ν. 3814/2010 «Αναστέλλονται έως και την 30ή Ιουνίου 2010 οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, από πιστωτικά ιδρύματα και εταιρίες παροχής πιστώσεων, καθώς και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών».

Η διάταξη αυτή είναι σαφής μη επιδεχόμενη παρερμηνείας, οι οποίες αφ' ενός μεν την καταστρατηγούν και αφ' ετέρου υπερακοντίζουν το σκοπό της που είναι η προστασία, ενόψει της οικονομικής κρίσης των πολιτών που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες για την εξόφληση των χρεών τους και των δανειοληπτών που δεν δύνανται να αντιμετωπίσουν τις δανειακές τους υποχρεώσεις.

Ως εκ τούτου, έχουμε τη γνώμη ότι κατά το προαναφερθέν χρονικό διάστημα, δεν μπορεί να επισπευσθεί πλειστηριασμός για απαίτηση μικρότερη των 200.000 ευρώ από Τράπεζες ή εταιρίες παροχής πιστώσεων, ανεξαρτήτως του αν η συνολική τους απαίτηση υπερβαίνει το ποσό αυτό.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου
Γεώργιος Παντελής

Εκτέλεση. Αναστολή διενέργειας πλειστηριασμών κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 Ν. 3816/2010. Δεν επιτρέπεται η έναρξη ή η συνέχιση της κύριας διαδικασίας της έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης, για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων από οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, εφόσον η καθ' ης η εκτέλεση εταιρία επικαλείται και αποδεικνύει ότι, έχει δικαίωμα να ζητήσει την υπαγωγή της στις ρυθμίσεις του νόμου 3816/2020, δηλαδή, υφίσταται ληξιπρόθεσμη οφειλή της (ως πρωτοφειλέτη, εγγυητή ή καθολικού διαδόχου αυτών) προς πιστωτικό ίδρυμα από σύμβαση δανείου ή πιστώσεως κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του νόμου αυτού, διαθέτει φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και έχει ήδη υποβάλει τη σχετική αίτηση υπαγωγής στις ανωτέρω ρυθμίσεις.

Γνωμ. υπ' αριθ. 1/22-3-2010 Εισ. Πρωτ. Αθηνών

Επί της ανωτέρω αναφοράς σας, με αίτημα να γνωμοδοτήσουμε σχετικά με τη νομιμότητα της διενέργειας πλειστηριασμού ενόσω διαρκεί η διαδικασία ρυθμίσεως των οφειλών της καθ' ης η εκτέλεση εταιρίας με τράπεζες σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3816/2010, εκθέτουμε τα εξής:

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγρ. 1 του ν. 3816/2010 «Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν συνάψει με πιστωτικά ιδρύματα συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων για επιχειρηματικούς, επαγγελματικούς ή αγροτικούς σκοπούς, δικαιούνται να ζητήσουν από τα ιδρύματα αυτά και να επιτύχουν την υπαγωγή σε ρύθμιση των συνολικών οφειλών από την κάθε σύμβαση δανείου ή πίστωσης οι οποίες έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μετά την 30.6.2007 και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Αν η σύμβαση δεν έχει καταγγελθεί, προϋπόθεση για τη ρύθμιση είναι να υφίσταται ληξιπρό-

θεσμη οφειλή με καθυστέρηση τουλάχιστον τριών μηνών. Από το υπό ρύθμιση συνολικά οφειλόμενο ποσό αφαιρούνται και διαγράφονται οι τόκοι υπερημερίας και ανατοκισμού, πλην των ήδη καταβληθέντων μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Το σύνολο της ληξιπρόθεσμης οφειλής που υπάγεται σε ρύθμιση δεν μπορεί να υπερβαίνει για κάθε σύμβαση το ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ». Περαιτέρω κατά την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου «Οι αιτήσεις για την υπαγωγή στη ρύθμιση των οφειλών των προηγούμενων παραγράφων υποβάλλονται μέχρι τις 15.4.2010. Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να γνωστοποιούν στον οφειλέτη μέσα σε τριάντα ημέρες από την υποβολή της αίτησης το ύψος της οφειλής που προκύπτει κατά τα ανωτέρω. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και μέχρι την 31.7.2010 δεν επιτρέπεται η έναρξη ή η συνέχιση της κύριας διαδικασίας της έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης, εκτός αν έχει διενεργηθεί ήδη ο πλειστηριασμός, για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων του Ελληνικού Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, για οποιαδήποτε αιτία οφειλής και υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης θα έχει υποβά-

λει εμπρόθεσμα σχετική αίτηση υπαγωγής στις ρυθμίσεις του παρόντος. Ο οφειλέτης επικαλείται και αποδεικνύει την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης», ενώ κατά την παράγραφο 8 του ίδιου άρθρου «Δικαίωμα να ζητήσουν την υπαγωγή στο νόμο αυτόν έχουν οι πρωτοφειλέτες, οι εγγυητές και οι καθολικοί διάδοχοί τους, εφόσον διαθέτουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι, δεν επιτρέπεται η έναρξη ή η συνέχιση της κύριας διαδικασίας της έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης, για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων από οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, εφόσον η καθ' ης η εκτέλεση εταιρία επικαλείται και αποδεικνύει ότι, έχει δικαίωμα να ζητήσει την υπαγωγή της στις ρυθμίσεις του νόμου 3816/2010, δηλαδή, υφίσταται ληξιπρόθεσμη οφειλή της (ως πρωτοφειλέτη, εγγυητή ή καθολικού διαδόχου αυτών) προς πιστωτικό ίδρυμα από σύμβαση δανείου ή πιστώσεως κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του νόμου αυτού, διαθέτει φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και έχει ήδη υποβάλει τη σχετική αίτηση υπαγωγής στις ανωτέρω ρυθμίσεις.

Η Εισαγγελέας
Ευγενία Κυβέλου
Εισαγγελέας Πρωτοδικών

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 2488/2010 (Τμ. Γ΄)

Συμβολαιογράφοι. Αν προκηρυχθούν προς πλήρωση περισσότερες κενές θέσεις σε ορισμένη ειρηνοδικειακή περιφέρεια, οι επιτυχόντες στο διαγωνισμό καλούνται από τη Διοίκηση, κατά τη σειρά επιτυχίας τους στον τελικό πίνακα κατάταξης, προκειμένου να επιλέξουν την κενή θέση στην οποία επιθυμούν να διοριστούν. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι νόμιμη, διότι η Διοίκηση όφειλε να καλέσει την αιτούσα, ως δεύτερη επιτυχούσα στο διαγωνισμό, προκειμένου να επιλέξει την κενή θέση στην οποία επιθυμεί να διοριστεί, μεταξύ αυτών που απομένουν μετά την εκδήλωση προτίμησης από τον πρώτο επιτυχόντα. Δεκτή η αίτηση ακύρωσης. Η υπόθεση εισήχθη στην επταμελή σύνθεση με πράξη του Προέδρου του Τμήματος.

5. Επειδή, στο άρθρο 1 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000, ΕτΚ Α΄, φ. 96) ορίζεται ότι ο συμβολαιογράφος είναι άμισθος δημόσιος λειτουργός. Στο άρθρο 18 του ως άνω Κώδικα ορίζεται ότι οι κενές θέσεις συμβολαιογράφων καλύπτονται με διαγωνισμό και με μετάθεση, στο δε άρθρο 19 ότι: «Συμβολαιογράφος διορίζεται, αφού τηρηθεί η νόμιμη διαδικασία επιλογής, όποιος έχει ελληνική ιθαγένεια και πτυχίο νομικού τμήματος νομικής σχολής ημεδαπού Πανεπιστημίου ή πτυχίο νομικού τμήματος νομικής σχολής αλλοδαπού Πανεπιστημίου αναγνωρισμένο ως ισότιμο». Στο άρθρο 20 του ίδιου Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 4 του ν. 2915/2001 (ΕτΚ Α΄, φ. 109), ορίζεται ότι: «1. Συμβολαιογράφος διορίζεται, αφού τηρηθεί η νόμιμη διαδικασία επιλογής, εκείνος που διατελεί ή διετέλεσε επί δύο χρόνια δικηγόρος ή δικαστικός λειτουργός οποιου-

δήποτε κλάδου και βαθμού ή άμισθος υποθηκοφύλακας ή εκείνος που είναι ή ήταν συμβολαιογράφος και παραιτήθηκε». Στο άρθρο 25 του ως άνω Κώδικα ορίζεται ότι: «1. Η πλήρωση των κενών θέσεων συμβολαιογράφων γίνεται με πανελλήνιο διαγωνισμό, ο οποίος προκηρύσσεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης που εκδίδεται εντός του πρώτου τετραμήνου κάθε έτους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο διαγωνισμός διενεργείται στις έδρες των Εφετείων Αθηνών και Θεσσαλονίκης. 2. Στην προκήρυξη ορίζεται ο συνολικός αριθμός θέσεων που θα πληρωθούν σε κάθε ειρηνοδικειακή περιφέρεια των Εφετείων της χώρας, με βάση τις κενές θέσεις που υπάρχουν δέκα (10) ημέρες πριν την ημέρα της έκδοσης της υπουργικής απόφασης, ο χρόνος έναρξης του διαγωνισμού, η κατανομή των εφετειακών περιφερειών στα εξεταστικά κέντρα της παραγράφου 1, και κάθε άλλο θέμα σχετικό με το διαγωνισμό. 3. Κάθε διαγωνιζόμενος μπορεί να είναι υποψήφιος μόνο για μία έδρα στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου της προτίμησής του... 8. ... Μετά τη διαμόρφωση του τελικού πίνακα διορίζονται από αυτόν στις κενές θέσεις της προκήρυξης οι επιτυχόντες κατά φθίνουσα σειρά και μέχρι την πλήρωση όλων των κενών θέσεων. 9. Οι επιτυχόντες που καλούνται να διορισθούν οφείλουν, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της σχετικής πρόσκλησης, να δηλώσουν ότι αποδέχονται το διορισμό τους στο Ειρηνοδικείο στο οποίο πέτυχαν και να προσκομίσουν μέσα στην ίδια προθεσμία τα απαραίτητα για το διορισμό τους δικαιολογητικά...». Περαιτέρω στο άρθρο 26 του ίδιου Κώδικα ορίζεται: «1. Ο διορισμός συμβολαιογράφου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. Η απόφαση του διορισμού κοινοποιείται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευσή της με έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης, που επιδίδεται στον διοριζόμενο κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικο-

νομίας. 3. Στο έγγραφο αυτό τάσσεται εύλογη προθεσμία, που δεν μπορεί να υπερβεί τις τριάντα (30) ημέρες, για την ορκωμοσία του διοριζομένου και την ανάληψη υπηρεσίας...» και στο άρθρο 27 «1. Ο διορισμός ολοκληρώνεται με τη δόση του όρκου». Στο άρθρο 128 του ως άνω Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 με το άρθρο 32 παρ. 12 του ν. 2915/2001, ορίζεται ότι: «1. Το αρχείο συμβολαιογράφου που αποχώρησε με οποιονδήποτε τρόπο ή απεβίωσε παραδίδεται στο αρχειοφυλακείο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου. Σε πόλεις όπου δεν λειτουργεί αρχειοφυλακείο ή λειτουργεί και αυτό δεν επαρκεί κατά την κρίση του διοικητικού συμβουλίου του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου να στεγάσει και άλλα αρχεία συμβολαιογράφων ισχύουν τα ακόλουθα: Το αρχείο συμβολαιογράφου που αποχώρησε κατά οιονδήποτε τρόπο ή απεβίωσε παραδίδεται με απόφαση του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών, μετά από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου, σε εκείνον που διορίζεται στη θέση του συμβολαιογράφου που αποχώρησε ή απεβίωσε. Η σειρά διορισμού καθορίζεται από τη σειρά επιτυχίας στο σχετικό διαγωνισμό...».

6. Επειδή, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων του Κώδικα Συμβολαιογράφων, ερμηνευόμενων ενόψει της κατοχυρούμενης στο άρθρο 5 παρ.1 του Συντάγματος αρχής της αξιοκρατίας, που υπαγορεύει όπως η πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των υποψηφίων καθώς και της κατά το άρθρο 4 του Συντάγματος αρχής της ισότητας, συνάγεται ότι σε περίπτωση που προκηρυχθούν προς πλήρωση περισσότερες κενές θέσεις συμβολαιογράφων σε ορισμένη ειρηνοδικειακή περιφέρεια Εφετείου της χώρας, οι επιτυχόντες στο σχετικό διαγωνισμό πρέπει να καλούνται από τη Διοίκηση, κατά τη σειρά επιτυχίας τους στον τελικό πίνακα κατάταξης των υποψηφίων συμβολαιογράφων, προκειμένου εκείνοι να επιλέξουν την κενή θέση

στην οποία επιθυμούν να διοριστούν. Με βάση τις δηλώσεις προτίμησής τους οι επιτυχόντες διορίζονται στη συνέχεια, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, στις κενές θέσεις συμβολαιογράφων της ειρηνοδικειακής περιφέρειας για τις οποίες ήταν υποψήφιοι.

7. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την 36286/25.4.2007 πράξη του Υπουργού Δικαιοσύνης (ΕΤΚ Γ', φ. 286) προκηρύχθηκε πανελλήνιος διαγωνισμός για την πλήρωση κενών θέσεων συμβολαιογράφων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν δεκατρείς θέσεις συμβολαιογράφων στο Ειρηνοδικείο Αθηνών της Περιφέρειας του Εφετείου Αθηνών. Στο διαγωνισμό που διενεργήθηκε για την πλήρωση των ως άνω προκηρυχθεισών θέσεων συμμετείχαν, για τις ως άνω θέσεις του Ειρηνοδικείου Αθηνών, η αιτούσα και η παρεμβαίνουσα, στον δε από 19.12.2008 τελικό πίνακα κατάταξης των υποψηφίων που συντάχθηκε κατά φθίνουσα σειρά επιτυχίας για τις θέσεις του Ειρηνοδικείου Αθηνών, η αιτούσα κατέλαβε τη δεύτερη θέση με 91,44 μονάδες και η παρεμβαίνουσα την τρίτη θέση με 86,24 μονάδες. Επί τη βάσει του από 19.12.2008 τελικού πίνακα κατάταξης συμβολαιογράφων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη με την οποία η αιτούσα και η παρεμβαίνουσα διορίστηκαν συμβολαιογράφοι στην περιφέρεια του Ειρηνοδικείου Αθηνών. Συγκεκριμένα, η Διοίκηση διόρισε, επί τη βάσει του κριτηρίου του χρόνου αποχώρησης των συμβολαιογράφων, των οποίων οι θέσεις προκηρύχθηκαν προς πλήρωση, την μεν αιτούσα, ως δεύτερη επιτυχούσα, στη θέση της συμβολαιογράφου ... - ... -, η οποία έμεινε κενή λόγω παραίτησης στις 3.7.2007, την δε παρεμβαίνουσα, ως τρίτη επιτυχούσα, στη θέση της συμβολαιογράφου ... - ... -, η οποία θεωρήθηκε κενή, λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, στις 17.7.2007.

8. Επειδή, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι νόμιμη, κατά το μέρος που η αιτούσα διορίστηκε στην κενή θέση της συμβολαιογράφου

... -...-, διότι, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα ως προς την έννοια των διατάξεων του Κώδικα Συμβολαιογράφων, η Διοίκηση όφειλε να καλέσει την αιτούσα, ως δεύτερη επιτυχούσα στο διαγωνισμό του έτους 2008 για την πλήρωση των προκηρυχθεισών κενών θέσεων του Ειρηνοδικείου Αθηνών της Περιφέρειας του Εφετείου Αθηνών, προκειμένου να επιλέξει εκείνη την κενή θέση στην οποία επιθυμεί να διοριστεί, μεταξύ αυτών που απομένουν μετά την εκδήλωση προτίμησης από τον πρώτο επιτυχόντα. Για το λόγο αυτό που βασίμως προβάλλεται, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη, κατά το μέρος που η αιτούσα διορίστηκε στην κενή θέση της συμβολαιογράφου ... .., και η υπόθεση να αναπεμφθεί στη Διοίκηση για τη διενέργεια των νομίμων, ενώ πρέπει να απορριφθεί η παρέμβαση.

Διά ταύτα
Δέχεται την αίτηση

Ακυρώνει την 3189/23.1.2009 πράξη του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης (ΕτΚ Γ', φ. 58/23.1.2009) κατά το μέρος που η αιτούσα διορίστηκε στην κενή θέση της συμβολαιογράφου ... .., σύμφωνα με το σκεπτικό.

Αναπέμπει την υπόθεση στη Διοίκηση για τη διενέργεια των νομίμων.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1393/2009 (Τμ. Α2)

Ανακοπή κατά της εκτέλεσης. Μη νομιμοποίηση μετόχου ΑΕ. Ο μέτοχος της ΑΕ δεν μπορεί να θεωρηθεί δανειστής της εταιρίας εκ μόνης της ιδιότητάς του αυτής και ως εκ τούτου δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή εκτέλεσης ή να ενεργήσει στο όνομα του νομικού προσώπου της οφειλέτριας κατ' άρθρο 72 ΚΠολΔ (άρθρα 34, 35 ΕμπΝ, 2, 8Α', 8Β', 13 και 14 του κ.ν. 2190/1920, 72, 933 § 1 ΚΠολΔ).

Επίσης, ο εγγυητής, πριν από την πληρωμή του χρέους, δεν έχει δικαίωμα προσβολής των πράξεων εκτέλεσης που επισπεύδεται κατά

του πρωτοφειλέτη, λόγω ελλείψεως νομιμοποίησης, καθόσον πριν από την πληρωμή του χρέους δεν αποκτά την ιδιότητα του δανειστή (άρθρο 858 ΑΚ).

Θέση της επιχείρησης σε ειδική εκκαθάριση. Ο δημόσιος πλειοδοτικός διαγωνισμός με τον οποίο γίνεται η πώληση της επιχείρησης που έχει τεθεί σε ειδική εκκαθάριση, έχει τον χαρακτήρα δημόσιου πλειστηριασμού και μάλιστα αναγκαστικού, αφού αποβλέπει όπως και ο αναγκαστικός πλειστηριασμός στην εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη για την ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων των αναγγελλόμενων προς τούτο πιστωτών του, με μία συλλογική διαδικασία, η οποία είναι συντομότερη από εκείνη που προβλέπεται στον ΚΠολΔ (άρθρο 46α § 1 του ν. 1892/90 που προστέθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991). Η προσβολή του εν λόγω δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού μπορεί να γίνει μόνο με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Η ανακοπή κατά της σύμβασης μεταβίβασης η οποία εξομοιώνεται με την έκθεση πλειστηριασμού και κατακύρωσης του αναγκαστικού πλειστηριασμού που αποτελεί την τελευταία πράξη εκτέλεσης πρέπει να ασκηθεί εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 § 1 στοιχ. γ' ΚΠολΔ, που ορίζεται σε ενενήντα ημέρες αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, ακόμη και αν με τους λόγους της ανακοπής προβάλλονται ελαττώματα της προηγηθείσας διαδικασίας.

Επειδή από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 34, 35 ΕμπΝ, 2, 8Α', 8Β', 13 και 14 του κ.ν. 2190/1920 προκύπτει ότι ο μέτοχος της ΑΕ δεν μπορεί να θεωρηθεί δανειστής της εταιρίας εκ μόνης της ιδιότητάς του αυτής και ως εκ τούτου δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή εκτέλεσης κατ' άρθρο 933 § 1 ΚΠολΔ ή να ενεργήσει στο όνομα του νομικού προσώπου της οφειλέτριας κατ' άρθρο 72 ΚΠολΔ. Εξάλλου ο εγγυητής, πριν από την πληρωμή του χρέους κατ' άρθρο 858 ΑΚ, δεν έχει δικαίωμα

προσβολής των πράξεων εκτέλεσης που επισπεύδεται κατά του πρωτοφειλέτη, λόγω ελλείψεως νομιμοποιήσεως, καθόσον πριν από την πληρωμή του χρέους, δεν αποκτά την ιδιότητα του δανειστή. Εν προκειμένω οι δεύτερος και τρίτος των ανακοπτόντων (αναιρεσιόντων) ισχυρίσθηκαν ότι ασκούν την ανακοπή κατά της εκτελέσεως ως τέκνα και κληρονόμοι του θανόντος Θ1, ο οποίος είχε εγγυηθεί τα χρέη της πρωτοφειλέτριας Α.Ε.Γ.Β.** (1ης των ανακοπτόντων) προς τις πιστώτριες Τράπεζες, και ως εκ τούτου ενέχονται οι ίδιοι εις ολόκληρον για τα εν λόγω χρέη και έχουν συμφέρον η πώληση των ακινήτων της άνω υπό εκκαθάριση εταιρίας να γίνει έναντι του μεγαλύτερου δυνατού τιμήματος, επιπλέον δε ότι ασκούν την ανακοπή και ως μέτοχοι της ίδιας εταιρίας. Το Εφετείο απέρριψε την ανακοπή ως προς τους εν λόγω ανακόπτοντες για έλλειψη ενεργητικής νομιμοποιήσεώς τους, καθόσον δεν ισχυρίζονται ότι έχουν πληρώσει τα χρέη της πρωτοφειλέτριας προς τις πιστώτριες τράπεζες και έτσι δεν απέκτησαν την ιδιότητα των δανειστών, ενώ ως μέτοχοι της άνω εταιρίας δεν είναι δανειστές αυτής και δεν έχουν δικαίωμα να ασκήσουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 933 ΚΠολΔ, ανακοπή κατά της εκτελέσεως (...).

Επειδή στο άρθρο 46α § 1 του ν. 1892/90 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» που προστέθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991 προβλέπεται η θέση σε ειδική εκκαθάριση της επιχείρησης η οποία έχει αναστείλει ή διακόψει τη λειτουργία της για οικονομικούς λόγους ή είναι σε κατάσταση παύσης πληρωμών ή έχει πτωχεύσει ή τεθεί υπό τη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών ή υπό προσωρινή διαχείριση ή υπό εκκαθάριση οποιασδήποτε μορφής ή παρουσιάζει έκδηλη οικονομική αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών της. Η θέση σε ειδική εκκαθάριση των επιχειρήσεων αυτών διατάσσεται με απόφαση του εφετείου της έδρας της επιχείρησης, μετά από αίτηση πιστωτών που εκπροσωπούν το 51% τουλάχιστον του συνόλου των κα-

τά της επιχειρήσεως απαιτήσεων. Εκκαθαριστής διορίζεται υποχρεωτικώς τράπεζα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή θυγατρική επιχείρηση τέτοιας τράπεζας που υποχρεούνται να υποδείξουν οι αιτούντες πιστωτές συνυποβάλλοντας στο εφετείο δήλωσή της ότι αποδέχεται την υπόδειξή της ως εκκαθαριστή. Στην § 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι μετά τη δημοσίευση της απόφασης του Εφετείου ο εκκαθαριστής υποχρεούται να προβεί στην λεπτομερή καταγραφή και την εν συνεχεία πώληση με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό όλου του ενεργητικού της επιχείρησης ως συνόλου είτε η επιχείρηση βρίσκεται σε λειτουργία είτε όχι. Στην § 7 του ίδιου άρθρου ορίζεται σχετικά με τη διαδικασία μεταβίβασης του ενεργητικού, ότι ο εκκαθαριστής συνάπτει με τον πλειοδότη, ενώπιον του επί του πλειοδοτικού διαγωνισμού συμ/φου, τη σύμβαση μεταβίβασης του ενεργητικού της επιχείρησης, βάσει των όρων της προσφοράς και των τυχόν άλλων επί τα βελτίω όρων που υποδείχθηκαν από τους παραπάνω πιστωτές. Η σύμβαση αυτή επέχει θέση τελεσίδικης κατακύρωσης του άρθρου 1003 επ. ΚΠολΔ. Η § 8 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι το συνολικό ποσό, το οποίο πρέπει να καταβάλει σύμφωνα με τη σύμβαση στον εκκαθαριστή ο πλειοδότης, επέχει θέση πλειστηριάσματος του άρθρου 1004 επ. ΚΠολΔ. Μετά την καταβολή του συμφωνηθέντος πλειστηριάσματος ή του συμφωνηθέντος ως αμέσως καταβλητέου ποσού και εφόσον τηρήθηκαν στην τελευταία περίπτωση οι συμφωνηθέντες όροι διασφάλισης πληρωμής του υπολοίπου, ο εκκαθαριστής συντάσσει αμελλητί ενώπιον του επί του πλειοδοτικού διαγωνισμού συμβολαιογράφου, αντιστοίχως, είτε πράξη εξόφλησης είτε πράξη πιστοποίησης εκπλήρωσης των παραπάνω υποχρεώσεων του πλειοδότη. Η πράξη αυτή, στην οποία προσαρτάται η σύμβαση μεταβίβασης, επέχει θέση περίληψης έκθεσης κατακύρωσης του άρθρου 1005 ΚΠολΔ και εφαρμόζονται επ' αυτής αναλόγως όσα ισχύουν επί της τελευταίας. Εξάλλου, η διάταξη του άρθρου 9 § 3 του ν.

2244/94, ορίζει ότι η κατ' άρθρο 46α § 8 του ν. 1882/90 πράξη πιστοποίησης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του αγοραστή επέχει, κατά την αληθή έννοια της διάταξης αυτής, θέση περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης του άρθρου 1005 ΚΠολΔ και έχει ως άμεση συνέπεια, μετά την μεταγραφή της και το σχετικό αίτημα προς τον υποθηκοφύλακα, την εξάλειψη και διαγραφή των υφισταμένων υπέρ τρίτων βαρών που έχουν εγγραφεί πριν από θέση των επιχειρήσεων σε ειδική εκκαθάριση. Τέλος στην § 9 του ίδιου άρθρου 46α του ν. 1882/90 ορίζεται ότι από της καταβολής όλου του πλειστηριάσματος επέρχονται όλες οι έννομες συνέπειες της καταβολής όλου του πλειστηριάσματος από τον υπερθεματιστή που ορίζονται στο άρθρο 1005 ΚΠολΔ. Επί της μεταβίβασης του συνόλου του ενεργητικού της επιχείρησης του παρόντος άρθρου δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 479 ΑΚ. Από το σύνολο των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 46α του ν. 1882/90 προκύπτει ότι ο προβλεπόμενος από αυτές δημόσιος πλειοδοτικός διαγωνισμός, με τον οποίο γίνεται η πώληση της επιχείρησης που έχει τεθεί στη ρυθμιζόμενη από το ίδιο άρθρο ειδική εκκαθάριση, δεν αποτελεί περίπτωση σύμβασης πώλησης του αστικού δικαίου που καταρτίζεται απλώς με βάση ορισμένες προϋποθέσεις που τάσσονται στο νόμο και με την επιτήρηση της δημόσιας αρχής, αλλά έχει το χαρακτήρα δημοσίου πλειστηριασμού και μάλιστα αναγκαστικού, αφού αποβλέπει όπως και ο αναγκαστικός πλειστηριασμός στην εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη για την ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων των αναγγελλόμενων προς τούτο πιστωτών του, με μία συλλογική διαδικασία, η οποία είναι συντομότερη από εκείνη που προβλέπεται στον ΚΠολΔ. Τούτο όμως συνάγεται από τους προπαρατεθέντες ορισμούς αυτού του νόμου, όπου ορίζεται ρητά ότι το «τίμημα» εξομοιώνεται με το «πλειστηρίασμα» του αναγκαστικού πλειστηριασμού «η πράξη εξόφλησής του» ή κατά περίπτωση «μη πράξη πιστοποίησης εκπλήρωσης των αναλη-

φθεισών υποχρεώσεων» με την περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης, η «σύμβαση μεταβίβασης» με την έκθεση κατακύρωσης του αναγκαστικού πλειστηριασμού και ο «αποκτών πλειοδότης» με υπερθεματιστή που έχει τα δικαιώματα και τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο 1005 ΚΠολΔ, με απόσβεση έτσι και των εμπραγμάτων βαρών που έχουν εγγραφεί στα περιουσιακά αντικείμενα της αποκτώμενης από αυτόν επιχείρησης, όπως συμβαίνει και στον δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό. Σύμφωνα με τα αμέσως προεκτεθέντα, που προσδίδουν στην ανωτέρω ειδική εκκαθάριση τη νομική φύση του δημόσιου αναγκαστικού διαγωνισμού, η προσβολή τούτου και των επί μέρους πράξεων εκ μέρους της οφειλέτριας επιχείρησης ή και δανειστή της, όταν προβάλλει κάποιο ιδιαίτερο έννομο συμφέρον μπορεί να γίνει μόνο με την ανακοπή (αντιρρήσεις) του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Ως προς την προθεσμία άσκησης της ανακοπής θα εφαρμοσθεί μεν το άρθρο 934 ΚΠολΔ, ακατάλληλα όμως προσαρμοζόμενο στην ιδιομορφία της προκειμένης συλλογικής εκτελεστικής διαδικασίας, στην οποία ούτε εκτελούμενος τίτλος, ούτε προδικασία μέσω επίδοσης επιταγής προς πληρωμή υπάρχει, ώστε να ισχύσει η προθεσμία της § 1 στοιχ. α' του άρθρου αυτού, ούτε η διαδικασία αυτή επισπεύδεται προς ικανοποίηση μιας ορισμένης απαίτησης ενός συγκεκριμένου δανειστή, αλλ' ούτε και πράξεις εκτέλεσης προγενέστερες του δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού παρεμβάλλονται, ιδίως διότι δεν μεσολαβεί αναγκαστική κατάσχεση, ώστε να εφαρμόζεται η προθεσμία της § 1 στοιχ. β' του ίδιου άρθρου. Επομένως, η ανακοπή κατά της σύμβασης μεταβίβασης, η οποία όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, εξομοιώνεται με την έκθεση κατακύρωσης του αναγκαστικού πλειστηριασμού που αποτελεί την τελευταία πράξη εκτέλεσης κατά το άρθρο 934 § 2 ΚΠολΔ, είναι παραδεκτή εφόσον έχει ασκηθεί μέσα στην προθεσμία της § 1 στοιχ. γ' του άρθρου αυτού, που ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες από του μεταγραφεί η

περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, έστω και αν με τους λόγους της ανακοπής προβάλλονται ελαττώματα της προηγηθείσης διαδικασίας (ΟΛΑΠ 10/2006).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1487/2009 (Τμ. Α1)

Απαγορευμένες συμβάσεις μεταβίβασης «γεωτεμαχίων» από οικοδομικούς συνεταιρισμούς στα μέλη τους. Συμβάσεις μεταξύ οικοδομικού συνεταιρισμού αφενός και μελών του αφετέρου, με τις οποίες μεταβιβάζεται η κυριότητα γεωτεμαχίων που αντιστοιχούν στη συνεταιριστική μερίδα των τελευταίων, συναπτόμενες πριν από την έγκριση της σχετικής πολεοδομικής μελέτης και την εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου στο έδαφος, είναι άκυρες. Η προκύπτουσα ακυρότητα δεν αντίκειται στο Σ 5 παρ. 1, 17 και 25 παρ. 1.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 174 ΑΚ δικαιοπραξία που αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο, είναι άκυρη. Απαγορευτική διάταξη κατά την έννοια αυτή είναι κάθε διάταξη περιέχουσα αναγκαστικού δικαίου κανόνα, η οποία αποδοκιμάζει το περιεχόμενο ή τα έννομα αποτελέσματα μιας δικαιοπραξίας. Η απαγορευτική διάταξη μπορεί να έχει διατυπωθεί είτε ως απαγορευτικός, είτε ως επιτακτικός κανόνας δικαίου. Το άρθρο 7 παρ. 3 του πδ 93/1987 «Αναμόρφωση και ενοποίηση της νομοθεσίας για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, τρόπος οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας αυτών και πολεοδόμηση εκτάσεων οικοδομικών συνεταιρισμών και οικοδομικών οργανισμών», που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 42 παρ. 2 του ν. 1337/1983, ορίζει «Μετά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης... οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί διανέμουν στα μέλη τους με κλήρο και σύμφωνα με το

πρόγραμμά τους:... β) Αυτοτελή οικόπεδα, για την ανέγερση κατοικίας από κάθε μέλος. Η μεταβίβαση της κυριότητας από τον οικοδομικό συνεταιρισμό στα μέλη γίνεται μόνο μετά την εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου στο έδαφος». Η διάταξη αυτή, διατυπούμενη ως επιτακτικός κανόνας δικαίου, ενόψει του σκοπού της, εγκειμένου στην παρεμπόδιση της μεταβίβασης εκ μέρους του οικοδομικού συνεταιρισμού της κυριότητας γεωτεμαχίων προς τα μέλη του και, επομένως, της καταρτίσεως της σχετικής υποσχετικής και μεταβιβαστικής δικαιοπραξίας προ της εγκρίσεως της πολεοδομικής μελέτης και της εφαρμογής του εγκεκριμένου σχεδίου στο έδαφος, προκειμένου να προωθηθεί η οργανωμένη οικιστική ανάπτυξη, συνιστά απαγορευτική διάταξη αναγκαστικού δικαίου, κατά την έννοια του άρθρου 174 ΑΚ. Επομένως, συμβάσεις μεταξύ οικοδομικού συνεταιρισμού αφενός και μελών του αφετέρου, με τις οποίες μεταβιβάζεται η κυριότητα γεωτεμαχίων που αντιστοιχούν στη συνεταιριστική μερίδα των τελευταίων, συναπτόμενες πριν από την έγκριση της σχετικής πολεοδομικής μελέτης και την εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου στο έδαφος, είναι άκυρες. Εξάλλου, η προκύπτουσα από την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων (άρθρο 7 παρ. 3 πδ 93/1987, 174 ΑΚ) συνέπεια της ακυρότητας δικαιοπραξιών δεν συνιστά προσβολή του συνταγματικώς προστατευόμενου δικαιώματος της ιδιοκτησίας (άρθρο 17 του Συντάγματος) του μέλους του συνεταιρισμού προς το οποίο γίνεται η μεταβίβαση, προεχόντως διότι αυτό δεν είχε αποκτήσει δικαίωμα κυριότητας επί του συγκεκριμένου γεωτεμαχίου, ούτε άλλωστε προσκρούει στη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), αφού ο περιορισμός του δικαιώματος της συμμετοχής του ατόμου στην οικονομική ζωή της χώρας (οικονομική ελευθερία – άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος), που η συνέπεια αυτή επάγεται, είναι αφενός κατάλληλος και αναγκαίος για την επίτευξη του διωκομένου με τις εν λόγω διατάξεις του νόμου δημοσίου συμφέροντος

σκοπού και αφετέρου ανάλογος, με την έννοια ότι η μεταξύ του μέσου και του σκοπού σχέση είναι εύλογη.

Στην προκειμένη περίπτωση, με την από 24.3.2003 αγωγή του, όπως αυτή περιορίσθηκε, ο αναιρεσίβλητος οικοδομικός συνεταιρισμός ζήτησε να αναγνωρισθεί: α) ότι οι αναφερόμενες σ' αυτήν (αγωγή) συμβολαιογραφικές συμβάσεις, με τις οποίες αυτός μεταβίβασε στους εναγομένους – μέλη του, μεταξύ των οποίων και οι αναιρεσεύοντες, τα ανήκοντα στην κυριότητά του επίδικα αγροτεμάχια, είναι άκυρες, δεδομένου ότι, κατά τον χρόνο της μεταβίβασης, η συνολική έκταση στην οποία αυτά ανήκουν δεν είχε ενταχθεί στο σχέδιο πόλεως και βεβαίως δεν είχε γίνει εφαρμογή τέτοιου σχεδίου επί του εδάφους και β) ότι ο ενάγων είναι κύριος των επιδίκων ακινήτων. Το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφασή του, έκανε δεκτή την αγωγή, κρίνοντας ότι είναι νόμιμη, ως στηριζόμενη κυρίως στις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 του πδ 93/1987, σε συνδυασμό με το άρθρο 174 ΑΚ, και επικουρικώς στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 7 του ν.δ. 886/1971, σε συνδυασμό με το άρθρο 174 ΑΚ. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο, σύμφωνα με τις σκέψεις που προηγήθηκαν, δεν παραβίασε τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 του πδ 93/1987 και 174 ΑΚ, για την εφαρμογή των οποίων συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις, αλλ' ούτε και τις διατάξεις των άρθρων 17 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, οι οποίες δεν εμποδίζουν την εφαρμογή των εν λόγω νομικών διατάξεων, οι δε αντίθετοι εκ του άρθρου 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ πρώτος και τρίτος λόγοι της αναιρέσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Τέλος, ο δεύτερος λόγος της αναιρέσεως, με τον οποίο οι αναιρεσεύοντες πλήττουν την επάλληλη αιτιολογία της προσβαλλόμενης αποφάσεως για την κρίση της σύμφωνα με την οποία η αγωγή στηρίζεται επαλλήλως στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 7 του ν.δ. 886/1971, κατά την οποία «απαγορεύεται, επί ποινή ακυρότητας της πράξεως, η προς τους συνεταίρους διανομή ή μεταβίβαση της

κυριότητας εκτάσεων οικοδομικών συνεταιρισμού προ της οριστικής υπαγωγής των εις σχέδιον πόλεως», είναι απορριπτέος προεχόντως ως αλυσιτελής, γιατί η άλλη (κύρια) αιτιολογία, αβασίμως πληττόμενη, κατά τα προλεχθέντα, με την κρινόμενη αίτηση, στηρίζει αυτοτελώς το διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης. Η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ δεν εφαρμόζεται επί ακυρότητας συμβάσεως λόγω αντιθέσεως σε απαγορευτική διάταξη νόμου, διότι η άκυρη σύμβαση δεν καθίσταται έγκυρη, έστω και αν η πρόταση της ακυρότητας είναι καταχρηστική. Επομένως, εν προκειμένω η περί καταχρηστικής ασκήσεως του επιδίκου δικαιώματος ένσταση των εναγομένων είναι νόμω αβάσιμη, οι δε εκ του άρθρου 559 αριθ. 1 και 19 τέταρτος και πέμπτος λόγοι της αναιρέσεως, αντιστοίχως, με τους οποίους προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο, απορρίπτοντας την ένσταση αυτή παραβίασε ευθέως και εκ πλαγίου, αντιστοίχως, την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Για να είναι ορισμένη η αγωγή με την οποία επιδιώκεται να αναγνωρισθεί ότι είναι άκυρη δικαιοπραξία με την οποία ο ενάγων μεταβίβασε την κυριότητα ακινήτου του στον εναγόμενο και, κατ' ακολουθίαν αυτού, ότι ο ενάγων εξακολουθεί να είναι κύριος του πράγματος πρέπει να αναφέρονται α) τα περιστατικά στα οποία βασίζεται ο επικαλούμενος τρόπος κτήσεως της κυριότητας του επιδίκου από τον ενάγοντα, β) περιστατικά που αναφέρονται στον επικαλούμενο λόγο ακυρότητας και γ) τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την ακριβή περιγραφή του ακινήτου. Δεν απαιτείται για το ορισμένο της αγωγής αυτής να αναφέρεται αν υπάρχουν ή όχι άλλα πρόσωπα, φερόμενα ως «συνιδιοκτήτες» του επιδίκου. Στην προκειμένη περίπτωση με τον έκτο λόγο της αναιρέσεως προβάλλεται η αιτίαση ότι το δικαστήριο της ουσίας παρά το νόμο δεν εκήρυξε απαράδεκτο, διότι δεν απέρριψε την αγωγή του αναιρεσιβλήτου ως αόριστη και εκείθεν απαράδεκτη, παρόλο που σ' αυτήν δεν αναφέρονται «όλοι οι

συνιδιοκτήτες των οικοπέδων των οποίων ζητείται η ακύρωση των σχετικών συμβολαίων», έτσι δεν υπέπεσε στην αναιρετική πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ. Σύμφωνα όμως με τη σκέψη που προηγήθηκε η επικαλούμενη έλλειψη δεν καθιστά την αγωγή αόριστη και, επομένως, ο λόγος αυτός της αναίρεσως είναι αβάσιμος και απορριπτός.

Κατά το άρθρο 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται (και) αν το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Ως «πράγματα» κατά την έννοια του νόμου θεωρούνται οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί των διαδίκων που συγκροτούν την ιστορική βάση (και συνεπώς θεμελιώνουν το αίτημα) αγωγής, ανταγωγής, ενστάσεως ή αντενστάσεως, όχι δε οι αρνητικοί ισχυρισμοί της αγωγής ή της ενστάσεως ή αντενστάσεως ή ισχυρισμοί που αποτελούν επιχειρήματα ή συμπεράσματα των διαδίκων ή του δικαστηρίου, τα οποία συνάγονται από την εκτίμηση των αποδείξεων, ή νομικοί ισχυρισμοί, ήτοι ισχυρισμοί αναγόμενοι στη νομική επιχειρηματολογία των διαδίκων. Στην προκείμενη περίπτωση με τον πρόσθετο λόγο της αναίρεσως οι αναιρεσιέοντες διατείνονται ότι το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη του τον ισχυρισμό τους σύμφωνα με τον οποίο η συνέπεια της ακυρότητας αφορά μόνον τις αποφάσεις των οργάνων του συνεταρισμού περί διανομή των κλήρων και όχι τις εκπονητικές δικαιопραξίες μεταξύ του συνεταρισμού και των μελών του, το κύρος των οποίων δεν θίγεται. Ο λόγος όμως αυτός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, προεχόντως διότι ο ανωτέρω ισχυρισμός δεν αποτελεί πράγματα κατά την έννοια που προαναφέρθηκε, αλλά νομικό ισχυρισμό, ήτοι ισχυρισμό αναγόμενο στην νομική επιχειρηματολογία των διαδίκων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 23.7.2007 αίτηση των ..., ..., ..., και ... για αναίρεση της 228/2006 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. Και,

Καταδικάζει τους αναιρεσιέοντες στη δικαστική

δαπάνη του αναιρεσιβλήτου την οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1800) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1538/2009 (Τμ. Δ')

Ακίνητα. Οριζόντια ιδιοκτησία. Κανονισμός. Αποκλειστική χρήση δώματος. Έγκυρη η συμφωνία υπό αναβλητική αίρεση. Συμφωνία ότι αυτός ο περιορισμός της κυριότητας θα ισχύσει μετά την έγκριση του κανονισμού από όλους τους συνιδιοκτήτες. Απορρίπτει την αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθ. 392/2007 απόφασης του Εφετείου Θεσσαλονίκης.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 17/11/2000 αγωγή του ήδη αναιρεσιέοντος και προσώπων που δεν είναι διάδικοι στην παρούσα δίκη και την από 18/10/2000 αγωγή του 2ου των ως άνω αναιρεσιβλήτων και προσώπου που δεν είναι διάδικος στην παρούσα δίκη, που κατατέθηκαν στο Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης και συνεκδικάστηκαν. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 14978/2001 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και οι 2624/2003, 2326/2005 μη οριστικές και 392/2007 οριστική του Εφετείου Θεσσαλονίκης. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσιέων με την από 30/5/2007 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Ε. Π., ανέγνωσε την από 4/1/2009 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την παραδοχή του με στοιχείο Β λόγου της αναίρεσης και την απόρριψη των υπολοίπων. Ο πληρεξούσιος του αναιρεσιέοντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

Ι. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1002, 1117 του Α.Κ. και 1, 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5, 13 και 15 του Ν. 3741/1929, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Α.Κ. με το άρθρο 54 του Εισ.Ν.ΑΚ, συνάγεται, ότι οι συνιδιοκτήτες κοινής οικοδομής, που έχει υποσχεθεί στο καθεστώς του ανωτέρω νόμου, μπορούν να ρυθμίσουν ελεύθερα με σύμβαση, που καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και μεταγράφεται, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους τόσο ως προς τα αναγκαστικά αδιαίρετα κοινά μέρη της οικοδομής όσο και ως προς τις χωριστές ιδιοκτησίες σε ορόφους ή διαμερίσματα και μάλιστα κατά παρέκκλιση από τις ενδοτικού δικαίου διατάξεις του παραπάνω νόμου και του Α.Κ., οπότε οι κατά τον τρόπο αυτόν δημιουργούμενοι περιορισμοί της κυριότητας έχουν τον χαρακτήρα δουλείας και δεσμεύουν και τους διαδόχους αυτών, που είχαν συμβληθεί από την αρχή, και εκείνους που προσχώρησαν μεταγενέστερα στον κανονισμό που καταρτίστηκε με τη σύμβαση. Ειδικότερα, οι συνιδιοκτήτες, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 και 3 του Ν. 3741/1929 μπορούν με τον κανονισμό να ρυθμίσουν κατά τρόπο διάφορο το δικαίωμα χρήσης καθενός από τα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής και να συμφωνήσουν ότι κάποιος από τους συνιδιοκτήτες θα έχει δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης σε ένα από τα κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής, χωρίς η συμφωνία αυτή να πάσχει ακυρότητας. Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 201, 205 και 206 Α.Κ. συνάγεται, ότι ο δικαιούχος υπό αναβλητική αίρεση έχει το δικαίωμα της αναμονής ή της ελπίδας. Έτσι, η δικαιοπραξία, που τελεί υπό αναβλητική αίρεση, δεν είναι άκυρη, αλλά παραμένει ανενεργός, μέχρις ότου πληρωθεί η αίρεση. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχτηκε τα παρακάτω: Με το με αριθ. ... συμβόλαιο Κανονισμού διοικήσεως πολυκατοικίας της συμβολαιογράφου Θεσ/κης Μ. Α., που μεταγράφηκε νόμιμα, οι ιδιοκτήτες των χωριστών ιδιοκτησιών της πολυώροφης οικο-

δομής, που αναφέρεται στο ως άνω συμβόλαιο, συμφώνησαν, εκτός των άλλων και για τον τρόπο χρήσεως των κοινοχρήστων και κοινοκτητών μερών της πολυκατοικίας. Με τον με στοιχείο Α όρο του εν λόγω συμβολαίου συμφωνήθηκε ο αναιρεσείων, ιδιοκτήτης διαμερίσματος του τελευταίου ορόφου και μικρού κτίσματος επί του δώματος, να έχει την αποκλειστική χρήση της ταράτσας, όπως αυτή θα διαμορφώνεται, ενώ με τον 19ο όρο ορίστηκε, ότι ο Κανονισμός και επομένως και η συμφωνία για αποκλειστική χρήση της ταράτσας από τον αναιρεσειόντα τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της έγκρισης του κανονισμού από τους συνιδιοκτήτες Σ1 και Σ2, οι οποίοι δεν τον υπέγραψαν και έτσι μέχρι σήμερα δεν έχει πληρωθεί. Με βάση δε τα ως άνω πραγματικά περιστατικά αναγνώρισε, ότι ο όρος του Κανονισμού για αποκλειστική χρήση του δώματος από τον αναιρεσειόντα, αφού δεν πληρώθηκε η αίρεση, υπό την οποία τελούσε, και δεν υπήρξε συμφωνία με συμβολαιογράφο όλων των συνιδιοκτητών για την ισχύ του ως άνω όρου και μεταγραφή αυτής, δεν είναι ισχυρός κατά τον χρόνο εκείνο κι επομένως είναι άκυρος διευκρινίζοντας συνάμα ότι ο ως άνω όρος θα είναι ισχυρός μόνο μετά την πλήρωση της εν λόγω αναβλητικής αίρεσης. Έτσι όπως έκρινε το Εφετείο ορθά εφάρμοσε τις προαναφερόμενες διατάξεις και εκείνες των άρθρων 158, 159, παρ. 1, 180, 185, 189, 192 Α.Κ., αφού την ακυρότητα του ως άνω όρου τη στήριξε στην μη πλήρωση της αιρέσεως και την έλλειψη συμφωνίας όλων των συνιδιοκτητών και μεταγραφής αυτής και όχι μόνο στην ύπαρξη της αναβλητικής αιρέσεως. Κατά συνέπεια το Εφετείο δεν υπέπεσε στην πλημμέλεια από το άρθρο 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ.Δ., που αποδίδεται με τον υπό στοιχείο Β λόγο της αναίρεσης και πρέπει αυτός να απορριφθεί ως αβάσιμος. Με τον ίδιο ως άνω λόγο, καθώς και με τον υπό στοιχείο Α λόγο της αίτησης αναίρεσης αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια κατ' ορθή εκτίμηση και των δύο από το άρθρο 559 αριθμ. 8 Κ.Πολ.Δ., με την

αιτίαση, ότι το Εφετείο εσφαλμένα έλαβε υπόψη πράγματα και συγκεκριμένα την ως άνω ένσταση περί αναβλητικής αιρέσεως στον κανονισμό της πολυκατοικίας για την παροχή στον αναιρεσείοντα του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης της ταράτσας, η οποία δεν είχε προταθεί με την αγωγή των αναιρεσιβλήτων και κατά της αγωγής του αναιρεσείοντος. Οι αιτιάσεις αυτές είναι αβάσιμες στην ουσία, εφόσον η μη υπογραφή του Κανονισμού της οροφокτησίας από τους Σ1 και Σ2 περιέχεται στην αγωγή των αναιρεσιβλήτων και στηρίζει το αίτημά τους για ακυρότητα του Κανονισμού, ενώ ο ισχυρισμός για την αναβλητική αίρεση περιέχεται στην έφεση του αναιρεσείοντος κατά της πρωτόδικης απόφασης και προέκυπτε από το συμβολαιογραφικό έγγραφο του Κανονισμού που ο ίδιος είχε επικαλεστεί και προσκομίσει. Πρέπει επομένως και ο ως άνω λόγος της αναίρεσης να απορριφθεί ως αβάσιμος. Επίσης απορριπτέος είναι και ο με στοιχείο Γ λόγος της αναίρεσης με τον οποίο αποδίδεται η πλημμέλεια από το άρθρο 559 αριθμ. 19 Κ.Πολ.Δ., με την αιτίαση ότι οι αιτιολογίες, με τις οποίες έγινε δεκτός ο ισχυρισμός για αναβλητική αίρεση, είναι ανεπαρκείς, αφού, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη το Εφετείο από τη σαφή γραμματική και μόνο διατύπωση του 19ου όρου του κανονισμού και όχι με ερμηνεία του περιεχομένου του δέχθηκε τη συνομολόγηση της πιο πάνω αναβλητικής αίρεσης κι' επομένως η προβαλλόμενη υπό στοιχείο α' έλλειψη είναι αβάσιμη. Η άλλη δε υπό στοιχείο β' προβαλλόμενη έλλειψη όσον αφορά τα γεγονότα με βάση τα οποία το δικαστήριο έκρινε ότι πρόκειται, κατά την βούληση των συμβαλλομένων, για αναβλητική αίρεση είναι απαράδεκτη, διότι αφορά την πληρέστερη αιτιολόγηση του σαφώς συντιθέμενου στην απόφαση αποδεικτικού πορίσματος. Κατόπιν αυτών πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης και να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδα σε βάρος του αναιρεσείοντος λόγω της ήττας του (άρθρ. 176, 183 Κ.Πολ.Δ.).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 30-5-2007 αίτηση του... για αναίρεση της 392/2007 απόφασης του Εφετείου Θεσ/κης.

Και,

Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει στο ποσόν των χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1625/2009 (Τμ. Γ')

Δικονομία πολιτική. Αναίρεση. Πρόσθετες προϋποθέσεις παραδεκτού αυτής και των προσθέτων αναιρετικών λόγων που ασκούνται από το Δημόσιο. Κτηματολογικός κανονισμός Δωδεκανήσου. Ακίνητα ελεύθερης ιδιοκτησίας (μουлк). Προϋποθέσεις χρησικτησίας στα ακίνητα αυτά, σύμφωνα με το ιταλικό δίκαιο. Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε θεωρείται συντελεσθείσα και πότε ανακαλείται, σύμφωνα με το ιταλικό δίκαιο. Αναίρεται η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί παρανόμως απέρριψε την έφεση του Δημοσίου ως απαράδεκτη, λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος. Κατάχρηση δικαιώματος. Αναίρεται επίσης η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί παραβίασε τη διάταξη του άρ. 281 ΑΚ. (Αναιρεί την 77/2006 ΕφΔωδ).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

.....
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Επειδή, για το παραδεκτό της από 30-5-2006 αίτησης αναίρεσης και των από 7-9-2007 προσθέτων λόγων του Ελληνικού Δημοσίου κατά της 77/2006 αποφάσεως του Εφετείου Δωδεκανήσου έχει κατατεθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα αντίγραφο της 1229/26-9-2006 και 46/15-1-2008 αντίστοιχα, σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (άρθρο 12 παρ. παρ. 1, 2 του ν. 2298/1995, όπως αντικαταστάθηκε με τα άρθρα 28 παρ. 3 του ν. 2579/1998 και 42 του ν. 2721/1999). Επειδή, κατά το άρθρο 63 του Κτη-

ματολογικού Κανονισμού Δωδεκανήσου που κυρώθηκε με το 132/1929 διάταγμα του Ιταλού Κυβερνήτη Δωδεκανήσου και διατηρήθηκε σε ισχύ ως τοπικό δίκαιο και μετά την προσάρτηση της Δωδεκανήσου και την εισαγωγή της ελληνικής νομοθεσίας με το άρθρο 8 παρ. 2 ν. 510/1947, κατά των εγγραφών του κτηματικού βιβλίου που αφορούν ακίνητα ελεύθερης ιδιοκτησίας (μουλκ) επιτρέπεται η παραγραφή κατά τις αρχές της ιταλικής νομοθεσίας μετά 15ετία από την εγγραφή που έγινε. Ο νομέας που χρησιδέσποσε μπορεί να επιτύχει την εγγραφή του δικαιώματος με πράξη, με την οποία συνομολογείται η συνεχής 15ετής νομή του από μέρους του τιτλούχου που είναι γραμμένος ή με δικαστική απόφαση έναντι του τελευταίου τιτλούχου ή των κληρονόμων του ή, αν αυτοί δεν υπάρχουν, του Διευθυντή του Κτηματολογικού Γραφείου, ότι η παραγραφή συμπληρώθηκε. Κατά δε το άρθρο 68 του ίδιου Κτηματολογικού Κανονισμού, στην περίπτωση που το ακίνητο είναι νομικής φύσεως αρζί μιρί ισχύει η συμπλήρωση δεκαετούς κτητικής παραγραφής.

Περαιτέρω, με το άρθρο 1 του αριθ. 11 της 12/21-1-1931 διατάγματος του Ιταλού Κυβερνήτου, που ρύθμιζε τα δικαιώματα επί των απαλλοτριωμένων ακινήτων λόγω δημοσίας ωφελείας στη Δωδεκάνησο και ίσχυε κατά τον κατωτέρω κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι η κυριότητα των ακινήτων περιέρχεται στον υπέρ ου η απαλλοτρίωση από της ημερομηνίας του διατάγματος της απαλλοτρίωσης, το οποίο μεταγράφεται στο κτηματολογικό Γραφείο, με μέριμνα του κτηματικού Γραφείου, με το άρθρο δε 3 του ίδιου διατάγματος ορίζεται η διαδικασία προσδιορισμού του ποσού της αποζημίωσης, η οποία είναι καταβλητέα, εντός καθοριζόμενης προθεσμίας από του οριστικού προσδιορισμού της, στο δημόσιο ταμείο, από το οποίο και αναλαμβάνεται από τους δικαιούχους κατά τις διατάξεις των επομένων άρθρων, ορίζεται δε περαιτέρω ότι στην περίπτωση παραλείψεως της καταβολής της αποζημίωσης το διάταγμα της απαλλοτρίωσης ανακαλείται. Η δε απόκτηση

της κυριότητας απαλλοτριωθέντος ακινήτου με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας ή της κτητικής παραγραφής, ακόμα και από τον υπέρ ου η απαλλοτρίωση λόγω κατάληψης χωρίς καταβολή ή κατάθεση της αποζημίωσης, είναι νόμιμη γιατί η κτήση της κυριότητας επέρχεται όχι ως συνέπεια της απαλλοτρίωσης αλλά κατά τις σχετικές διατάξεις λόγω χρησικτησίας ή κτητικής παραγραφής (ΑΠ 932/1979). Έτσι, αν το ακίνητο που απαλλοτριώθηκε έχει καταληφθεί, από δε της καταλήψεως αυτού, από της οποίας γεννήθηκε η διεκδικητική αγωγή, χώρησε η συμπλήρωση της κτητικής παραγραφής, κατά τις διατάξεις των άρθρων 63 και 68 του ως άνω Κτηματολογικού Κανονισμού Δωδεκανήσου, ο ιδιοκτήτης δεν μπορεί, για έλλειψη εννόμου συμφέροντος, να ζητήσει τον καθορισμό αποζημιώσεως ή την ακύρωση της απαλλοτρίωσης (ΟΛΑΠ 599/1971, ΑΠ 188/1980). Στην προκείμενη περίπτωση με τον πρώτο λόγο του δικογράφου της αναιρέσεως και τον πρώτο του δικογράφου των προσθέτων λόγων το αναιρεσείον Ελληνικό Δημόσιο προβάλλει την αιτίαση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παρά το νόμο κήρυξε απαράδεκτους λόγους της εφέσεώς του κατά της πρωτόδικης αποφάσεως. Από την αγωγή των εναγόντων - αναιρεσιβλήτων, τις αρχικές προτάσεις του εναγόμενου-Ελληνικού Δημοσίου ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, την 503/2000 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου, την 230/2004 οριστική απόφαση του ίδιου δικαστηρίου και την έφεση του αναιρεσείοντος κατά της πρωτόδικης απόφασης, προκύπτουν τα ακόλουθα: 1) το αίτημα της αγωγής των ήδη αναιρεσιβλήτων ήταν α) να αναγνωρισθεί η ακυρότητα του με αριθμό 111/10-5-1940 διατάγματος του Ιταλού Κυβερνήτη και της υπέρ της Βασιλικής Κυβέρνησης της Ιταλίας γενομένης απαλλοτρίωσης του με στοιχεία τόμος 1 γαιών Πασιτίδας, φύλλο 49, μερίς 331 και φακ. 50 ακινήτου, λόγω μη καταβολής της ορισθείσας αποζημίωσης εντός προθεσμίας 15 ημερών από της απαλλοτριωτικού αυτού διατάγματος, β) να

αναγνωρισθεί η ακυρότητα των μεταγενεστέρων 1127/15-5-1940 και 13165/22-12-1975 κτηματολογικών διατάξεων και εγγραφών, με τις οποίες το επίδικο ακίνητο καταχωρήθηκε υπέρ του Ιταλικού και στη συνέχεια υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, γ) να αναγνωρισθεί ότι συμπληρώθηκε στο πρόσωπό τους ο χρόνος νομής προς απόκτησή της κατά τα αναφερόμενα ποσοστά συγκυριότητάς τους επί του επιδίκου ακινήτου με χρησικτησία, 2) με τις προτάσεις του το αναιρεσείον είχε προτείνει ένσταση κτητικής παραγραφής, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος Κτηματολογικού Κανονισμού Ρόδου, ισχυριζόμενο ότι το επίδικο καταλήφθηκε από της απαλλοτριώσεως το έτος 1940 από το Ιταλικό και στη συνέχεια από το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο και το κατέχει μέχρι της ασκήσεως της αγωγής, 3) η 503/2000 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου, απέρριψε ως μη νόμιμη την ως άνω ένσταση του Ελληνικού Δημοσίου, 4) η 230/2004 οριστική απόφαση δέχθηκε ως ουσιαστικά βάσιμη την πρώτη βάση της αγωγής περί αναγνώρισεως της ακυρότητας των απαλλοτριώσεων και των κτηματολογικών διατάξεων και εγγραφών, λόγω μη καταβολής της ορισθείσας αποζημιώσεως στη δικαιοπάροχο των αναιρεσιβλήτων ΑΑ και απέρριψε ως μη νόμιμη τη δεύτερη βάση της αγωγής περί αποκτήσεως από τους ενάγοντες κυριότητας με χρησικτησία επί του επιδίκου ακινήτου, ανακαλώντας προς τούτο την προαναφερόμενη μη οριστική απόφαση του ίδιου δικαστηρίου και 5) με την έφεσή του το αναιρεσείον, παραπονέθηκε κατά των ως άνω πρωτόδικων αποφάσεων για την απόρριψη της προαναφερόμενης ένστασης κτητικής παραγραφής. Η προσβαλλόμενη απόφαση, όπως προκύπτει από αυτή, απέρριψε ως απαράδεκτους τους σχετικούς λόγους εφέσεως του αναιρεσείοντος με την αιτιολογία ότι αυτοί σχετίζονται με τη βάση της αγωγής περί αποκτήσεως κυριότητας της ενάγουσας με χρησικτησία, η οποία απορρίφθηκε από το πρωτόβαθμιο δικαστήριο και η υπόθεση, κατά το κεφάλαιο αυτό, δεν μεταβιβάστηκε στο δευτεροβάθ-

μιο δικαστήριο, εφόσον δεν άσκησαν έφεση οι αναιρεσιβλήτοι και, επομένως, το αναιρεσείον-εγκαλούν δεν έχει έννομο συμφέρον να παραπονεθεί επ' αυτού. Με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο, παρά το νόμο δέχθηκε έλλειψη εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο του αναιρεσείοντος-εγκαλούντος και απέρριψε ως απαράδεκτους τους σχετικούς λόγους εφέσεώς του, διότι η ένσταση της κτητικής παραγραφής σχετίζεται όχι μόνο με την ως άνω δεύτερη βάση της αγωγής, αλλά και με την πρώτη που έγινε δεκτή, αφού η τυχόν ευόδωση της ενστάσεως κτητικής παραγραφής, θα είχε ως συνέπεια, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, την απόρριψη της αγωγής των αναιρεσιβλήτων, κατά την κύρια βάση της, για έλλειψη εννόμου συμφέροντος. Επομένως, οι από το άρθρο 559 αριθμ. 14 ΚΠολΔ, κύριος και πρόσθετος ως άνω λόγοι αναιρέσεως είναι βάσιμοι. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ, το δικαίωμα θεωρείται ότι ασκείται καταχρηστικά και όταν η συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε ή η πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε κατά το μεσολάβησαν χρονικό διάστημα, δεν δικαιολογούν τη μεταγενέστερη άσκησή του, κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου, αφού τείνει στην ανατροπή καταστάσεως που δημιουργήθηκε υπό ορισμένες ειδικές συνθήκες και διατηρήθηκε για πολύ χρόνο. Οι συνέπειες που προκαλούνται για τον υπόχρεο δεν πρέπει αναγκάως να είναι αφόρητες ή δυσβάστακτες, αλλά αρκεί να επέρχονται δυσμενείς απλώς για τα συμφέροντά του επιπτώσεις (Ολ. ΑΠ 17/1995, ΑΠ 545/2002). Επίσης πρέπει οι πράξεις του υπόχρεου και η κατάσταση πραγμάτων που διαμορφώθηκε υπέρ αυτού να τελούν σε αιτιώδη σχέση με την προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου, αφού κατά τους κανόνες της καλής πίστης τις συνέπειες που απορρέουν από πράξεις άσχετες προς αυτή τη συμπεριφορά δεν συγχωρείται να προβάλλονται προς απόκρουση του δικαιώματος (Ολ. ΑΠ 62/1990, ΑΠ 66/2004). Εξάλλου κατά το άρθρο 559 αριθ. 1 Κ.Πολ.Δ,

επιτρέπεται αναίρεση, αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιопραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Στην προκείμενη περίπτωση από τις αρχικές προτάσεις του αναιρεσειόντος – εναγομένου Ελληνικού Δημοσίου ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου, προκύπτει ότι αυτό είχε προβάλλει έναντι των αγωγικών αξιώσεων της αναιρεσιβλήτων-εναγόντων την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος (άρθρ. 281 ΑΚ), εκθέτοντας ότι το επίδικο ακίνητο κατείχετο από της απαλλοτριώσεώς του από τους Ιταλούς το έτος 1940 και από του έτους 1947 από το ίδιο (το αναιρεσείον). Ότι το ακίνητο αυτό νομίμως καταχωρήθηκε στα κτηματολογικά βιβλία υπέρ του Ιταλικού και στη συνέχεια υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Ότι κατά του δικαιοπαρόχου των αναιρεσιβλήτων ΑΑ εκδόθηκαν από την Οικονομική Εφορία Δημοσίων Κτημάτων πρωτόκολλα καθορισμού αυθαίρετης χρήσης δημοσίων κτημάτων, κατά των οποίων δεν ασκήθηκαν από αυτούς ανακοπές. Ότι από του έτους 1976 το επίδικο ακίνητο, μαζί με άλλα όμορα ακίνητα ανήκοντα στην κυριότητα του Δημοσίου, χρησιμοποιούνται από στρατιωτικές μονάδες για τον στρατωνισμό τους μέχρι και σήμερα. Ότι τυχόν αποδοχή της αγωγής θα είχε απρόβλεπτες και δυσμενέστατες συνέπειες στο Ελληνικό Δημόσιο, σε σχέση με τον στρατωνισμό των εκεί στρατιωτικών μονάδων. Την ως άνω ένσταση του αναιρεσειόντος η 503/2000 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου, όπως προαναφέρθηκε, την απέρριψε ως μη νόμιμη. Η προσβαλλόμενη απόφαση την έκρινε και αυτή μη νόμιμη και απέρριψε σχετικό λόγο εφέσεως του αναιρεσειόντος. Όμως με βάση τα εκτιθέμενα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά η ένσταση αυτή είναι νόμιμη και έπρεπε να ερευνηθεί κατ' ουσίαν. Επομένως το Εφετείο παραβίασε την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ και οι δεύτερος κύριος και πρόσθετος από το

άρθρο 559 αριθμ. 1 ΚΠολΔ λόγοι αναιρέσεως είναι βάσιμοι. Συνακόλουθα, πρέπει να γίνουν δεκτοί, ως παραδεκτοί και βάσιμοι, οι, από τις ανωτέρω διατάξεις (άρθρ. 559 αριθ. 1 και 14 ΚΠολΔ), πρώτος και δεύτερος κύριοι και πρόσθετοι λόγοι της αναιρέσεως, να ανααιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 580 παρ. 3 ΚΠολΔ, στο δικαστήριο που την εξέδωσε, η σύνθεση του οποίου από άλλους δικαστές, είναι δυνατή.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την προσβαλλόμενη ως άνω 77/2006 απόφαση του Εφετείου Δωδεκανήσου.

Παραπέμπει την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο πιο πάνω Εφετείο συντιθέμενο από άλλους δικαστές.

Καταδικάζει τους αναιρεσιβλήτους στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος, τα οποία ορίζει σε τριακόσια (300) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1702/2009 (Τμ. Γ')

Ισχύς εθίμου. Στη Μύκονο και στα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων, είχε επικρατήσει από τον καιρό της Φραγκοκρατίας έθιμο να μπορεί να υπάρχει ιδιότυπη ξεχωριστή οριζόντια ιδιοκτησία στο δώμα ισόγειας οικοδομής τρίτου, χωρίς να έχει ο κύριος αυτής και ανάλογο ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του εδάφους, του οποίου κύριος παρέμεινε ο ιδιοκτήτης του ισόγειου. Το έθιμο αυτό εξακολούθησε να ισχύει μέχρι και την εισαγωγή του ΑΚ (23.2.1946), οπότε και καταργήθηκε για το εφεξής διάστημα. Οι μέχρι όμως του χρόνου εισαγωγής του ΑΚ ήδη αποκτηθείσες με βάση το παραπάνω έθιμο επί του δώματος τρίτου ιδιοκτησίες, δηλ. αυτών που δεν είχαν κυριότητα επί ισόγειου και του εδάφους, εξακολούθησαν να είναι ισχυρές και δεν καταργήθηκαν από το νόμο αυτό. Χρησικτησία κατά το β.ρ.δ.

Με το β. δ/μα της 23.2.1835, που επέχει ισχύ

νόμου και κύρωσε ως αστικό νόμο τους πολιτικούς νόμους των Βυζαντινών Αυτοκρατόρων, ορίζεται ότι τα έθιμα όσα μακροχρόνια και αδιάκοπη συνήθεια ή αποφάσεις δικαστικές καθιέρωσαν, υπερισχύουν όπου επικράτησαν των βυζαντινών νόμων και έτσι καθιερώνει την ισχύ των τοπικών εθίμων και την επικράτηση αυτών απέναντι των βυζαντινών νόμων. Στη Μύκονο δε, όπως και στα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων, είχε επικρατήσει από τον καιρό της Φραγκοκρατίας έθιμο να μπορεί να υπάρχει ιδιότυπη ξεχωριστή οριζόντια ιδιοκτησία στο δώμα ισόγειας οικοδομής τρίτου, χωρίς να έχει ο κύριος αυτής και ανάλογο ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του εδάφους, του οποίου κύριος παρέμεινε ο ιδιοκτήτης του ισογείου. Σύμφωνα με το έθιμο αυτό η σύσταση της ξεχωριστής κυριότητας επί του δώματος και του επ' αυτού ορόφου, καθώς και όλων των προς τα επάνω ορόφων μπορούσε να γίνει τόσο με σύμβαση, όσο και αντίθετα με ό,τι συμβαίνει με την ήδη ισχύουσα οριζόντια ιδιοκτησία ν. 3741/1929), με χρησικτησία. Το έθιμο αυτό εξακολούθησε να ισχύει μέχρι και την εισαγωγή του ΑΚ στις 23.2.1946, οπότε και καταργήθηκε με το άρθρο 1 ΕισΝΑΚ για το εφεξής διάστημα. Οι μέχρι όμως του χρόνου εισαγωγής του ΑΚ ήδη αποκτηθείσες με βάση το παραπάνω έθιμο επί του δώματος τρίτου ιδιοκτησίες, ήτοι αυτών που δεν είχαν κυριότητα επί ισογείου και του εδάφους, εξακολούθησαν να είναι ισχυρές και δεν καταργήθηκαν από το νόμο αυτό. Αντίθετα, το υφιστάμενο ίδιο και αυτοτελές δικαίωμα του κυρίου του όλου οικοδομήματος επί του υπέρ το οικοδόμημα εναέριου χώρου, έπαυσε υφιστάμενο από την εισαγωγή του ΑΚ, και δεν αναγνωρίζεται πλέον ως ίδιο και αυτοτελές, αλλά ως επέκταση της επί του ακινήτου κυριότητας ν. 3741/1929), οπότε πλέον για την τελευταία περίπτωση μόνο με τις προϋποθέσεις του νόμου αυτού μπορούσε να συσταθεί έγκυρη οριζόντια ιδιοκτησία (ΑΠ 283/1970, ΑΠ 253/1970). Εξάλλου, κατά τις διατάξεις των ν. 8 παρ. 1 κωδ. (7.39), ν. 9 παρ. 1 Πανδ. (50.14), ν. 2

παρ. 20 Πανδ. (41.4), ν. 6 Πανδ. (44.3), ν. 76 παρ. 1 Πανδ. 18.1), ν. 7 παρ. 3 Πανδ. (23.3), μπορούσε να αποκτηθεί η κυριότητα ακινήτου με έκτακτη χρησικτησία κατόπιν άσκησης νομής, ως τέτοιας νοούμενης της άσκησης σ' αυτό εμφανών και συνεχών πράξεων που εκδελώνουν βούληση εξουσίσεως του νομέα πάνω στο ακίνητο, όπως καλλιέργεια, εκμίσθωση, εποπτεία, φύλαξη και άλλες πράξεις που προσιδιάζουν στη φύση του ακινήτου, με καλή πίστη, ήτοι με την ειλικρινή πεποίθηση του νομέα ότι με την κτήση της νομής του πράγματος δεν προσβάλλει κατ' ουσία το δικαίωμα κυριότητας τρίτου, γεγονός που συνάγεται από το δικαστήριο της ουσίας, ενόψει της φύσης της καλής πίστης ως ενδιάθετης κατάστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις των ν. 20 παρ. 12 Πανδ. (5.8), 27 Πανδ. (18.1), και διάνοια κυρίου για χρονικό διάστημα μιας συνεχούς τριακονταετίας. Εξάλλου, ο από το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης ιδρύεται, όταν δεν προκύπτουν επαρκώς από τις παραδοχές της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης τα περιστατικά που είναι αναγκαία στη συγκεκριμένη περίπτωση για την κρίση του δικαστηρίου περί της συνδρομής των νόμιμων όρων και προϋποθέσεων της διάταξης που εφαρμόστηκε ή περί της μη συνδρομής τούτων, η οποία αποκλείει την εφαρμογή της, καθώς και όταν η απόφαση έχει ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες σχετικά με τον χαρακτηρισμό των περιστατικών που έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, όχι δε και όταν υφίστανται ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του πορίσματος που έχει εξαχθεί από αυτές, εφόσον το πόρισμα από την εκτίμηση αυτή εκτίθεται σαφώς (Ολ.ΑΠ 1/1999, Ολ.ΑΠ 24/1992). Στην προκείμενη περίπτωση, οι αναιρεσείοντες με τον τρίτο λόγο αναίρεσης προσάπτουν στην προσβαλλόμενη απόφαση την από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια ότι το Εφετείο στέρησε την απόφασή του από νόμιμη βάση, διότι έχει ανεπαρ-

κείς αιτιολογίες, μη αναφέροντας καμία διακατοχική πράξη νομής του επιδίκου από πλευράς ενάγοντος και των δικαιοπαρόχων του. Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Εφετείο, αναφορικά με την ένδικη διεκδικητική αγωγή του ενάγοντος-αναιρεσιβλήτου και την ένσταση ιδίας κυριότητας των εναγομένων-αναιρεσειόντων δέχτηκε, κατά την ανέλεγκτη περί πραγμάτων κρίση του, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Επίδικο είναι ο πάνω από το ισόγειο κατάστημα των εναγομένων ακάλυπτος χώρος-δώμα-ταράτσα-«αέρας», επιφανείας 20 τ.μ. που βρίσκεται στη θέση «...» ... και οριοθετείται μεταξύ των ακινήτων..., ..., ακίνητο αγνώστου, ακίνητο ενάγοντος και δημοτική οδό. Δυνάμει του νομίμως μεταγραφέντος... συμβολαίου γονικής παροχής του συμβολαιογράφου Μυκόνου Π. Τ., ο ΑΑ μεταβίβασε στον ενάγοντα γιο του Ψ την κυριότητα «του δικαιώματος υψούν-κοινώς «αέρας» υπεράνω των ιδιοκτησιών... και...» και συγκεκριμένα τον ακάλυπτο χώρο όπου παλαιότερα υπήρχε ανώγεια ερειπωμένη οικία του ως άνω δικαιοπαρόχου και σήμερα υπάρχουν μόνο απομεινάρια από τοιχεία υπεράνω των ισογείων ιδιοκτησιών των εναγομένων (η μία ταράτσα) και της ιδιοκτησίας... (η άλλη συνεχόμενη ταράτσα), συνολικής εκτάσεως 51,56 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση... και συνορεύει βόρεια με τον ιερό ναό του Αγίου Γερασίμου και με δημοτική οδό, νότια με αγνώστων, ανατολικά με δημοτική οδό και δυτικά με ιδιοκτησίες... και ΑΑ. Το ακίνητο αυτό (επίδικο) αποτελούσε τμήμα μεγαλύτερου ακινήτου, δηλαδή παλαιάς ανωγείου οικίας που αποτελείτο από τέσσερα δωμάτια, εκ των οποίων το ένα ήταν σε καλή κατάσταση και τα άλλα τρία ερειπωμένα. Το μείζον αυτό ακίνητο (ανώγεια οικία) ο δικαιοπάροχος πατέρας του ενάγοντος το απέκτησε με αγορά από την μέχρι τότε κυρία και μητέρα του ΒΒ, δυνάμει του νομίμως μεταγραφέντος... πωλητηρίου συμβολαίου του τότε συμβολαιογράφου Μυκόνου Α. Α. Στο συμβόλαιο αυτό η απώτερη δικαιοπάροχος του ενάγοντος-πωλήτρια «εδήλωσεν ότι εκ μα-

κροτάτων και αμνημονεύτων χρόνων κατά τακτική και έκτακτον χρησικτησίαν έχει εις την πλήρη αυτής κατοχήν, νομήν και κυριότητα μίαν οικίαν ανώγειαν, η οποία ανήκει εις αυτήν ταύτην την πωλήτρια ΒΒ, συγκεκριμένην εκ τεσσάρων δωματίων, εκ των οποίων τα τρία εισίν ερειπωμένα και συνορευομένην γύρωθεν... πωλεί σήμερον και μεταβιβάζει κατά κατοχήν και κυριότητα εις τον ΑΑ, εργατικόν, διαμένοντα ήδη εν...». Ο τελευταίος με το... συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Μυκόνου Δ. Μ., που μεταγράφηκε νόμιμα, πώλησε στην ΓΓ το μισό σχεδόν της παραπάνω οικίας και συγκεκριμένα «εν δωματίον μετά διαδρόμου και ταράτσας μετά της κλίμακος ανόδου, το κατώγειον των οποίων ανήκει εις την... και τον ιερό ναό του Αγίου Γερασίμου, συνολικού εμβαδού 38 τ.μ., συνορευομένων γύρωθεν με ιδιοκτησίας ανατολικώς ιερού ναού Αγίου Γερασίμου και ΑΑ (πωλητού), δυτικώς ΑΑ, νοτίως ΑΑ (πωλητού) και δυτικώς με δημοσίαν οδόν, μετά της επιφανείας αυτής (κοινώς αέρας)...», δηλαδή επώλησε το υπάρχον (συντηρημένο) ένα δωμάτιο με μία συνεχόμενη ταράτσα και έτσι του απέμεινε ο προαναφερόμενος χώρος των δύο ταρασών επί των οποίων παλαιότερα υπήρχαν τα ήδη ερειπωμένα δωμάτια πάνω από την ισόγειο ιδιοκτησία των εναγομένων και τον οποίο ακάλυπτο αυτό χώρο των δύο ταρασών στη συνέχεια μεταβίβασε στον ενάγοντα το 1986. Το επίδικο αποτελούσε παλαιότερα ένα από τα τέσσερα δωμάτια της ανώγειας οικίας που επικοινωνούσαν μεταξύ τους με πόρτες. Στο επίδικο δεν υπήρχε κανενός είδους άνοιγμα (Μυκονιάτικη κλεβανή), η μοναδική δε προσπέλαση στο επίδικο γινόταν από τη λοιπή ιδιοκτησία του πατέρα του ενάγοντος (από τα υπόλοιπα δωμάτια) και μετά το 1976 που έγινε η παραπάνω πώληση προς την ΓΓ, η προσπέλαση γινόταν από την ιδιοκτησία πλέον της ΓΓ. Στην επίδικη ταράτσα δεν ανέβαινε ποτέ η δικαιοπάροχος των εναγομένων Χ4 ή οι διάδοχοί της, αφού δεν υπήρχε τρόπος να ανέβουν, διότι οι ταράτσες δεν είχαν ανοίγματα ώστε να είναι

δυνατή η επικοινωνία του ισογείου των εναγομένων με την επίδικη ταράτσα. Ο γεννηθείς το έτος 1900 δικαιοπάροχος του ενάγοντος ενέμετο συνεχώς και αδιαλείπτως το μεταβιβασθέν σ' αυτόν επίδικο από το 1934 μέχρι το έτος 1986 ασκώντας με καλή πίστη και νόμιμο τίτλο όλες τις διακατοχικές πράξεις που άρμοζαν στη φύση και τον προορισμό του, πριν δε από αυτόν έπραττε το ίδιο πριν το έτος 1900 και έως το έτος 1934 η γεννηθείσα το έτος 1870 αρχική κυρία αυτού και μητέρα του ΒΒ. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και αποδεικνύονται από τα ακόλουθα δύο έγγραφα-ιδιωτικά συμφωνητικά που καταρτίστηκαν μεταξύ του δικαιοπαρόχου του ενάγοντος και των ιδιοκτητών των κάτω από την επίδικη ταράτσα και την όμορη ταράτσα ακινήτων του ισογείου, ήτοι α') Με το από 29-3-1974 ιδιωτικό συμφωνητικό που καταρτίστηκε μεταξύ του ΔΔ και του δικαιοπαρόχου του ενάγοντος συνομολογείται ότι «ο πρώτος των συμβαλλομένων έχει ισόγειον ιδιοκτησίαν... το ανώγειον της οποίας ανήκει εις τον δεύτερο των συμβαλλομένων ΑΑ, την οποίαν ισόγειον ιδιοκτησίαν ο πρώτος των συμβαλλομένων ΔΔ εστέγασεν διά πλακός εκ μπετόν. Ήδη διά του παρόντος χορηγεί το δικαίωμα εις τον ΑΑ όπως εις οιαδήποτε στιγμήν θελήσει να ανεγείρει οικοδομήν ανώγειον επί της κατασκευασθείσης πλακός άνευ ουδεμιάς οχλήσεως παρ' ουδενός...». β) Το δεύτερο ιδιωτικό συμφωνητικό έχει το ακόλουθο περιεχόμενο: «Στη... σήμερα 13 Νοεμβρίου 1986, ανάμεσα στους 1)..., ... (δικαιοπάροχο των δευτέρης, τρίτου και τέταρτης των εναγομένων) και Χ1 (πρώτη εναγομένη), οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση στο Ειρηνοδικείο Μυκόνου, η οποία επρόκειτο να συζητηθεί σήμερα αλλά ματαιώθηκε ενόψει συμβιβαστικής επιλύσεως της διαφοράς μεταξύ τους και 2) των ΑΑ και Ψ (ενάγοντος) συμφωνούνται τα εξής: 1) Οι πρώτοι συμβαλλόμενοι κύριοι μιας κατωγείου οικίας στην περιοχή... της..., ... δηλώνουν ότι θα επιτρέψουν μελλοντικά, μόλις πάρουν άδεια, στους δευτέρους να οικοδομήσουν τον αέρα της πα-

ραπάνω οικίας. 2) Προκειμένου να οικοδομηθεί ο αέρας της παραπάνω οικίας από τους δευτέρους, οφείλουν να κάμουν με δαπάνες και φροντίδα τους τις παρακάτω εργασίες: α) αλλαγή στέγης και κατασκευή τέτοιας που να σηκώνει το βάρος της οικοδομής, β) τοποθετώντας τις αναγκαίες κολώνες για τη στήριξη της οικοδομής δεν θα μειώσουν το εμβαδόν της κατωγείου οικίας των πρώτων, γ) όπου η τοποθέτηση των κολωνών προκαλέσει ζημιές θα αποκατασταθούν πλήρως είτε είναι στο πάτωμα είτε στους τοίχους της οικίας, δ) μετά το πέρας των εργασιών ανοικοδομήσεως του ορόφου θα βάψουν όλη την οικοδομή, ισόγειο και όροφο...». Είναι σαφές, συνεχίζει το Εφετείο, ότι το δεύτερο αυτό συμφωνητικό αναφέρεται στην επίδικη ταράτσα-αέρα και ευθέως και αναμφισβήτητα συνομολογούν οι τώρα εναγόμενοι ότι ο πάνω από την ισόγεια οικία τους ακάλυπτος χώρος-ταράτσα-αέρας (επίδικο) ανήκει στον ενάγοντα και στον πατέρα του (αντισυμβαλλομένους) και θέλουν απλώς να διασφαλίσουν εγγυήσεις για την στατικότητα του υφισταμένου ισογείου τους και την αποκατάσταση των τυχόν ζημιών που θα προέκυπταν από την ανεγερθείσα οικοδομή του ενάγοντος. Δεν αποδείχθηκε ότι τελέσθηκαν πράξεις νομής επί του επιδίκου από τους εναγομένους και τους δικαιοπαρόχους τους μέχρι το τέλος Αυγούστου 1989, οπότε οι εναγόμενοι, ενεργώντας αυθαίρετα και χωρίς άδεια της πολεοδομίας καθαίρεσαν μέρος της οροφής της ισόγειας ιδιοκτησίας τους και εξήλθαν στην επίδικη ταράτσα όπου κατέλαβαν τον ακάλυπτο χώρο της ιδιοκτησίας του ενάγοντος, εμβαδού 20 τ.μ. κατασκευάζοντας ταυτόχρονα άνοιγμα στο δώμα για να μπορούν να ανεβαίνουν με εσωτερική σκάλα από την ισόγεια ιδιοκτησία τους στην αυθαίρετη αποθήκη που κατασκεύασαν στο δώμα (ταράτσα) αποβάλλοντας έτσι τον ενάγοντα από την νομή του τμήματος αυτού της ιδιοκτησίας του. Με βάση τις πραγματικές αυτές παραδοχές το Εφετείο έκρινε ότι ο ενάγων-αναιρεσίβλητος απέκτησε την κυριότητα του επιδίκου

ακινήτου τόσο με παράγωγο όσο και με πρωτότυπο τρόπο με τα προσόντα και της έκτακτης χρησιμότητας, επικύρωσε την εκκληθείσα πρωτόδικη απόφαση, που έκρινε όμοια και απέρριψε την έφεση των ήδη αναιρεσειόντων. Έτσι που έκρινε το Εφετείο δεν στέρησε την απόφασή του νόμιμης βάσης, διότι διέλαβε σ' αυτή πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες ως προς το ουσιώδες ζήτημα της απόκτησης της κυριότητας του επίδικου ακινήτου από τον ενάγοντα με τρόπο παράγωγο και από τους δικαιοπαρόχους του με έκτακτη χρησιμότητα, αναφέροντας σαφώς τις εμφανείς υλικές πράξεις και των δικαιοπαρόχων του επί του επίδικου ακινήτου, και ειδικότερα ότι οι δικαιοπάροχοί του νέμονταν το επίδικο από το έτος 1900 έως το 1986, άρα και μέχρι τις 23.2.1946, οπότε έγιναν κύριοι με την έκτακτη χρησιμότητα του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου, με τη χρησιμοποίηση ως κατοικίας των δωματίων, τη θέση των οποίων καταλαμβάνει ο ήδη επίδικος χώρος (ο αέρας), και ότι η μοναδική προσπέλαση στο επίδικο γινόταν από τη λοιπή ιδιοκτησία, δηλαδή τα υπόλοιπα δωμάτια του δικαιοπαρόχου και πατέρα του ενάγοντος. Οι αιτιολογίες αυτές επιτρέπουν τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των ουσιαστικού δικαίου διατάξεων του προαναφερθέντος τοπικού εθίμου και των προαναφερθεισών διατάξεων του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου που εφαρμόσε. Επομένως, ο εξεταζόμενος λόγος αναίρεσης από το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, είναι αβάσιμος.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 8 περ. β' ΚΠολΔ ιδρύεται λόγος αναίρεσης, όταν το δικαστήριο της ουσίας παρά το νόμο δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Ως πράγματα κατά την έννοια της διάταξης αυτής νοούνται οι αυτοτελείς ισχυρισμοί των διαδίκων που συγκροτούν την ιστορική βάση και επομένως στηρίζουν το αίτημα αγωγής, ένστασης ή αντένστασης και όχι ισχυρισμοί που αποτελούν άρνηση της αγωγής ή επιχειρήματα, νομικά ή πραγματικά, τα οποία αντλούνται από το

νόμο ή από την εκτίμηση των αποδείξεων. Δεν στοιχειοθετείται όμως ο λόγος αυτός αναίρεσης αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό αυτό που προτάθηκε και τον απέρριψε για οποιοδήποτε λόγο, τυπικό ή ουσιαστικό, έστω και αν η απόρριψή του δεν είναι ρητή, αλλά συνάγεται από το περιεχόμενο της απόφασης (ΟΛΑΠ 11/1996).

Στην προκείμενη περίπτωση, οι αναιρεσειόντες με τον πρώτο λόγο αναίρεσης προσάπτουν στην προσβαλλόμενη απόφαση την από το άρθρο 559 αριθ. 8 περ. β' ΚΠολΔ πλημμέλεια ότι το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη τον ουσιώδη ισχυρισμό τους που νόμιμα υπέβαλαν, προς αντίκρουση της ένδικης διεκδικητικής αγωγής του ενάγοντος και ήδη αναιρεσιβλήτου, ότι απέκτησαν αυτοί την κυριότητα του επίδικου με έκτακτη χρησιμότητα, έχοντας αποκτήσει τη νομή του επίδικου διά των δικαιοπαρόχων τους από το έτος 1910. Από την προσβαλλόμενη απόφαση όμως προκύπτει ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη τον ως άνω ισχυρισμό των εναγόμενων αναιρεσειόντων, τον οποίο έκρινε ως αβάσιμο με την παραδοχή «δεν αποδείχτηκε ότι τελέσθηκαν πράξεις νομής επί του επίδικου από τους εναγόμενους και τους δικαιοπαρόχους τους μέχρι το τέλος Αυγούστου 1989, οπότε οι εναγόμενοι, ενεργώντας αυθαίρετα και χωρίς άδεια της πολεοδομίας καθαίρεσαν μέρος της οροφής της ισόγειας ιδιοκτησίας τους και εξήλθαν στην επίδικη ταράτσα όπου κατέλαβαν τον ακάλυπτο χώρο της ιδιοκτησίας του ενάγοντος, εμβαδού 20 τ.μ. κατασκευάζοντας ταυτόχρονα άνοιγμα στο δώμα για να μπορούν να ανεβαίνουν με εσωτερική σκάλα από την ισόγεια ιδιοκτησία τους στην αυθαίρετη αποθήκη που κατασκεύασαν στο δώμα (ταράτσα), αποβάλλοντας έτσι τον ενάγοντα από την νομή του τμήματος αυτού της ιδιοκτησίας του». Επομένως, ο πρώτος λόγος αναίρεσης από το άρθρο 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ, που υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι αβάσιμος.

Για το παραδεκτό του λόγου αναίρεσης, κατά την έννοια του άρθρου 562 § 2 ΚΠολΔ, πρέ-

πει ο ισχυρισμός επί του οποίου στηρίζεται να είχε προταθεί νόμιμα ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και να γίνεται στο αναιρετήριο επίκληση της πρότασης αυτής (ΟΛΑΠ 16/2000). Επομένως οι ισχυρισμοί του αναιρεσιόντος που είχαν προταθεί στον πρώτο βαθμό, αλλά δεν επαναφέρθηκαν στο Εφετείο και έτσι δεν κατέστησαν αντικείμενο της κατ' έφεση δίκης, δεν μπορούν να θεμελιώσουν λόγο αναίρεσης, εκτός αν πρόκειται α) για παράβαση που δεν μπορεί να προβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας, β) για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια την απόφαση, και γ) για ισχυρισμό που αφορά τη δημόσια τάξη. Οι εν λόγω ισχυρισμοί πρέπει να παρατίθενται στο αναιρετήριο, όπως προτάθηκαν στο δικαστήριο της ουσίας, επιπλέον δε πρέπει να αναφέρεται και ο χρόνος και ο τρόπος της πρότασής τους ή της επαναφοράς τους στο πιο πάνω δικαστήριο, ώστε να μπορεί να κριθεί αν ήταν παραδεκτοί και νόμιμοι. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των άρθρων 520, 525 και 527 ΚΠολΔ προκύπτει, μεταξύ άλλων και ότι οι ενστάσεις του εναγομένου, που είχε ηττηθεί πρωτοδίκως, εφόσον αποβλέπουν στην εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, μόνο με λόγο έφεσης, περιεχόμενο στο εφετήριο ή στο δικόγραφο των πρόσθετων λόγων της έφεσης, επαναφέρονται στο εφετείο, διαφορετικά, αν προταθούν με τις προτάσεις, είναι απαράδεκτες (ΑΠ 1308/2006). Οι λόγοι δε έφεσης συνίστανται σε ορισμένες αιτιάσεις κατά της εκκαλούμενης απόφασης, αναφερόμενες είτε σε παραλείψεις του εκκαλούντος, είτε σε νομικά ή πραγματικά σφάλματα του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (ΑΠ 512/1994). Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 10 ΚΠολΔ, όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 17 § 2 του ν. 2915/2001, αναίρεση επιτρέπεται και αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχθηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινά χωρίς απόδειξη ή δεν διέταξε απόδειξη γι' αυτά. Στην προκειμένη περίπτωση οι αναιρεσιόντες με τον δεύτε-

ρο και τελευταίο εξεταζόμενο λόγο αναίρεσης, κατά το πρώτο τμήμα του, προσάπτουν στην προσβαλλόμενη απόφαση την από την ως άνω διάταξη πλημμέλεια ότι απέρριψε την ένστασή τους περί ίδιας κυριότητας επί του επίδικου ακινήτου, που είχε ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, χωρίς να διατάξει απόδειξη. Όμως, δεν αναφέρεται στο αναιρετήριο ότι προτάθηκε στο Εφετείο με λόγο έφεσης ισχυρισμός ότι δεν είχε διαταχθεί απόδειξη επί της προαναφερθείσας ένστασης. Επομένως, ο λόγος αυτός αναίρεσης είναι αόριστος. Σε κάθε περίπτωση είναι απαράδεκτος, διότι όπως προκύπτει από το δικόγραφο της έφεσης των αναιρεσιόντων, που, ως εναγόμενοι, είχαν ηττηθεί στον πρώτο βαθμό, δεν περιλαμβάνονταν σ' αυτήν αντίστοιχος λόγος έφεσης ότι εις βάρος τους το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν είχε τάξει θέμα απόδειξης των πραγματικών περιστάσεων που είχαν επικαλεστεί για τη θεμελίωση της προβληθείσας από αυτούς ένστασης ίδιας κυριότητας. Ο ίδιος λόγος, από τον ίδιο αριθμό, κατά το δεύτερο τμήμα του, με τον οποίο προβάλλεται η αιτίαση, όπως εκτιμάται, ότι το Εφετείο δέχτηκε ως χρόνο αφετηρίας της άσκησης διακατοχικών πράξεων από τους δικαιοπαρόχους του ενάγοντος το έτος 1904, χωρίς να έχει ταχθεί αντίστοιχο θέμα αποδείξεως, είναι αβάσιμος, διότι το Εφετείο, με την 340/2003 μη οριστική απόφασή του, όπως προκύπτει από αυτή, είχε υποχρεώσει τον ενάγοντα να αποδείξει ότι η αναφερόμενη απώτερη δικαιοπαρόχος του ΒΒ νέμονταν το επίδικο «επί τριάντα χρόνια συνεχώς και αδιαλείπτως που είχαν συμπληρωθεί μέχρι το έτος 1934». Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης ως προς την αναιρεσιόγουσα Χ4 και να καταδικαστούν οι αναιρεσιόντες στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσιβλήτου (άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔ).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1794/2009 (Τμ. Γ')

Δασική έκταση. Κρίση η οργανική ενότητα της

υπάρχουσας θλάστησης. Η σχετική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας δεν ελέγχεται αναιρετικά. Στοιχεία για την πληρότητα της σχετικής αιτιολογίας.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Οι προβλεπόμενοι στους αριθμούς 8 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγοι αναιρέσεως ιδρύονται, ο μὲν πρώτος, όταν το δικαστήριο της ουσίας έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάχθηκαν και έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, ως «πραγμάτων» νοουμένων των αυτοτελών πραγματικών ισχυρισμών που συνθέτουν την ιστορική βάση και άρα στηρίζουν το αίτημα αγωγής, ανταγωγής, ενστάσεως ή αντενστάσεως, ο δε δεύτερος, όταν στη δεύτερη (ελάσσονα) πρόταση του νομικού συλλογισμού της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως δεν περιέχονται καθόλου ή δεν αναφέρονται με πληρότητα, σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά εκείνα γεγονότα που είναι αναγκαία για να κριθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του εφαρμοστέου κανόνα ουσιαστικού δικαίου ή αν έγινε ή όχι ορθός νομικός χαρακτηρισμός των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων.

Εν προκειμένω, με την προσβαλλόμενη απόφαση το Εφετείο, σε σχέση με τον αγωγικό ισχυρισμό του αναιρεσειόντος περί αποκτήσεως από αυτόν κυριότητας επί του επιδίκου ακινήτου – με έκτακτη χρησικτησία, δέχθηκε ότι ο αναιρεσειών για πρώτη φορά από το τέλος του έτους 1974 άρχισε «προσπάθειες κατάληψης» του ακινήτου (εκχέρσωση, επιχωμάτωση, φύτευση 32 οπωροφόρων και δενδρυλλίων) και ότι οι δικαιοπάροχοί του δεν άσκησαν σ' αυτό πράξεις νομής με καλή πίστη επί τριάντα τουλάχιστον έτη αναδρομικώς από της 11-9-1915, ούτε ο ίδιος το κατείχε πριν από την 1-1-1967,

ακολουθώντας δε αυτό (Εφετείο) απέρριψε την έφεσή του κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, με την οποία η αγωγή του είχε απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμη. Από τις εκτεθείσες παραδοχές προκύπτει ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη και απέρριψε τον ανωτέρω αγωγικό ισχυρισμό, ως κατ' ουσίαν αβάσιμο, κρίναν εκ του πράγματος ότι δεν απεδείχθη άσκηση των προς θεμελίωση αυτού του ισχυρισμού αναφερόμενων στην αγωγή πράξεων νομής, δεν ήταν δε αναγκαίο, για την πληρότητα της σχετικής αιτιολογίας, να μνημονεύσει τις εν λόγω πράξεις στην προσβαλλόμενη απόφασή του. Επομένως, ο πρώτος λόγος του αναιρετηρίου, με τον οποίον, υπό την επίκληση του άρθρου 559 αρ. 8 και 19 ΚΠολΔ, προσάπτεται στο Εφετείο ότι δεν έλαβε υπόψη τις αναφερόμενες στην αγωγή συγκεκριμένες πράξεις νομής και ότι διέλαβε στην απόφασή του ανεπαρκείς αιτιολογίες ως προς την κρίση του περί μη διενέργειας αυτών των πράξεων, είναι αβάσιμος. Με τον δεύτερο λόγο της αιτήσεως αναιρέσεως ο αναιρεσειών, επικαλούμενος αναιρετικές πλημμέλειες από τους αριθμούς 8 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, φέγει το Εφετείο, αφενός μὲν, ότι με ανεπαρκή και ασαφή αιτιολογία περιγράφει στην απόφασή του τα όρια του επιδίκου ακινήτου, το οποίο κατά τον ίδιο, περιβάλλεται από ιδιωτικές και ήδη πυκνοδομημένες εκτάσεις των αυτοχθόνων κατοίκων της..., αφετέρου δε, ότι δεν έλαβε υπόψη τον αγωγικό ισχυρισμό για το χαρακτηρισμό και τα όρια του ακινήτου. Ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος, ως προς αμφοτέρες τις αιτιάσεις, διότι, υπό το πρόσχημα της συνδρομής των προϋποθέσεων θεμελίωσης αυτών των αιτιάσεων, πλήττει τη μη δεκτική αναιρετικού ελέγχου εκτίμηση των πραγματικών γεγονότων από το Εφετείο (άρθρο 561 § 1 ΚΠολΔ).

Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 17 ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν η ίδια απόφαση περιέχει αντιφατικές διατάξεις. Για να ιδρυθεί δε ο προβλεπόμενος από τη διάταξη αυτή λόγος αναίρεσης, πρέπει η αντίφαση των διατάξεων της προσβαλλομένης απόφασης να

εντοπίζεται στο διατακτικό της, ώστε να εμποδίζεται η παραγωγή και η ενέργεια του δεδουλευμένου και, κατ' επέκταση, να είναι αδύνατη η εκτέλεσή της. Στην προκειμένη περίπτωση, με τον ίδιο ως άνω λόγο (δεύτερο) αναίρεσης, αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση και ότι περιέχει αντιφατικές διατάξεις. Ο λόγος αυτός (δεύτερος) αναίρεσης, ως προς την εκ του άρθρου 17 του άνω άρθρου αιτίαση, είναι αόριστος και εντεύθεν απαράδεκτος, διότι στο αναιρετήριο γίνεται ενάριθμη μόνο επίκληση της εν λόγω αιτίασης χωρίς να αναφέρονται τα απαιτούμενα για την θεμελίωσή της στοιχεία. Από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3 του Δ/τος 17/29-11-1836 (ΦΕΚ 69/1-12-1836) «περί ιδιωτικών δασών» 1 του ν. ΑΧΝ/1888 «περί διακρίσεως και οριοθεσίας δασών», 57 του ν. 3077/1924 «περί δασικού Κώδικος», 1 § 1 του Ν.Δ. 86/1969 και 3 §§ 1 και 2 του ν. 998/1979 συνάγεται ότι ως «δασική έκταση» νοείται η θαμνώδης ξυλώδης βλάστηση οιασδήποτε διαπλάσεως, αποτελούσα μία οργανική ενότητα. Επομένως, μοναδικό (και απαραίτητο) στοιχείο για την εξειδίκευση της έννοιας της δασικής εκτάσεως είναι η οργανική ενότητα της υπάρχουσας στην εν λόγω έκταση βλαστήσεως. Η κρίση του δικαστηρίου περί συνδρομής ή μη του άνω στοιχείου είναι οντολογική, εκφεύγουσα, ως εκ τούτου, του αναιρετικού ελέγχου, αφού η οργανική αυτή ενότητα συνάγεται από τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης άγριας ξυλώδους βλαστήσεως (σχετ. ΑΕΔ 27/1999-ΑΠ 162/2004). Για την πληρότητα, συνεπώς, της σχετικής αιτιολογίας της δικαστικής αποφάσεως αρκεί η περιγραφή του είδους και της συνθέσεως της καλύπτουσας την έκταση βλαστήσεως.

Εν προκειμένω, το Εφετείο δέχθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, ότι η επίδικη έκταση είχε ανέκαθεν και πάντως από 26/11/1836 τον χαρακτήρα δασικής εκτάσεως, αφού εκαλύπτετο έως το έτος 1974 με δασική βλάστηση και συγκεκριμένως με σχίνα, πουνράρια, αγριελιές και αφάνες, καθώς και ότι η οργα-

νική ενότητα της εν λόγω δασικής βλαστήσεως αποδεικνύεται από την ερμηνεία των αναφερόμενων στην απόφασή του, αεροφωτογραφιών. Με τις παραδοχές αυτές το Εφετείο διέλαβε στην απόφασή του επαρκείς, σαφείς και χωρίς αντίφαση αιτιολογίες, ως προς το ζήτημα του δασικού χαρακτήρα της επίδικης εδαφικής εκτάσεως, έτσι ώστε να καθίσταται εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος ως προς την ορθότητα ή μη της εφαρμογής των αναφερομένων πιο πάνω διατάξεων του ουσιαστικού δικαίου. Κατ' ακολουθίαν, ο περί του αντιθέτου, εκ του άρθρου 559 αρ. 19 ΚΠολΔ απορρέων, τρίτος λόγος της αιτήσεως αναίρεσεως είναι αβάσιμος. Ο προβλεπόμενος στο άρθρο 559 αρ. 11 γ ΚΠολΔ λόγος αναίρεσεως ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας, κατά την κατάστροψη του αποδεικτικού συλλογισμού του, παρέλειψε να λάβει υπόψη του αποδεικτικά μέσα που παραδεκτως προσκόμισαν και επικαλέστηκαν οι διάδικοι και τα οποία ήταν χρήσιμα προς άμεση ή έμμεση απόδειξη πραγματικών γεγονότων, ασκούντων ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, δηλαδή στο διατακτικό της αποφάσεώς του.

Εν προκειμένω, στην προσβαλλόμενη απόφαση βεβαιώνεται ότι την αποδεικτική του κρίση το Εφετείο σχημάτισε –πλην άλλων– και από τις μαρτυρικές καταθέσεις που περιέχονται στις υπ' αριθμ. 449/1995 και 729/1999 εκθέσεις του διορισθέντος συναφώς εισηγητή Δικαστή, ρητώς δε μνημονεύονται και αξιολογούνται ως «πολύ λίγο πειστικές» οι μαρτυρικές καταθέσεις των... και... Ως εκ τούτου, λαμβανομένου υπόψη και του όλου περιεχομένου της αποφάσεως, δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία για την εκ μέρους του Εφετείου συνεκτίμηση των άνω μαρτυρικών καταθέσεων. Επομένως ο περί του αντιθέτου, εκ του άρθρου 559 αρ. 11 ΚΠολΔ απορρέων, τέταρτος λόγος του αναιρετηρίου είναι αβάσιμος. Όπως προκύπτει από την επισκόπηση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το Εφετείο δέχθηκε μεταξύ άλλων τα εξής: η επίδικη έκταση εμβαδού 4852 τμ, ευρισκόμενη στη θέση «...» της κτηματικής περιφέ-

ρειας του Δήμου... και οριοθετούμενη νοτίως και δυτικώς με δημόσια δασική έκταση, ανατολικώς με αγροτικό δρόμο και πέραν αυτού με χέρσα έκταση, το έδαφος της οποίας είναι μετρίως βαθύ, ημιβραχώδες και με κλίση 10-15%, είχε ανέκαθεν και πάντως από 26-11-1836 χαρακτηριστή δασικής εκτάσεως, αφού καλύπτετο έως το έτος 1974 με δασική βλάστηση και δη με σχίνα, πουρνάρια, αγριελιές και αφάνες, οπότε (δηλ. το έτος 1974) για πρώτη φορά ο αναιρεσείων άρχισε προσπάθειες καταλήψεώς της, οι οποίες δεν ευοδώθηκαν. Έτσι, προέβη σε επιχωματώσεις για να καταστήσει το έδαφος καλλιεργήσιμο και σε δενδροφυτεύσεις. Ακόμη με το... Πρωτόκολλο του Δασάρχη Πεντέλης απεβλήθη από τμήμα εμβαδού 2.580 μ² της άνω εκτάσεως, οριοθετούμενο βορείως με χέρσα έκταση και από τις άλλες τρεις πλευρές με δημόσια δασική έκταση. Κατά το πρώτο δεκάημερο του Ιανουαρίου του έτους 1977 προέβη και πάλι σε κατάληψη μέρους εμβαδού 1.560 μ² της ίδιας εκτάσεως, το οποίο όργωσε με μηχάνημα και έσπειρε με βρώμη, με συνέπεια να εκδοθεί το περί διοικητικής του αποβολής... πρωτόκολλο του ίδιου Δασάρχη. Η οργανική ενότητα της υφιστάμενης στην έκταση αυτή, τουλάχιστον από το έτος 1836, δασικής βλαστήσεως αποδεικνύεται και από την ερμηνεία των αναφερομένων έξι (6) αεροφωτογραφιών του Δασολόγου... Εξάλλου, ουδόλως απεδείχθη ότι δικαιοπάροχοί του ασκούσαν καλόπιστη τριακονταετή νομή επί της επίδικης εκτάσεως, πριν από τις 11-9-1915. Δεν απεδείχθη επίσης ότι στο πρόσωπό του συντρέχουν οι όροι του άρθρου 19 του ν. 719/1977, αφού η επίδικη έκταση εκαλύπτετο από δασική βλάστηση και ο αναιρεσείων δεν την κατείχε πριν από την 1/1/1967. Ακολουθώντας, το Εφετείο, αφού προέβη σε ειδική αξιολόγηση ορισμένων αποδεικτικών μέσων, απέρριψε την έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης, με την οποία είχε απορριφθεί, ως κατ' ουσίαν αβάσιμη, η σχετική διεκδικητική κυριότητας αγωγή του αναιρεσειόντος κατά του αναιρεσιβλήτου Ελληνικού Δη-

μοσίου. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο α) δεν παρεβίασε με εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή τις αναφερόμενες πιο πάνω, κατά τη διερεύνηση του τρίτου λόγου, διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, β) δεν παρέλειψε να λάβει υπόψη «πράγματα» προταθέντα ούτε έλαβε υπόψη «πράγματα» μη προταθέντα και γ) διέλαβε στην απόφασή του πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντίφαση αιτιολογίες, που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο ως προς την ορθότητα ή μη της εφαρμογής των ως άνω ουσιαστικών διατάξεων. Επομένως, ο πρώτος λόγος του πρόσθετου αναιρετηρίου, με τον οποίο, υπό την επίκληση του άρθρου 559 αρ. 1, 8 και 19 ΚΠολΔ, καταλογίζονται στο Εφετείο οι ανωτέρω πλημμέλειες, είναι αβάσιμος. Ως προς την εκ του άρθρου 11 του ίδιου άρθρου απορρέουσα αιτίαση, ο λόγος αυτός ενέχει αοριστία και άρα είναι απαράδεκτος, διότι δεν μνημονεύεται στον αναιρετήριο αυτό τα φερόμενα ως μη ληφθέντα υπόψη αποδεικτικά μέσα. Με τον δεύτερο λόγο του πρόσθετου αναιρετηρίου ψέγεται το Εφετείο ότι υπέπεσε στις προβλεπόμενες από τους αριθμούς 1, 8, 11, 12, 16, 17 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλειες και ειδικότερα ότι α) αντιφατικώς δέχθηκε την παράλληλη εφαρμογή των άρθρων 1 και 3 δ/τος της 17/29-11-1836 «περί ιδιωτικών δασών» και του άρθρου 19§1 του ν. 719/1977, την παράγραφο 3 του οποίου άλλωστε δεν έλαβε υπόψη, β) δεν αναφέρει στην απόφασή του με πληρότητα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την επίδικη έκταση ως δασική, γ) κατά «παράβαση» δεδικασμένου της 1151/1872 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών, με την οποία «υπό διαφορετικές κατά χρόνον και τρόπον περιστάσεις εκρίθη αμετακλήτως το νομικό και πραγματικό καθεστώς της περιφέρειας του Δήμου... και της ευρύτερης περιοχής...», δέχθηκε ότι η επίδικη εδαφική έκταση είχε δασικό χαρακτήρα από τις 26-11-1836, δ) έλαβε υπόψη ανεπίτρεπτα εκ του νόμου αποδεικτικά μέσα, ήτοι τα καταρτισθέντα σύμφωνα με το άρθρο 3§§1 και 2 του ν. 248/1976 προσωρινά φύλλα καταγραφής (χάρ-

τες), καθώς και πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής, φωτοερμηνείες και εκθέσεις αυτοψίας, ε) δεν έλαβε υπόψη «τα συγκεκριμένα στοιχεία τα πληρούντα τις έννοιες της εκτάσεως ως δάσους, δασικής ή μη...», στ) δεν προσδιορίζει πότε έγινε η κατάρτιση των προσωρινών κτηματολογικών χαρτών, ποιοι συγκροτούσαν τα σχετικά συνεργεία, ποία μέσα αυτοί χρησιμοποίησαν για τη συναγωγή των συμπερασμάτων τους, πότε και πού έγινε η ανάρτηση αυτών των χαρτών και αν ο αναιρεσείων εκλήθη για να καταθέσει αντιρρήσεις κατά των χαρτών και ζ) λαβόν υπόψη τα ανωτέρω (υπό δ') αποδεικτικά μέσα, παραβίασε τους ορισμούς του νόμου «σχετικώς με την τυπικήν δύναμιν των αποδεικτικών μέσων». Ο λόγος αυτός, ως προς την πρώτη (υπό α') αιτίαση είναι αβάσιμος, διότι δεν παραβιάστηκαν οι διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του δ/τος της 17/29-11-1836, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, αλλ' ούτε και οι διατάξεις του άρθρου 19§§1 και 3 του ν. 719/1977. Ως προς τη δεύτερη (υπό β') αιτίαση, είναι αβάσιμος, διότι τα αναφερόμενα στην προσβαλλόμενη απόφαση περιστατικά ανταποκρίνονται πλήρως στο εννοιολογικό περιεχόμενο της «δασικής εκτάσεως». Ως προς την τρίτη (υπό γ') αιτίαση, είναι αόριστος, διότι στο αναιρετήριο δεν γίνεται μνεία ούτε περί προβολής του σχετικού ισχυρισμού στο Εφετείο ούτε περί συνδρομής των προϋποθέσεων του δεδικασμένου (ταυτότητα διαδίκων, αντικειμένου δίκης και ιστορικής και νομικής αιτίας). Ως προς την τέταρτη (υπό δ) αιτίαση, είναι αόριστος, διότι δεν αναφέρεται στο αναιρετήριο ότι το ανεπίτρεπτο των αποδεικτικών μέσων προεβλήθη στο Εφετείο. Ως προς την πέμπτη (υπό ε) αιτίαση, είναι αβάσιμος, διότι τα αναφερόμενα στην προσβαλλόμενη απόφαση ως άνω στοιχεία αρκούν για τον χαρακτηρισμό της επίδικης εκτάσεως ως δασικής. Ως προς την έκτη (υπό στ') αιτίαση, είναι αόριστος, διότι δεν αναφέρεται στο αναιρετήριο το ουσιώδες ζήτημα στο οποίο αφορούν οι εν λόγω ελλείψεις της αιτιολογίας. Ως προς την έβδομη (υπό ζ') αιτίαση, είναι αό-

ριστος, διότι στο αναιρετήριο δεν προσδιορίζεται σε τι συνίσταται η προσβαλλόμενη παραβίαση. Με τον τρίτο λόγο του πρόσθετου αναιρετηρίου αποδίδονται στο Εφετείο οι εκ των αριθμών 1, 8, 11 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ απορρέουσες αιτιάσεις, αναφορικά με την παραδοχή του, ότι «περαιτέρω η επίδικη δασική έκταση έχει χαρακτηριστεί ως δημόσια δασική έκταση στους προσωρινούς κτηματολογικούς χάρτες του πρώτου συνεργείου κτηματογράφησης». Ο λόγος αυτός προβάλλεται αλυσιτελώς, αφού οι παραδοχές του Εφετείου, περί του δασικού χαρακτήρα της επίδικης έκτασης από τις 26-11-1836 και περί επιχειρήσεως καταλήψεως της από τον αναιρεσείοντα για πρώτη φορά κατά το έτος 1974, αρκούν για τη θεμελίωση της σχετικής απορριπτικής κρίσεως ως προς амφότερες τις βάσεις (κύρια και επικουρική) της αγωγής. Με τον τέταρτο λόγο του ίδιου αναιρετηρίου, υπό την επίκληση του άρθρου 559 αρ. 1, 16 και 19 ΚΠολΔ ο αναιρεσείων μέμφεται το Εφετείο α) ότι, κατά παραβίαση των διατάξεων των άρθρων 1, 3 του δ/τος της 17/29-11-1836, 18 και 21 του ν. της 21-6/3-7-1837 «περί διακρίσεως κτημάτων», καθώς και των διατάξεων του προϊσχύσαντος βυζαντινο-ρωμαϊκού δικαίου, δέχθηκε το χαρακτήρα της επίδικης εκτάσεως ως δασικής, καθόσον η έννοια της δασικής εκτάσεως δεν αναφέρεται σε κανένα νομοθέτημα πριν από τις 11-9-1915, β) ότι στην προσβαλλόμενη απόφασή του διέλαβε ελλειπίες και αντιφατικές αιτιολογίες σχετικώς με την κρίση του, περί του δασικού χαρακτήρα της επίμαχης εκτάσεως και γ) ότι παρά το νόμο αρνήθηκε την ύπαρξη δεδικασμένου από την 1151/1872 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, σχετικώς με την υπαγωγή της επίμαχης εκτάσεως στην εν λόγω απόφαση.

Ο λόγος αυτός, ως προς όλες τις αιτιάσεις, ταυτίζεται με τους πρώτο (υπό α' και γ' αιτιάσεις) και δεύτερο (υπό γ' αιτίαση) λόγους του πρόσθετου αναιρετηρίου, και άρα παρέλκει η εκ νέου εξέταση του. Με τον πέμπτο (τελευταίο) λόγο του πρόσθετου αναιρετηρίου καταλογίζο-

νται στο Εφετείο οι προβλεπόμενες από τους αριθμούς 1, 8 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλειες και ειδικότερα ότι αυτό (Εφετείο) α) εσφαλμένως υπήγαγε την εκδίκαση των κατά του προσωρινού φύλλου καταγραφής ασκούμενων αντιρρήσεων στα άρθρα 12 και 13 του ν. 998/1979 αντί των σχετικών διατάξεων του ν. 248/1976, β) δεχθέν ότι στο προσωρινό φύλλο καταγραφής του πρώτου συνεργείου κτηματογραφήσεως η επίμαχη έκταση χαρακτηρίζεται ως δημόσια δασική έκταση, διέλαβε στην απόφασή του ελλειπείς και αντιφατικές αιτιολογίες, σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά που συνθέτουν τον δασικό χαρακτήρα της επίδικης εκτάσεως και γ) δεν έλαβε υπόψη το σύνολο των στηλών του άνω φύλλου καταγραφής, παρά μόνο την τελευταία στήλη. Ο λόγος αυτός, ως προς την πρώτη (υπό α') αιτίαση είναι αόριστος και εντεύθεν απαράδεκτος, διότι στο αναιρετήριο δεν αναφέρεται η παραβιασθείσα διάταξη του ουσιαστικού δικαίου, ούτε προσδιορίζεται η επιρροή που άσκησε στο διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως το αποδιδόμενο ως άνω σφάλμα. Ως προς τη δεύτερη (υπό β') αιτίαση, είναι αβάσιμος, διότι, όπως έχει ήδη εκτεθεί κατά την εξέταση προηγούμενων λόγων του κύριου και του πρόσθετου αναιρετηρίου, η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντίφαση αιτιολογίες ως προς τον χαρακτηρισμό της επίδικης εκτάσεως ως δασικής. Ως προς την τρίτη (υπό γ') αιτίαση, είναι αβάσιμος, διότι, από τη βεβαίωση του Εφετείου περί λήψεως υπόψη όλων ανεξαιρέτως των μετ' επικλήσεως προσκομισθέντων από τους διαδίκους εγγράφων, από τη ρητή μνεία του ειρημένου φύλλου καταγραφής και από όλο το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης αποφάσεως, δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία για την εκ μέρους του Εφετείου συνεκτίμηση όλων των στηλών του εν λόγω φύλλου. Κατ' ακολουθίαν, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα (μειωμένα) του αναιρεσίβλητου Ελληνικού Δημοσίου (άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 26 Ιουλίου 2006 αίτηση του Χ για αναίρεση της 1573/2005 απόφασης του Εφετείου Αθηνών. Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσίβλητου, τα οποία καθορίζει σε τριακόσια (300) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1843/2009 (Τμ. Δ')

Παραχώρηση χρήσης πιλοτής αποκλειστικά σε έναν ή πλείονες συνιδιοκτήτες – μετατροπή. Δικαιοπραξία συστατική διαιρεμένης αυτοτελούς ιδιοκτησίας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος στο χώρο της πιλοτής είναι άκυρη. Με τη συστατική, όμως, της οροφοκτησίας πράξη ή, μετά από αυτή, με συμφωνία όλων των ιδιοκτητών που γίνεται με συμβολαιογραφικώς και υποβάλλεται σε μεταγραφή, μπορεί εγκύρως, να παραχωρηθεί η χρήση του χώρου αυτού της πιλοτής ή τμήματος αυτού αποκλειστικά σε έναν ή ορισμένους ιδιοκτήτες ορόφου ή διαμερίσματος της οικοδομής, στην οποία υπάρχει ο χώρος αυτός (ΟΛΑΠ 23/00). Άκυρη συμφωνία περί σύστασης χωριστής ιδιοκτησίας (πάρκινγκ επί της πιλοτής), μπορεί να ισχύσει, κατά μετατροπή (ΑΚ 182) ως πράξη παραχωρήσεως δικαιώματος αποκλειστικής χρήσεως επί της πιλοτής ή των τμημάτων αυτής στον συνιδιοκτήτη της οικοδομής που αναφέρεται ως δικαιούχος αυτών. Πρέπει, όμως ο περί μετατροπής ισχυρισμός να είναι ορισμένος, δηλ. να γίνεται επίκληση της άγνοιας των μερών για την ακυρότητα και της υποθετικής βούλησης των μερών να ισχύσει κατά μετατροπή η τελευταία, αν γνώριζαν την ακυρότητα της συναφθείσας (βλ. σχετ. ΑΠ 841/09. Βλ. και ΑΠ 1832/2009.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι. Από το άρθρο 576 παρ. 2 ΚΠολΔ προκύπτει, ότι, αν ο αντίδικος εκείνου, που επέσπευσε τη

συζήτηση της αίτησης αναιρέσεως, δεν εμφανιστεί ή εμφανιστεί, αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν με τον τρόπο, που ορίζει ο νόμος, ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως, αν κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα και σε καταφατική περίπτωση προχωρεί στη συζήτηση παρά την απουσία του. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά συνεδρίασης του δικαστηρίου τούτου, οι υπό στοιχείο 3 και 4 αναιρεσιβλήτοι Ψ3 και Ψ4 δεν εμανίστηκαν κατά την αναφερόμενη στην αρχή της απόφασης αυτής συνεδρίαση, κατά την οποία η υπόθεση εκφωνήθηκε στη σειρά της, από το πινάκιο. Όπως προκύπτει από τις υπ' 2482B και 2483B/20-11-2008 εκθέσεις επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Θεσπρωτίας..., τις οποίες προσκομίζει και επικαλείται ο αναιρεσείων, ακριβές αντίγραφο της κρινόμενης αίτησης αναιρέσεως, με την κάτω απ' αυτή πράξη ορισμού δικασίμου για την παρούσα συνεδρίαση της 8-5-2009, καθώς και κλήση προς συζήτηση κατ' αυτήν, επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στους 3ο και 4η αναιρεσιβλήτους. Επομένως, πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση της αίτησης αναιρέσεως, παρά την απουσία των αναιρεσιβλήτων τούτων.

II. Από τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 5 εδ. τελευταίο του ν. 960/1979, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 1221/1981, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 174, 180, 1002, 1117 ΑΚ και 1, 2 παρ. 1, 5 και 13 του ν. 3741/1929, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, κατ' άρθρο 54 του ΕισΝΑΚ, προκύπτει ότι αν η οικοδομή ανεγείρεται με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της άφεσης του ισογείου χώρου ακαλύπτου (πilotή), ο ακάλυπτος αυτός χώρος και οι τυχόν επ' αυτού δημιουργούμενες θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων, δεν μπορούν ν' αποτελέσουν διαιρεμένες ιδιοκτησίες, που να ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα ενός ή περισσοτέρων ιδιοκτητών, είτε αυτοί είναι οροφοκτές, είτε τρίτοι, αλλά παραμένει ο χώρος αυτός

κοινόχρηστος, επί του οποίου αποκτάται αυτοδικαίως συγκυριότητα, εφόσον υφίσταται οριζόντια ιδιοκτησία σε όροφο οικοδομής ή διαμέρισμα ορόφου, των ιδιοκτητών, κατ' ανάλογη μερίδα επί του χώρου αυτού, που χρησιμεύει σε κοινή από όλους τους οροφοκτές χρήση. Κάθε αντίθετη συμφωνία, που αντιβαίνει στην παραπάνω αναγκαστικού δικαίου πολεοδομική διάταξη, είναι απολύτως άκυρη και ως τέτοια θεωρείται ως μη γενόμενη (ΟΛΑΠ 5/1991, 23/2000). Με συμφωνία βέβαια όλων των συνιδιοκτητών, που γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και υποβάλλεται σε μεταγραφή ή με την συστατική της οροφοκτησίας συμβολαιογραφική πράξη, που μπορεί να στηρίζεται σε μονομερή δικαιοπραξία του μοναδικού ιδιοκτήτη του όλου ακινήτου και τη μεταγραφή αυτής, δύναται εγκύρως, κατά τα άρθρα 5 και 13 του ν. 3741/1929, να παραχωρηθεί η αποκλειστική χρήση του χώρου της pilotής ή τμημάτων αυτής σε ορισμένους ιδιοκτήτες ή τον αρχικό οικοπεδούχο. Τότε ο περιορισμός της χρήσης του άνω χώρου από τους λοιπούς οροφοκτές έχει απλώς το χαρακτήρα δουλείας και δεσμεύει τους καθολικούς και ειδικούς διαδόχους, χωρίς όμως και να είναι πραγματική δουλεία με τη στενή τεχνική έννοια του όρου των άρθρων 1118 και 1119 ΑΚ. Πάντως, επί συστάσεως διαιρεμένων ιδιοκτησιών στο χώρο της pilotής, η ρήτρα στη συστατική της οροφοκτησίας πράξη ότι αυτές (διαιρεμένες ιδιοκτησίες) περιέρχονται σε συγκεκριμένο ιδιοκτήτη κατά κυριότητα, νομή και κατοχή, δεν αποτελεί ευθέως και συμφωνία περί παραχωρήσεως της αποκλειστικής χρήσης αυτών στον άνω ιδιοκτήτη. Και τούτο γιατί εφόσον η σύσταση διαιρεμένων ιδιοκτησιών στην pilotή είναι απολύτως άκυρη και δεν μεταβάλλεται ο κοινόκτητος και κοινόχρηστος χαρακτήρας αυτής, είναι άκυρη και η παραχώρηση δικαιώματος κυριότητας επί των εν λόγω ιδιοκτησιών, άρα και δικαιώματος νομής και κατοχής, που στην ουσία αποτελούν το κατά το άρθρο 1000 ΑΚ περιεχόμενο του δικαιώματος της κυριότητας. Στην πε-

ρίπτωση αυτή τέτοια συμφωνία δύναται να συναχθεί μόνο στο πλαίσιο και υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 182 ΑΚ, κατά την οποία όταν η άκυρη δικαιοπραξία περιέχει τα στοιχεία άλλης δικαιοπραξίας, αυτή ισχύει εφόσον συνάγεται ότι τα μέρη θα την ήθελαν, αν ήξεραν την ακυρότητα. Δηλαδή, θα πρέπει το ενδιαφερόμενο μέρος να επικαλεσθεί και να αποδείξει: 1) την άγνοια των μερών για την ακυρότητα της συναφθείσας δικαιοπραξίας, 2) ότι αυτή περιέχει τα στοιχεία έγκυρης δικαιοπραξίας της παραχώρησης της χρήσης της πιλοτής στο άνω ενδιαφερόμενο μέρος και 3) την υποθετική βούληση των μερών να ισχύσει κατά μετατροπή η τελευταία, αν αυτά γνώριζαν την ακυρότητα της συναφθείσας (ΑΠ 1554/2005, 247/2004). Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα πρακτικά και τις προτάσεις της πρωτοβάθμιας δίκης, τα οποία επισκοπεί ο Άρειος Πάγος για τις ανάγκες του αναιρετικού ελέγχου, ο αναιρεσείων, ισχυρίστηκε τα ακόλουθα: Στα υπ' αριθ. 95/1995 πρακτικά του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσπρωτίας «πρότεινε τις παρακάτω ενστάσεις. 1)... 2) Δικαιώματος προς αποκλειστική χρήση από τον ίδιο τον εναγόμενο κατά μετατροπή του δικαιώματος της κυριότητας που του ανεγνωρίσθη με την πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας σε νόμιμο περιορισμό της επικαλούμενης αβασίμως από τους ενάγοντες συγκυριότητας επί του επιδίκου «... Στις δε από 30-4-1994 προτάσεις του Α' βαθμού δικαιοδοσίας ισχυρίστηκε ότι «...σε ένα οικόπεδο της κυριότητός μου, εκτάσεως 544,82 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση «...», του Δήμου..., ανήγειρα πολυώροφη οικοδομή, την οποία υπήγαγα στις διατάξεις του Ν. 3741/1929 «Περί ιδιοκτησίας κατ' ορόφους», του Ν.Δ. 1024/71, του Ν. 1562/1985 και των άρθρων 1002 και 1117 του ΑΚ, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 963/4.4.1988 Πράξη Συστάσεως Οριζοντίου Ιδιοκτησίας και Κανονισμού της Πολυκατοικίας, της συμβολαιογράφου Ηγουμενίτσας Α.Ν. Μ., νόμιμα μεταγραφέντων, ΤΜ 152 και α.α. 80. Στην πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας

αναφέρεται ρητά στο 11 φύλλο, κεφάλαιο Γ, άρθρο 3, ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΩΝ, ότι με το συμβόλαιο αυτό καθορίζονται ανεξάρτητες και αυτοτελείς ιδιοκτησίες, όπως φαίνονται στα σχεδιαγράμματα, ήτοι... β) την πιλοτή, στην οποία υπάρχουν 10 πάρκινγκ..., με αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής στο κτίσμα και στο οικόπεδο..., ρητά αναφέρεται στο ίδιο άρθρο ότι «οι πιο πάνω οριζόντιες ιδιοκτησίες, ανήκουν αποκλειστικά στην κυριότητα, νομή και κατοχή του Χ... Επομένως ουδεμία αμφιβολία γεννάται περί της αδιαμφισβητήτου γνώσεως των αγοραστών, ότι δεν είχαν κανένα δικαίωμα χρήσεως τόσον... όσο και στα γκαράζ του ισογείου-πιλοτής. Από την πολυκατοικία αυτή πώλησα στους αντιδίκους δυο διαμερίσματα στο δεύτερο όροφο. Στα συμβόλαιά τους αναγράφονται ρητά, ότι με την 963/1988 πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας και του κανονισμού της πολυκατοικίας, καθορίστηκαν τα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της πολυκατοικίας... και στις 22.1.1993 έγινε Γενική Συνέλευση... Εκεί ετέθησαν όλα τα ζητήματα των κοινοχρήστων χώρων, χωρίς να εγερθεί θέμα γκαράζ... αφού όλοι γνώριζαν ότι ήμουν αποκλειστικός κύριος, νομέας και κάτοχος εγώ. Οι ενάγοντες, επειδή έμαθαν ότι οι πιλοτές είναι κοινόχρηστοι χώροι, άσκησαν την ένδικη αγωγή, με την οποία ζητούν ν' αναγνωρισθεί ότι δικαιούνται να κάνουν ανενόχλητη χρήση και αυτής... Ο χώρος της πιλοτής χαρακτηρίστηκε εξ αρχής με τη συστατική πράξη, τον πίνακα χιλιοστών και τα σχέδια της κάτοψης, ως χώρος σταθμεύσεως αυτοκινήτων - πάρκινγκ, με στοιχεία Π1 έως Π10. Ρητά δε αναφέρθηκε στη συστατική πράξη ότι αποκλειστικά δικαιώματα επί των πάρκινγκ θα έχω μόνο εγώ». Τον ως άνω ισχυρισμό, ως ένσταση καταλυτική, από το άρθρο 182 ΑΚ το Εφετείο τον απέρριψε ως αόριστο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην τρίτη σκέψη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, «αφού δεν περιέχει τα αξιούμενα από το άρθρο αυτό παρπάνω στοιχεία για τη θεμελίωσή του και κυ-

ρίως δεν περιέχει σαφή αίτηση του αναιρεσεϊόντος για τη μετατροπή του άκυρου μέρους της πράξης οριζόντιας ιδιοκτησίας, καθώς και την άνω υποθετική θέλησή του ως συμβληθέντος σ' αυτή (πράξη). Επομένως η εκκαλούμενη απόφαση, που απέρριψε (σιωπηρά) τον αόριστο αυτό ισχυρισμό δεν έσφαλε και τα αντίθετα που υποστηρίζει ο εναγόμενος με το σχετικό δεύτερο, κατά το δεύτερο σκέλος του, όπως εκτιμάται, λόγω της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν. Πρέπει εδώ να σημειωθεί, ότι τα αναγκαία αυτά στοιχεία, που θεμελιώνουν νόμιμη ένσταση από το άρθρο 182 ΑΚ επικαλείται (απαραδέκτως) ο εναγόμενος – εκκαλών με τις από 15-5-2006 προτάσεις, που υπέβαλε σ' αυτό το Δικαστήριο». Με αυτά που δέχτηκε το Εφετείο και συγκεκριμένα με το να απορρίψει ως αόριστο τον ως άνω ισχυρισμό του αναιρεσεϊόντος, δεν παραβίασε την ουσιαστική διάταξη του άρθρου 182 ΑΚ, απαιτώντας στοιχεία περισσότερα από εκείνα, που απαιτεί η διάταξη αυτή. Σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη, για την εφαρμογή της διατάξεως αυτής και τη θεμελίωση της σχετικής ενστάσεως, είναι αναγκαίο να εκτίθενται σ' αυτή ότι για τη μετατροπή του άκυρου μέρους της πράξης σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας, η άγνοια των μερών για την ακυρότητα και η υποθετική βούληση των μερών να ισχύσει κατά μετατροπή η τελευταία, αν γνώριζαν την ακυρότητα της συναφθείσας. Αντίθετα, διαλαμβάνεται στις ως άνω προτάσεις ότι «οι ενάγοντες, επειδή έμαθαν ότι οι πιλοτές είναι κοινόχρηστοι χώροι, άσκησαν την ένδικη αγωγή, με την οποία ζητούν να κάνουν ανενόχλητη χρήση και αυτής». Επομένως, είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι ο πρώτος και δεύτερος λόγοι αναιρέσεως που υποστηρίζουν τα αντίθετα. Επίσης, δεν έσφαλε το Εφετείο με το να δεχθεί ότι απαραδέκτως ο αναιρεσεϊών με τις από 15-5-2006 προτάσεις στο Εφετείο, (μετά από την αναιρέση προηγούμενης αποφάσεως του ίδιου δικαστηρίου με τη 1554/2005 απόφαση του δικαστηρίου τούτου), επικαλείται τα αναγκαία περι-

στατικά για τη θεμελίωση της ένστασης του άρθρου 182 ΑΚ, με ερμηνεία κατ' άρθρα 173 και 200 ΑΚ του άρθρου 3 της πράξεως συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας, που ορίζει ότι «οι οριζόντιες ιδιοκτησίες των πάρκινγκ ανήκουν αποκλειστικά στην κυριότητα, νομή και κατοχή του Χ», εφόσον, κατά κανόνα είναι απαράδεκτη προβολή στην κατ' έφεση δίκη ισχυρισμού μη προταθέντος νομίμως πρωτοδίκως (άρθρο 562 παρ. 2 ΚΠολΔ). Εξάλλου, δεν εκτίθεται ότι συντρέχει εξαίρεση από τις καθοριζόμενες στα άρθρα 269 και 527 ΚΠολΔ προϋποθέσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 262 παρ. 1 ΚΠολΔ η ένσταση, που διατυπώνεται με τις πρωτόδικες προτάσεις, πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένη αίτηση και σαφή έκθεση των γεγονότων που τη θεμελιώνουν και αυτή επιγραμματικά διατυπώνεται στα πρακτικά. Συνακόλουθα, οι πρώτος και δεύτερος αναιρετικοί λόγοι, κατά το μέρος τους από το άρθρο 559 αρ. 8 ΚΠολΔ, με τους οποίους προσάπτεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι προκειμένου να απορρίψει την ως άνω από το άρθρο 182 ΑΚ ένσταση του αναιρεσεϊόντος δεν έλαβε υπόψη όλα τα απ' αυτόν επικληθέντα με τις προτάσεις του στο Εφετείο πραγματικά περιστατικά, τα συγκροτούντα την ένστασή του αυτή, είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι, αφού δεν ιδρύονται οι λόγοι αυτοί, όταν το δικαστήριο δεν λάβει υπόψη ισχυρισμό μη προταθέντα νομίμως, δεν είναι δηλαδή λυσιτελής, όπως συμβαίνει στην προκείμενη περίπτωση. Μετά ταύτα, για τον ίδιο λόγο, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος ο δεύτερος λόγος, με τον οποίο αποδίδει πλημμέλεια από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ γιατί το Εφετείο δεν προσέφυγε στους ερμηνευτικούς κανόνες των άρθρων 173 και 200 ΑΚ, ως προς την ως άνω μετατροπή. Από το περιεχόμενο των αιτιολογιών της προσβαλλομένης αποφάσεως, που έχουν προπαρατεθεί, δεν προκύπτει ότι το Εφετείο διαπίστωσε την ύπαρξη κενών ή αμβιβολιών στις δηλώσεις των διαδίκων ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 182 ΑΚ. Αντίθετα προκύπτει ότι απέρριψε την έν-

σταση αυτή ως αόριστη και συνακόλουθα δεν περιέχονται σχετικές παραδοχές. Απλώς εκτίθεται στη μείζονα σκέψη πως μπορεί, με συμφωνία των συνιδιοκτητών, να παραχωρηθεί η χρήση του χώρου της πιλοτής σε έναν από αυτούς. Τέλος, ο πρώτος λόγος, από το άρθρο 559 αρ. 19 ΚΠολΔ, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, αφού για να στοιχειοθετηθεί ο λόγος αυτός προϋποθέτει, ότι το δικαστήριο εισήλθε στην ουσία και διατύπωσε αποδεικτικό πόρισμα και όχι όταν απέρριψε τον ισχυρισμό, ως αόριστο, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση.

Συνεπώς είναι απορριπτέοι, κατά τα εκτιθέμενα παραπάνω, οι πρώτος και δεύτερος λόγοι αναιρέσεως, που αποδίδουν πλημμέλειες από το άρθρο 559 αριθ. 1, 8 και 19 του ΚΠολΔ.

III. Κατά το άρθρο 281 ΑΚ, η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή ο οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, που σκοπεύει στην πάταξη της κακοπιστίας και της ανηθικότητας κατά την ενάσκηση κάθε δικαιώματος και έχει ως εκ τούτου έντονο το χαρακτήρα κανόνα δημόσιας τάξης, δεν αρκεί κατ' αρχήν μόνο η για μακρό χρονικό διάστημα μη άσκηση του δικαιώματος από το δικαιούχο, αλλ' απαιτείται η συνδρομή και περιστατικών από τα οποία να εμφανίζεται συμπεριφορά, που να δημιουργεί εκδήλως την πεποίθηση στον υπόχρεο, ότι δεν θ' ασκήσει πλέον το δικαίωμά του, σε τρόπο ώστε η παρά ταύτα άσκησή του, τείνουςα στην ανατροπή της κατάστασης που εν τω μεταξύ δημιουργήθηκε και έχει συγκεκριμένες επαχθείς συνέπειες για τον υπόχρεο, να αντίκειται κατά τρόπο, που είναι προφανής στα αντικειμενικά όρια, που θέτει η διάταξη. Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο δέχτηκε αναφορικά με την ένσταση του άρθρου 281 ΑΚ ότι, «σύμφωνα όμως με τα νομικά δεδομένα και παραδοχές που αναφέρονται στην 3η σκέψη, η συστατική αυτή πράξη, είναι, σε σχέση με τους επίδικους χώρους της πιλο-

τής, άκυρη, γιατί έρχεται σε αντίθεση με την αναγκαστικού δικαίου πολεοδομική διάταξη του ν. 1221/1981, (άρθρ. 174 ΑΚ) και ο εναγόμενος δεν απέκτησε χωριστή (αποκλειστική) κυριότητα στους χώρους αυτούς, που είναι κατά το νόμο κοινόχρηστοι και κοινόκτητοι, αλλά, μόνο συγκυριότητα κατά την αναλογία της μερίδας του επί της όλης οικοδομής, όπως άλλωστε και οι ενάγοντες, κατά την αναλογία της δικής τους μερίδας, δικαιούνται να κάνουν χρήση των επίδικων χώρων της πιλοτής. Ενόψει δε αυτών, ο ισχυρισμός του εναγομένου για καταχρηστική άσκηση του ένδικου δικαιώματος των εναγόντων, για χρήση των χώρων της πιλοτής (σε περίπτωση που ήθελε γίνει δεκτή η ύπαρξη τέτοιου δικαιώματος), για το λόγο ότι αυτοί με την προσχώρησή τους στην πράξη σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας, αναγνώρισαν ότι η χρήση των χώρων αυτών ανήκει αποκλειστικά στον ίδιο, και ότι το τίμημα που κατέβαλαν για την αγορά των διαμερισμάτων τους, διαμορφώθηκε με βάση το γεγονός ότι οι επίδικοι χώροι ανήκουν κατά κυριότητα, νομή και κατοχή σ' αυτόν και θα ήταν διαφορετικό και πολύ μεγαλύτερο αν θα είχαν ποσοστό συνιδιοκτησίας και δικαίωμα χρήσης των χώρων αυτών, είναι (ο ισχυρισμός αυτός) ως ένσταση του άρθρου 281 ΑΚ, απορριπτέος, γιατί με τα περιστατικά αυτά η άσκηση του επιδικού δικαιώματος των εναγόντων δεν υπερβαίνει, και μάλιστα προφανώς, τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, καθώς και ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Η εκκαλούμενη απόφαση, που με τις ίδιες σκέψεις, έκανε δεκτή κατά το μέρος αυτό την αγωγή και αναγνώρισε το δικαίωμα των εναγόντων στη χρήση της πιλοτής της εν λόγω πολυκατοικίας, απορρίπτοντας ως αβάσιμη την ένσταση από το άρθρο 281 ΑΚ, του εναγομένου, δεν έσφαλε και τα αντίθετα που υποστηρίζει με τους σχετικούς, δεύτερο, κατά το πρώτο σκέλος του, και τρίτο, λόγους της έφεσης, είναι αβάσιμα και οι λόγοι αυτοί πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι κατ' ουσία». Έτσι που έκρινε

το Εφετείο δεν παραβίασε ευθέως την ουσιαστική διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ και είναι απορριπτέος, ως αβάσιμος, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, που υποστηρίζει τα αντίθετα.

IV. Μετά ταύτα, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα των δύο πρώτων αναιρεσιβλήτων (άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 3-11-2006 αίτηση του Χ για αναίρεση της 298/2006 αποφάσεως του Εφετείου Κερκύρας. Και,

Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα των δύο πρώτων αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει σε χίλια διακόσια (1.200) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1851/2009 (Τμ. Α2)

Συμβάσεις. Ακίνητα. Προσύμφωνο για διανομή ακινήτων. Προθεσμία σύνταξης του οριστικού συμβολαίου. Έννομες συνέπειες από την άπρακτη παρέλευση της ορισθείσας προθεσμίας για την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης. Δεν επάγεται ανατροπή του προσυμφώνου, εκτός εάν τα μέρη συμφώνησαν διαφορετικά. Προσφυγή από το δικαστήριο της ουσίας στους κανόνες ερμηνείας των δικαιοπραξιών για το ζήτημα, εάν πρόκειται για προθεσμία εκπλήρωσης της παροχής ή για διαλυτική προθεσμία. Προσφυγή σε μεταγενέστερα γεγονότα, προκειμένου να ανευρεθεί η αληθινή βούληση των μερών. Ορθή και αιτιολογημένη η κρίση του Εφετείου ότι δεν αποκλείσθηκε το δικαίωμα επιδίωξης της κατάρτισης του συμβολαίου και μετά την πάροδο της προθεσμίας. Αγωγή για καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως για μεταβίβαση ποσοστού εξ αδιαθέτου κληρονομικής μερίδας ακινήτων. Μεταγενέστερες ενέργειες των διαδίκων που υποδηλώνουν εξώδικη διανομή, παρά τη μη υπογραφή του οριστικού συμβολαίου. Πραγματικά περιστατικά. Απορρίπτονται οι λόγοι αναίρεσης για παραμόρφωση εγγράφου, έλλειψη νόμιμης βά-

σης, παραβίαση ουσιαστικού δικαίου και μη λήψη υπόψη πραγμάτων. Απορρίπτει την αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθ. 3021/2007 απόφασης του Εφετείου Αθηνών.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

.....
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τις διατάξεις των άρθρων 68, 558 και 566 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι για να είναι παραδεκτή η αίτηση αναιρέσεως πρέπει, μεταξύ άλλων, αφενός να απευθύνεται κατά του νικήσαντος αντιδίκου του αναιρεσειόντος και αφετέρου να περιέχει έναν τουλάχιστον λόγο αναιρέσεως, έστω και αόριστο ή απαράδεκτο.

Εν προκειμένω, με όλους τους λόγους του αναιρετηρίου, ψέγεται το Εφετείο για την αποδοχή της αγωγής της πρώτης των αναιρεσιβλήτων στρεφόμενης κατά των αναιρεσειόντων και όχι και κατά των δευτέρας και τρίτης των αναιρεσιβλήτων, οι οποίες άλλωστε τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στην έκκλητη δίκη υπήρξαν αντίδικοι των αναιρεσειόντων μόνο σε σχέση με τη συνεκδικασθείσα περί διανομής αγωγή αυτών, ως εναγόμενη η δεύτερη και προσεπικληθείσα η τρίτη εξ αυτών, η επί της οποίας δίκη δεν έχει τελεσιδικήσει, γι' αυτό άλλωστε και η έφεση των αναιρεσειόντων, καθ' ο μέρος εστρέφετο εναντίον τους, απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση ως απαράδεκτη. Επομένως, εφόσον δεν περιέχεται στην κρινόμενη αίτηση λόγος σχετικός με την προαναφερθείσα περί απαράδεκτου της εφέσεως κρίση του Εφετείου, η αίτηση αυτή είναι απαράδεκτη ως προς τις δεύτερη και τρίτη των αναιρεσιβλήτων. Κατά τη διάταξη του άρθρου 166 ΑΚ το προσύμφωνο είναι σύμβαση διά της οποίας τα μέρη υποχρεούνται να συνάψουν ορισμένη σύμβαση. Προκύπτει, έτσι, ότι το προσύμφωνο, ως παράγον υποχρέωση προς παροχή συνιστάμενη στην κατάρτιση της οριστικής συμβάσεως, αποτελεί ενοχική – υποσχετική σύμβαση. Η σύναψη της σκοπούμενης οριστικής συμβάσε-

ως επιφέρει απόσβεση της εκ του προσυμφώνου ενοχής. Η εκπλήρωση, επομένως, της ενοχής καθ' ορισμένο χρονικό σημείο, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της έννοιας της ενοχής. Ο χρόνος αυτός μπορεί να καθορίζεται από τον νόμο ή από τη δικαιοπραξία. Αναφορικά με την έννομη συνέπεια που επιφέρει η παρέλευση άπρακτης της ορισμένης ημέρας προς σύναψη της οριστικής συμβάσεως προέχουσα σημασία έχει η προς τούτο βούληση των συμβαλλομένων. Κατ' αρχήν, η εν λόγω προθεσμία, εφόσον δεν ορίσθηκε διαφορετικά, έχει απλώς τον χαρακτήρα προθεσμίας εκπληρώσεως της παροχής των συμβληθέντων, οπότε η άπρακτη παρέλευσή της δεν επάγεται ανατροπή του προσυμφώνου. Και μετά την πάροδο αυτής (προθεσμίας) και μέχρι τη συμπλήρωση της 20ετούς παραγραφής, στην οποία υπόκειται η σχετική αξίωση, μπορεί να ζητηθεί η σύναψη της οριστικής συμβάσεως. Οι συμβαλλόμενοι, όμως, μπορούν να ορίσουν, ρητά ή σιωπηρά, ότι η παρέλευση άπρακτης της ορισθείσας προθεσμίας, ανεξαρτήτως του λόγου που την προκάλεσε, επάγεται ανατροπή του προσυμφώνου και ματαίωση καταρτίσεως της οριστικής συμβάσεως. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η προθεσμία λειτουργεί ως διαλυτική. Εξάλλου, οι κανόνες των άρθρων 173 και 200 ΑΚ περί ερμηνείας των δικαιοπραξιών παραβιάζονται ευθέως, όταν, παρά τη διάγνωση, έστω και εμμέσως, ατέλει-ας στη διατύπωση της βούλησης ή ασάφειας για την έννοιά της, το δικαστήριο της ουσίας παραλείπει, είτε να προσφύγει σ' αυτούς για να διαπιστώσει την αληθινή βούληση των συμβαλλομένων, είτε να παραθέσει στην απόφασή του τα πραγματικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει η εφαρμογή αυτών των κανόνων, είτε προβαίνει σε κακή εφαρμογή τους. Στην προκειμένη περίπτωση, με την προσβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκε κατ' ουσίαν η έφεση των αναιρεσειόντων κατά της πρωτόδικης απόφασης, με την οποία είχε γίνει δεκτή ως βάσιμη η εκ του άρθρου 949 ΑΚ αγωγή της πρώτης των αναιρεσιβλήτων περί καταδίκης των αναιρεσει-

όντων σε δήλωση βουλήσεως για τη μεταβίβαση σ' αυτή του ποσοστού της εξ αδιαθέτου κληρονομικής μερίδας τους επί των επιγραφόμενων στην αγωγή ακινήτων, σε εκτέλεση του καταρτισθέντος μεταξύ τους υπ' αριθμ. 22998/1982 προσυμφώνου διανομής κληρονομιαίας περιουσίας. Το Εφετείο κατέληξε στην κρίση του για την ουσιαστική βασιμότητα της αγωγής και με προσφυγή στους ερμηνευτικούς κανόνες των άρθρων 173 και 200 ΑΚ, δεχθέν ότι η παρέλευση άπρακτης της ταχθείσας με το ανωτέρω προσύμφωνο προθεσμίας υπογραφής του οριστικού συμβολαίου λειτουργεί ως προθεσμία εκπληρώσεως της παροχής και όχι ως διαλυτική προθεσμία, όπως αντέτειναν οι εναγόμενοι (αναιρεσειόντες). Ειδικότερα, το Εφετείο, αναφορικά με την ερμηνεία των δηλώσεων βουλήσεως των συμβληθέντων στο προσύμφωνο διαδίκων, δέχθηκε τα ακόλουθα: Ο Ζ, κάτοικος στη ζωή..., πέθανε, χωρίς να αφήσει διαθήκη, στις 23-4-1979. Κατά τον χρόνο του θανάτου του, κατέλιπε μοναδικούς πλησιέστερους συγγενείς αυτού την ενάγουσα (ήδη πρώτη αναιρεσιβλήτη) που ήταν κόρη από τον Α' γάμο του με την..., την πρώτη εναγομένη (ήδη πρώτη αναιρεσειούσα), που ήταν σύζυγός του από το Β' γάμο του και τους δεύτερο, τρίτο και τέταρτη από τους εναγομένους (ήδη λοιποί αναιρεσειόντες) που ήταν τέκνα από το δεύτερο γάμο του και ετεροθαλή αδελφία της ενάγουσας. Οι διάδικοι ήταν μοναδικοί εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, κατά ποσοστά 3/16 η ενάγουσα, 4/16 η πρώτη εναγομένη και 3/16 ο καθένας από τους λοιπούς εναγομένους. Με το με αριθμό 22998/30-8-1982 προσύμφωνο διανομής κληρονομιαίας περιουσίας του Συμβολαιογράφου Αθηνών Θ. Χ., το οποίο καταρτίσθηκε μεταξύ της ενάγουσας και της πρώτης εναγομένης, που ενεργούσε ατομικά για τον εαυτό της και για λογαριασμό των ανηλίκων τότε τέκνων της (δευτέρου, τρίτου και τετάρτης), ως επίτροπος αυτών, αφού έλαβε την απαιτούμενη άδεια από το αρμόδιο δικαστήριο, συμφώνησαν για την εξώδικη διανομή των κλη-

ρονομαίων περιουσιακών στοιχείων, που περιγράφονται λεπτομερώς σ' αυτό. Ειδικότερα με το προσύμφωνο αυτό συμφώνησαν τα εξής:

Α) Η ενάγουσα, για την έξοδό της από την κοινωνία, θα λάβει στην αποκλειστική κυριότητα, νομή και κατοχή της, με τη μεταβίβαση προς αυτήν από τους εναγομένους των ποσοστών της κληρονομικής τους μερίδας, τα ακόλουθα κληρονομιαία περιουσιακά στοιχεία: 1) Το 1/2 εξ αδιαιρέτου μιας ανεξάρτητης οριζόντιας ιδιοκτησίας (κινηματογράφου), που κατά το κύριο τμήμα της βρίσκεται στο ισόγειο και τους βοηθητικούς χώρους στο πρώτο (Α) υπόγειο, της πολυώροφης οικοδομής που βρίσκεται στην ... και στην οδό ..., 2) το 1/2 του μεσοπατώματος της ίδιας οικοδομής και 3) τα περιγραφόμενα στο προσύμφωνο δύο (2) αυτοκίνητα.

Β) Οι εναγόμενοι θα παραμείνουν στη συγκυριότητα των υπόλοιπων κληρονομαίων περιουσιακών στοιχείων, προσαυξανόμενης της κληρονομικής τους μερίδας με αυτή της ενάγουσας, λόγω της εξόδου της από την κοινωνία. Επίσης συμφωνήθηκε ότι «το σε εκτέλεση της προσυμφωνημένης διανομής οριστικό συμβόλαιο θα υπογραφεί στις 31-1-1983 ενώπιον του συντάξαντος αυτό (προσύμφωνο) συμβ/φου ή του νομίμου αναπληρωτή του και, αν η τακτή αυτή χρονολογία παρέλθει άπρακτη, τρίμηνη κατά παράταση προθεσμία προς υπογραφή του οριστικού συμβολαίου, αρχομένη από την επόμενη της ανωτέρω χρονολογίας και ότι η τελευταία αυτή ημέρα, ήτοι η 30-4-1983 και ώρα 12 μεσημβρινή θεωρείται εν πάση περιπτώσει ως τακτή άνευ ουδεμίας εν προκειμένω εκατέρωθεν οχλήσεως (όρος 2ος). Αν σε οποιαδήποτε των άνω χρονολογιών υπογραφής του οριστικού συμβολαίου δεν προσέλθει το ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη ή προσέλθει, αλλά αρνηθεί την υπογραφή τούτου, δικαιούται το έτερο μέρος να ζητήσει τη σύνταξη σχετικής πράξης περί μη εμφάνισης ή άρνησης του άλλου μέρους και ακολούθως μόνο του με αυτοσύμβαση κατά το άρθρο 235 του Α.Κ., ήτοι παριστάμενο το μεν για τον εαυτό του το δε επ'

ονόματι του άλλου μέρους, κατ' ανέκκλητη εντολή και πληρεξουσιότητα, παρεχόμενη προς τούτο εκατέρωθεν με το προσύμφωνο, να υπογράψει είτε διά της αυτής πράξεως είτε δι' άλλου συμβολαίου τόσο, το σε εκτέλεση του παρόντος προσυμφώνου και υπό όλους τους όρους αυτού οριστικό συμβόλαιο, όσο και την πράξη αποδοχής της προκείμενης κληρονομιάς (των συμβαλλόμενων υποχρεούμενων με το προσύμφωνο προς τούτο πριν την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου)» (3ος όρος). «Οι εναγόμενοι δικαιούνται και πριν την υπογραφή του οριστικού διανεμητηρίου συμβολαίου, να εκποιήσουν τα αναγραφόμενα σ' αυτό κληρονομικά στοιχεία και ότι η ενάγουσα έχει την υποχρέωση να προσέλθει, κατόπιν εξώδικης πρόσκλησης και συνυπογράψει το σχετικό συμβόλαιο, μεταβιβάζουσα στον αντισυμβαλλόμενο αγοραστή το επί του πωληθέντος ακινήτου ίδιον αυτής ποσοστό συγκυριότητας, δηλουμένου ρητώς στο συμβόλαιο ότι η υπογραφή τούτου λαμβάνει χώρα σε συνδυασμό προς τα διά του προσυμφώνου διανομής μεταξύ των συνιδιοκτητών (διαδίκων) συνομολογούμενα, καθώς και ότι η ενάγουσα προβαίνει στη μεταβίβαση του δικού της ποσοστού συγκυριότητας μη έχουσα ουδέν δικαίωμα επί του καταβληθέντος από τον αγοραστή τμήματος. Σε περίπτωση δε που η ενάγουσα δεν προσέλθει για την υπογραφή του άνω μεταβιβαστικού συμβολαίου ή αρνηθεί την υπογραφή της, τότε (προσυμφωνήθηκε) οι προσκαλέσαντες (εναγόμενοι) θα δικαιούνται να υπογράψουν το αγοραπωλητήριο συμβόλαιο, καθώς και την προς τούτο σχετική πράξη αποδοχής κληρονομιάς, μόνοι τους με αυτοσύμβαση, κατ' άρθρο 235 ΑΚ, ήτοι παριστάμενοι το μεν δι' εαυτούς, το δε επ' ονόματι και για λογαριασμό της ενάγουσας, κατ' ανέκκλητη εντολή και πληρεξουσιότητα παρεχόμενη απ' αυτή με το προσύμφωνο» (5ος όρος), «... Ωσαύτως έκαστο μέρος υποχρεούται όπως, με επιμέλεια και δαπάνες του, πριν την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου, έχει εξαλείψει και άρει κάθε βάρος, χρέος κ.λπ.,

που αφορά τούτο και έχει επιβληθεί σε βάρος του (συμβαλλόμενου μέρους) επί των στο άλλο μέρος περιελευθησομένων ως άνω ακινήτων», με τον 8ο όρο ότι «τα έξοδα του προσυμφώνου, του οριστικού συμβολαίου μετά της μεταγραφής του καθώς και ο φόρος μεταβίβασης (διανομής) βαρύνουν αποκλειστικώς την ενάγουσα, ως μόνη εξερχόμενη της κοινωνίας, από την οποία αιτία άλλωστε και δημιουργούνται οι σχετικές φορολογικές και λοιπές υποχρεώσεις και επιβαρύνσεις» (7ος όρος)... και... το μεταξύ τους υπογραφέν από 15-1-1982 ιδιωτικό συμφωνητικό διατηρεί την ισχύ του ως προς όλους τους όρους και συμφωνίες αυτού, εφόσον δεν ρυθμίζονται διαφορετικά από το προσύμφωνο, το οποίο κατισχύει του ιδιωτικού αυτού συμφωνητικού... (11ος όρος). Τέλος, οι διάδικοι «παραιτήθηκαν αμοιβαίως κάθε δικαιώματός τους προς προσβολή ή διάρρηξη του προσυμφώνου και των βάσει αυτού μελλουσών να υπογράψουν, οριστικής και λοιπών συμβάσεων, πλην των διά του προσυμφώνου προβλεφθεισών ρητών περιπτώσεων». Μετά την υπογραφή του πιο πάνω προσυμφώνου, η πρώτη εναγομένη, για τον εαυτό της ατομικά και για λογαριασμό των τότε ανηλίκων τέκνων της (λοιπών εναγομένων), με την από 27-1-1982 επιστολή της προς τον τότε μισθωτή του προαναφερόμενου κινηματογράφου..., δήλωνε τα ακόλουθα: «Από 1-2-1982 εξεχώρησα τα μισθωτικά δικαιώματα εμού και των τέκνων μου επί του μισθωμένου ακινήτου στη συγκληρονόμο μας (ενάγουσα), στην οποία το ακίνητο τούτο περιήλθε εξ ολοκλήρου κατόπιν γενόμενης μεταξύ μας εξώδικης διανομής της κληρονομιάς του Ζ και γι' αυτό από την ανωτέρω ημερομηνία πρέπει το αναλογούν στην κληρονομική μερίδα εμού (πρώτης εναγομένης) και των τέκνων μου (λοιπών εναγομένων) επί του μισθώματος να καταβάλλεται στη Ψ1 (ενάγουσα)». Επίσης, οι εναγόμενοι μέχρι και το έτος 1992 προέβησαν στην εκποίηση κληρονομιαίων περιουσιακών στοιχείων, τα οποία περιήλθαν σ' αυτούς με την εξώδικη διανομή και εισέπραξαν

ολόκληρο το συμφωνημένο τίμημα, γεγονός που συνομολογούν και οι ίδιοι. Άλλωστε και στις από 17-3-1982, 9-4-1982, 29-4-1982, 29-10-1982, 11-11-1983, 24-9-1985, 4-12-1987 και 10-4-1992 επιστολές των εναγομένων προς την ενάγουσα, αυτοί δηλώνουν ότι εισέπραξαν το τίμημα των πωληθέντων ακινήτων, σύμφωνα με την εξώδικη διανομή και ότι η ενάγουσα δεν εισέπραξε κανένα ποσό από την πώληση αυτών. Εξάλλου το οριστικό συμβόλαιο διανομής δεν καταρτίστηκε μέχρι 30-1-1983, ούτε μέχρι 30-4-1983, αλλά ούτε και μέχρι 15-12-1983 μετά τη χορήγηση νέας προθεσμίας με τη με αριθμό 23582/2-5-1983 πράξη του ίδιου συμβολαιογράφου. Παρά τη μη υπογραφή του οριστικού συμβολαίου, οι διάδικοι αποδέχονταν τον τρόπο της διανομής (εξώδικης) των κληρονομιαίων περιουσιακών στοιχείων και η μεν ενάγουσα εισέπραττε τα μισθώματα του κινηματογράφου, οι δε εναγόμενοι πωλούσαν ακίνητα της κληρονομιαίας περιουσίας και εισέπρατταν ολόκληρο το τίμημα, χωρίς να καταβάλουν και κάποιο ποσό στην ενάγουσα, σύμφωνα με το ποσοστό της συγκυριότητας της (3/16). Η κατάσταση αυτή διατηρήθηκε μέχρι 17-12-1997, δηλαδή επί 15 τουλάχιστον χρόνια, οπότε οι εναγόμενοι κοινοποίησαν στην ενάγουσα το από 17-12-97 εξώδικο, με το οποίο ισχυρίζονταν ότι είχε λήξει η ισχύς του προσυμφώνου και την καλούσαν να λογοδοτήσει για τα εισπραχθέντα μέχρι τότε μισθώματα του κινηματογράφου. Στο εξώδικο αυτό απάντησε η ενάγουσα με την από 19-12-97 εξώδικη δήλωση και διαμαρτυρία, την οποία κοινοποίησε στους εναγόμενους στις 24-12-1997 και με την οποία διαμαρτύρονταν για τη συμπεριφορά των εναγομένων, θεωρούσε ότι ήταν σε ισχύ ακόμη το προσύμφωνο και τους καλούσε να προσέλθουν στις 12-1-1998, ενώπιον του Συμβολαιογράφου Αθηνών Α. Μ. για την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου διανομής, πλην όμως οι εναγόμενοι αρνήθηκαν να προσέλθουν. Από το προαναφερόμενο περιεχόμενο του προσυμφώνου, συνεχίζει το Εφετείο, αποδεικνύεται ότι η προθεσμία

που τέθηκε, αρχική και κατά παράταση σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, έχει τον χαρακτήρα προθεσμίας εκπλήρωσης της παροχής, δηλαδή κατάρτισης του οριστικού συμβολαίου, χωρίς αποκλεισμό του δικαιώματος να επιδιωχθεί η κατάρτισή του και μετά την πάροδο της εν λόγω προθεσμίας, αφού δεν ορίσθηκε διαφορετικά στο προσύμφωνο, και δεν έχει τον χαρακτήρα της αποσβεστικής προθεσμίας. Βέβαια με τον 11ο όρο του από 15-1-1982 ιδιωτικού συμφωνητικού οι διάδικοι συμφώνησαν ότι, αν δεν υπογραφεί το οριστικό συμβόλαιο διανομής, η συμφωνία τους (εξώδικη διανομή) δεν ισχύει. Ο όρος αυτός είναι ανίσχυρος, διότι με το προσύμφωνο ορίσθηκε διαφορετικά, αφού δεν τέθηκε τέτοιος όρος. Άλλωστε, αν ήθελε υποτεθεί ότι υπάρχει ασάφεια ως προς την αληθινή έννοια των δηλώσεων των συμβαλλομένων σχετικά με την προθεσμία, και πάλι, μετά από ερμηνεία των παραπάνω όρων του προσυμφώνου και του ιδιωτικού συμφωνητικού, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών αρχών (άρθρα 173 και 200 του ΑΚ), χωρίς προσήλωση στις λέξεις που χρησιμοποίησαν οι διάδικοι, κατά την κρίση του Δικαστηρίου η ορισθείσα προθεσμία τέθηκε ως προθεσμία εκπληρώσεως της παροχής των συμβληθέντων (αναβλητική) και δεν αποκλείστηκε καθόλου το δικαίωμα στην ενάγουσα να επιδιώξει και μετά τη λήξη της την εκτέλεση του προσυμφώνου με προσφυγή στο αρμόδιο δικαστήριο ή να προβεί στην κατάρτιση του οριστικού συμβολαίου με αυτοσύμβαση, και όχι ως αποσβεστική προθεσμία. Η κρίση αυτή του Δικαστηρίου ενισχύεται και από τη μεταγενέστερη συμπεριφορά των διαδίκων, επί 15 περίπου έτη μετά τη λήξη της τελευταίας προθεσμίας (15-12-1983) για την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου διανομής, όπως η εκχώρηση των μισθωμάτων στην ενάγουσα από 1-2-1982, η πώληση ακινήτων της κληρονομιάς περιουσίας από τους εναγόμενους με τη συναίνεση της ενάγουσας, χωρίς η τελευταία να λαμβάνει μέρος του τιμήματος (3/16), αλλά και η δήλωση

των εναγομένων στην από 24-9-1985 επιστολή τους προς την ενάγουσα «...ότι προσυμφωνήθαισα διανομή υποσχόμεθα ότι θα προβούμε ασχέτως λήξεως της ισχύος του άνω προσυμφώνου...». Άλλωστε, η καθυστέρηση στην υπογραφή του οριστικού συμβολαίου διανομής οφείλεται σε οικονομικούς κυρίως λόγους, διότι ναι μεν η ενάγουσα αποδέχθηκε την κληρονομιά του πατέρα της Ζ στις 21-1-1982 με τη με αριθμό 1.137 πράξη του Συμβολαιογράφου Αθηνών Α. Μ., πλην όμως οι εναγόμενοι αποδέχθηκαν αυτήν στις 4-2-1998 με τη με αριθμό 14.251 πράξη του Συμβολαιογράφου Αμαρουσίου Ε. Κ., οπότε οι τελευταίοι (εναγόμενοι) κατέβαλαν και τον ανάλογο φόρο κληρονομιάς. Επομένως, η σχετική ένσταση των εναγομένων (άρθρο 279 του Α.Κ.) πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη στην ουσία. Υπό τις ανωτέρω εκτεθείσες παραδοχές, με βάση τις οποίες κατέληξε στην κρίση του περί της βασιμότητας της αγωγής, το Εφετείο δεν παρεβίασε με εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή τις διατάξεις των άρθρων 173 και 200 ΑΚ, στις οποίες προσέφυγε για την ανεύρεση της αληθινής βούλησης των συμβληθέντων στο προσύμφωνο δεχθέν ότι η ορισθείσα προθεσμία ετέθη ως προθεσμία εκπληρώσεως της παροχής αυτών. Επίσης, με σαφείς, επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες, που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο, έκρινε, διά της προσφυγής στις αρχές της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών, στο πλαίσιο ερμηνείας του προσυμφώνου, ότι με αυτό δεν ετέθη διαλυτική προθεσμία, εντός της οποίας έπρεπε να καταρτισθεί το οριστικό διανεμητήριο της κληρονομιάς περιουσίας συμβόλαιο, αλλά προθεσμία εκπληρώσεως της παροχής, μετά την παρέλευση της οποίας η υπό των διαδίκων καταρτισθείσα αμφοτεροβαρής σύμβαση (προσύμφωνο) εξακολουθούσε να αναπτύσσει πλήρη νομική ενέργεια δεσμεύουσα αμφοτέρους τους συμβληθέντες διαδίκους, χωρίς να είναι αναγκαία, για την πληρότητα της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως, η αναφορά περί του τι

γενικώς επιτάσσουν οι αρχές της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών. Εξάλλου, για την ανεύρεση της αληθινής έννοιας της δηλώσεως βουλήσεως των συμβαλλομένων, δεν αποκλείεται η προσφυγή σε γεγονότα μεταγενέστερα του χρόνου καταρτίσεως της συμβάσεως και συνεπώς το Εφετείο, που στηρίχθηκε για την ανεύρεση της αληθινής έννοιας των δηλώσεων των συμβληθέντων στο προσύμφωνο διαδίκων και σε τέτοια (μεταγενέστερα του χρόνου καταρτίσεως του προσυμφώνου) γεγονότα, δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου τις προαναφερθείσες διατάξεις. Επομένως, ο πρώτος, δεύτερος και τρίτος λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως, με τους οποίους αποδίδονται στην προσβαλλόμενη απόφαση οι από το άρθρο 559 αριθμ. 1 και 19 ΚΠολΔ πλημμέλειες, είναι αβάσιμοι.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 20 Κ.Πολ.Δ. αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο παραμόρφωσε το περιεχόμενο εγγράφου με το να δεχθεί πραγματικά γεγονότα προφανώς διαφορετικά από εκείνα που αναφέρονται στο έγγραφο. Ο λόγος αυτός δεν ιδρύεται όταν αναφέρεται στην εκτίμηση του περιεχομένου του εγγράφου για τη συναγωγή αποδεικτικού συμπεράσματος διάφορου εκείνου που θεωρεί ως ορθό ο αναιρεσείων. Δεν εφαρμόζεται επομένως η διάταξη όταν το δικαστήριο ερμηνεύει (ΑΚ 173, 200) τη δικαιοπραξία με διάφορο τρόπο από εκείνον που θεωρεί ως ορθό ο διάδικος. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο δέχθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι «με τον 11ο όρο του από 15-1-1982 ιδιωτικού συμφωνητικού οι διάδικοι συμφώνησαν ότι αν δεν υπογραφεί το οριστικό συμβόλαιο διανομής, η συμφωνία τους (εξώδικη διανομή) δεν ισχύει. Ο όρος αυτός δεν ισχύει, διότι με το προσύμφωνο ορίσθηκε διαφορετικά, αφού δεν τέθηκε τέτοιος όρος (11ος όρος του προσυμφώνου)». Με τον τέταρτο λόγο του αναιρετηρίου, υπό την επίκληση του άρθρου 559 αριθμ. 20 ΚΠολΔ, αποδίδεται στο Εφετείο η αιτίαση ότι, με το να δεχθεί ότι ο όρος του από 15-1-1982

ιδιωτικού συμφωνητικού δεν ισχύει «διότι με το προσύμφωνο ορίσθηκε διαφορετικά», παραμόρφωσε το περιεχόμενο του προσυμφώνου (11ο όρο αυτού), διότι κατά την αληθή έννοια του κρίσιμου όρου του προσυμφώνου «ουδεμία αλλοία του ιδιωτικού συμφωνητικού ρύθμισης επήλθε ως προς τις συνέπειες της παρόδου των προθεσμιών». Ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος, διότι η καταλογιζόμενη συναφώς πλημμέλεια ανάγεται στη μη δεκτική αναιρετικού ελέγχου εκτίμηση του περιεχομένου εγγράφου, ως προς ερμηνεία του σχετικού όρου του προσυμφώνου, με τρόπο διάφορο από εκείνον που θεωρούν ως ορθό οι αναιρεσείοντες.

Ο από τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως ιδρύεται όταν το δικαστήριο, κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των διαδικαστικών εγγράφων, έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Ως «πράγματα», κατά την άνω διάταξη, νοούνται οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί που τείνουν στη θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του ασκουμένου με την αγωγή, ένσταση ή αντένσταση ουσιαστικού ή δικονομικού δικαιώματος (Ολ.ΑΠ 3/1997). Επομένως, δεν αποτελούν «πράγματα» η αιτιολογημένη άρνηση της αγωγής, ανταγωγής ή ενστάσεως, τα επιχειρήματα ή συμπεράσματα από την εκτίμηση των αποδείξεων έστω και αν προτείνονται ως λόγοι εφέσεως, οι νομικοί ισχυρισμοί και η νομική επιχειρηματολογία των διαδίκων. Επίσης, δεν στοιχειοθετείται ο λόγος αυτός αναίρεσης, αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό που προτάθηκε και τον απέρριψε για οποιοδήποτε λόγο, τυπικό ή ουσιαστικό. Στην προκειμένη περίπτωση, οι αναιρεσείοντες, με τον πέμπτο λόγο της αιτήσεως αναιρέσεως, μέμφονται το Εφετείο ότι δεν έλαβε υπόψη τους ισχυρισμούς τους, που αποτελούσαν και περιεχόμενο των σχετικών λόγων εφέσεώς τους, κατά τους οποίους α) αν η ταχθείσα με το προσύμφωνο προθεσμία ήταν μόνον προθεσμία εκπληρώσεως, ουδείς λόγος

θα υπήρχε να ταχθεί σ' αυτό προθεσμία προς συντέλεση της μεταβίβασεως δι' αυτοσυμβάσεως, αφού στην περίπτωση αυτή η δι' αυτοσυμβάσεως μεταβίβαση θα μπορούσε να γίνει στο διηνεκές και β) ουδείς λόγος θα υπήρχε να ορισθεί με το προσύμφωνο προθεσμία παρατάσεως του αν επρόκειτο περί προθεσμίας εκπληρώσεως, αφού η ίδια η προθεσμία εκπληρώσεως ενέχει την παράταση. Ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος, διότι οι ανωτέρω ισχυρισμοί δεν αποτελούν πράγματα κατά την ανωτέρω εκτεθείσα έννοια αλλά επιχειρηματολογία των αναιρεσιδόντων προς υποστήριξη της ενστάσεώς τους, ότι η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας προς υπογραφή της οριστικής συμβάσεως λειτουργεί ως διαλυτική προθεσμία, σε κάθε δε περίπτωση, διότι το Εφετείο, όπως προκύπτει από τις εκτεθείσες παραδοχές, έλαβε υπόψη εκ του πράγματος τους ανωτέρω ισχυρισμούς και τους απέρριψε κατ' ουσίαν, με παραδοχές αντίθετες προς τους ισχυρισμούς αυτούς. Ο ίδιος λόγος, εξάλλου, κατά το μέρος του με το οποίο προβάλλεται η από το άρθρο 559 αριθμ. 19 ΚΠολΔ αιτίαση, ότι δηλαδή το Εφετείο δεν διέλαβε αιτιολογίες για την απόρριψη των ισχυρισμών αυτών είναι απαράδεκτος, διότι αφορά ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων, ενώ το αποδεικτικό πόρισμα διατυπώνεται σαφώς.

Κατ' ακολουθίαν πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης και να καταδικασθούν οι αναιρεσιδόντες στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ), εκ των οποίων η πρώτη κατέθεσε έγγραφες προτάσεις.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 22 Νοεμβρίου 2007 αίτηση των 1) Χ1, 2) Χ2, 3) Χ3 και 4) Χ4, για αναίρεση της υπ' αριθμ. 3021/2007 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. Καταδικάζει τους αναιρεσιδόντες στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει για μεν την πρώτη Ψ1 στο ποσό των δύο χιλιάδων (2000) ευρώ, για δε τις λοιπές στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1800) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1950/2009 (Τμ. Α2)

Δικονομία πολιτική. Αναίρεση ασκουμένη υπό του Δημοσίου. Πρόσθετες προϋποθέσεις παραδεκτού αυτής. Ενώπιον του ΑΠ δεν κρίνονται ουσιαστικά οι καταλυτικοί της αγωγής ισχυρισμοί. Ανααιρετικοί λόγοι. Προϋποθέσεις παραδεκτού του λόγου της αδίστακτης αίτησης. Αναγκαστική εκτέλεση. Πίνακας κατάταξης. Ανακοπή κατ' αυτού. Προνομιακή κατάταξη του Δημοσίου. Προϋποθέσεις του προνομίου αυτού. Κατάσχεση στα χέρια τρίτου. Διανομή του πλειστηριάσματος που δεν επαρκεί. Διαδικασία διανομής. (Επικυρώνει την 3203/1999 ΕφΘεσ/κης).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Επειδή, παραδεκτώς φέρεται προς συζήτηση η κρινόμενη από 26.6.2000 αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου για αναίρεση της 3203/1999 αποφάσεως του Εφετείου Θεσσαλονίκης, μετά την έκδοση και εμπρόθεσμη κατάθεση στη γραμματεία του Εφετείου αυτού της 801/2000 θετικής γνωμοδοτήσεως του αρμοδίου Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, για το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων αυτής (άρθρο 12 του ν. 2298/1995, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από τα άρθρα 28 παρ. 3 ν. 2579/1998 και 42 ν. 2721/1999).

Επειδή, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 556 παρ. 2, 562 παρ. 2, 570 παρ. 1 και 2, 577, 579 και 581 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι δεν είναι παραδεκτή μετά την τελεσίδικη απόφαση η έρευνα στην ανααιρετική δίκη καταλυτικών του αγωγικού δικαιώματος ισχυρισμών. Η έρευνα των ισχυρισμών αυτών δεν είναι επιτρεπτή, ούτε με τη δικαιολογία της εκλείψεως του εννόμου συμφέροντος του αναιρεσιδόντος. Αντίθετη εκδοχή θα μετέβαλλε τον Άρειο Πάγο σε δικαστήριο ουσίας τρίτου βαθμού, γεγονός που δεν εναρμονίζεται με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς. Επομένως, ο προβαλλόμενος, με τις

παραδεκτώς κατ' άρθρο 570 παρ. 1 ΚΠολΔ κατατεθείσες στο Δικαστήριο τούτο έγγραφες προτάσεις της, ισχυρισμός της αναιρεσίβλητης περί εξοφλήσεως των απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και δη της ΔΟΥ Γιαννιτσών κατά του αγροτικού συνεταιρισμού με την επωνυμία... και εντεύθεν περί अपαραδέκτου της ένδικης αιτήσεως αναιρέσεως διότι εξέλιπεν το έννομον συμφέρον αυτού προς άσκησή της, είναι απορριπτέος ως απараδέκτος.

Επειδή, κατά το άρθρο 559 αριθ. 9 περ. γ' του ΚΠολΔ ιδρύεται λόγος αναιρέσης και αν το δικαστήριο άφησε αίτηση άδίκαστη. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για τη θεμελίωση αυτού του λόγου απαιτείται η παντελής σιωπή του δικαστηρίου της ουσίας σε αυτοτελή αίτηση των διαδίκων να υπάρχει όχι μόνο στα αιτιολογικά, αλλά και στο διατακτικό. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το Εφετείο δέχθηκε τα ακόλουθα: Η ανώνυμη εταιρεία «...», στα χέρια της οποίας, ως τρίτης, κατασχέθηκαν από την καθ' ης η ανακοπή (ΑΤΕ) στις 18-01-1994, από τον Διευθυντή του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης στις 21-11-1994 και από τον Προϊστάμενο της ΔΟΥ Γιαννιτσών στις 24-01-1994 τα μισθώματα που αυτή, ως μισθώτρια, όφειλε και θα οφείλει στον οφειλέτη των δανειστών τούτων, ως άνω Συνεταιρισμό, από την μίσθωση των αποθηκευτικών χώρων του κατά το διάστημα από 16-11-1993 μέχρι 15-11-1994, υπέβαλε στο Ειρηνοδικείο Θεσσαλονίκης στις 25-01-1994 τις προσκομιζόμενες υπ' αριθμ. 7, 8 και 9 δηλώσεις της, με τις οποίες δήλωσε την ύπαρξη της κατασχεθείσας στα χέρια της χρηματικής απαίτησης του Συνεταιρισμού και τις κατασχέσεις που επέβαλαν σε αυτήν οι παραπάνω δανειστές. Στη συνέχεια, λόγω μη επάρκειας της κατασχεμένης απαίτησης για την ικανοποίηση των δανειστών που επέβαλαν την κατάσχεση, παρακατέθεσε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης) το ποσό των μισθωμάτων που κατασχέθηκαν στα χέρια της και συγκεκριμένα στις 8-02-

1994, 9.851.359 δραχμές, στις 6-07-1994, 3.510.000 δραχμές και στις 18-11-1994, 2.900.000 δραχμές, δηλαδή συνολικά παρακατέθεσε το ποσό των 16.261.359 δραχμών. Οι κατασχέσεις που επέβαλαν στη χρηματική αυτή απαίτηση, ως εκπρόσωποι του Δημοσίου, κατά το άρθρο 30 του ΚΕΔΕ, ο Διευθυντής του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης και ο Προϊστάμενος της ΔΟΥ Γιαννιτσών, έλαβαν χώρα μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου κοινοποιήθηκε στον καθ' ου η εκτέλεση Συνεταιρισμό και στην τρίτη μισθώτρια το από 17-01-1994 κατασχετήριο έγγραφο, με το οποίο η ΑΤΕ είχε επιβάλει την αρχική κατάσχεση της ίδιας απαίτησης και, επομένως, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, η διανομή του ποσού, που κατασχέθηκε και κατατέθηκε δημοσίως από τη μισθώτρια, έπρεπε να γίνει μεταξύ των εν λόγω δανειστών σύμφωνα με τα άρθρα 974 επ. ΚΠολΔ, όπως προβλέπει το άρθρο 988 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα. Περαιτέρω, δέχθηκε το Εφετείο ότι από τη σύγκριση των απαιτήσεων των δανειστών προκύπτει α) ότι οι απαιτήσεις της καθ' ης η ανακοπή (ΑΤΕ) έναντι του καθ' ου η εκτέλεση Συνεταιρισμού, συνολικού ποσού 190.510.000 δραχμών, οι οποίες προέρχονται από τη χορήγηση δανείων, βάσει των προαναφερομένων δανειστικών συμβάσεων, δεν είναι εξασφαλισμένες με το υπέρ αυτής προβλεπόμενο από το άρθρο 8 του ν. 4332/1929 προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου, αφού, όπως αναπτύχθηκε στη μείζονα πρόταση, το προνόμιο τούτο και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου υφίσταται μόνο στα αναφερόμενα στο άρθρο αυτό κινητά πράγματα του οφειλέτη της ΑΤΕ και δεν εκτείνεται και στις προσόδους που έχει ο οφειλέτης της από το ακίνητό του, βάσει κάποιας έννομης σχέσης (πολιτικούς καρπούς), όπως είναι στην προκειμένη περίπτωση και η κατασχεθείσα απαίτηση μισθωμάτων που είχε ο οφειλέτης της ΑΤΕ Συνεταιρισμός έναντι της μισθώτριας των αποθηκευτικών χώρων του και β) ότι οι απαιτήσεις του ανακόπτοντος Ελληνικού Δημοσίου κατά του καθ' ου η εκτέλεση Συνεταιρι-

σμού, ποσού 6.988.500 και 7.417.550 δραχμών αντίστοιχα, για την ικανοποίηση των οποίων επιβλήθηκαν από τον Διευθυντή του Α' Τελωνείου Θεσσαλονίκης και τον Προϊστάμενο της ΔΟΥ Γιαννιτσών οι παραπάνω κατασχέσεις της ίδιας απαίτησης μισθωμάτων, ήταν όλες ληξιπρόθεσμες κατά την ημέρα επιβολής των κατασχέσεων και επομένως απολαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ. 1 του ν.δ. 356/1974 (ΚΕΔΕ), του κατά το άρθρο 975 αριθμ. 6 ΚΠολΔ γενικού προνομίου. Ενόψει των ανωτέρω, από το μετά την αφαίρεση των εξόδων απομένον για διανομή ποσό 16.216.299 δραχμών της κατασχεμένης απαίτησης, έπρεπε να ικανοποιηθούν πρώτα οι πιο πάνω αναφερόμενες προνομιακές απαιτήσεις του Ελληνικού Δημοσίου και το υπόλοιπο του ποσού τούτου να διατεθεί για την ικανοποίηση της απαίτησης της καθ' ης η ανακοπή ΑΤΕ, η οποία δεν ήταν εξοπλισμένη με προνόμιο.

Συνεπώς, η κατάταξη στον προσβαλλόμενο πίνακα διανομής μόνο της καθ' ης η ανακοπή σε ολόκληρο το διανεμητέο ποσό της κατασχεμένης απαίτησης δεν είναι νόμιμη (άρθρο 977 παρ. 2 και 3 του ΚΠολΔ). Ακολουθώντας, το Εφετείο έκρινε ότι πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η ανακοπή ως ουσιαστικά βάσιμη, και να μεταρρυθμισθεί ο προσβαλλόμενος πίνακας διανομής, έτσι ώστε να καταταγούν σ' αυτόν Α) το ανακόπτον Ελληνικό Δημόσιο για το ποσό των 14.406.050 δραχμών, από το οποίο 6.988.500 δραχμές για την ικανοποίηση της απαίτησής του, που βεβαιώθηκε στο Α' Τελωνείο Θεσσαλονίκης και 7.417.550 δραχμές για την ικανοποίηση της απαίτησής του, που βεβαιώθηκε στην ΔΟΥ Γιαννιτσών και Β) η καθ' ης η ανακοπή ΑΤΕ για το υπόλοιπο ποσό των (16.216.299 – 14.406.050 =) 1.810.249 δραχμών. Από το αιτιολογικό της προσβαλλόμενης απόφασης, σε συνδυασμό προς το διατακτικό της, σύμφωνα με το οποίο το Εφετείο δέχθηκε εν μέρει την ανακοπή, με την οποία το ανακόπτον Ελληνικό Δημόσιο ζήτησε να καταταγεί στο σύνολο του διανεμητέου ποσού για απαίτηση του ύψους

μετά των προσαυξήσεων 16.820.611 δραχμών, δεν καταλείπεται αμφιβολία, μολονότι στο σκεπτικό της προσβαλλόμενης απόφασης δεν διαλαμβάνεται περί αυτού ιδιαίτερη αιτιολογία, ότι δικάσθηκε και απορρίφθηκε το αίτημα της ανακοπής για κατάταξη του ανακόπτοντος και για το ποσό των προσαυξήσεων που αφορούσαν το χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατάσχεσης μέχρι 9-3-1995, το οποίο σημειωτέον δεν εισήχθη ως αυτοτελές αίτημα, αλλά ως ενιαίο με αυτό της κατάταξης για τις λοιπές απαιτήσεις του Δημοσίου.

Συνεπώς, το Εφετείο δεν υπέπεσε στην προβλεπόμενη από τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 9 ΚΠολΔ πλημμέλεια, ήτοι δεν άφησε αδιάστακτο το επίμαχο αίτημα και ο πρώτος λόγος αναίρεσης, που, υπό την επίκληση του αριθ. 9 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι αβάσιμος. Από τη διάταξη του άρθρου 988 παρ. 1 του ΚΠολΔ, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 974 και 975 του ίδιου ως άνω Κώδικα, συνάγεται ότι επί κατασχεσεως εις χείρας τρίτου, στην περίπτωση που ο τρίτος προέβη σε δημόσια κατάθεση του ποσού της απαίτησης που κατασχέθηκε στα χέρια του, λόγω του ότι αυτή δεν επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των δανειστών που επέβαλαν την κατάσχεση, ο συμβολαιογράφος, που ορίσθηκε με απόφαση του αρμόδιου Ειρηνοδίκη για να προβεί στη διανομή, συντάσσει πίνακα κατάταξης και διανομής, στον οποίο κατατάσσει μόνο τους δανειστές που μετέχουν νόμιμα στη διανομή, δηλαδή εκείνους που επέβαλαν κατάσχεση μέσα στην οριζόμενη από την παρ. 1 του άρθρου 988 ΚΠολΔ προθεσμία. Για την κατάταξη αυτή, το ποσό που κατασχέθηκε διανέμεται συμμετρως μεταξύ του πρώτου κατάσχοντος και των δανειστών, των οποίων οι κατασχέσεις έλαβαν χώρα εντός της ανωτέρω προθεσμίας. Αν μεταξύ των περισσοτέρων απαιτήσεων κάθε ομάδας δανειστών συντρέχουν και προνομιακές απαιτήσεις, αυτές κατατάσσονται προνομιακά έναντι των απαιτήσεων των δανειστών της ίδιας ομάδας που δεν διαθέτουν προνόμιο, κατά την

τάξη και σειρά που καθορίζουν τα άρθρα 975 επ. ΚΠολΔ. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 975 ΚΠολΔ, στην πέμπτη σειρά (ήδη μετά την τροποποίηση από το άρθρο 4 παρ. 17 εδ. β' του ν. 2298/1998 ο αριθμός της σειράς έγινε 6) κατατάσσονται «οι απαιτήσεις του δημοσίου... από φόρους που ορίσθηκαν από την αξία της προσόδου ή από το είδος των πραγμάτων που πλειστηριάσθηκαν και που αφορούν το έτος που έγινε ο πλειστηριασμός και το προηγούμενο», ενώ κατά την διάταξη του άρθρου 61 παρ. 1 εδ. α' του ν.δ. 356/1974 (ΚΕΔΕ), η οποία μετά την κατάργηση της παρ. 2 του ίδιου άρθρου από το άρθρο 24 παρ. 1 του ν. 2093/1992, ρυθμίζει αποκλειστικά το προνόμιο του Ελληνικού Δημοσίου, «το Δημόσιο κατατάσσεται εν αναγκαστική εκτελέσει κινητού ή ακινήτου διά τας ληξιπροθέσμους μέχρι της ημέρας του πλειστηριασμού απαιτήσεις αυτού εκ πάσης αιτίας, μετά των πάσης φύσεως προσαυξήσεων και τόκων και εν τη υπ' αριθμ. 5 σειρά του άρθρου 975 του ΚΠολΔ». Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι διευρύνθηκε το επί της αναγκαστικής εκτέλεσης προνόμιο του Δημοσίου, το οποίο, διατηρούμενο στην ίδια σειρά, περιλαμβάνει τις από κάθε αιτία απαιτήσεις αυτού, με τις προσαυξήσεις και τους τόκους. Το περιοριστικό όριο που οι ανωτέρω διατάξεις ορίζουν για τον χρόνο μέχρι τον οποίο ισχύει το προνόμιο, δηλαδή η ημέρα του πλειστηριασμού και στην εκδικαζόμενη περίπτωση, κατά την οποία δεν ακολουθεί πλειστηριασμός, αλλά ο πίνακας συντάσσεται κατά την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 988 παρ. 1 του ΚΠολΔ, λόγω της αδυναμίας ικανοποίησης όλων των επιβαλλόντων κατάσχεση δανειστών, λόγω ανεπάρκειας του δημοσίου παρακατατεθέντος ποσού, μέχρι της επιβολής της κατάσχεσης στα χέρια του τρίτου, αναφέρεται και στις προσαυξήσεις της κυρίας απαίτησης, προς την οποία αμέσως συνδέονται, ώστε έσχατο όριό τους να είναι η ημέρα του πλειστηριασμού και συνεπώς να μην εξακολουθούν να παράγονται ασφαλισμένες με το προνόμιο και να ικανοποιούνται προνομιακά, είτε μέχρι την ικανοποίηση της

κυρίας απαίτησης, είτε μέχρι την κατάταξη στον πίνακα κατάταξης. Στην προκειμένη περίπτωση, με τον δεύτερο λόγο της αίτησης αναίρεσης προσάπτεται στο Εφετείο η από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ αιτίαση, ότι δηλαδή με το να απορρίψει το αίτημα του Ελληνικού Δημοσίου για κατάταξη στον ανακοπτόμενο πίνακα και ως προς το ποσό των 2.414.552 δραχμών που αφορούσε προσαυξήσεις του χρονικού διαστήματος από την επιβολή της κατάσχεσης (24-1-1994) μέχρι 9-3-1995 (χρόνο συντάξεως του πίνακα διανομής) και απολάμβαναν του σχετικού προνομίου και επομένως, κατίσχυαν των απαιτήσεων της αναιρεσίβλητης, παραβίασε με εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 975 παρ. 5 ΚΠολΔ και 61 παρ. 1 του ν.δ. 356/1974 (ΚΕΔΕ). Όπως, όμως, προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, οι παραδοχές της οποίας αναφέρθηκαν κατά την έρευνα του πρώτου λόγου, το Εφετείο με το να δεχθεί τα ανωτέρω, ορθά, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην πρώτη (μειζονα) πρόταση αυτού του συλλογισμού, ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ειρημένες διατάξεις και ο περί του αντιθέτου δεύτερος λόγος του αναιρετηρίου είναι αβάσιμος. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 26.6.2000 αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου για αναίρεση της 3203/1999 αποφάσεως του Εφετείου Θεσσαλονίκης.

Και,

Καταδικάζει το αναιρεσείον στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης, την οποία ορίζει στο ποσό των τριακοσίων πενήντα (350) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1988/2009 (Τμ. Γ')

Εικονική πώληση ακινήτου. Απόδειξη εικονικότητας. Συνέπειες. Η δήλωση βούλησης που έγινε ενώπιον συμβολαιογράφου, ο οποίος είναι εντεταλμένος μόνο για να πιστοποιήσει τη δήλωση των συμβαλλομένων και όχι για να

συμπράξει στη δικαιοπραξία με τη δική του βούληση, μπορεί να προσβληθεί ως εικονική. Περίπτωση εικονικής πώλησης ακινήτων σε ανώνυμη εταιρία με σκοπό να αποκλειστεί το κληρονομικό δικαίωμα εξώγαμου τέκνου, του οποίου η ιδιότητα είχε αναγνωρισθεί δικαστικώς και τη γνώριζαν τόσο ο θανών όσο και τα νόμιμα τέκνα του - μέτοχοι της άνω εταιρίας, που προέβησαν στην εικονική μεταβίβαση μετά την δικαστική απόφαση. Η ένσταση παθητικής νομιμοποίησης συνιστά άρνηση της αγωγής και συνεπώς δεν αποτελεί «πράγμα» κατά την έννοια του άρ. 559 αρ. 8 ΚΠολΔ. Στοιχεία για το ορισμένο της σχετικής αγωγής ανατροπής των αποτελεσμάτων της εικονικής πώλησεως. Περιστατικά. (Απόρριψη της υπ' αριθμ. 6038/2004 ΕφΑθηνών).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 138 εδάφιο α' ΑΚ, δήλωση βούλησης που δεν έγινε στα σοβαρά παρά μόνο φαινομενικά (εικονική) είναι άκυρη. Εξάλλου, κατά τη σαφή έννοια του άρθρου 513 του ίδιου Κώδικα, ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης πώλησης είναι το πράγμα, το τίμημα και η συμφωνία των συμβαλλομένων για τη μετάθεση της κυριότητας και την πληρωμή του τιμήματος, η οποία, προκειμένου περί ακινήτου, πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου (άρθρο 369 Α.Κ.). Έτσι, σε περίπτωση εικονικότητας της σύμβασης πώλησης ακινήτου και της συνήθως ενωμένης με αυτή σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας του πωλούμενου ακινήτου από τον πωλητή στον αγοραστή, καμιά επιρροή δεν ασκεί επί του κύρους της εν λόγω σύμβασης αν ο αγοραστής κατέβαλε πράγματι και με ποιο τρόπο το συμφωνημένο τίμημα, αφού αυτό μπορεί να δωρηθεί ή να εξοφληθεί με δόση αντί καταβολής ή μπορεί η σχετική αξίωση να αφεθεί ή να αποβεστεί με παραγραφή ή και με άλλο τρόπο.

Απλώς το δικαστήριο, κατά την έρευνα της ύπαρξης της συναλλακτικής πρόθεσης των συμβαλλομένων, μπορεί να συναγάγει τεκμήριο ή επιχείρημα ως προς το ότι η σύμβαση πώλησης δεν είναι εικονική ως προς το πρόσωπο του αγοραστή από το αποδεικνυόμενο γεγονός της καταβολής του τιμήματος από τον ίδιο. Έτσι, ούτε η ομολογία περί καταβολής ή μη του τιμήματος θεμελιώνει την εικονικότητα ή μη της σύμβασης πώλησης, ούτε η βεβαίωση του συμβολαιογράφου περί καταβολής του τιμήματος αρκεί προς ισχυροποίηση της πώλησης που καταρτίστηκε χωρίς συναλλακτική πρόθεση. Από την αμέσως πιο πάνω διάταξη (του πρώτου εδαφίου του άρθρου 138 ΑΚ) προκύπτει, επίσης, ότι για την εικονικότητα της δικαιοπραξίας αρκεί το γεγονός ότι η δήλωση βούλησης των δικαιοπρακτούντων βαρύνεται με ελάττωμα που συνίσταται στο ότι δεν αποσκοπεί πράγματι στην παραγωγή των έννομων αποτελεσμάτων της δικαιοπραξίας που καταρτίζεται. Η από την ίδια διάταξη προκύπτουσα εικονικότητα είναι ορισμένη αφ' εαυτής και εμπεριέχει και το στοιχείο, ότι όλοι οι συμβαλλόμενοι ήταν σε γνώση της εικονικότητας, κατά το χρόνο της κατάρτισης της δικαιοπραξίας, αφού αυτό, ως σύμφυτο με την έννοια της εικονικότητας, θεωρείται αυτονόητα ως συντρέχον.

Παρέπεται ότι για το κύρος της σύμβασης δεν ασκούν έννομη επιρροή τα αίτια, που οδήγησαν τους συμβαλλομένους στη σύναψη αυτής, ούτε ο σκοπός στον οποίο απέβλεπαν οι τελευταίοι. Από το συνδυασμό, επίσης, της διάταξης του άρθρου 138 εδάφιο α' ΑΚ με εκείνη της διάταξης του άρθρου 180 ΑΚ, κατά την οποία η άκυρη δικαιοπραξία θεωρείται σαν να μην έγινε, προκύπτει ότι η εικονική δικαιοπραξία είναι άκυρη, η ακυρότητα δε αυτή είναι απόλυτη και, έτσι, μπορεί να προταθεί όχι μόνο από τους συμβαλλομένους, αλλά και από οποιονδήποτε τρίτο που έχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68 και 70 ΚΠολΔ, έννομο συμφέρον να αποκαλύψει την ανυπαρξία της δικαιοπραξίας, αλλά και εναντίον τρίτων, οι οποίοι τε-

λούσαν σε γνώση της εικονικότητας και συναλλάχθηκαν με εκείνον που απέκτησε άκυρα δικαίωμα από την εικονική δικαιοπραξία, επισύρει δε αναγκαίως και την ακυρότητα της σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας ακινήτου λόγω του αιτιώδους χαρακτήρα της.

Περαιτέρω, ο επικαλούμενος την εικονικότητα και τη συνακόλουθη ακυρότητα της δικαιοπραξίας, βαρύνεται κατά τη διάταξη του άρθρου 338 παρ. 1 ΚΠολΔ, με την απόδειξή της, στη συγκεκριμένη δε περίπτωση, αρκεί η απόδειξη για το ότι η δικαιοπραξία είναι εικονική, δηλαδή ότι έγινε όχι στα σοβαρά, αλλά κατά το φαινόμενο μόνο, στην οποία απόδειξη εμπεριέχεται σιωπηρά και έμμεσα και η επιταγή προς απόδειξη όλων εκείνων των γεγονότων π.χ. ως προς την καταβολή ή όχι πράγματι του τιμήματος, ως προς την αγοραία αξία του πωλούμενου ακινήτου κ.ά., τα οποία, με την απόδειξή τους, οδηγούν συμπερασματικά σε απόδειξη των πιο πάνω αποδεικτέων. Η απόδειξη, δηλαδή, στρέφεται κατά του κύρους της πράξης με βάση τους ορισμούς του ουσιαστικού δικαίου, που έγινε χωρίς πρόθεση παραγωγής έννομων αποτελεσμάτων ή με πρόθεση παραγωγής διαφορετικών προς εκείνα της φαινόμενης δικαιοπραξίας αποτελεσμάτων. Τα δημόσια έγγραφα, τέλος, μεταξύ των οποίων και τα πωλητήρια συμβόλαια μπορούν να προσβληθούν κατά το περιεχόμενό τους, δηλαδή ως προς την περιεχόμενη σ' αυτά σύμβαση πώλησης, ως εικονικά, αφού αυτό δεν αποτελεί ανταπόδειξη κατά του περιεχομένου τους, αλλά προσβολή του κύρους της δήλωσης βούλησης των συμβαλλόμενων μερών. Επομένως, η δήλωση βούλησης που έγινε ενώπιον συμβολαιογράφου, ο οποίος είναι εντεταλμένος μόνο για να πιστοποιήσει τη δήλωση των συμβαλλομένων και όχι για να συμπράξει στη δικαιοπραξία με τη δική του βούληση, μπορεί να προσβληθεί ως εικονική, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη προσβολή του περιέχοντος αυτή –δήλωση βούλησης– πωλητηρίου συμβολαίου ως πλαστού. Στην προκείμενη περίπτωση, το Εφετείο, όπως προ-

κύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε τα ακόλουθα: «Διά της υπ' αριθμ. 18.135/1961 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ο Z ανεγνωρίσθη πατήρ της εξωγάμου θυγατρός του Ψ, γεννηθείσης την 3-4-1941, διά δε της υπ' αριθμ. 642/1966 αποφάσεως του Αρείου Πάγου απερρίφθη η κατ' αυτής έφεση του Z και διά της υπ' αριθμ. 474/1967 αποφάσεως του Αρείου Πάγου απερρίφθη η κατά της τελευταίας αίτηση αναψηλαφήσεως του Z. Ούτος απεβίωσε την 14-1-1984 άνευ διαθήκης και κατέλιπε κατά τον χρόνον του θανάτου του μόνους πλησιέστερους συγγενείς του την πρώην εναγομένη σύζυγό του, τους δεύτερον, τρίτον και τέταρτον εναγομένους τέκνα του και την ενάγουσα επίσης τέκνον του κατά τ' άνω εκτεθέντα, και οι οποίοι κληρονομούν αυτόν και δη κατά ποσοστόν 1/4 η πρώτη εναγομένη και 3/4 οι λοιποί εναγόμενοι και η ενάγουσα ομού και έκαστος αυτών κατά 3/16 (3/4:4). Ο άνω αποθανών δεν κατέλιπε εμφανή περιουσιακά στοιχεία, διότι τα είχε μεταβιβάσει αιτία πωλήσεως εις την πέμπτην εναγομένην ανώνυμη εταιρίαν υπό την επωνυμίαν «...», συσταθείσα διά του υπ' αριθμ.... Συμβολαίου του Συμ/φου Αθηνών Χ. Π., δημοσιευθέντος νομίμως εις το υπ' αριθμ. 1391 της 12 Αυγούστου 1971 φύλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως. Ιδρυτές της εταιρίας, εχούσης κεφάλαιο 7.000.000 δραχμών, 700 αν. μετοχές ονομαστικής αξίας εκάστης 10.000 δραχμών, ήταν ο Z, ο οποίος έλαβε 580 μετοχές, ο δεύτερος εναγόμενος Χ2 ο οποίος έλαβε 100 ανώνυμες μετοχές και ο τρίτος εναγόμενος Χ3, και ο οποίος έλαβε 20 μετοχές, το πρώτο δε διοικητικό συμβούλιο αποτελείτο από τον αποθανόντα ως Πρόεδρο, την πρώτη εναγομένη ως Αντιπρόεδρο, τους δεύτερον και τρίτον εναγομένους και τον... ως μέλη αυτού. Ο Z εν συμπαιγνία με τους εναγομένους τέσσερις πρώτους φέρεται ότι μετεβίβασε στην πέμπτη εναγομένη εταιρία, ανήκουσα στους ιδίους αυτούς ως άνω ιδρυτές της, λόγω πωλήσεως προς αυτήν, εκπροσωπούμενην κατά τη μεταβίβαση υπό

των δευτέρου και τρίτου εναγομένων ως Διευθυνόντων Συμβούλων την ακίνητη περιουσία του και δη: α) με το... συμβόλαιο του Συμβολαιογράφου Αθηνών Χ. Π., που μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Κορωπίου ένα οικόπεδο, που βρίσκεται στην Κοινότητα..., εντός σχεδίου πόλεως, και επί της οδού..., εμβαδού 920 τ.μ. με την μονοκατοικία που υπήρχε σ' αυτό, αποτελούμενη από 4 κύρια δωμάτια και λοιπούς χώρους, στην οποία έχει ήδη οικοδομηθεί τετραώροφη πολυκατοικία, β) με το... συμβόλαιο του ιδίου Συμβολαιογράφου, το οποίο μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Π. Φαλήρου για οικόπεδο που βρίσκεται εντός σχεδίου του Δήμου..., εμβαδού 583,40 τ.μ. δηλαδή το υπ' αρ. 4 οικόπεδο του 61 Α ο/κ. τετρ. επί της οδού..., στο οποίο έχει ήδη οικοδομηθεί τετραώροφη πολυκατοικία, γ) με το... συμβόλαιο του ίδιου Συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Αθήνας το 1/2 επί οικοπέδου, που βρίσκεται στο..., εντός σχεδίου πόλεως, εμβαδού 1415 τ.μ., δ) με το... συμβόλαιο του ίδιου Συμ/φου, που μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών μια διώροφη οικία μετά των παραρτημάτων και συστατικών αυτής και του οικοπέδου της με την εν γένει περιοχή αυτού, εκτάσεως 199,99 τ.μ. που βρίσκεται στην..., επί της οδού... και ε) με το... συμβόλαιο του ίδιου Συμ/φου, που μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών το 1/2 εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου, που βρίσκεται στην..., εντός σχεδίου πόλεως, στη θέση «...», ... και επί της οδού... και..., εμβαδού του όλου ακινήτου 1323,75 τ.μ. με όλα τα υπάρχοντα σ' αυτό οικιών, αποθηκών, αιθουσών εργοστασίου, δεξαμενών ύδατος, μηχανοστασίου και λοιπών συστατικών, παραρτημάτων και κτισμάτων αυτού, αντί τιμήματος αναγραφόμενου εις ένα έκαστον των συμβολαίων, καταβληθέντος ενώπιον του Συμ/φου, όπως εις αυτά αναγράφεται. Αι διά των άνω συμβολαίων μεταβιβάσεις δεν έγιναν στα σοβαρά, αλλά μόνον φαινομενικά (εικονικά) μετά του Ζ και των εναγομένων υιών του (ως εκπροσωπούντων την εταιρίαν των) και είναι εικονι-

κές. Τούτο διότι οι άνω συμβληθέντες δεν είχαν συναλλακτική πρόθεση, ο μὲν πρώτος να πωλήσει στην εκπροσωπούμενη από τους δεύτερον και τρίτον, αυτοί δε να αγοράσουν τα άνω ακίνητα, αλλά συνήψαν τις ανωτέρω πωλήσεις κατά το φαινόμενο μόνο, με αποκλειστικό σκοπό να εξασφαλισθούν αυτοί έναντι της μετά τον θάνατο του πατρός των πωλητού προβολής κληρονομικών δικαιωμάτων επί των ακινήτων υπό της εναγούσης (αναγνωρισθείσης δικαστικώς) θυγατρός του και αδελφής των, η οποία και δεν ήτο αγαπητή εις όλους τους ανωτέρω συμβαλλομένους (πατέρα και αδέρφια της). Οι πωλήσεις αυτές (άλλωστε), εγένοντο μετά την αμετάκλητον καταστάσαν απόφαση περί δικαστικής αναγνώρισεως της εναγούσης ως θυγατρός Ζ, από τον (φερόμενο ως) πωλητή πατέρα αυτής ηλικίας τότε 67 ετών, (προς τους εναγομένους) και ενώ η αντιδικία μετ' αυτού (πατρός της) εσυνεχίζετο, ο τελευταίος δε, δεν είχε λόγον να πωλήσει τα ακίνητά του, ούτε είχε ανάγκη συντηρήσεως διαμένων με τους δεύτερον και τρίτον εναγομένους υιούς του, εις την οικίαν των οποίων και εκλήθη να μεταβεί η Συμ/φος διά τη σύνταξη των συμβολαίων. Επίσης είχαν προηγηθεί και δικαστικές αποφάσεις περί διατροφής της εναγούσης, προσωρινής και οριστικής (βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθμ. 11956/1961 απόφαση του Προέδρου Πρωτοδικών και τις υπ' αριθμ. 3070/1970 και 6788/1970 αποφάσεις του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών), ως και αποφάσεις επί παροχής αδείας εγγραφής προσημειώσεως υποθήκης, επί των εις τας σχετικές αιτήσεις αναφερομένων ακινήτων κυριότητος του πατρός της, διά την εξασφάλιση απαιτήσεως της κατ' αυτού προς σύσταση προικός (βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθμ. 430/1970 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών), ενώ ο ίδιος ο πατήρ της Ζ εδήλωσεν εις τρίτους ότι δεν θα άφηνε τίποτε στην Ψ και «σκοπός του ήταν να βγάλει από την μέση την Ψ». Και βέβαια εις την θυγατέρα του Ψ ουδέν μετεβίβασε εν ζωή, καίτοι θα ηδύνατο να πράξει, όπως να συστήσει γονική πα-

ροχή προς μικράν έστω εξασφάλισή της, πράγμα όπερ δεν έπραξε, εάν δε ο Ζ είχε πραγματική και σοβαρά πρόθεση να πωλήσει προς συμπλήρωση των εξόδων διαβιώσεως και συντηρήσεως αυτού και της οικογενείας του και εάν πράγματι είχε ανάγκη χρημάτων, ηδύνατο να πωλήσει εις τρίτον, εκτός της οικογενείας του, και εις πάσα περίπτωση όχι όλα τα ακίνητα, που συνέθεταν την περιουσία του, αλλ' εν ή δύο, έστω και προς την πέμπτην εναγομένην, ώστε να καλύψει τις τότε ανάγκες του και όχι με τέσσερα συνεχόμενα συμβόλαια της ιδίας ημέρας και με εν πέμπτο συμβόλαιο, μετά πενήντημερον (7-3-1975 και 12-3-1975), γεγονότα τα οποία ενισχύουν σφόδρα την κρίση περί εικονικότητας των ανωτέρω συμβάσεων πωλήσεως. Περαιτέρω η ενάγουσα από ηλικίας 17 ετών ειργάζετο εις το κατάστημα του θείου της..., (ετέρου) αδελφού του πατρός της, ο τελευταίος δε αυτός επέιξε τον αδελφόν του αυτόν να διώξει την Ψ από την επιχείρηση, ενώ τούτο έπραξε και μέσω γνωστών τους ατόμων. Εις τας άνω ενεργείας προέβαινεν ο Ζ, διότι δεν ήθελε να γίνει ευρέως γνωστόν ότι η Ψ ήτο εξώγαμο τέκνο του, γεγονός μάλιστα για το οποίον οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι είχαν πλήρη άγνοια και το πρώτον διά της κρινομένης αγωγής πληροφορήθησαν την ύπαρξη «γυναικός διεκδικούσης την ιδιότητα του εξωγάμου αυτού τέκνου» (βλ. πρωτόδικες προτάσεις τους, εφ' ων εξεδόθη αρχικώς η πράξη). Όμως τοιούτον τι δεν απεδείχθη, αντιθέτως απεδείχθη ότι οι εναγόμενοι εγνώριζαν το γεγονός ότι η ενάγουσα είναι αναγνωρισθέν δικαστικώς τέκνο του πατρός των, προς δε το εγνώριζον και άλλοι τρίτοι εκτός της οικογενείας... Μετά ταύτα πάντα οι προς ους οι άνω εικονικές μεταβιβάσεις των ακινήτων εγνώριζαν την εικονικότητα και ότι γίνονται προς περιγραφήν των δικαιωμάτων της εναγούσης επί της κληρονομικής περιουσίας του πατρός της μετά τον θάνατόν του. Οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι οι επίδικες μεταβιβάσεις των άνω ακινήτων έγιναν λόγω του ότι ο Ζ πάσχων από το έτος 1968 εκ χρονισάσης

λοιμώξεως του αναπνευστικού συστήματος αλλά και εξ οστεοπωρώσεως, (εξ ου ηναγκάσθη να μεταβεί εις Αγγλίαν και να νοσηλευθεί) έχων να αντιμετωπίσει ηυξημένες δαπάνες, ατομικές και οικογενειακές, διότι είχε χαμηλού ύψους σύνταξη και εισοδήματα, από του έτους 1975 ότε επεδεινώθη η κατάστασή του και κατέστη απολύτως ανίκανος προς εργασίαν, οδηγήθη εις την λύση της πωλήσεως. Όμως ουδέν τούτων απεδείχθη καθ' όσον οι εναγόμενοι δεν προσκόμισαν ιατρικά πιστοποιητικά για τη διάγνωση των επικαλουμένων ασθενειών και της απαιτουμένης εντεύθεν νοσηλείας ως και του διαστήματος και των εξόδων νοσηλείας και θεραπείας του Ζ ως και του τόπου, όπου εγένοντο αυτές, προς δε ούτε έγγραφα σχετικά με το κόστος διαβιώσεως της οικογενείας του, σε σχέση με το ύψος των εσόδων του (από σύνταξη εταιρία κ.τ.κ.). Ούτε, άλλωστε, οι μάρτυρες των εναγομένων καταθέτουν σαφώς, ειδικώς και συγκεκριμένως περί αυτών. Τέλος, οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι πριν τις ως άνω μεταβιβάσεις έγινε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της πέμπτης εναγομένης κατά 10.000.000 δρχ. και οι νέες μετοχές αγοράστηκαν από 21 μετόχους. Αυτοί επικαλούνται και προσκομίζουν μόνο ακριβές φωτοτυπικό αντίγραφο του υπ' αρ. 4/15-2-1975 πρακτικού Γενικής Συνελεύσεως των μετόχων της πέμπτης εναγομένης, στο οποίο αναφέρεται ότι η Γ.Σ. σε απαρτία αποφάσισε ομόφωνα την τροποποίηση του άρθρου 5 του καταστατικού της εταιρίας, και όχι του άρθρου 6 του άνω καταστατικού ως εκ παραδρομής αναφέρεται στην οικεία πρόσκληση, η οποία δημοσιεύτηκε νόμιμα, όπως εκτίθεται στο πρακτικό αυτό. Επίσης, αποφάσισε ομόφωνα την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά 10.000.000 δρχ. δι' εκδόσεως 1.000 μετοχών ονομαστικής αξίας δρχ. 10.000 κάθε μιας, οι οποίες προέρχονται από εισφορές των αναφερομένων α' αυτό το πρακτικό προσώπων (παλαιών μετοχών και νέων). Πλην όμως, αυτοί δεν επικαλούνται, ούτε εξάλλου αποδεικνύουν α) ότι το ως άνω πρακτικό υποβλήθηκε στην αρ-

μόδια αρχή (Νομαρχία) για να παρασχεθεί η σχετική άδεια και έγκριση της ως άνω αυξήσεως, ότι η εταιρία (ε' εναγομένη) απέστειλε νόμιμα 1) την σχετική τροποποίηση του καταστατικού αυτής δηλαδή του άρθρου 5 αυτού (εφόσον και στην οικεία πρόσκληση εκ παραδρομής αναφερόταν το άρθρο 6 και συνεπώς δεν είχε δημοσιευτεί νόμιμα πρόσκληση προς σύγκληση Γ.Σ. περί τροποποίησης του άρθρου 5 του καταστατικού) και 2) τις σχετικές πράξεις της Διοικήσεως (άδεια-έγκριση) στο Δελτίο Α.Ε. και ΕΠΕ, προς δημοσίευση, αφού είχε καταβληθεί το σχετικό παράβολο δημοσιεύσεως, δεδομένου ότι από της δημοσιεύσεως στο ως άνω δελτίο ισχύει η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (βλ. άρθρ. 4, 13 και 34 ν. 2190/1920, ν.δ. 532 της 5/5-5-1970 και β) ότι οι παλαιοί και νέοι μέτοχοι κατέβαλαν νόμιμα την εισφορά αυτών προς αγορά των μετοχών, που προήλθαν από την ως άνω αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της πέμπτης εναγομένης, όμως ταύτα δεν έχουν επιρροή, ενόψει της κατά τ' άνω μη νομίμου αυξήσεως του κεφαλαίου. Επομένως, κατά τον χρόνο καταρτίσεως και υπογραφής των ως άνω συμβολαίων με τα οποία φέρεται ότι έγιναν οι προαναφερόμενες μεταβιβάσεις η πέμπτη εναγομένη δεν διέθετε κεφάλαια προς αγορά των ως άνω ακινήτων, αφού τα κέρδη χρήσεως 1974 ανέρχονταν σε 57.159 δρχ. (βλ. ισολογισμό 31-12-74 ε' εναγομένης), ενώ στα προαναφερόμενα συμβόλαια αναφέρεται ότι καταβλήθηκαν τα τιμήματα, σε μετρητά, ποσών στο... συμβόλαιο 250.000 δρχ. στο... συμβόλαιο, 250.000 δρχ. στο... συμβόλαιο, 200.000 δρχ. στο... συμβόλαιο 2.000.000 δρχ. και στο... συμβόλαιο 1.200.000 δρχ. και συνολικά ποσού 3.900.000 δρχ. Τέλος το ότι εις τα συμβόλαια αυτά αναγράφεται ότι το συνολικό συμφωνηθέν τίμημα, δι' εν έκαστον των ακινήτων που αφορούν αυτά, επληρώθη και έλαβε (ο Ζ) από την αγοράστρια εταιρία, διά χειρός των νομίμων εκπροσώπων της τοις μετρητοίς την ιδίαν ημέραν ενώπιον του Συμ/φου, δεν αναιρεί την αποδειχθείσα εικονικότητα των εις αυτά (τα

συμβόλαια) πωλήσεων κατά τα εις την μείζονα σκέψη εκτεθέντα, καθ' όσον δεν έχει σημασία για την εικονικότητα ή καταβολή ή μη του τιμήματος ενώπιον του Συμ/φου ή εκτός του γραφείου του ή ότι θα καταβληθεί εις δόσεις». Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο έκρινε ότι η ένδικη αγωγή είναι βάσιμη εν μέρει κατ' ουσίαν και πρέπει να αναγνωρισθεί τόσο η ακυρότητα των διαλαμβανόμενων στα επίμαχα πωλητήρια συμβόλαια πωλήσεων ακινήτων όσο και το κληρονομικό δικαίωμα της αναιρεσίβλητης κατά ποσοστό 3/16 εξ αδιαιρέτου στα κληρονομιαία ακίνητα, επικυρώνοντας, έτσι, την εκκαλούμενη απόφαση, που είχε δεχθεί ως ουσιαστικά βάσιμη την εν λόγω αγωγή, εν μέρει, ως προς την κύρια βάση της. Έτσι, που έκρινε το Εφετείο, δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 138, 139, 513 και 369 ΑΚ, με εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή τους, διέλαβε δε πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες για ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο. Ειδικότερα, το Εφετείο δέχθηκε ότι η αναιρεσίβλητη, εξώγαμη θυγατέρα του Ζ, που αναγνωρίστηκε δικαστικά ως τέτοια, συντρέχει ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος του τελευταίου με τους λοιπούς εγγύτερους αυτού συγγενείς, δηλαδή τη σύζυγό του και τους τρεις γιους του και ήδη τέσσερις πρώτους αναιρεσειόντες κατά ποσοστό 3/16 εξ αδιαιρέτου. Δέχθηκε, επίσης, το Εφετείο, ότι οι επίμαχες συμβάσεις πώλησης των επίδικων ακινήτων, με τις οποίες ο θανών Ζ πώλησε και μεταβίβασε την κυριότητά τους στην πέμπτη αναιρεσείουσα, ανώνυμη εταιρεία, η οποία συστάθηκε το έτος 1971, με αρχικούς μετόχους του εν λόγω θανόντα και τους δεύτερο και τρίτο από τους αναιρεσειόντες, Πρόεδρο δε του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου της τον ίδιο, Αντιπρόεδρο την πρώτη αναιρεσείουσα και μέλη τους δεύτερο και τρίτο από τους αναιρεσειόντες, καθώς και τον τρίτο..., είναι άκυρες ως εικονικές, αφού έγιναν όχι στα σοβαρά, αλλά

μόνο φαινομενικά, ειδικότερα δε, γιατί οι συμβαλλόμενοι στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια, δηλαδή τόσο ο πωλητής Z, όσο και οι νόμιμοι εκπρόσωποι της πέμπτης αναιρεσείδουσας, δεύτερος και τρίτος απ' αυτούς, δεν είχαν σοβαρή συναλλακτική πρόθεση, αλλά προέβησαν στη σύναψη των πιο πάνω πωλήσεων κατά το φαινόμενο μόνο, με αποκλειστικό σκοπό να αποκλείσουν το κληρονομικό δικαίωμα της αναιρεσίβλητης στα επίδικα ακίνητα μετά το θάνατο του πωλητή πατέρα της. Τέλος, δέχθηκε το Εφετείο ότι οι τέσσερις πρώτοι από τους αναιρεσείδοντες, ως μέλη της οικογένειας του Z, γνώριζαν τη μη αμετάκλητη ήδη (από το έτος 1967) δικαστική απόφαση αναγνώριση της αναιρεσίβλητης ως γνήσιου τέκνου του τελευταίου, ο οποίος «εν συμπαιγνία» με αυτούς προέβη στην κατάρτιση των επίμαχων πωλήσεων, που υλοποιήθηκε πολύ μεταγενέστερα με τέσσερα συμβόλαια της ίδιας ημέρας (7.3.1975) και με ένα αντίστοιχο μετά πενήντημερο (12.3.1975), συνακόλουθο δε, τελούσαν οι ίδιοι σε γνώση της εικονικότητας των εν λόγω πωλήσεων, ενόψει και του ότι οι τρεις πρώτοι –αναιρεσείδοντες– υπήρξαν μέτοχοι της αγοράστριας εταιρείας (η πρώτη μάλιστα Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αυτής και οι λοιποί Διευθύνοντες Σύμβουλοι και νόμιμοι εκπρόσωποί της), η δικαστική αντιδικία μεταξύ Z και αναιρεσίβλητης συνεχιζόταν, και παράλληλα, η τελευταία, από ηλικίας δεκαεπτά (17) ετών, εργαζόταν στο κατάστημα του θείου της..., αδελφού του πατέρα της, ο οποίος ήθελε να την εκδιώξει. Ο πρώτος, επομένως, λόγος της αναίρεσης, καθώς και ο πρόσθετος λόγος, κατά το δεύτερο και τρίτος μέρος του, από τους αριθμούς 19 και 1, αντίστοιχα, του άρθρου 559 ΚΠολΔ, με τους οποίους, υπό την επίκληση συγκεκριμένων ανεπαρκών αιτιολογιών της προσβαλλόμενης απόφασης και συγκεκριμένων νομικών σφαλμάτων του Εφετείου περί την ερμηνεία και εφαρμογή των προμνημονευόμενων νομικών διατάξεων, προβάλλεται ευθεία και εκ πλαγίου παραβίαση των πιο πάνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεων, σε σχέση με το όφελος και

το συμφέρον των πρώτης και τετάρτου από τους αναιρεσείδοντες από τις εικονικές μεταβιβάσεις των ιδιοκτητών ακινήτων του Z και πέμπτη απ' αυτούς, ανώνυμη εταιρεία, με δεδομένο ότι οι τελευταίες θα έθιγαν και το κληρονομικό δικαίωμα των ίδιων στα πιο πάνω ακίνητα, σε σχέση, επίσης, με το εάν το ποσό της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της πέμπτης αναιρεσείδουσας είχε ή όχι καταβληθεί στην ίδια πριν από την κατάρτιση των πωλητήριων συμβολαίων, σε σχέση με τη βεβαίωση του συμβολαιογράφου ότι το τίμημα των πωλήσεων καταβλήθηκε «τοις μετρητοίς» ενώπιόν του, που αποτελεί πλήρη απόδειξη, ανατρεπόμενη μόνο με προσβολή για πλαστότητα και, τέλος, σε σχέση με την εικονικότητα των μεταβιβάσεων των ακινήτων, αυτή καθεαυτή, η οποία δεν δικαιολογείται ενόψει του ότι η οικογένεια..., κατά το χρόνο των εν λόγω μεταβιβάσεων δεν είχε πλέον την πλειοψηφία κεφαλαίου και ψήφων στην αγοράστρια εταιρεία, όπως δεν δικαιολογείται, πως ο πωλητής διατήρησε την κυριότητα των ακινήτων που πωλήθηκαν και πως όλοι οι συμβαλλόμενοι τελούσαν σε γνώση της εικονικότητας αυτής, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

Για τη νομιμοποίηση προς διεξαγωγή συγκεκριμένης δίκης αρκεί καταρχήν ο ισχυρισμός του ενάγοντα ότι αυτός και ο εναγόμενος είναι τα υποκείμενα της επίδικης ουσιαστικής έννομης σχέσης, ότι δηλαδή ο ίδιος είναι φορέας του ασκούμενου επίδικου δικαιώματος και ο εναγόμενος της αντίστοιχης υποχρέωσης.

Ποια πρόσωπα είναι φορείς συγκεκριμένων δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων ορίζεται από το ουσιαστικό δίκαιο που επιτρέπει την άσκηση της αγωγής.

Συνεπώς, η από μέρους του εναγομένου προβαλλόμενη έλλειψη ενεργητικής ή παθητικής νομιμοποίησης δεν συνιστά ένσταση, αλλά άρνηση της βάσης της αγωγής και ως εκ τούτου δεν αποτελεί «πράγμα», που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ (Ολομ. ΑΠ 18/2005). Εξάλλου, «πράγ-

ματα», κατά την έννοια της ίδιας πιο πάνω διάταξης, είναι και οι λόγοι έφεσης που περιέχουν παράπονα κατά της πρωτοβάθμιας κρίσης, τα οποία αφορούν αυτοτελείς ισχυρισμούς (Ολομ. ΑΠ 25/2003, Ολομ. ΑΠ 11/1996). Ο δεύτερος, επομένως, κατά το πρώτο μέρος του και κατ' ορθή εκτίμησή του, λόγος της αναίρεσης, με τον οποίο, υπό την επίκληση του αριθμού 8 εδάφ. β' του άρθρου 559 ΚΠολΔ, διατυπώνεται η αιτίαση, ότι το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν έλαβε υπόψη και δεν απάντησε στον πρώτο λόγο της έφεσης των αναιρεσιόντων, με τον οποίο αυτοί παραδεκτά επανέφεραν ενώπιόν του τον ουσιώδη στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ισχυρισμό τους περί έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης των τεσσάρων πρώτων απ' αυτούς ως προς τις εικονικές μεταβιβάσεις των επίδικων ακινήτων και της πέμπτης, αντίστοιχα, από τους ίδιους ως προς τις εικονικές μεταβιβάσεις των μετοχών, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, εφόσον ο πιο πάνω ισχυρισμός δεν συνιστά «πράγμα», που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 8 ΚΠολΔ ιδρύεται λόγος αναίρεσης όταν το δικαστήριο της ουσίας παρά το νόμο έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης. Πράγματα, υπό την έννοια της πιο πάνω διάταξης, θεωρούνται οι ασκούντες ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης αυτοτελείς ισχυρισμοί των διαδίκων, που, υπό την προϋπόθεση της νόμιμης πρότασής τους, θεμελιώνουν ιστορικώς το αίτημα της αγωγής, ανταγωγής, ένστασης ή αντένστασης ουσιαστικού ή δικονομικού δικαιώματος (Ολ.ΑΠ 25/2003, 12/2000 και 3/1997). Ο αμέσως πιο πάνω αναιρετικός λόγος δεν ιδρύεται αν το δικαστήριο που, δίκασε έλαβε υπόψη ισχυρισμό που προτάθηκε και τον απέρριψε για οποιονδήποτε τυπικό ή ουσιαστικό λόγο (Ολ.ΑΠ 12/1991).

Στην προκείμενη περίπτωση, με το δεύτερο, κατά το δεύτερο μέρος του, λόγο της αναίρε-

σης προσάπτεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η από τον αριθμό 8 περίπτ. β' του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια, γιατί το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη τον πρώτο λόγο της έφεσης των αναιρεσιόντων κατά της απορριπτικής σε βάρος τους πρωτόδικης απόφασης, με τον οποίο προβλήθηκε ο ισχυρισμός τους περί αοριστίας της ένδικης αγωγής, συνιστάμενος, ειδικότερα στα εξής: «α) Υποστηρίζεται στην αγωγή ότι εντός του 1984 μεταβιβάσθηκαν από τον Ζ οι ανήκουσες σε αυτόν 580 μετοχές στους 1ο, 2ο, 3ο και 4ο των εναγομένων. Δεν καθορίζεται πόσες στον καθένα ή αν δόθηκαν σε όλους μαζί, κατ' ισομοιρίαν κ.λπ. Επίσης, δεν καθορίζεται ούτε προσδιορίζεται ποιες μετοχές δόθηκαν στο καθένα (αρίθμηση κάθε μετοχής, λ.χ. οι υπ' αρ. 5, 8, 10 κ.λπ.). Αυτό καθιστά, ως προς το σημείο αυτό την αγωγή απορριπτέα ως παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως. β) Η περιγραφή των ακινήτων περιουσιακών στοιχείων (είτε οικοπέδων είτε οικοπέδων μετά κτισμάτων), ως και ο καθορισμός της αξίας τους κατά το χρόνο του θανάτου του Ζ, είναι παντελώς αόριστα και ανεπίδεκτα δικαστικής εκτιμήσεως. γ) Ενώ υποτίθεται ότι κατά την αγωγή υποστηρίζεται ότι οι μεταβιβάσεις των ακινήτων προς την εναγομένη εταιρεία είναι εικονικές, εν τούτοις υπολογίζεται η δήθεν περιουσία (ενεργητικό της εταιρείας) συμπεριλαμβανομένων και αυτών των ακινήτων.

Τούτο, πέραν της αντιφατικότητας και του νόμο και ουσία αβασίμου της αγωγής, την καθιστά, επίσης, αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως. δ) Ενώ στην αγωγή συνομολογείται ότι έγιναν περαιτέρω μεταβιβάσεις των ακινήτων και των μετοχών, δεν καθορίζεται ποιοι ήσαν οι καθ' έκαστον ειδικοί διάδοχοι εκάστου περιουσιακού στοιχείου ούτε εάν ε γνώριζαν ή μη την δήθεν εικονικότητα και ενήργησαν με δόλο, για να βλάψουν το κληρονομικό δικαίωμα της ενάγουσας κ.λπ. Παρά ταύτα, ζητείται με την αγωγή (χωρίς να καθορίζεται σε ποια δήθεν κληρονομιαία στοιχεία έγιναν περαιτέρω μεταβιβάσεις) οι άγνωστοι αυτοί και μη αναφε-

ρόμενοι ειδικοί διάδοχοι «να υποχρεωθούν να καταβάλουν (πόσο άραγε ο καθένας και ποιος;) την αναλογία στη νόμιμη μοίρα μου αξίας δρχ. 73.595.750». ε) Όσον αφορά τους δήθεν καρπούς (μισθώματα) που ζητούνται με την αγωγή, υπάρχει ως προς το κεφάλαιο (και κονδύλιο) αυτό της αγωγής παντελής και απόλυτη αοριστία, που την καθιστά ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως. στ) Η ενάγουσα υποστηρίζει στην αγωγή της ότι κατά το χρόνο του θανάτου του Z «η αξία των μετοχών αυτών ανερχόταν εις δρχ. 500.000.000 (αξία περιουσίας και εμπορευμάτων της)», χωρίς να καθορίζει ποια ήταν η περιουσία (ακίνητα;) και εμπορεύματα, τις επί μέρους αξίες κλπ. Τούτο καθιστά την αγωγή και στο σημείο αυτό αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως».

Επίσης στις αυτές προτάσεις μας (σελ. 7-8) υποστηρίζεται: «Επίσης, κατά το άρθρο 1036 ΑΚ ο καλόπιστος τρίτος αποκτά την κυριότητα του κινητού πράγματος (εν προκειμένω μετοχών), έστω και αν απέκτησε παρά μη κυρίου. Στην επίδικη περίπτωση, όπως κατωτέρω εκτίθεται και αποδεικνύεται, οι μετοχές που ανήκαν στον Z πωλήθηκαν και παρεδόθηκαν σε τρίτα πρόσωπα (και όχι στα γραφόμενα στην αγωγή παιδιά του). Οι τρίτοι αυτοί νέοι μέτοχοι κατέβαλαν το αντίτιμο των παρ' αυτών αγορασθεισών μετοχών, τις παρέλαβαν στην κυριότητά τους διά παραδόσεως και παρέστησαν έκτοτε στις Γ. Συνελεύσεις της εταιρείας. Η ενάγουσα όμως ούτε αναφέρει ποιοι είναι αυτοί οι νέοι, έκτοτε, κήτορες ούτε υποστηρίζει στην αγωγή της ότι τάχα τα συγκεκριμένα αυτά πρόσωπα κατά το χρόνο που απέκτησαν τις μετοχές διατελούσαν σε κακή πίστη, ήτοι εγνώριζαν ότι ο μεταβιβάζων δεν ήταν κύριος. Αντίθετα, υποστηρίζει ότι ο μεταβιβάζων (Z) ήταν κύριος. Κατά ταύτα, η αγωγή, και ως προς το ζήτημα της μεταβιβάσεως των μετοχών, δήθεν ειδικονομικότητας κ.λπ., πέραν του ότι είναι παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως, είναι και ουσία αβάσιμη και, συνεπώς, απορριπτέα. Πέραν τούτου, στην αγωγή της η

ενάγουσα υποστηρίζει: «Ολίγον προ του θανάτου του και εντός του έτους 1984 μεταβίβασε με παράδοση στους εναγομένους 1η, 2ο, 3ο και 4ο των εναγομένων τις 580 μετοχές που μέχρι τότε κατείχε και ανήκαν σ' αυτόν». Όμως, δεν καθορίζει η ενάγουσα στην αγωγή της, πόσες μετοχές έδωσε (τάχα) ο Z στον 1ο ή στον 2ο ή στον 3ο ή στον 4ο από εμάς, ή αν έδωσε εξ αδιαιρέτου κ.λπ. Αυτό έχει τεράστια καταλυτική σημασία, όχι μόνο για το οριστό της αγωγής, όπως προαναφέρθηκε, αλλά και για το νόμω οριστό της αγωγής και την όλη δίκη. Σχετικά επάγεται, επί του θέματος τούτου: α) Αυτή καθ' εαυτή η εν λόγω αναφορά στην αγωγή είναι παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως. Εφόσον με την επικουρική βάση της αγωγής προβάλλονται άστοργες δωρεές κ.λπ., είναι εντελώς απαραίτητο να καθορισθεί στην αγωγή πόσες (χαριστικά τάχα) μετοχές έδωσε ο Z σε κάθε ένα από εμάς τους τέσσαρες εναγομένους. Και τούτο, εκτός των άλλων, διότι θα μπορούσε στον ένα να δώσει αριθμό μετοχών που αρκούσε μόνο για το κληρονομικό του μερίδιο (ή, έστω, τη νόμιμη μοίρα του), οπότε δεν θα προέκυπτε γι' αυτόν θέμα (άστοργου τάχα για την ενάγουσα) δωρεάς και σε άλλον αριθμό μετοχών που θα υπερέβαινε (τάχα) το κληρονομικό μερίδιό του, γ) Το σημείο τούτο αποκτά έτι περαιτέρω βαρύνουσα σημασία, εφόσον, κατά την ενάγουσα, η μεταβίβαση (τάχα χαριστική) των μετοχών αυτών, είναι, ως λέγει στην αγωγή της, η τελευταία χρονολογικά προ του θανάτου του Z τάχα χαριστική πράξη, η οποία, ως και κατωτέρω αναπτύσσεται, είναι, κατά το άρθρο 1835 παρ. 2 ΑΚ, η πρώτη χαριστική πράξη που προσβάλλεται ως (δήθεν) άστοργος δωρεά. Όθεν, η αγωγή είναι και για τους νομίμους και βάσιμους αυτούς λόγους, παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως, εν ταυτώ δε και νόμω αβάσιμη. Βέβαια, ως κατωτέρω θα αναλυθεί, είναι και αναληθής και ουσία αβάσιμη, γιατί δεν έγιναν οι εν λόγω μεταβιβάσεις μετοχών». Ακόμη στις αυτές προτάσεις μας (σελ. 8-9)

υποστηρίζεται: «Στην αγωγή υπάρχει, εκτός άλλων, και μια κεφαλαιώδους σημασίας αντίφαση, που έχει τις έννομες συνέπειες που κατωτέρω εκτίθενται.

Πράγματι, στην αγωγή υποστηρίζεται ότι οι μεταβιβάσεις των ακινήτων κ.λπ. στην εταιρεία δεν ήταν εικονικές, αλλά ότι, όπως αναπτύχθηκε ανωτέρω, έγιναν τάχα με την πρόθεση να απογυμνωθεί ο Ζ της περιουσίας του κ.λπ. Για το λόγο αυτό, η ενάγουσα υποστηρίζει στην αγωγή της ότι η αξία των μεταβιβασθεισών μετοχών κατά το χρόνο του θανάτου του Ζ ήταν 500.000.000 δρχ., υπολογίζοντας την, κατ' αυτήν, αξία των μεταβιβασθέντων στην εταιρεία ακινήτων. Από την άλλη πλευρά, η ενάγουσα στην αγωγή της, προκειμένου να προσδιορίσει την αξία της νόμιμης μοίρας κ.λπ., υπολογίζει ταυτόχρονα και παράλληλα, την αξία των μεταβιβασθέντων ακινήτων ξεχωριστά, δηλαδή εκτός της περιουσίας της εταιρείας. Επομένως, έχουμε, για τον προσδιορισμό της αξίας της νόμιμης μοίρας, την (φερόμενη από την ενάγουσα) αξία των μεταβιβασθέντων ακινήτων να υπολογίζεται, σωρευτικά, δυο φορές. Μία ως αξία μετοχών και μία ως αυθύπαρκτα, εκτός εταιρείας, ακίνητα. Τούτο είναι πασίδηλο και πασιφανές, από μια απλή ανάγνωση της αγωγής. Ως προς τις συνέπειες εκ τούτου, είναι αναμφισβήτητο ότι η αγωγή καθίσταται εντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, μη δυναμένη να προσδιορισθεί της αξίας της νόμιμης μοίρας κ.λπ., αλλά και εν ταυτώ νόμω και ουσία αβάσιμη, διότι, εκτός των άλλων, οι αντιφατικοί και αντικρουόμενοι μεταξύ τους ισχυρισμοί, δεν επιτρέπουν καν την εφαρμογή ορισμένου κανόνα δικαίου κ.λπ., πέραν του ότι καθιστούν έκδηλη την ουσιαστική αβασιμότητα της αγωγής, συνομολογημένη και από αυτήν την ίδια την ενάγουσα». Σημειώνεται σχετικά ότι υφίσταται σοβαρή και καίρια αοριστία της αγωγής και σε σχέση με την επικουρική βάση αυτής, η οποία όμως δεν εξετάσθηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο γιατί (εσφαλμένα) δέχθηκε την κυρία βάση της αγωγής αντί

να την απορρίψει. Και οι σχετικές αυτές αοριστίες, λαμβανόμενες υπ' όψιν και αυτεπαγγέλτως, εκτίθενται στις πρωτόδικες προτάσεις μας της πρώτης και δεύτερης συζήτησης. Κατά ταύτα, εσφαλμένα και παρά το νόμο, η εφεσιβαλλομένη οριστική απόφαση ενώ δέχθηκε την προβληθείσα αοριστία της αγωγής ως προς τα προαναφερθέντα κεφάλαιά της και την απέρριψε ως προς αυτά, εν τούτοις παρά το νόμο και εσφαλμένα δέχθηκε εν μέρει την αγωγή ως προς την κυρία βάση της, ενώ έδει να απορρίψει και αυτήν εντελώς λόγω πλήρους αοριστίας». Με την ένδικη αγωγή, όπως το δικόγραφο αυτής παραδεκτά επισκοπείται από τον Άρειο Πάγο, η ενάγουσα και ήδη αναιρεσίβλητη εκθέτει τα ακόλουθα: Με τη 18135/1961 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών, που έχει ήδη καταστεί αμετάκλητη, έχει αυτή αναγνωριστεί δικαστικά τέκνο του Ζ, ο οποίος πέθανε στις 14-10-1984, χωρίς να αφήσει διαθήκη, ότι κληρονόμος εξ αδιαθέτου αυτού είναι η ενάγουσα κατά ποσοστό 3/16 εξ αδιαθέτου, η πρώτη εναγομένη σύζυγος αυτού κατά ποσοστό 1/4 και οι δεύτερος, τρίτος και τέταρτος από τους εναγομένους, τέκνα του, κατά ποσοστό 3/16 ο καθένας απ' αυτούς, αντίστοιχα, ότι ο θανών, κατά το χρόνο του θανάτου του, δεν άφησε περιουσιακά στοιχεία και ότι σε συμπαιγνία με τους τέσσερις πρώτους από τους εναγομένους, καθώς και με τους εκπροσωπούντες νόμιμα την πέμπτη εναγομένη, απαλλοτρίωσε με μεταβιβαστικές πράξεις ολόκληρη την περιουσία του σ' αυτή –πέμπτη εναγομένη, ανώνυμη εταιρεία–, η οποία ανήκε στους ίδιους και συστήθηκε με την 5766/30.6.1971 πράξη του συμβολαιογράφου Αθηνών Χ. Π., με το σκοπό αυτό, ώστε μετά το θάνατό του να μη βρεθεί περιουσιακό στοιχείο. Ειδικότερα, με τα ..., ... και..., αντίστοιχα, πωλητήρια συμβόλαια του συμβολαιογράφου Αθηνών Χ. Π., που μεταγράφηκαν νόμιμα, ο Ζ μεταβίβασε και πώλησε στην πέμπτη εναγομένη, που την εκπροσωπούσαν οι δεύτερος και τρίτος από τους εναγομένους πέντε ακίνητα, όπως αυτά περιγράφονται στην

αγωγή, αξίας, κατά το χρόνο του θανάτου του 100.000.000, 60.000.000, 40.000.000, 25.000.000 και 60.000.000 δρχ., αντίστοιχα, ότι κατά το έτος 1984 και μεταβίβασε ο ίδιος με παράδοση στους πρώτη, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο από τους εναγομένους 580 μετοχές, που κατείχε και που του ανήκαν, συνολικής αξίας, κατά το χρόνο του θανάτου του, 500.000.000 δρχ., (αξία περιουσίας και εμπορευμάτων της), ότι όλες οι προαναφερόμενες απαλλοτριωτικές πράξεις είναι εικονικές, γιατί έγιναν όχι σπουδαία, αλλά κατά το φαινόμενο μόνο, αφού οι συμβαλλόμενοι τελούσαν σε γνώση της πιο πάνω εικονικότητας και ότι οι εν λόγω μεταβιβάσεις είναι άκυρες, αλλιώς (επικουρικά), οι πιο πάνω απαλλοτριωτικές πράξεις είναι εικονικές ως αγοραπωλησίες, γιατί έγιναν όχι σπουδαία, αλλά κατά το φαινόμενο και υποκρύπτουν δωρεές, που έγιναν μέσα στην τελευταία πριν από το θάνατο του αποβίωσαντα, δεκαετία, είναι δε άστοργες, εφόσον προσβάλλουν τη νόμιμη μοίρα της ενάγουσας, η οποία έχει δικαίωμα να ζητήσει την ανατροπή τους και την αναγνώριση του δικαιώματός της ότι οι δωρεοδόχοι έχουν υποχρέωση να της μεταβιβάσουν τα περιουσιακά στοιχεία κατά το ποσοστό της νόμιμης μοίρας της (3/12). Ότι η συνολική περιουσία του θανόντα, κατά το χρόνο του θανάτου του, ανερχόταν σε 785.000.000 δρχ. και έτσι στη νόμιμη μοίρα της ενάγουσας αναλογούν 73.593.750 δρχ. Ότι αν τα πιο πάνω περιουσιακά στοιχεία έχουν εκποιηθεί από τους δωρεοδόχους, αυτό έγινε από πταίσμα τους, επίτηδες και γι' αυτό έχουν οι τελευταίοι υποχρέωση να της αποδώσουν την αναλογία της νόμιμης μοίρας της, αφού, έτσι, έγιναν και είναι αδικαιολόγητα πλουσιότεροι σε βάρος της κατά το πιο πάνω ποσοστό της. Ότι αν τα προαναφερόμενα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάστηκαν ή μεταβιβαστούν περαιτέρω από τους δωρεοδόχους από το θάνατο του κληρονομούμενου και εφεξής, προέβησαν αυτοί στις εν λόγω πράξεις με δόλο και πρέπει να υποχρεωθούν να της καταβάλουν την αξία των επιδίκων κατά τη

νόμιμη μοίρα της. Ότι αυτή έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τους εναγομένους και τα ωφελήματα που αναλογούν στην ίδια από τα κληρονομιαία ακίνητα από το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου και εφεξής κατά το κληρονομικό της δικαίωμα (3/16), διαφορετικά κατά το ποσοστό της νόμιμης μοίρας της (3/32). Και ότι τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία αποφέρουν ετήσιο εισόδημα 1) τα ακίνητα από μισθώματα, τα οποία οι εναγόμενοι εισέπραξαν ή διαφορετικά μπορούσαν να εισπράξουν κατά τους κανόνες της τακτικής διαχείρισης εξομοιούμενοι από τότε με νομείς κακής πίστεως: α) μετά τις 15-10-1984 δρχ. 200.000 και β) το 1985 δρχ. 1.800.000 και 2) οι μετοχές από κέρδη κατ' έτος α) για το χρονικό διάστημα έως 31/12/1984 δρχ. 400.000.000 και β) για την 31/12/1985 δρχ. 400.000.000.

Ακολούθως, ζήτησε η ενάγουσα να αναγνωριστεί α) ότι αυτή είναι κληρονόμος του θανόντα Z κατά ποσοστό 3/16 εξ αδιαιρέτου, β) ότι οι προαναφερόμενες απαλλοτριωτικές δικαιопραξίες του Z είναι άκυρες ως εικονικές και γ) η κυριότητα αυτής επί των πιο πάνω ακινήτων και μετοχών κατά ποσοστό 3/16, επικουρικά δε α) να αναγνωριστεί ότι οι πιο πάνω δικαιопραξίες είναι εικονικές ως πωλήσεις και υποκρύπτουν δωρεές στη ζωή του κληρονομούμενου, β) να ανατραπούν αυτές (δωρεές) ως άστοργες, κατά το μέρος που προσβάλλεται η νόμιμη μοίρα της –ενάγουσας–, δηλαδή κατά τα 3/32, γ) να αναγνωριστεί ότι οι δωρεοδόχοι έχουν υποχρέωση να της μεταβιβάσουν τα παραπάνω ακίνητα και τις μετοχές μέχρι να ικανοποιηθεί η νόμιμη μοίρα αυτής, αλλιώς, να αναγνωριστεί ότι αυτοί έχουν υποχρέωση να της καταβάλουν την αξία τους, ύψους δρχ. 73.593.750 κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού και, τέλος, επικουρικότερα, να αναγνωριστεί ότι οι εναγόμενοι έχουν υποχρέωση να της καταβάλουν δρχ. 150.375.000 (που αντιστοιχούν στα 3/16) ως ωφελήματα, αλλιώς δρχ. 75.187.500 (που αντιστοιχούν στα 3/32) για την ίδια πιο πάνω αιτία. Το Εφετείο, όπως προκύπτει από την

προσβαλλόμενη απόφαση, απέρριψε την ένδικη αγωγή ως αόριστη ως προς το αίτημά της περί αναγνώρισης της κυριότητας της ενάγουσας στα επίδικα ακίνητα κατά το ποσοστό της κληρονομικής της μερίδας (3/16 εξ αδιαιρέτου), μετά την αναγνώριση ως εικονικών των πωλήσεων των εν λόγω ακινήτων, γιατί δεν επικαλείται σ' αυτή –αγωγή– την από μέρους της αποδοχή της κληρονομίας του θανόντα Z και μεταγραφή αυτής ή την έκδοση του οικείου κληρονομητηρίου και μεταγραφή αυτού. Επίσης, το Εφετείο απέρριψε την ένδικη αγωγή ως αόριστη ως προς το αίτημά της περί αναγνώρισης της ακυρότητας της μεταβίβασης των μνημονευομένων σ' αυτή 580 μετοχών, που είχε λάβει ο Z κατά τη σύσταση της πέμπτης εναγομένης, ανώνυμης εταιρείας και τις μεταβίβασε με παράδοση στους τέσσερις πρώτους από τους εναγομένους, αξίας δρχ. 500.000.000, γιατί η ενάγουσα δεν επικαλείται συμφωνία του Z με τον καθένα από τους πιο πάνω εναγομένους, ότι μετατίθεται σ' αυτόν η κυριότητα ή ποιες μετοχές μεταβίβασε και παράδωσε στον καθένα απ' αυτούς, έστω και αν υπήρξε σιωπηρή συμφωνία, ούτε αναφέρει η ίδια πώς υπολογίζει την αξία των μετοχών και των εμπορευμάτων, ούτε, τέλος, συγκεκριμενοποιεί αυτή τα στοιχεία κάθε ανώνυμης μετοχής, το χρόνο έκδοσής της, τη σειρά και τον αριθμό της. Το Εφετείο, τέλος, απέρριψε ως αόριστο το αγωγικό αίτημα περί της αναγνώρισης της υποχρέωσης των εναγομένων καταβολής στην αντίδικό τους του ποσού των δρχ. 105.375.000 ως ωφελήματα, αφού δεν εκτίθενται αναλυτικά στην αγωγή, ως προς μεν τα μισθώματα, οι συγκεκριμένες μισθώσεις και ποίων ακινήτων αφορούν τα μισθώματα, το ύψος αυτών και τα λοιπά στοιχεία των μισθώσεων (επιφάνεια ακινήτων, μισθωτές κ.ά.), ως προς δε τις μετοχές, ποια η αξία κάθε μετοχής, ποια η αξία της περιουσίας της πέμπτης εναγομένης και με βάση ποια στοιχεία υπολογίζει η ενάγουσα τα κέρδη των μετοχών ετησίων, ενόψει και του ότι οι δεύτερος και τρίτος από τους εναγομένους εί-

χαν και έχουν και άλλες μετοχές από τη σύσταση της εν λόγω εναγομένης (100 και 20, αντίστοιχα). Στη συνέχεια, το Εφετείο, κρίνοντας σιωπηρά ορισμένη και νόμιμη την αγωγή, προχώρησε στην κατ' ουσίαν εκδίκαση της υπόθεσης. Με τα δεδομένα αυτά, το Εφετείο έλαβε υπόψη τον αποτελούντα περιεχόμενου του πρώτου λόγου της έφεσης των αναιρεσειόντων ισχυρισμό τους περί αοριστίας της αγωγής και, ως προς μεν τις αιτιάσεις του περί των μετοχών και ωφελημάτων, τον δέχθηκε σιωπηρά ως ουσιαστικά βάσιμο, απορρίπτοντας ρητά ως αβάσιμο κατ' ουσίαν το σχετικό αντίθετο τρίτο λόγο της έφεσης της αναιρεσίβλητης, ως προς δε τις λοιπές αιτιάσεις του, τον απέρριψε, επίσης, σιωπηρά, ως αβάσιμο. Ο εξεταζόμενος, επομένως, αναιρετικός λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Δικαστική ομολογία είναι η παραδοχή ενός κρίσιμου γεγονότος, η οποία γίνεται από τον αντίδικο εκείνου που φέρει το βάρος επίκλησης και απόδειξής του, απευθύνεται δε προς το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση ή τον εισηγητή ή τον εντεταλμένο δικαστή, που διεξάγει την αποδεικτική διαδικασία. Στην προκειμένη περίπτωση, με τον τρίτο λόγο της αναιρέσης αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η από τον αριθμό 11 περίπτ. γ' του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια, γιατί το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη και δεν συνεκτίμησε με τις λοιπές αποδείξεις την περιεχόμενη στο δικόγραφο της ένδικης αγωγής δικαστική ομολογία της αναιρεσίβλητης περί του ότι ο Z είχε πραγματική βούληση να μεταβιβάσει τα αναφερόμενα στα πέντε πωλητήρια συμβόλαια ακίνητα στην πέμπτη αναιρεσειούσα εταιρεία και ότι πράγματι επήλθε με τα συμβόλαια αυτά η μεταβίβαση. Ειδικότερα, οι αναιρεσειόντες, με τις προτάσεις τους της συζήτησης μετά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ισχυρίστηκαν σε σχέση με το περιεχόμενο της πιο πάνω δικαστικής ομολογίας του τα εξής: **... στην αγωγή της, η ενάγουσα υποστηρίζει και δη αναπτύσσουσα την κυρία βάση της αγωγής της περί απόλυτης εικονικότητας, ότι οι απαλ-

λοτριωτικές πράξεις έγιναν «με αποκλειστικό σκοπό να διοχετευθεί ολόκληρη η περιουσία του Z στην εταιρεία και έτσι κατά το θάνατό του να μη βρεθεί τίποτε να κληρονομήσει η ενάγουσα». Επομένως, η ενάγουσα στην αγωγή της υποστηρίζει ότι οι απαλλοτριωτικές πράξεις έγιναν σοβαρώς, με τον ανωτέρω σκοπό, που επιτεύχθηκε, και ότι η περιουσία του Z μεταβιβάστηκε, με τις πράξεις αυτές, στην εταιρεία. Δεν υποδηλώνεται απλά ο σκοπός (ο δόλος), αλλά υποστηρίζεται ότι επήλθε το αποτέλεσμα, η μεταβίβαση. Άλλωστε, στην αγωγή της η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η αξία των μετοχών της εταιρείας, που διεκδικεί είναι 500.000.000 δρχ. και ρητά ισχυρίζεται ότι στην περιουσία της εταιρείας ανήκουν τα ακίνητα που μεταβιβάστηκαν σ' αυτήν από τον Z.

Συνεπώς, υποστηρίζει, δέχεται και συνομολογεί ότι οι μεταβιβάσεις δεν ήταν εικονικές, ότι παρήγαγαν το αποτέλεσμα και ότι τα ακίνητα ανήκουν στην εταιρεία. Πάντα ταύτα, αποτελούν, εκτός των άλλων, δικαστική ομολογία της ενάγουσας αντιδίκου, με όλες τις εξ αυτής έννομες συνέπειες επί της αγωγής.

Κατά ταύτα, είναι προφανές ότι η κυρία αυτή βάση της αγωγής περί δήθεν πλήρους εικονικότητας των εκποιητικών δικαιπραξιών είναι, πέραν της πλήρους αοριστίας και νόμω αβάσιμη και απορριπτέα». Από την παραδεκτή, όμως, επισκόπηση (άρθρο 561 παρ. 2 ΚΠολΔ) του δικογράφου της ένδικης αγωγής προκύπτει, ότι η ενάγουσα και ήδη αναιρεσίβλητη ισχυρίστηκε τα εξής: «Ο αναγνωρισθείς πατέρας μου κατά το θάνατό του δεν άφησε κανένα εμφανές περιουσιακό στοιχείο παρότι ήταν πάμπλουτος έμπορος και εισαγωγέας ηλεκτρικών ειδών. Δεν άφησε φανερή περιουσία γιατί εν συμπαιγνία με τους 1η, 2ον, 3ον και 4ον, όπως και τους εκπροσωπούντες την 5ην εναγομένους και με αποκλειστικό σκοπό να περιγράψουν το δικό μου κληρονομικό δικαίωμα φρόντισε να απαλλατριώσει με μεταβιβαστικές πράξεις στην 5η εναγομένη, η οποία ανήκε καθ' ολοκληρίαν εις αυτούς τους ίδιους. Οι πράξεις αυτές είναι άκυ-

ρες γιατί έγιναν με δηλώσεις βουλήσεως ουχί σπουδαίες, αλλά κατά φαινόμενο μόνο, οι δε εκπρόσωποι της εναγομένης (5ης) προς την οποίαν μεταβιβάστηκαν τελούσαν σε γνώση της εικονικότητας αυτής και ενήργησαν όλοι από κοινού δόλια προς βλάβη μου...». Από τα προεκτιθέμενα στην ένδικη αγωγή δεν προκύπτει η επικαλούμενη από τους αναιρεσειόντες δικαστική ομολογία της αντιδίκου τους, αφού η τελευταία εκθέτει με σαφήνεια, ότι οι μεταβιβαστικές των ακινήτων και μετοχών πράξεις του Z προς την πέμπτη απ' αυτούς –αναιρεσειόντες– εταιρεία, ανήκουσα καθ' ολοκληρίαν στους λοιπούς αναιρεσειόντες, ήταν άκυρες ως εικονικές, ότι οι εκπρόσωποι της πέμπτης αναιρεσειούσας τελούσαν σε γνώση της εικονικότητας, ενήργησαν δε όλοι από κοινού προς βλάβη της και ότι ο εν λόγω Z, ύστερα από τη δικαστική αναγνώρισή της ως τέκνου του, μολονότι πάμπλουτος έμπορος και εισαγωγέας ηλεκτρικών ειδών, προέβη στις επίμαχες μεταβιβάσεις, προκειμένου να της αποστερήσει τη δυνατότητα της ικανοποίησής της ως κληρονόμου του από την κληρονομική περιουσία του μετά το θάνατό του. Ο ερευνώμενος, επομένως, αναιρετικός λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Ο λόγος αναίρεσης από τον αριθμό 11 περίπτ. γ' του άρθρου 559 ΚΠολΔ, κατά τον οποίο επιτρέπεται αναίρεση αν το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι επικαλέστηκαν και προσκόμισαν, ελέγχεται ουσιαστικά αβάσιμος, αν προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι το δικαστήριο της ουσίας έλαβε υπόψη όλα τα αποδεικτικά μέσα που επικαλέστηκαν και προσκόμισαν οι διάδικοι προς απόδειξη των ισχυρισμών τους. Προς τούτο αρκεί η γενική αναφορά του είδους του αποδεικτικού μέσου (μάρτυρες, έγγραφα κ.λπ.), που έλαβε υπόψη του το δικαστήριο, χωρίς την ανάγκη ειδικής μνείας και αξιολόγησης εκάστου και χωρίς διάκριση από ποια αποδεικτικά μέσα προκύπτει άμεση και από ποια έμμεση απόδειξη. Στην προκείμενη περίπτωση, με τον πρόσθετο, κατά το πρώτο μέρος του, λόγο της αναίρεσης απο-

δίδεται, στην προσβαλλόμενη απόφαση η από τον αριθμό 11 περίπτ. γ' του άρθρου 559 πλημμέλεια, γιατί το Εφετείο, προκειμένου να καταλήξει στη δικανική του κρίση ως προς την ουσιαστική βασιμότητα της ένδικης αναγνωριστικής αγωγής κατά τις εξεταζόμενες βάσεις της, δεν έλαβε υπόψη και δεν συνεκτίμησε με τις λοιπές αποδείξεις το 4/15-2-1975 πρακτικό της Γ. Συνέλευσης των μετόχων με το οποίο αποφασίστηκε η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της πέμπτης αναιρεσείουσας, ανώνυμης εταιρείας, κατά 10.000.000 δραχμές, εξαιτίας της οποίας τροποποιήθηκε το καταστατικό της ίδιας, καθώς και το 603/17-4-1975 ΦΕΚ (Δελτίο ΑΕ και ΕΠΕ), με το οποίο δημοσιεύθηκαν τα παραπάνω έγγραφα (πρακτικό και καταστατικό) και τα οποία επικαλέστηκαν οι αναιρεσείοντες με τις προτάσεις τους της συζήτησης μετά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, προς απόδειξη των ουσιωδών ισχυρισμών τους ότι η πέμπτη αναιρεσείουσα είχε τα αναγκαία κεφάλαια για την αγορά των ακινήτων, ότι το τίμημα για την αγορά των τελευταίων πράγματι καταβλήθηκε και ότι οι ένδικες πωλήσεις δεν είναι εικονικές. Ο ερευνώμενος αυτός λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, αφού, από την υπάρχουσα στην προσβαλλόμενη απόφαση βεβαίωση, κατά την οποία τα περιστατικά που έγιναν δεκτά από το πιο πάνω Δικαστήριο ως αποδεικνυόμενα αναφορικά με τους ισχυρισμούς των διαδίκων αποδείχθηκαν, μεταξύ άλλων και «από όλα τα έγγραφα τα οποία επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι», σε συνδυασμό και με το γεγονός ότι στο αιτιολογικό της απόφασης δεν υπάρχει κανένα απολύτως στοιχείο από το οποίο να μπορεί να δημιουργηθεί αμφιβολία για το αν το Εφετείο έλαβε υπόψη του και τα παραπάνω έγγραφα, δεν καταλείπεται καμιά αμφιβολία, ότι το εν λόγω Δικαστήριο, προκειμένου να καταλήξει στο αποδεικτικό του πόρισμα, ως προς τους κρίσιμους ισχυρισμούς των διαδίκων, έλαβε υπόψη και συνεκτίμησε και τα έγγραφα αυτά, από τα οποία μάλιστα το πρώτο μνημόνευσε ειδικά.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 17-9-2005 αίτηση της Χ1 κ.α. για αναίρεση της 6038/2004 απόφασης του Εφετείου Αθηνών, καθώς και τους από 4-9-2006 πρόσθετους λόγους της.

Και,

Καταδικάζει τους αναιρεσείοντες στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων της αναιρεσίβλητης, τα οποία ορίζει σε χίλια οκτακόσια (1800) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2035/2009 (Τμ. Γ')

Υιοθεσία. Ρύθμιση του ν. 2447/1996. Διατάξεις διαχρονικού δικαίου. Ρυθμίσεις κληρονομικών σχέσεων μεταξύ του υιοθετούντος και του θετού τέκνου. Εννοιολογικός προσδιορισμός των σχέσεων που απορρέουν από την υιοθεσία. Κρίση ότι οι κληρονομικές σχέσεις μεταξύ θετού και υιοθετούντος δεν εντάσσονται στο πλαίσιο των άμεσων σχέσεων που απορρέουν από την υιοθεσία. Αυτές διέπονται από το διαχρονικό δίκαιο του ΑΚ. Εξ αδιαθέτου τάξη του θετού γονέα. (Επικυρώνει την 530/2008 ΕφΠειρ).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με τη διάταξη του άρθρου 1 του ν. 2447 της 20/30-12-1996 «Κύρωση ως Κώδικα του σχεδίου νόμου «υιοθεσία, επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου, δικαστική συμπάρσταση, δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων και συναφείς ουσιαστικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις», «το δέκατο τρίτο κεφάλαιο του Τέταρτου Βιβλίου του Αστικού Κώδικα που αναφέρεται στην υιοθεσία (άρθρα 1568 έως 1588) καταργείται στο σύνολό του. Στη θέση των ήδη καταργημένων με το άρθρο 17 του ν. 1329/1983 άρθρων 1542 έως 1567 του Αστικού Κώδικα και των καταργούμενων με την προηγούμενη παράγραφο διατάξεων τίθεται νέο κεφάλαιο δέκατο τρίτο με το ακόλουθο περιεχόμενο: «ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ, ΥΙΟΘΕΣΙΑ, άρθρο 1542... 1588». Έτσι, μετά την έναρξη ισχύος του αμέσως πιο πάνω νόμου (30-12-1996), καταργήθηκε η διάταξη του μέχρι τότε ισχύοντος άρθρου 1579 εδάφ. β' ΑΚ, ισχύουσα κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 εδάφ. α' και 13§1 του ν.δ. 610/1970 «περί υιοθεσίας των μέχρις ηλικίας δέκα οκτώ ετών ανηλίκων» και επί υιοθεσίας ανηλίκων που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους, κατά το χρόνο υποβολής της περί αυτής αίτησης από μέρους του υιοθετούντα, σύμφωνα με την οποία «αυτός (που υιοθέτησε) δεν έχει κληρονομικά δικαιώματα έναντι του θετού τέκνου» και αντ' αυτής αναγνωρίζεται πλέον αμοιβαίο εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα εκείνου που υιοθετεί και του θετού τέκνου με βάση την ήδη δημιουργούμενη από τις νέες διατάξεις των άρθρων 1561-1563, 1579-1580 και 1584-1585 του ΑΚ σχέση τεχνητής συγγένειας μεταξύ τους. Ενόψει, ειδικότερα, μη περιεχόμενης στις ισχύουσες ήδη διατάξεις των άρθρων 1561 και 1580 ΑΚ, που αφορούν την ένταξη στην οικογένεια του θετού γονέα του θετού ανήλικου ή ενήλικου τέκνου αντίθετης ρύθμισης, αναγνωρίζεται ότι υπάρχει στην υιοθεσία ανηλίκου ή ενήλικου κληρονομικό δικαίωμα του θετού γονέα έναντι του εν λόγω τέκνου (ρητά περί αυτού έχει αποφανθεί η από 6-5-1996 εισηγητική έκθεση της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του ν. 2446/1997, με αριθμό 76 δ'). Εξάλλου, σύμφωνα με τη διαχρονικού δικαίου βασική διάταξη του άρθρου 57§1 του Κώδικα, που κυρώθηκε με το ν. 2447/1996 «Με εξαίρεση τις ρυθμίσεις που ακολουθούν, υιοθεσίες που έγιναν πριν από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου διέπονται ως προς το κύρος τους και τα έννομα αποτελέσματα από το έως τώρα δίκαιο. Οι διατάξεις όμως των άρθρων 1569 έως 1577 του Αστικού Κώδικα εφαρμόζονται και στις υιοθεσίες που τελέστηκαν υπό το προηγούμενο νομικό καθεστώς». Γενικότερες, άλλωστε διαχρονικού δικαίου διατάξεις περιέχονται και στον Εισαγωγικό Νόμο του Αστικού Κώδικα (άρθρα 1-101 αυτού), οι οποίες

δεν καλύπτουν μόνο τις σχέσεις του προϊσχύσαντος του ΑΚ δικαίου, αλλά εφαρμόζονται αναλογικά για την επίλυση ζητημάτων διαχρονικού δικαίου που προκύπτουν από την εισαγωγή και άλλων νεότερων, του Αστικού Κώδικα, ειδικότερων νόμων. Η προμνημονευόμενη διάταξη του άρθρου 57§1 του ν. 2447/1996 επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν την περιεχόμενη ρύθμιση στη διαχρονικού δικαίου διάταξη του άρθρου 88§1 του Εισ.Ν.Α.Κ., σύμφωνα με την οποία «η αναγνώριση ή η νομιμοποίηση τέκνου και η υιοθεσία που έγινε πριν από την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα διέπονται ως προς το κύρος τους και τα έννομα αποτελέσματα, από το έως τώρα δίκαιο». Κατά τη σαφή έννοια της τελευταίας αυτής διάταξης, ως έννομα αποτελέσματα στα οποία αναφέρεται η ρύθμιση θεωρούνται όχι όλα αδιακρίτως τα αποτελέσματα της υιοθεσίας, αλλά μόνο τα συνδεδόμενα ευθέως με τη νομική πράξη της υιοθεσίας, δηλαδή τα αναγόμενα αποκλειστικά στην ύλη του οικογενειακού δικαίου, όπως είναι λ.χ. η διατροφή, η επιμέλεια κ.ά. και όχι και εκείνα που σχετίζονται απλά με την υιοθεσία ή απορρέουν έμμεσα απ' αυτή, όπως είναι ιδίως οι σχέσεις του κληρονομικού δικαίου, οι οποίες διέπονται από τη διαχρονικού δικαίου διάταξη του άρθρου 92 εδάφ. α' Εισ.Ν.Α.Κ., σύμφωνα με την οποία «οι σχέσεις του κληρονομικού δικαίου, αν ο κληρονομούμενος πέθανε πριν από την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, κρίνονται και στο εξής κατά το έως τώρα δίκαιο», οπότε, εξ αντιδιαστολής, προκύπτει, ότι οι σχέσεις του κληρονομικού δικαίου, αν ο κληρονομούμενος πέθανε μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, κρίνονται κατά τον εν λόγω Κώδικα (πρβλ. Ολ. ΑΠ 414/1958 ΝοΒ 6.556, ΑΠ 607/1957). Η παραπάνω λύση, εξασφαλίζουσα την ενότητα του διαχρονικού κληρονομικού δικαίου και ενισχυόμενη με συγκριτικό επιχείρημα από τις διατάξεις των άρθρων 75 και 87 του κυρωμένου με το ν. 1329/1983 σχεδίου νόμου (Κώδικα), προσήκει και ως προς την ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 57§1, του κυρωμένου, με το ν. 2447/1996, Κώδικα, αφού ο σκο-

πός και της εν λόγω διάταξης είναι ταυτόσημος, συνιστάμενος στη διαφύλαξη οπωσδήποτε μετά την αλλαγή του δικαίου της υιοθεσίας των άμεσων μόνο αποτελεσμάτων των υιοθεσιών που τελέστηκαν πριν από την ισχύ του νέου δικαίου γι' αυτές –υιοθεσίες–.

Έτσι, σε κάθε περίπτωση υιοθεσίας, που η οριστική γι' αυτή δικαστική απόφαση έχει εκδοθεί και καταστεί τελεσίδικη, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 Εισ.Ν.Α.Κ., προτού τεθεί σε εφαρμογή το νέο δίκαιο (30-12-1996) και, ακολούθως, δηλαδή μετά την εφαρμογή του, πέθανε, χωρίς να αφήσει διαθήκη, ο υιοθετούμενος, ο επιζών θετός γονέας του, έχει κληρονομικό δικαίωμα κατά τη δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής (άρθρο 1814 σε συνδυασμό με το ήδη ισχύον άρθρο 1561 ή ανάλογα με τα άρθρα 1580, 1584 ΑΚ), αφού αυτό είναι το ισχύον κληρονομικό δίκαιο με βάση τη διάταξη του άρθρου 92 εδάφ. α' Εισ.Ν.Α.Κ., που προπαρατέθηκε, –υποκείμενο μόνο στις ρητά μνημονευόμενες εξαιρέσεις των διατάξεων των άρθρων 93-95 Εισ.Ν.Α.Κ.–, από την οποία με σαφήνεια προκύπτει, ότι οι σχέσεις κληρονομικού δικαίου, κρίνονται κατά τον Αστικό Κώδικα, εφόσον ο κληρονομούμενος πέθανε μετά την ισχύ του (23-2-1946). Η ίδια πιο πάνω λύση είναι, επίσης και ουσιαστικά ορθή, αφού, κατά το χρόνο κατάρτισης της οικογενειακού δικαίου δικαιοπραξίας της υιοθεσίας, το κληρονομικό δικαίωμα τελεί, όπως ήδη ειπώθηκε, σε κατάσταση απλής προσδοκίας μέχρι το χρόνο θανάτου του θετού τέκνου και, συνακόλουθα, δεν θα ήταν πρόπον να εφαρμόζεται το κατά την κατάρτιση της υιοθεσίας ισχύον δίκαιο επί κληρονομικής επαγωγής μέλλουσας και αβέβαιης. Με τη συλλογιστική, επομένως, ότι ανεξάρτητα από τη διάκριση των έννομων αποτελεσμάτων της νομοθεσίας σε άμεσα και έμμεσα και την κατοχύρωσή τους σύμφωνα με το δίκαιο του χρόνου τέλεσής της –υιοθεσίας–, το περιεχόμενο των τελευταίων, καθώς και η διαμόρφωσή τους κρίνεται κατά το ισχύον κάθε φορά δίκαιο. Η διαχρονικού, επο-

μένως, δικαίου διάταξη του άρθρου 57§1 του ν. 2447/1996 τελεί σε άμεση σύνδεση με εκείνες των άρθρων 92 εδάφ. α' και 88§1 του Εισ.Ν.Α.Κ., σε σχέση με τις κληρονομικές σχέσεις μεταξύ θετού τέκνου και θετού γονέα (πρβλ. Ολ. ΑΠ 414/1958 ό.π.). Στην προκείμενη περίπτωση, με την ένδικη, από 2-6-2004, αγωγή, οι ενάγοντες και ήδη αναιρεσεύοντες εξέθεσαν, ότι στις 22-1-2003 πέθανε στον Πειραιά, χωρίς να αφήσει διαθήκη, ο Ζ, πρώτος εξάδελφός τους, ο οποίος, μολονότι ενήλικος, υιοθετήθηκε από τη δεύτερη σύζυγο του φυσικού του πατέρα Ψ και ήδη εναγομένη - αναιρεσίβλητη, με βάση την 306/28-6-1996 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, ότι μοναδικοί εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της όλης κληρονομιάς περιουσίας του εν λόγω θανόντα, στην οποία περιλαμβάνονται και οι σ' αυτή επακριβώς περιγραφόμενες οριζόντιες ιδιοκτησίες, καθώς και τα, επίσης, στην ίδια λεπτομερώς αναφερόμενα ποσοστά εξ αδιαιρέτου επί οικοπέδου και δικαίωμα ψιλής κυριότητας επί οριζόντιας ιδιοκτησίας, συνολικής αξίας 492.000 ευρώ, είναι οι ίδιοι, και μάλιστα ο καθένας απ' αυτούς κατά ποσοστό 1/4 εξ αδιαιρέτου, αντίστοιχα, λόγω της ήδη εκτιθέμενης συγγενικής τους σχέσης με το θανόντα και σύμφωνα με την τρίτη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής, ενώ, αντίθετα, η εναγομένη δεν απέκτησε οποιοδήποτε κληρονομικό δικαίωμα σ' αυτή την περιουσία, αφού, κατά το χρόνο συντέλεσης της κρίσιμης υιοθεσίας, που συμπέπει με το χρόνο δημοσίευσης της περί αυτής απόφασης στις 30-6-1996, δεν είχε τεθεί ακόμη σε εφαρμογή ο νόμος 2447/1996, επακόλουθο δε τούτου, κατά τους όρους του άρθρου 57 παρ. 1 του ίδιου νόμου, είναι ότι οι φερόμενες προς κρίση κληρονομικές σχέσεις εξακολουθούν έως και σήμερα να διέπονται από τα προϊσχύσαν δίκαιο, δηλαδή από το παλαιό άρθρο 1579 εδάφ. β' του Α.Κ., με βάση το οποίο η εναγομένη κανένα κληρονομικό δικαίωμα δεν αποκτά έναντι του αποβιώσαντος θετού της τέκνου. Ότι η εναγομένη, ισχυριζόμενη ότι είναι

μοναδική εξ αδιαθέτου κληρονόμος του τέκνου της αυτού, σύμφωνα με τη δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής, ζήτησε και πέτυχε να εκδοθεί στο όνομά της κληρονομητήριο, με βάση την 3255/2003 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, που έχει ήδη καταστεί τελεσίδικη με την 305/2004 απόφαση του Εφετείου Πειραιά και αμετάκλητη με τη 1176/2005 απόφαση του Αρείου Πάγου, με το οποίο (κληρονομητήριο) βεβαιώνεται η κληρονομική της αυτή ιδιότητα, ενώ, παράλληλα, κατέλαβε και κατέχει έως και σήμερα την κληρονομαία περιουσία, αμφισβητώντας έτσι το σ' αυτή εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα των ιδίων.

Με αυτό το περιεχόμενο ζήτησαν στη συνέχεια οι ενάγοντες να αναγνωριστεί το εξ αδιαθέτου κληρονομικό τους δικαίωμα κατά το αναλογούν στον καθένα ποσοστό (1/4 εξ αδιαθέτου) στην κληρονομαία περιουσία του θανόντα πρωτεξαδέλφου τους. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφαση, απέρριψε ως μη νόμιμη την ένδικη αγωγή, με την αιτιολογία, ότι: «η κληρονομία του κατά τις 22-1-2003 αποβιώσαντος Ζ, διέπεται, κατά τους όρους της σχετικής με τις κληρονομικές σχέσεις διατάξεως του άρθρου 92.1 του Εισ.Ν.Α.Κ., που μόνον αυτή εφαρμόζεται εν προκειμένω, από τις κοινές διατάξεις του κληρονομικού δικαίου των άρθρων 1814, 1816 και 1819 του Α.Κ. σε συνδυασμό και προς τις νεότερες περί υιοθεσίας διατάξεις των άρθρων 1561 και 1580 του ίδιου Κώδικα, που και αυτές ίσχυαν κατά τον κρίσιμο ως άνω χρόνο επαγωγής της ένδικης κληρονομιάς (ισχύς αυτών από 30-12-1996), βάσει των οποίων μοναδική συγγενής του εν λόγω θανόντος στη δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής είναι η εναγομένη θετή μητέρα, η οποία και αποκλείει το κληρονομικό δικαίωμα των εναγόντων, εφόσον αυτοί ως πρώτοι εξάδελφοι του ίδιου αποβιώσαντος και ως εκ τούτου συγγενείς αυτού κατά την τρίτη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής καλούνται στην κληρονομαία περιουσία του ελλείψει συγγενών της προηγούμενης δεύτερης τάξε-

ως». Ύστερα από έφεση των εναγόντων κατά της απορριπτικής σε βάρος του πρωτόδικης απόφασης, το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφαση, αφού δέχθηκε, ότι «κατ' αυτεπάγγελτη έρευνα του δικαστηρίου δεν υφίσταται δεδικασμένο που να απορρέει από την υπ' αριθμ. 3255/2003 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς, η οποία διέταξε τη χορήγηση στην εναγομένη κληρονομητηρίου στο οποίο να πιστοποιείται ότι μοναδική εξ αδιαθέτου κληρονόμος του Ζ είναι η τελευταία, οπότε ο σχετικός ισχυρισμός της εναγομένης είναι αβάσιμος», έκρινε, ότι η ένδικη αγωγή «είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, αφού η κληρονομία του αποβιώσαντος Ζ διέπεται σύμφωνα με τους όρους της σχετικής με τις κληρονομικές σχέσεις διάταξης του άρθρου 92 § 1 Εισ.Ν.Α.Κ., που μόνον αυτή εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, από τις κοινές διατάξεις των άρθρων 1814, 1816 και 1819 ΑΚ σε συνδυασμό και προς τις νεότερες περί υιοθεσίας διατάξεις των άρθρων 1561 και 1580 ΑΚ, που και αυτές ίσχυαν κατά τον κρίσιμο ως άνω χρόνο επαγωγής της ένδικης κληρονομιάς (ισχύς αυτών από 30/12/1996), βάσει των οποίων μοναδική συγγενής του εν λόγω θανόντος στη δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής είναι η εναγομένη θετή μητέρα του, η οποία και αποκλείει το κληρονομικό δικαίωμα των εναγόντων, αφού, ως πρώτοι εξάδελφοι του ίδιου αποβιώσαντος και ως εκ τούτου συγγενείς αυτού, καλούνται στην τρίτη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής μόνο εν ελλείψει συγγενών της προηγούμενης δεύτερης τάξεως».

Ακολούθως, το Εφετείο απέρριψε την έφεση των εναγόντων κατά της εκκαλούμενης απόφασης ως ουσιαστικά αβάσιμη, επικυρώνοντας την τελευταία, που είχε εκφέρει όμοια κρίση, με την απόρριψη της ένδικης αγωγής ως μη νόμιμης. Έτσι, που έκρινε το Εφετείο, δεν παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του άρθρου 57§1 του Κώδικα, που κυρώθηκε από το ν. 2447/1997, του άρθρου 1579 εδάφ. β' του προϊσχύσαντος Αστικού Κώδικα,

των άρθρων 1814 και 1816 του εν λόγω Κώδικα και του άρθρου 92 § 1 Εισ.Ν.Α.Κ., αντίστοιχα, εφόσον η υιοθεσία του ενήλικου γιου του... Ζ από μέρους της συζύγου του Ψ (εναγομένης και ήδη αναιρεσίβλητης) υλοποιήθηκε με την 306/1996 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιά, η οποία, όπως δέχθηκε το Εφετείο, δημοσιεύθηκε στις 30-6-1996, προτού δηλαδή δημοσιευθεί ο ήδη ισχύον νόμος 2447/1996 (στις 30-12-1996), ο υιοθετούμενος όμως πέθανε αδιάθετος στις 22-1-2003, υπό την ισχύ δηλαδή του νόμου 2447/1996, η κληρονομία δε του τελευταίου διέπεται, σύμφωνα με όσα έχουν ήδη ειπωθεί στη νομική σκέψη της παρούσας, από τη διαχρονικού δικαίου διάταξη του άρθρου 92 § 1 Εισ.Ν.Α.Κ., η οποία και μόνο εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση και, συνακόλουθα, από τις διατάξεις των άρθρων 1814 και 1819 ΑΚ, σε συνδυασμό και με εκείνες των άρθρων 1561 και 1580 του ίδιου Κώδικα, που ήδη ισχύουν επί υιοθεσίας ανήλικου και ενήλικου τέκνου. Αποκλειστική, επομένως, εξ αδιαθέτου κληρονόμος του πιο πάνω θανόντα είναι η πλησιέστερη στη ζωή στενή συγγενής του, θετή μητέρα του, και ήδη αναιρεσίβλητη, ανήκουσα στη δεύτερη τάξη της εξ αδιαθέτου διαδοχής (άρθρο 1814 ΑΚ), αποκλεισμένων των πρωτεξαδέλφων του ίδιου, ανηκόντων στην τρίτη τάξη της εν λόγω διαδοχής (άρθρο 1816 σε συνδυασμό με άρθρο 1819 ΑΚ) και ήδη αναιρεσειόντων. Οι συναφείς, συνεπώς, τρεις λόγοι της αναίρεσης, καθώς και οι δύο πρόσθετοι λόγοι, με τους οποίους, υπό την επίκληση πλημμέλειας από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ., προβάλλεται η αιτίαση, ότι το Εφετείο, με το να απορρίψει ως μη νόμιμη την ένδικη αγωγή των αναιρεσειόντων περί αναγνώρισης του εξ αδιαθέτου κληρονομικού τους δικαιώματος στην κληρονομία περιουσία του θανόντα πρωτεξαδέλφου τους, Ζ, κατά ποσοστό 1/4 εξ αδιαιρέτου, αντίστοιχα, παραβίασε ευθέως, με ψευδή ερμηνεία, αλλιώς, με εσφαλμένη εφαρμογή, εις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις, που προμνημονεύθηκαν, καθώς και

εκείνες των άρθρων 1561 και 1580 ΑΚ, αντίστοιχα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμοι.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 10-9-2008 αίτηση των Χ1 κ.ά. για αναίρεση της 530/2008 απόφασης του Εφετείου Πειραιά, καθώς και τους από 18-3-2009 πρόσθετους λόγους αυτής.

Καταδικάζει τους αναιρεσειόντες στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων της αναιρεσίβλητης, τα οποία ορίζει σε χίλια οκτακόσια (1800) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2041/2009 (Τμ. Γ')

Αποκοπή επικοινωνίας ακινήτου, λόγω εκποίησης μέρους του. Αυτός που αποστερήθηκε τη δίοδο λόγω της εκποίησης δεν έχει την ΑΚ 1012 αξίωση κατ' άλλων γειτόνων, αλλά μόνο κατά του κυρίου του ακινήτου, μέσω του οποίου γινόταν μέχρι τώρα η επικοινωνία με το δημόσιο δρόμο. Στη ρύθμιση αυτή υπάγονται μεν οι καθολικοί διάδοχοι των συμβληθέντων, όχι όμως και οι μετά την εκποίηση ειδικοί διάδοχοι τούτων, οι οποίοι ως τρίτοι, δικαιούνται να αξιώσουν την παροχή διόδου μόνο κατά την ΑΚ 1012.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι) Κατά την έννοια του άρθρου 576 ΚΠολΔ, εάν κατά την συζήτηση της αναίρεσεως δεν εμφανισθεί ή εμφανισθεί αλλά δεν λάβει μέρος με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος κάποιος από τους διαδίκους, ο Άρειος Πάγος ερευνά αυτεπαγγέλτως αν ο απολειπόμενος διάδικος επέσπευσε εγκύρως τη συζήτηση, οπότε συζητεί την υπόθεση σαν να ήταν παρόντες οι διάδικοι, ή, αν τη συζήτηση επέσπευσε ο αντίδικος του απολειπόμενου διαδίκου, οπότε εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα. Αν η κλήση για τη συζήτηση επιδόθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα ο Άρειος Πάγος προχωρεί

στη συζήτηση παρά την απουσία εκείνου που έχει κλητευθεί. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την... έκθεση επιδόσεως του δικ. επιμελητού του Πρωτοδικείου Ξάνθης..., ακριβές αντίγραφο της από 11.3.2008 αιτήσεως, μετά της πράξεως ορισμού δικασίμου για την εκδίκαση της αναιρέσεως και κλήσεως προς παράσταση στη σημερινή δικάσιμο της 20.5.2009, επιδόθηκε νομίμως και εμπροθέσμως, με επιμέλεια της αναιρεσείδουσας, στην πρώτη των αναιρεσιβλήτων προς παράσταση στην ως άνω δικάσιμο, πλην όμως η τελευταία, δεν εμφανίσθηκε κατά τη συζήτηση της κρινόμενης αίτησης. Επομένως, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση παρά την απουσία της πρώτης των αναιρεσιβλήτων.

II) Κατά το άρθρο 560 ΚΠολΔ κατά των αποφάσεων των Ειρηνοδικείων ως και των αποφάσεων των Πρωτοδικείων, εκδιδόμενων επί Εφέσεων κατ' αποφάσεων των Ειρηνοδικείων, συγχωρείται αναίρεση μόνον 1) αν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών, αδιάφορα αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Η παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας αποτελεί λόγο αναίρεσης μόνο αν τα διδάγματα αυτά αφορούν την εφαρμογή των κανόνων του δικαίου ή την υπαγωγή των πραγματικών γεγονότων σ' αυτούς, 2) εάν το δικαστήριο δεν συγκροτήθηκε όπως ορίζει ο νόμος ή δίκασε Ειρηνοδίκης του οποίου είχε γίνει δεκτή η εξαίρεση, 3) αν το δικαστήριο έχει υπερβεί τη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων ή δεν είχε καθ' ύλην αρμοδιότητα και 4) αν παράνομα αποκλείσθηκε η δημοσιότητα της διαδικασίας. Οι λόγοι αυτοί της αναιρέσεως ορίζονται περιοριστικώς στο ως άνω άρθρο και συνεπώς δεν συγχωρείται αναίρεση κατά των ανωτέρω αποφάσεων, εάν το δικαστήριο παρά το νόμο δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ή εάν το δικαστήριο κατά πα-

ράβαση του νόμου δέχθηκε ότι υπάρχει ή ότι δεν υπάρχει δεδικασμένο. (Α.Π. 45/1987 Ολ.). Συνεπώς ο πρώτος λόγος της αιτήσεως αναιρέσεως κατά το μέρος που με αυτόν πλήττεται η με αριθμό 2/2008 απόφαση του ως Εφετείου Δικασαντος Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ξάνθης, για το λόγο ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν έλαβε υπόψη τους διαλαμβανομένους στο αναιρετήριο λόγους της εφέσεως που είχε ασκήσει η αναιρεσείδουσα, καθώς και ο τρίτος λόγος της αιτήσεως αναιρέσεως, κατά το μέρος που με αυτόν πλήττεται η προσβαλλομένη απόφαση για το λόγο ότι έλαβε υπόψη και «στηρίχθηκε» στην 239/2006 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ξάνθης, στην οποία η αναιρεσείδουσα δεν ήταν διάδικος, είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι. Περαιτέρω ο πρώτος λόγος της αναιρέσεως, κατά το μέρος που με αυτόν αποδίδεται στην προσβαλλομένη απόφαση η από τον αριθ. 1 του άρθρου 560 (559) του ΚΠολΔ, για το λόγο ότι από δημόσιο έγγραφο αποδείχθηκε ότι υπάρχει δημόσια οδός που εξυπηρετεί το ακίνητο της πρώτης αναιρεσιβλήτης, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, αφού η αναιρεσείδουσα, υπό την επίκληση των προαναφερομένων πλημμελειών εκ του άρθρου 560 αριθ. 1 του ΚΠολΔ πλήττει αποκλειστικά την εκτίμηση από το Δικαστήριο της ουσίας πραγματικών γεγονότων, η οποία (εκτίμηση) δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 561 παρ. 1 του ΚΠολΔ

III) Κατά τη διάταξη του άρθρου 560 αριθ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ ιδρύεται λόγος αναιρέσεως όταν το δικαστήριο εσφαλμένα χρησιμοποίησε ή παρέλειψε να χρησιμοποιήσει τα διδάγματα της κοινής πείρας, για την ανεύρεση με βάση αυτά της αληθινής εννοίας κανόνα δικαίου ή την υπαγωγή σ' αυτόν των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς και όχι όταν παραβίασε τα διδάγματα της κοινής πείρας κατά την εκτίμηση των αποδείξεων. Ως διδάγματα δε της κοινής πείρας θεωρούνται γενικές αρχές που συνάγονται επαγωγικά από την καθημερινή παρα-

τήρηση της εμπειρικής πραγματικότητας, τη συμμετοχή στις συναλλαγές και τις γενικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες έχουν γίνει κοινό κτήμα και χρησιμοποιούνται από το δικαστήριο για την εξειδίκευση των αόριστων νομικών εννοιών και για την έμμεση απόδειξη κρίσιμων γεγονότων ή την εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των αποδεικτικών μέσων που προσκομίστηκαν. Για το ορισμένο του ως άνω λόγου πρέπει να εκτίθενται ποια είναι τα διδάγματα της κοινής πείρας τα οποία παραβίασε το Εφετείο. Κατά συνέπεια ο δεύτερος λόγος της αναιρέσεως, από τον αριθ. 1 εδ. β' του άρθρου 560 ΚΠολΔ, κατά το μέρος με το οποίο προβάλλεται ότι το ως Εφετείο δικάσαν Πολυμελές Πρωτοδικείο Ξάνθης παραβίασε τα διδάγματα της κοινής πείρας, και έτσι κατέληξε στην εσφαλμένη αποδοχή της αγωγής, είναι αόριστος και ως εκ τούτου απορριπτός ως απαράδεκτος, καθ' όσον η αναιρεσείουσα δεν αναφέρει ποια συγκεκριμένα διδάγματα κοινής πείρας παραβιάσθηκαν.

IV) Σύμφωνα με το άρθρο 1015 ΑΚ, αν εξαιτίας της εκποίησης μέρους του ακινήτου αποκόπηκε η συγκοινωνία προς το δρόμο του μέρους που εκποιήθηκε ή του μέρους που απέμεινε, έχει υποχρέωση να παράσχει δίοδο ο κύριος του μέρους από όπου γινόταν έως τώρα η συγκοινωνία. Η διάταξη αυτή του άρθρου 1015 ΑΚ αναφέρεται στην περίπτωση που λόγω εκποίησης μέρους του ακινήτου, το μέρος που εκποιήθηκε ή απέμεινε έχασε την επικοινωνία με το δημόσιο δρόμο. Εφόσον συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, αυτός που αποστερήθηκε τη δίοδο λόγω της εκποίησης δεν έχει την κατ' άρθρ. 1012 Α.Κ. αξίωση κατ' άλλων γειτόνων, αλλά αξίωση σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1015 Α.Κ. κατά του κυρίου του ακινήτου, μέσω του οποίου γινόταν μέχρι τώρα η επικοινωνία με το δημόσιο δρόμο. Στη ρύθμιση αυτή υπάγονται μεν οι καθολικοί διάδοχοι των συμβληθέντων, όχι όμως και οι μετά την εκποίηση ειδικοί διάδοχοι των ανωτέρω προσώπων, οι οποίοι ως τρίτοι, μη μετασχόντες στην εκποι-

ητική αυτή δικαιοπραξία, θεωρούνται ξένοι προς το πραγματικό της διατάξεως του άρθρου 1015 του Α.Κ. και επομένως αυτοί δικαιούνται να αξιώσουν την παροχή διόδου μόνο κατά τη γενική διάταξη του άρθρου 1012 του Α.Κ. Κατά συνέπεια το πρωτοδικείο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση με το να απορρίψει την εκ του άρθρου 1015 του Α.Κ. υποβληθείσα ένσταση της αναιρεσείουσας, για το λόγο ότι η ενάγουσα-πρώτη των αναιρεσιβλήτων, ως ειδική διάδοχος των συμβληθέντων στην αρχική (εκποιητική) δικαιοπραξία, διά της οποίας αποκόπηκε, κατά τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας, η επικοινωνία του επιδίκου ακινήτου προς το δρόμο, είχε δικαίωμα να ζητήσει την παροχή διόδου, κατά το άρθρο 1012, μέσω γειτονικών ακινήτων, κυριότητας της πρώτης και δεύτερης των εναγομένων, δεν παραβίασε τη διάταξη του άρθρ. 1015 του Α.Κ. ως εκ τούτου ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, κατά το μέρος που αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια τέτοιας παραβάσεως, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

V) Από τις διατάξεις των άρθρων 118 αρ. 4, 566 παρ. 1, 577 παρ. 3 και 578 ΚΠολΔ συνάγεται ότι στον λόγο αναιρέσεως πρέπει να εκτίθεται κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο η νομική πλημμέλεια που αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ώστε να μπορεί να διαπιστωθεί αν και σε ποιο από τους περιοριστικώς αναφερομένους στο άρθρο 560 Κ.Πολ.Δ λόγους εμπίπτει η προβαλλόμενη αιτίαση. Ειδικότερα ως προς τον εκ του άρθρου 560 αρ. 1 Κ.Πολ.Δ λόγο αναιρέσεως, που συντρέχει όταν το δικαστήριο της ουσίας εφαρμόσε κανόνα ουσιαστικού δικαίου μη εφαρμοστέο ή παρέλειψε την εφαρμογή του εφαρμοστέου, είτε προσέδωσε στον εφαρμοσθέντα κανόνα έννοια διαφορετική από εκείνη την οποία έχει, για να είναι ορισμένος και κατά συνέπεια παραδεκτός ο λόγος αυτός, δεν αρκεί να μνημονεύεται ή και να παρατίθενται οι διατάξεις που φέρονται ότι παραβιάσθηκαν, καθώς και η νομική κρίση του δικαστηρίου για την έννοια αυτών, αλλά

απαιτείται επί πλέον να εκτίθενται σαφώς και τα πραγματικά γεγονότα που έγιναν δεκτά από το δικαστήριο της ουσίας και σε τι συνίσταται το σφάλμα της αποφάσεως περί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του νόμου (Α.Π. 57/1990, Α.Π. 32/1996 Ολ). Διαφορετικά ο λόγος της αναιρέσεως είναι αόριστος, η αοριστία δε αυτή δεν δύναται να συμπληρωθεί με παραπομπή στο δικόγραφο της αγωγής ή της εφέσεως ή στις προτάσεις του αναιρεσείοντος. Κατά συνέπεια ο τρίτος λόγος της αιτήσεως, κατά το μέρος με το οποίο προσάπτεται στο ως Εφετείο δικάσαν Πολυμελές Πρωτοδικείο Ξάνθης η από τον αριθ. 1 του άρθρου 560 του Κ.Πολ.Δ πλημμέλεια, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, λόγω της αοριστίας του διότι στο αναιρετήριο εκτίθενται μόνο ένα σύντομο ιστορικό της υποθέσεως, το κατά τις απόψεις του αναιρεσείοντος πραγματικό μέρος αυτής και μεμονωμένες νομικές σκέψεις και αποσπασματικές παραδοχές της προσβαλλομένης αποφάσεως, ενώ δεν παρατίθενται με πληρότητα, αλλά μόνο με επιλεκτικές αναφορές οι ουσιαστικές παραδοχές του Δικαστηρίου, δηλαδή τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε τούτο ως αποδειχθέντα, για να στηρίξει τη φερόμενη ως λανθασμένη κρίση του.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 11.3.2008 αίτηση της... κ.λ.π., για ανάρτηση της 2/2008 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ξάνθης, που δίκασε ως Εφετείο. Και καταδικάζει την αναιρεσείουσα στη δικαστική δαπάνη της δεύτερης των αναιρεσιβλήτων, την οποία ορίζει σε χίλια οκτακόσια (1.800) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2113/2009 (Τμ. Γ')

Έλληνες μουσουλμάνοι ως προς το θρήσκευμα. Οι οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου σχέσεις τους διέπονται από τον μουσουλμανικό νόμο. Δικαιοδοσία του μουφτή για την εκδίκαση των διαφορών αυτών. Κατάχρηση δικαιώματος. Συμπεριφορές που συνιστούν κατάχρη-

ση δικαιώματος. Δικονομία πολιτική. Αναιρετικοί λόγοι. Προϋποθέσεις παραδεκτού των λόγων περί ευθείας και εκ πλαγίου παραβιάσεως των κανόνων ουσιαστικού δικαίου. Έννοια «πραγμάτων» κατ' αρ. 559 περ. 8 ΚΠολΔ. Ο αναιρεσείων δεν μπορεί να επικαλεστεί παραδεκτός ότι το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του παραδεκτού ισχυρισμούς του αντιδίκου του, εκτός και αν αυτοί στηρίζουν δικαστική ομολογία. Παραβίαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας. Προϋποθέσεις παραδεκτού του λόγου αυτού. Παραμόρφωση περιεχομένου εγγράφου. Προϋποθέσεις παραδεκτού. (Επικυρώνει την υπ' αριθμ. 709/2006 ΕφΘράκης).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι). Κατά το άρθρο 559 αρ. 1 και 19 ΚΠολΔ επιτρέπεται ανάρτηση, αν παρεβιάσθη κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο, ελληνικό ή ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου, καθώς και αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς επί ζητήματος που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 10 του ν. 2345/1920, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔ, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 του Εισ.Ν.ΚΠολΔ, η οποία επανέλαβε τροποποιημένη τη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 9 της Συνθήκης των Αθηνών (1-11-1913) μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, που κυρώθηκε με το ν. ΔΣΙΓ/1913, ο Μουφτής ασκεί δικαιοδοσία μεταξύ Μουσουλμάνων επί γάμων, διατροφών, επιτροπειών, κηδεμονιών, χειραφεσίας ανηλίκων, ισλαμικών διαθηκών και της εξ αδιαθέτου διαδοχής, εφόσον διέπονται υπό του ιερού Μουσουλμανικού νόμου. Επίσης με το άρθρο 4 του ν. 147/1914 ορίσθηκε, εκτός άλλων, ότι τα των συγγενικών δεσμών των

Ισραηλιτών και Μουσουλμάνων, διέπονται υπό του ιερού αυτών νόμου και κρίνονται υπ' αυτών. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι σκοπήθηκε από το νομοθέτη όπως οι κληρονομικές σχέσεις των εις την Ελλάδα Μουσουλμάνων Ελλήνων υπηκόων, ως προς τα καθαρής ιδιοκτησίας κτήματα αυτών (μούλκια), διέπονται υπό του ιερού Μουσουλμανικού νόμου. Με τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 1 της συνθήκης των Σεβρών του 1920, που κυρώθηκε με το ν.δ. της 29-Σεπτ/30 Οκτωβρ. 1923 και 42, 45 της συνθήκης της Λωζάνης του 1923, που κυρώθηκε με το ν.δ. της 25 Αυγούστου 1923, εξασφαλίσθηκε η εφαρμογή των μουσουλμανικών εθίμων και του ιερού Μουσουλμανικού νόμου στους Μουσουλμάνους το θρήσκευμα Έλληνες υπηκόους. Το καθεστώς αυτό δεν ανέτρεψε ο Αστικός Κώδικας, που με το άρθρο 6 του ΕισΝΑΚ, δεν κατήργησε το ανωτέρω άρθρο 4 του ν. 147/1914 όσον αφορά τους Μουσουλμάνους, ενώ αντίθετα κατήργησε τούτο ως προς τους Έλληνες Ισραηλίτες, αλλά ούτε και το ν. 2345/1920 περί δικαιοδοσίας των Μουφτήδων. Επομένως και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, εφόσον δεν καταργήθηκαν οι ν. 147/1914 και 2345/20, οι κληρονομικές σχέσεις των Μουσουλμάνων το θρήσκευμα Ελλήνων υπηκόων εξακολουθούν να ρυθμίζονται ως προς τα κτήματα καθαρής ιδιοκτησίας από τον ιερό Μουσουλμανικό νόμο (Ολ. ΑΠ 322/1960). Και ναι μεν μεταγενεστέρως με το άρθρο 9 του ν. 1920/1991, με τον οποίο κυρώθηκε η από 24.12.1990 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «περί Μουσουλμάνων θρησκευτικών λειτουργιών» καταργήθηκε τελικά ο παραπάνω ν. 2345/1920, όμως με το άρθρο 5 παρ. 2 αυτού επαναλήφθηκε πανομοιότυπη η διάταξη του άρθρου 10 του καταργηθέντος ν. 2345/1920 και συνεπώς και μετά το ν. 1920/1991 οι κληρονομικές σχέσεις των Μουσουλμάνων το θρήσκευμα Ελλήνων υπηκόων εξακολουθούν να ρυθμίζονται, ως προς τα καθαρής ιδιοκτησίας ακίνητα, από τον ιερό Μουσουλμανικό νόμο. Οι ανωτέρω νομοθετικές διατάξεις, οι οποίες εξασφαλίσθηκαν με τις προαναφερθείσες συνθήκες των Σε-

βρών και της Λωζάνης, είναι προστατευτικές από άποψη εφαρμοστέου δικαίου για τους Μουσουλμάνους το θρήσκευμα Έλληνες υπηκόους και αποτελούν ειδικό δίκαιο που εφαρμόζεται με βάση τις διατάξεις του διαπροσωπικού δικαίου (Α.Π. 1097/2007). Περαιτέρω κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ το δικαίωμα θεωρείται ότι ασκείται καταχρηστικά, όταν η συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε της ασκήσεως και η πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε, δεν δικαιολογούν επαρκώς την μεταγενέστερη άσκησή του, εις τρόπον ώστε αυτή να εξέρχεται προφανώς από τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή ο οικονομικός σκοπός του ασκουμένου δικαιώματος. Οι δε πράξεις του υποχρέου και η διαμορφωθείσα υπέρ αυτού κατάσταση πραγμάτων είναι αναγκαία να τελούν σε αιτιώδη σχέση προς την προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου, αφού, κατά τους κανόνες της καλής πίστης, τις συνέπειες που απορρέουν από πράξεις άσχετες προς αυτή τη συμπεριφορά δεν συγχωρείται να επικαλεστεί προς απόκρουση του δικαιώματος (Ολ. ΑΠ 62/90. ΑΠ. 65/2005). Τέλος πράγματα, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 8 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, είναι οι αυτοτελείς ισχυρισμοί των διαδίκων που συγκροτούν την ιστορική βάση και επομένως θεμελιώνουν το αίτημα της αγωγής, ανταγωγής, ένστασης ή αντένστασης και όχι οι ισχυρισμοί που αποτελούν άρνηση της αγωγής ή επιχειρήματα νομικά ή πραγματικά, τα οποία αντλούνται από το νόμο ή από την εκτίμηση των αποδείξεων. Δεν στοιχειοθετείται όμως ο λόγος αυτός αν ο ισχυρισμός που δεν λήφθηκε υπόψη είναι μη νόμιμος και συνεπώς δε θεωρείται ουσιώδης, αφού δεν ασκεί επίδραση στην έκβαση της δίκης (Α.Π. 2/1989 – Ολ). Επίσης δεν στοιχειοθετείται ο λόγος αυτός αναίρεσης αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό που προτάθηκε και τον απέρριψε για οποιοδήποτε λόγο, τυπικό ή ουσιαστικό (ΑΠ 11/1996 – Ολ). Ο αναιρεσείων δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι το δικαστήριο δεν έλα-

βε υπόψη ισχυρισμό του αντιδίκου του, διότι στην περίπτωση αυτή λείπει το έννομο συμφέρον που απαιτείται για την άσκηση αναιρέσεως από τον αναιρεσιόντα.

Κατ' εξαίρεση χωρεί αναίρεση για τη μη εξέταση κρίσιμων γεγονότων που πρότεινε ο αντίδικος εκείνου που έχει το βάρος της επικλήσεώς του, αν ο τελευταίος είχε επικαλεσθεί τους ισχυρισμούς του αντιδίκου του ως δικαστική ομολογία, οπότε ο λόγος αναιρέσεως στηρίζεται στον αριθμό 11 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ. Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, αναφορικά με την ένδικη διεκδικητική ακινήτου αγωγή, η οποία, όπως από το δικόγραφο αυτής προκύπτει, είχε ως ιστορική βάση το δικαίωμα συγκυριότητας των εναγόντων και ήδη αναιρεσιόντων επί του καθαρής ιδιοκτησίας επιδίκου ακινήτου, που περιήλθε σ' αυτούς, κατά τα αναφερόμενα στην αγωγή ποσοστά, εκ της εξ' αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής της αποβιώσασας, στις 6.1.1990, αρχικής κυρίας Θ, της οποίας την κληρονομία αποδέχθησαν νόμιμα, δέχθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τα εξής: «...Ο αποβιώσας το έτος 1972 Φ, Έλλην υπήκοος και μουσουλμάνος το θρήσκευμα, με την με αριθμό 908/1968 δημόσια διαθήκη του ενώπιον του Σ/φου Ξάνθης Κ.Κ. η οποία δημοσιεύθηκε νόμιμα με το με αριθμό 24/8-2-1977 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ξάνθης, εγκατέστησε κληρονόμο του στο σύνολο της ακίνητης και κινητής περιουσίας του, την σύζυγό του Θ, ενώ στο καθένα από τα τρία παιδιά του, Ζ, Χ1 και Ξ, κατέλιπε το ποσό των 20.000 δρχ., καθόσον, όπως κατά λέξη αναφέρεται στη εν λόγω διαθήκη, «πολλαπλώς προηγούμενως τους εβοήθησε». Μεταξύ δε των κληρονομαιών ακινήτων περιλαμβάνονταν και ένα οικόπεδο, εμβαδού 847 μ², που βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών... και... της..., εντός του οποίου υπήρχε οικία εμβαδού 158,77 μ², την οποία χρησιμοποιούσε ο ανωτέρω αποβιώσας ως κατοικία αυτού και της οικογενείας του. Η προαναφερθείσα σύζυγός του, αποδέχθηκε την καταληφθείσα σ' αυτήν ακίνητη περιουσία, με τη με αριθμό 314-

08/24-4-1986 δήλωση αποδοχής ενώπιον του ίδιου πιο πάνω Σ/φου, η οποία μεταγράφηκε στο τόμο 783 και με αα 25 των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Ξάνθης. Έτσι η προαναφερθείσα κληρονόμος, κατέστη κυρία του ανωτέρω ακινήτου με παράγωγο τρόπο. Αποδείχθηκε επίσης ότι ο ανωτέρω αποβιώσας Φ, είχε αποκτήσει την κυριότητα του ανωτέρω ακινήτου, με έκτακτη χρησικτησία, ..., γεγονός άλλωστε που δεν αμφισβητείται ρητά από τους εναγόμενους. Μετά δε τον θάνατο αυτού, κάτοχος και νομέας της εν λόγω οικίας, ήταν η σύζυγος του Θ, η οποία εξακολούθησε να διαμένει εντός αυτής με τον γιο της Ζ και την οικογένειά του [εναγόμενους], μέχρι την οριστική της εγκατάσταση κατά το έτος 1986 στη..., πλησίον του γιου της Χ1, ο οποίος είχε ήδη εγκατασταθεί στην πόλη αυτή από τις αρχές της δεκαετίας του 1960, [όπως και η δικαιοπάροχος των λοιπών εναγόντων Ξ] και ανέλαβε την περιποίησή της και την παροχή πάσης φύσεως φροντίδων σ' αυτήν μέχρι του χρόνου του θανάτου της. Όπως δε προέκυψε, οι προαναφερθέντες, σεβόμενοι την επιθυμία του πατέρα τους, παραιτήθηκαν ρητά με τις με αριθμό 13042 και 13043/26-7-1977 σχετικές δηλώσεις τους ενώπιον του Συμβ/φου Κωνσταντινουπόλεως Τ.Σ., από τη διεκδίκηση του κληρονομικού τους μεριδίου. Ενόψει αυτών ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι ο πατέρας του δικαιοπαρόχου τους Φ, είχε παραχωρήσει στον γιο του Ζ, το έτος 1971, τη νομή του ανωτέρω ακινήτου, με άτυπη δωρεά εν ζωή και ότι αυτός στη συνέχεια, με την άσκηση νομής και κατοχής επ' αυτού με διάνοια κυρίου επί συνεχή 20ετία μέχρι του χρόνου του θανάτου του [1993], είχε αποκτήσει πλήρη κυριότητα επί του επιδίκου, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος. Την κρίση του αυτή στηρίζει το Δικαστήριο στην κατάθεση της μάρτυρος των εναγόντων, η οποία όχι μόνον δεν αναιρείται από τις καταθέσεις των μαρτύρων των εναγομένων, αλλ' αντίθετα ενισχύεται και από το αποδειχθέν γεγονός ότι ο δικαιοπάροχος των εναγομένων, σε χειρόγραφες επιστολές που είχε απευθύνει στη μητέρα του

Θ, κατά τα έτη 1976 και 1978, όταν αυτή είχε μεταβεί προσωρινά στην Τουρκία, πλησίον του αδελφού του Χ1, είχε ζητήσει από αυτόν και την Ξ να συμβάλουν οικονομικά [για λογαριασμό της μητέρας τους] στην καταβολή του φόρου κληρονομιάς του πατέρα τους που αυτή ήταν υποχρεωμένη να πληρώσει για να την αποδεχθεί...

Συνεπώς η ένσταση ιδίας κυριότητας που αυτοί είχαν προβάλλει στην πρωτόδικη δίκη, στηριζόμενη σε παράγωγο τρόπο [κληρονομική διαδοχή του συζύγου και πατέρα τους] πρέπει να απορριφθεί στην ουσία της, καθόσον οι εναγόμενοι, με την επικαλούμενη αποδοχή της κληρονομιάς αυτού και την εν συνεχεία μεταγραφή της, απόκτησαν, όπως είναι φανερό από μη κύριο, αφού ο εν λόγω δικαιοπάροχός τους, ουδέποτε είχε καταστεί κύριος του επιδίκου με πρωτότυπο τρόπο, κατά τα προδιαληφθέντα... Περαιτέρω αποδείχθηκε, ότι αυτή είχε συντάξει και παραδώσει στο γιο της Ζ, την με ημερομηνία 10-8-1985 ιδιόγραφη διαθήκη της, που μετά τον θάνατο αυτής κατά το έτος 1990, δημοσιεύθηκε με το με αριθμό 17/16-1-1992 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ξάνθης και κηρύχθηκε κυρία με την με αριθμό 17/1992 απόφαση του εν λόγω δικαστηρίου. Σύμφωνα δε με το περιεχόμενο αυτής [διαθήκης], η ανωτέρω διαθέτιδα, κατέλιπε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία της στο παραπάνω γιο της Ζ, ο οποίος, όπως προαναφέρθηκε απεβίωσε κατά το έτος 1993 και άφησε μοναδικούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους του, τη σύζυγό του Ψ1 και τα παιδιά του Ψ2 και Ψ3 [εναγόμενους]. Αποδείχθηκε επίσης ότι οι προαναφερθέντες Φ και η σύζυγός του Θ, κατά τον χρόνο του θανάτου της, ήταν Έλληνες υπήκοοι, μουσουλμάνοι το θρήσκευμα, ενώ τα άλλα δύο τους παιδιά, ο Χ1 [πρώτος ενάγων] και η Ξ, που απεβίωσε το 1992 [δικαιοπάροχος των λοιπών εναγόντων], είχαν απωλέσει την Ελληνική ιθαγένεια με σχετική πράξη της Ελληνικής Πολιτείας, όπως προκύπτει από το με αριθμό... πιστοποιητικό του Δημάρχου Ξάνθης, συνομολογείται δε και από τους διαδίκους. Ενόψει αυτών και σύμφω-

να με όσα αναπτύχθηκαν στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, εφαρμοστέο δίκαιο για τη ρύθμιση της κληρονομικής διαδοχής της Θ είναι το δίκαιο της Ελληνικής Πολιτείας και ειδικότερα το κληρονομικό δίκαιο του Ιερού Μουσουλμανικού νόμου, που αποτελεί εσωτερικό δίκαιο και εφαρμόζεται ειδικά για τους Έλληνες υπηκόους, μουσουλμάνους το θρήσκευμα, εφόσον πρόκειται για κληρονομικό ακίνητο που ανήκει στην κατηγορία των ακινήτων καθαρής ιδιοκτησίας [μούλκια], όπως επίσης συνομολογείται από τους διαδίκους, ενώ για τη ρύθμιση της κληρονομικής διαδοχής της Ξ, είναι το Τουρκικό κληρονομικό δίκαιο, ενόψει του ανωτέρω τόπου της συνήθους διαμονής της, κατά το χρόνο του θανάτου της [...], καθόσον από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε ότι αυτή είχε αποκτήσει την Τουρκική υπηκοότητα μετά την απώλεια της Ελληνικής ιθαγένειας, οπότε και πάλιν θα ετύγχανε εφαρμογής το εν λόγω δίκαιο. Με τα δεδομένα αυτά, πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής: 1] η συνταχθείσα από τη Θ πιο πάνω ιδιόγραφη διαθήκη, θεωρείται ανίσχυρη και δεν παρήγαγε κανένα έννομο αποτέλεσμα, αφού το εφαρμοστέο στην περίπτωση αυτή, Ιερό Μουσουλμανικό δίκαιο, δεν αναγνωρίζει αντίστοιχο θεσμό.

Συνεπώς αυτή, όπως βάσιμα υποστηρίζουν οι ενάγοντες, κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τα τρία της παιδιά, τον Ζ και τον Χ1, σε ποσοστό 8/20 άλλως 48/120, ο καθένας τους [ως άρρενες κατιόντες της κληρονομηθείσας] και την κόρη της Ξ σε ποσοστό 24/120 [ήτοι 1/2 της μερίδας των αρρένων], 2] εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του Ζ, [δικαιοπαρόχου των εναγομένων], είναι η σύζυγος του Ψ1 σε ποσοστό 6/120, [ήτοι κατά το 1/8 επί του ποσοστού των 48/120, που αυτός δικαιούτο από την κληρονομία της μητέρας του], ο γιος του Ψ3 σε ποσοστό 28/320 και η κόρη του Ψ2 σε ποσοστό 14/120 [ήτοι το 1/2 της μερίδος του άρρενος κατιόντος-αδελφού της], με βάση επίσης το εφαρμοζόμενο και στην περίπτωση αυτή, Ιερό Μουσουλμανικό δίκαιο, αφού ο ανωτέρω αποβιώσας, κατά το χρόνο του θα-

νάτου του, ήταν Έλλην υπήκοος, Μουσουλμάνος το θρήσκευμα, 3] εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της Ξ, που πέθανε το 1992, ήταν ο σύζυγος της Β [αρχικώς δεύτερος ενάγων], σε ποσοστό 6/120, [ήτοι 1/4 επί του ποσοστού των 24/120, που αυτή δικαιούτο από την κληρονομιά της μητέρας της], ενώ το καθένα από τα δύο της παιδιά [λοιποί ενάγοντες], στο υπόλοιπο ποσοστό [18/120] κατ' ισομοιρίαν, ήτοι από 9/120 ο καθένας απ' αυτούς, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με τα προδιαληφθέντα, έχει εφαρμογή το τουρκικό κληρονομικό δίκαιο και ειδικότερα οι διατάξεις των άρθρων 495... 499 αυτού, οι οποίες είναι γνωστές στο παρόν Δικαστήριο και λαμβάνονται αυτεπαγγέλτως υπόψη [άρθρο 337 ΚΠολΔικ], ορίζουν δε ότι ο επιζών σύζυγος κληρονομεί εξ αδιαθέτου κατά το 1/4 και τα τέκνα κατ' ισομοιρία, όπως δηλαδή αντίστοιχα ρυθμίζεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή και στο κληρονομικό δίκαιο του Ελληνικού Αστικού Κώδικα.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να λεχθεί [ενόψει του σχετικού ισχυρισμού που προβάλλεται από τους εναγόμενους], ότι ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ως ανίσχυρη η δημόσια διαθήκη του Φ [όπως και αυτή της συζύγου του κατά τα προδιαληφθέντα], καθώς και οι ανωτέρω παραιτήσεις του Χ1 και της Ξ, λόγω της εφαρμογής του ιερού μουσουλμανικού δικαίου που αναφέρεται σε συμβιβασμό των κληρονόμων και γίνεται δεκτό στη συνέχεια ότι και ο ανωτέρω αποβιώσας κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τη σύζυγό του Θ σε ποσοστό 15/120 [1/8] και από τα τρία του παιδιά Ζ, Χ1 και Ξ, σε ποσοστό 42/120, 42/120 και 21/120 αντίστοιχα, ουδεμία διαφοροποίηση επέρχεται ως προς τα προδιαληφθέντα ποσοστά αυτών [48/120, 48/120 και 24/120 αντίστοιχα], δεδομένου ότι μετά και το θάνατο της μητέρας τους, τα παραπάνω παιδιά της, κληρονόμησαν και το ποσοστό αυτής [1 5/120], κατά 6/120 ο Χ1 και ο Ζ και κατά 3/120 η Ξ, τα οποία προστιθέμενα στα ποσοστά της κληρονομιάς του πατέρα τους, οδηγούν στο ίδιο πάνω τελικό αριθμητικό αποτέλεσμα. Περαιτέρω

αποδείχθηκε ότι ο Χ1 [πρώτος ενάγων] και η Ξ [δικαιοπάροχος των λοιπών εναγόντων], αποδέχθηκαν νομότυπα την κληρονομιά της μητέρας τους Θ, με την με αριθμό 417/11-11-1998 δήλωσή τους ενώπιον του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Ξάνθης, η οποία στη συνέχεια μεταγράφηκε νόμιμα στο τόμο 1044 και με αα 267 των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Ξάνθης και ότι μετά το θάνατο της Ξ, οι ανωτέρω κληρονόμοι αυτής, ήταν ο σύζυγος της Β και τα δύο της παιδιά, η και ο Χ3, [υπό στοιχ. 2, 3 και 4 ενάγοντες], αποδέχθηκαν την κληρονομιά της, με την με αριθμό 418/11-11-1998 δήλωσή τους ενώπιον του ίδιου γραμματέα, η οποία νόμιμα επίσης μεταγράφηκε στο τόμο 1044 και με αα 268 των βιβλίων μεταγραφών του προαναφερθέντος υποθηκοφυλακείου. Έτσι αυτοί όπως και ο πρώτος ενάγων Χ1, κατέστησαν συγκύριοι του επιδίκου με παράγωγο τρόπο, ήτοι με κληρονομική εξ αδιαθέτου διαδοχή από τη μητέρα τους Θ, κατά τα προαναφερθέντα για τον καθένα εξ αδιαθέτου ποσοστά και συγκεκριμένα: 1] ο Χ1 κατά 48/120, 2] ο Β, [που απεβίωσε κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας στο πρώτο βαθμό], κατά 6/120, 3] η Χ2 κατά 9/120, 4] ο Χ3 κατά 9/120. Κατά το υπόλοιπο δε ποσοστό των 48/120 επί του επιδίκου και όχι στο σύνολο των ποσοστών αυτού [120/120], όπως αναφέρεται στη με αριθμό 118/1993 δήλωση αποδοχής κληρονομιάς του Ζ ενώπιον του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Ξάνθης, που νόμιμα έχει μεταγραφεί στα ίδια πιο πάνω βιβλία [τόμος 1000 και αα 435], κατέστη συγκύριος του επιδίκου αρχικά μεν ο Ζ, στη συνέχεια δε και μετά το θάνατο αυτού οι εναγόμενοι, ως μοναδικοί εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, που αποδέχθηκαν τη κληρονομιά του, με την νομίμως μεταγραφείσα με αριθμό 76/1994 δήλωση τους ενώπιον του ίδιου πιο πάνω Γραμματέα. Τέλος αποδείχθηκε ότι οι προαναφερθείσες παραιτήσεις του Χ1 και της Ξ από τα μερίδια της κληρονομιάς του πατέρα τους προς όφελος της μητέρας τους, έλαβαν χώρα στα πλαίσια μιας γενικότερης άτυπης συμφω-

νίας αυτών και του Z, προκειμένου να υλοποιηθεί η επιθυμία του πατέρα τους, να παραμείνει το επίδικο αρχικά μεν στη μητέρα τους και στη συνέχεια, μετά το θάνατό της, σ' αυτόν από τα παιδιά τους που θα διέμενε στην..., δηλαδή στον δικαιопάροχο των εναγομένων, αφού τα άλλα αδέρφια του ήταν εγκατεστημένα στη... και δεν είχαν σκοπό να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Στην πραγματικότητα αυτός ήταν και «ο διαχειριστής» της κληρονομικής περιουσίας της μητέρας του, έχοντας δε ως οικογενειακή στέγη το επίδικο και πιστεύοντας ότι αυτή η επιθυμία του πατέρα τους και η μεταξύ τους πιο πάνω συμφωνία θα τηρηθεί στο μέλλον, προέβη, ιδιαίτερα μετά τις παραιτήσεις των αδελφών του, σε εκτεταμένες επισκευές και βελτιώσεις της οικίας, δαπανώντας χρηματικά ποσά εξ ιδίων, χωρίς καμιά συμμετοχή είτε της μητέρας του είτε των αδελφών του. Συγκεκριμένα προέβη στην κατασκευή περίφραξης με πέτρινο τοιχείο, στην επιστροφή της αυλής με τσιμέντο, στην τοποθέτηση σιδερένιας εξώπορτας και στην αντικατάσταση δύο παραθύρων κ.λπ., δαπανώντας συνολικά το ποσό των 500.000 δρχ. περίπου, όπως τούτο σαφώς κατατίθεται από τους μάρτυρες των εναγομένων και δεν αμφισβητείται [τουλάχιστον ως προς το είδος των εργασιών] από την μάρτυρα των εναγόντων.

Σε αντιστάθμισμα δε αυτής της παραιτήσεώς τους, ο πρώτος ενάγων και η αδελφή του Ξ, πέραν των χρημάτων που συνομολογούν ότι τους έδωσε ο πατέρας τους εν ζωή, έλαβαν στη συνέχεια και άλλα χρηματικά ποσά από την εκποίηση περιουσιακών στοιχείων της πατρικής κληρονομικής περιουσίας. Συγκεκριμένα το έτος 1987, μετέβησαν στην... και επισκέφθηκαν τον X1, ο Z και ο πρώτος μάρτυρας των εναγομένων, δικηγόρος Ξάνθης, με σκοπό να του παραδώσουν το χρηματικό ποσό των 5.000.000 δρχ. περίπου, που έλαβε ο πρώτος για λογαριασμό της μητέρας τους, ως τίμημα από την πώληση ακινήτου αυτής που βρίσκεται στη..., για να το μοιραστεί με την αδελφή του Ξ. Κατά τη

διάρκεια της επισκέψεώς τους αυτής, όπως τούτο σαφώς και μετά λόγου γνώσεως κατατίθεται από τον προδιαληφθέντα μάρτυρα, συντάχθηκε από την μητέρα τους Θ, στο σπίτι του X1 εν γνώσει αυτού [που σημειώτεον την βοήθησε στη σύνταξη αυτής] και της αδελφής του Ξ, η προαναφερθείσα ιδιόγραφη διαθήκη [και όχι στην... στις 4-8-1985 όπως αναγράφεται σ' αυτήν]. Με την όλη δε στάση τους απέναντι στον αδελφό τους και ιδιαίτερα με την άτυπη πλην όμως ρητή συναίνεσή τους στην ανωτέρω ενέργεια της μητέρας τους, που αποσκοπούσε στο να εξασφαλισθεί κατά κάποιο τρόπο ο αδελφός τους στο μέλλον και ειδικότερα μετά το θάνατο της μητέρας τους, εκδήλωσαν σαφώς την πρόθεσή τους να εξακολουθήσουν να σέβονται την επιθυμία του πατέρα τους και να απόσχουν από κάθε ενέργεια διεκδίκησης των κληρονομικών τους μεριδίων και από την κληρονομιά αυτής. Η κατάθεση του προαναφερθέντος, που ήταν παρών κατά τη σύνταξή της εν λόγω διαθήκης και της παράδοσης αυτής στα χέρια του Z, αυτήκοος δε μάρτυρας των μεταξύ τους συζητήσεων, σχετικά με τα προαναφερθέντα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά, όχι μόνον δεν αναιρείται από εκείνη της μάρτυρος των εναγόντων, αλλ' αντίθετα ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο προδιαληφθείς δικαιопάροχος των εναγομένων, κατά το προηγούμενο έτος [1986], είχε προβεί, με εξουσιοδότηση της μητέρας του σε δήλωση αποδοχής της κληρονομιάς του συζύγου της, για λογαριασμό της και κατέβαλε το φόρο που αναλογούσε με δικά του χρήματα, ενέργειες στις οποίες ασφαλώς δεν θα προέβαινε αν δεν πίστευε ότι το επίδικο θα περιέρχονταν αποκλειστικά σ' αυτόν, μετά το θάνατο της μητέρας του. Αποδείχθηκε επίσης ότι τόσο ο δικαιопάροχος των εναγομένων, όσον και οι ίδιοι μετά τον θάνατο αυτού, προέβησαν σε νέες εκτεταμένες προσθήκες και βελτιώσεις του επιδίκου, δαπανώντας σημαντικά για την εποχή [1992-3 993] χρηματικά ποσά.

Συγκεκριμένα, προέβησαν σε πλήρη ανακα-

τασκευή της στέγης, άλλαξαν τις πόρτες με καινούργιες, τοποθέτησαν πλακίδια σ' ένα δωμάτιο, κατασκεύασαν καινούργια τουαλέτα, αντικατέστησαν τα φθαρμένα ταβάνια, τους σωλήνες αποχέτευσης κ.λπ., δαπανώντας περίπου το ποσό των 3.000.000 δρχ. συνολικά. Επίσης κατέβαλαν για φόρους κληρονομιάς το συνολικό ποσό των 45.000.000 δρχ., όπως τούτο προκύπτει από τα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα της ΔΟΥ Ξάνθης. Οι ενέργειες τους αυτές, τελούσαν σε γνώση των εναγόντων οι οποίοι ουδέποτε διαμαρτυρήθηκαν, ούτε ζήτησαν να συμμετάσχουν στις ανωτέρω δαπάνες, στις οποίες υποβλήθηκαν διαχρονικά οι εναγόμενοι και ο δικαιοπάροχός τους, μάλιστα δε ο πρώτος ενάγων, κατά την επίσκεψη του στη... το 1994 με αφορμή τον γάμο του ανηψιού του Ψ3 [τρίτου εναγόμενου], τον ευχαρίστησε για τις επισκευές και βελτιώσεις της οικίας αλλά και για την ανεύρεση των χρηματικών ποσών που διέθεσε, [μεγάλο μέρος των οποίων προέρχονταν από δανεισμό], χωρίς να διατυπώσει ποτέ οποιαδήποτε διάθεση συμμετοχής στις δαπάνες ή οικονομικής βοήθειας για την αντιμετώπισή τους. Ενόψει αυτών, εκτιμάται από το Δικαστήριο ότι η προπεριγραφείσα στάση αυτών απέναντι στον αδελφό τους, για μια συνεχή εικοσαετία, με αρχή τις προαναφερθείσες γραπτές παραιτήσεις τους από την κληρονομία του πατέρα τους, αποτελούσε ρητή παραίτησή τους και από κάθε μελλοντική διεκδίκηση των μεριδίων από την κληρονομία και της μητέρας τους. Έτσι ο δικαιοπάροχος των εναγομένων αλλά και οι ίδιοι στη συνέχεια, ενόψει της καταστάσεως που δημιουργήθηκε με την μακρόχρονη ανοχή των ανωτέρω δικαιούχων και των κληρονόμων τους, εύλογα πίστευαν, ότι ουδέποτε αυτοί θα ασκούσαν οποιαδήποτε αξίωσή τους επί του επιδικίου, τυχόν δε ανατροπή της δημιουργηθείσας καταστάσεως, θα προξενήσει επαχθείς συνέπειες για τους εναγόμενους και θα προκαλέσει έντονη την εντύπωση της αδικίας. Με τα δεδομένα αυτά το Δικαστήριο οδηγείται στην κρίση, ότι η

μεταγενέστερη άσκηση εκ μέρους των εναγόντων του δικαιώματος κυριότητάς τους, με βάση τα μερίδιά τους από την κληρονομία της μητέρας τους, δεν δικαιολογείται επαρκώς και παρίσταται ως καταχρηστική, δεδομένου ότι υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, αλλά και ο οικονομικός και κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος, αφού το επιδιωκόμενο όφελος είναι μικρότερο της βλάβης που θα υποστούν οι εναγόμενοι.

Συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτή και στην ουσία της η σχετική ένσταση που πρόβαλλαν οι εναγόμενοι και να απορριφθεί η αγωγή των αντιδίκων τους.

Επομένως, ενόψει όλων αυτών που προαναφέρθηκαν, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο: α) ορθά εφάρμοσε το ιερό μουσουλμανικό δίκαιο ως προς την κληρονομική διαδοχή της Θ και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις σε σχέση με την προβληθείσα από τους εναγόμενους ένσταση ιδίας κυριότητας, όσα δε αντίθετα υποστηρίζουν οι εκκαλούντες με τους σχετικούς λόγους της ένδικης έφεσής τους, ελέγχονται ως αβάσιμα και β] εσφαλμένα εφάρμοσε το νόμο ως προς τη κληρονομική διαδοχή της Ξ και εκτίμησε τις αποδείξεις, ως προς την προβληθείσα από αυτούς ένσταση καταχρήσεως δικαιώματος, όμως βάσιμα παραπονούνται οι εκκαλούντες με την ένδικη έφεσή τους. Συνακόλουθα πρέπει αυτή να γίνει δεκτή και στην ουσία της κατά ένα μέρος της, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη και στη συνέχεια αφού διακρατηθεί η υπόθεση από το παρόν Δικαστήριο, να απορριφθεί η ένδικη αγωγή κατά παραδοχή της ανωτέρω ενστάσεως των εναγομένων...». Με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο, και απέρριψε την αγωγή των εναγόντων – αναιρεσιόντων, αποδεχόμενο ως ουσιαστικά βάσιμη την υπό των εναγομένων υποβληθείσα νομίμως ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως της αγωγής, λόγω της υπάρξεως, κατά τις σαφείς παραδοχές της προσβαλλομένης αποφάσεως, αιτιώδους συναφείας μεταξύ της πιο πάνω συμπεριφοράς των

αναιρεσειόντων και της δικαιοπαρόχου αυτών ως και της μεταγενέστερης άσκησης από αυτούς του αξιωμένου με την αγωγή δικαιώματος, διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφασή του σαφή και επαρκή αιτιολογία, ουδόλως δεν παραβίασε τη διάταξη του άρθρου 281 του Α.Κ. και οι περί του αντιθέτου, από τους αριθ. 1 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, πρώτος, κατά το πρώτο σκέλος του, και τρίτος λόγοι της αναιρέσεως, κατά τους οποίους η προσβαλλομένη απόφαση στερείται επαρκούς αιτιολογίας ή έχει αντιφατικές αιτιολογίες και δι' αυτής παραβιάσθηκε η προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 281 του Α.Κ., είναι απορριπτέοι, ως αβάσιμοι. Εξ' άλλου απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο τέταρτος και υπό στοιχ. 3 λόγος της αιτήσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλομένη απόφαση η από τον αριθ. 8 περ. α' του άρθρου 559 του ΚΠολΔ πλημμέλεια, για τον λόγο ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν σε σχέση με την υποβληθείσα από τους εναγομένους ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως της αγωγής, καθ' όσον, και όπως τούτο προκύπτει από την επισκόπηση των προτάσεων των εναγομένων που υποβλήθηκαν, κατά την πρώτη συζήτηση, προς απόκρουση της αγωγής, ως και της με αριθμό 54/2001 προδικαστικής αποφάσεως του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, όλα γενικώς τα ουσιώδη περιστατικά, τα οποία έγιναν δεκτά από το Εφετείο για τη θεμελίωση, κατά τα προεκτεθέντα, της ενστάσεως καταχρηστικής ασκήσεως της αγωγής, είχαν προταθεί νομίμως από τους εναγομένους και είχαν τεθεί, για όσα από αυτά δεν απεδεικνύοντο εγγράφως, τα οικεία θέματα αποδείξεως. Περαιτέρω απορριπτέος ως αβάσιμος είναι ο αυτός ως άνω λόγος αναιρέσεως, κατά τα με στοιχ. 1, 2 και 4 σκέλη του, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλομένη απόφαση η από το άρθρο 559 αριθ. 8 περ. β' του ΚΠολΔ πλημμέλεια, για το λόγο ότι το δικαστήριο παρά το νόμο δεν έλαβε υπόψη τα πράγματα που προτάθηκαν νόμιμα και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, και

συγκεκριμένα 1) δεν έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό των εκκαλούντων – εναγομένων ότι οι αναιρεσειόντες «μονίμως διαμένανε, κατοικούσαν και αναπτύσσανε την επαγγελματική τους δραστηριότητα από του έτους 1960 στην Τουρκία... Ουδέποτε πάτησαν το πόδι τους στο επίδικο...» 2) δεν έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό των αναιρεσειόντων ότι οι επικαλούμενες από τους εναγομένους δαπάνες «ανάγονται στις συνήθεις δαπάνες συντήρησης, οι οποίες κάθε άλλο βαρύνουν τους ιδίους, «μια και οι εναγόμενοι χρησιμοποιούν το επίδικο όχι μόνο για κατοικία αλλά και για επαγγελματική στέγη...», και 4) δεν έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό των αναιρεσειόντων ότι οι παραιτήσεις του πρώτου αναιρεσειόντα και της δικαιοπαρόχου των λοιπών, με τις 13402 και 13043/26.7.1977 συμβολαιογραφικές δηλώσεις αφορούσαν την κληρονομιαία περιουσία του πατρός των και δεν είχαν σχέση με την κληρονομία της μητέρας τους..., καθ' όσον οι ισχυρισμοί αυτοί δεν είναι πράγματα, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, αφού πρόκειται για ισχυρισμούς που προτείνονται είτε από τους αντιδίκους των αναιρεσειόντων (οι με στοιχ. 1 ισχυρισμοί), χωρίς οι τελευταίοι να ισχυρίζονται ότι είχαν επικαλεσθεί τους ισχυρισμούς αυτούς των αναιρεσιβλήτων ως δικαστική ομολογία, είτε συνιστούν άρνηση των θεμελιούντων την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως της αγωγής πραγματικών περιστατικών (οι με στοιχ. 2 ισχυρισμοί) ή συνιστούν πραγματικά επιχειρήματα, τα οποία αντλούνται από την εκτίμηση των αποδείξεων (οι με στοιχ. 4 ισχυρισμοί).

II). Τα διδάγματα κοινής πείρας, δηλαδή οι αρχές για την εξέλιξη των πραγμάτων που συνάγονται από την παρατήρηση του καθημερινού βίου, την επιστημονική έρευνα και την εν γένει επαγγελματική ενασχόληση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για να εξακριβωθεί η βασιμότητα των πραγματικών περιστατικών, που αποτέλεσαν το αντικείμενο της αποδείξεως (ΚΠολΔ 336 παρ. 4), είτε για να γίνει, μετά την

εξακρίβωση της βασιμότητας αυτών, η υπαγωγή τους σε νομικούς κανόνες (ΚΠολΔ 559 αριθ. 1). Αν, στην πρώτη περίπτωση, χρησιμοποιώντας τα διδάγματα κοινής πείρας ή τα πορίσματα της επιστήμης αντίθετα προς τις αρχές της λογικής, το δικαστήριο διαγνώσει εσφαλμένως ότι συνέτρεξαν ή όχι τα περιστατικά που στηρίζουν το δικαίωμα, δεν υπάρχει παραβίαση κανενός νόμου και, άρα, δεν ιδρύεται λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ. Αν πάλι το δικαστήριο παραλείψει εντελώς να τα χρησιμοποιήσει, η παράλειψη αυτή δεν ελέγχεται ως πλημμέλεια από το εδάφιο 11 του άρθρου 559, καθόσον, όπως συνάγεται από τα άρθρα 336 παρ. 4 και 339 του ΚΠολΔ, τα διδάγματα κοινής πείρας δεν καταλέγονται στα αποδεικτικά μέσα (Ολ. ΑΠ 11/2005, Α.Π. 297/2007).

Εν προκειμένω, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, κατά το δεύτερο μέρος του, αποδίδεται στην προσβαλλομένη απόφαση η από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια, γιατί το Εφετείο δέχθηκε, κατά παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας, ότι «η προπεριγραφόμενη στάση μας απέναντι στον αδελφό μας, για μια συνεχή εικοσαετία, με αρχή τις προαναφερθείσες γραπτές παραιτήσεις μας από την κληρονομία του πατέρα μας, αποτελούσαν ρητή παραιτήσή μας και από κάθε μελλοντική διεκδίκηση των μεριδίων μας από την κληρονομία και της μητέρας μας», ενώ εάν εφαρμόζε σωστά τα διδάγματα αυτά έπρεπε να δεχθεί και τον ενώπιον αυτού (Εφετείου) προταθέντα νόμιμα, με τις προτάσεις ισχυρισμό τους «ότι, σύμφωνα με τα διδάγματα αυτά και τη συνήθεια που επικρατούσε στην περιοχή του επιδικού, στη συντηρητική μουσουλμανική οικογένεια της Δυτικής Θράκης, ενόσω ζουν οι γονείς θεωρούνται ιερά πρόσωπα και κανείς δεν διανοείται να αμφισβητήσει τα δικαιώματά τους, γι' αυτό και ο ιερός μουσουλμανικός νόμος δεν αναγνωρίζει, τη σύνταξη διαθηκών και δέχεται μόνο την εξ αδιαθέτου διαδοχή, αλλά και μετά το θάνατό τους δεν διαλύεται το οικογενειακό σπίτι, αλλά τα μέλη της οικογένειας που διαμέ-

νουν στο πατρικό σπίτι, χωρίς αντάλλαγμα σέβονται τους λοιπούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους και δεν θεωρείται παραίτηση από το κληρονομικό δικαίωμα αυτών η ανοχή τους για παραμονή στην πατρική οικία των πρώτων για ορισμένο χρονικό διάστημα, ενόψει μάλιστα του ότι αυτοί υπέστησαν τα έξοδα συντήρησης του κτίσματος». Ο λόγος αυτός, αιτιώμενος για τη μη χρησιμοποίηση των διδαγμάτων της κοινής πείρας προς διαπίστωση της βασιμότητας πραγματικών περιστατικών, είναι απαράδεκτος. Εξ' άλλου ο αυτός ως άνω λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται αιτίαση από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, για τον λόγο ότι το Εφετείο δεν συμμορφώθηκε με την ανωτέρω μουσουλμανική συνήθεια, είναι αόριστος και επομένως απορριπτέος ως απαράδεκτος, καθ' όσον οι αναιρεσείοντες δεν αναφέρουν, όπως επιβάλλεται από τις διατάξεις των άρθρων 118, αριθ. 4, 566 παρ. 1, 577 παρ. 3 και 578 ΚΠολΔ, τη φερόμενη ως παραβιασθείσα νομική διάταξη που παραπέμπει στο περιεχόμενο των συνηθειών για την ερμηνεία των δικαιοπραξιών ή των πραγματικών περιστατικών, δοθέντος ότι αντικείμενο της παραβίασεως δεν είναι τα συναλλακτικά ήθη, ως δευτερογενές μέρος του κανόνα δικαίου, αλλά η νομική διάταξη που παραπέμπει σ' αυτά (Α.Π. 1510/2003).

III). Σύμφωνα με το άρθρο 28 ΑΚ οι κληρονομικές σχέσεις διέπονται από το δίκαιο της ιθαγένειας, που είχε ο κληρονομούμενος όταν πέθανε. Με τη διάταξη αυτή ρυθμίζονται τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την κληρονομία, όχι όμως και τα ζητήματα εκ της ασκήσεως των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των κληρονομικών πραγμάτων, καθ' όσον η άσκηση αυτών ρυθμίζεται από το δίκαιο της πολιτείας, όπου αυτά βρίσκονται (άρθρ. 27 ΑΚ) κατά το ίδιο δε δίκαιο ερευνάται και εάν η άσκηση των δικαιωμάτων αυτών αποβαίνει καταχρηστική (άρθρο 26 Α.Κ.), αφού η κατά κατάχρηση άσκηση του δικαιώματος αποτελεί άδικη πράξη και δεν απολαύει προστασίας, εάν ο δικαιούχος, επιδιώκει, κάτω από τις συνθήκες αυτές, την πραγμάτωση

των δικαιωμάτων του στην Ελλάδα κατά προφανή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται από την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος (άρθρο 281 Α.Κ.).

Συνεπώς ο δεύτερος λόγος της αιτήσεως αναιρέσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια, για το λόγο ότι το Εφετείο εφήρμοσε στη συγκεκριμένη περίπτωση τη διάταξη του άρθρου 281 του Α.Κ., για να απορρίψει την διεκδικητική αγωγή των εναγόντων, ενώ όφειλε να εφαρμόσει, μολοντί το επίδικο βρίσκεται στην..., τις αντίστοιχες διατάξεις του τουρκικού δικαίου, οι οποίες ήταν εφαρμοστέες, αφού το τελευταίο (τουρκικό δίκαιο) είχε εφαρμοσθεί, κατά τα προαναφερόμενα, για τη ρύθμιση της κληρονομικής διαδοχής της δικαιοπαρόχου των δευτέρου, τρίτης και τετάρτης των εναγόντων Ξ, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

IV). Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 559 αριθ. 20 και 561 παρ. 1 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο θεσπιζόμενος με την πρώτη από αυτές λόγος αναίρεσης, για παραμόρφωση του περιεχομένου εγγράφου, ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας υποπίπτει σε διαγνωστικό λάθος, όταν δηλαδή, σε αποδεικτικό έγγραφο, κατά την έννοια των άρθρων 339 και 432 επ. Κ.Πολ.Δ αποδίδει περιεχόμενο διαφορετικό από εκείνο που πράγματι, έχει, είτε γιατί ανέγνωσε αυτό λανθασμένα, είτε γιατί παρέλειψε να αναγνώσει χρήσιμα τμήματα του κειμένου αυτού, στη δε συνέχεια καταλήγει, στηριζόμενο αποκλειστικά ή κυρίως σ' αυτό σε περίπτωση συνεκτίμησής του με άλλα αποδεικτικά μέσα, σε επιζήμιο για τον αναιρεσείοντα αποδεικτικό πόρισμα σχετικά με πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, όχι δε και όταν έχει απλώς συνεκτιμήσει το έγγραφο μαζί με άλλα αποδεικτικά μέσα, χωρίς να το εξαίρει κατά το σχηματισμό του πορίσματός του ως προς την ύπαρξη ή μη του αποδεικτέου γεγονότος. Στην προκειμένη περι-

πτωση, με τον πέμπτο λόγο της αναιρέσεως, αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση πλημμέλεια από τον αριθ. 20 αρθρ. 559 ΚΠολΔ και συγκεκριμένα αναφέρεται ότι το Εφετείο παραμόρφωσε το περιεχόμενο των με αριθμ. 13042 και 13043/26.7.1977 δηλώσεων παραιτήσεως του σ/φου Κωνσταντινουπόλεως Τ.Σ., σχετικά με έννοια της παραιτήσεως αυτής από την κληρονομία του πατέρα τους, με αποτέλεσμα να καταλήξει σε επιζήμιο για την αναιρεσείουσα πόρισμα, ως προς την παραίτηση των εναγόντων και από την κληρονομία της μητέρας τους. Στο αποδεικτικό αυτό πόρισμα κατέληξε το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, όχι μόνο από την εκτίμηση όλων των εγγράφων που νόμιμα προσκόμισαν και επικαλέστηκαν οι διάδικοι, μεταξύ των οποίων και οι με αριθμ. 13042 και 13043/26.7.1977 δηλώσεις παραιτήσεως του σ/φου Κωνσταντινουπόλεως Τ.Σ., που φέρεται ότι παραμορφώθηκαν, αλλά και από τις καταθέσεις των μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως, ώστε το Εφετείο δεν στηρίχθηκε αποκλειστικά ή κυρίως στα εν λόγω έγγραφα για τη συναγωγή του αποδεικτικού του πορίσματος αλλά τα συνεκτίμησε με τις λοιπές αποδείξεις. Επομένως, ο κρινόμενος ως άνω λόγος της αναίρεσης να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

V). Από τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 10 του ΚΠολΔ, που ορίζει, ότι αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχτηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, ως αληθινά, χωρίς απόδειξη, προκύπτει ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως ιδρύεται, όταν το δικαστήριο δέχεται πράγματα, δηλαδή αυτοτελείς πραγματικούς ισχυρισμούς, οι οποίοι τείνουν σε θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος, που ασκείται με την αγωγή, ένσταση ή αντένσταση, χωρίς να έχει προσαχθεί οποιαδήποτε απόδειξη για τα πράγματα αυτά, ή όταν δεν εκθέτει από ποια αποδεικτικά στοιχεία άντλησε την απόδειξη γι' αυτά. Με τον έκτο λόγο της αιτήσεως αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ως πλημμέλεια

ότι δέχθηκε ως βάσιμη κατ' ουσίαν την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως των αναιρεσιβλήτων χωρίς απόδειξη. Όπως όμως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση το Εφετείο στην ανωτέρω παραδοχή του για την ουσιαστική βασιμότητα της ενστάσεως καταχρηστικής ασκήσεως της αγωγής που υπέβαλαν οι αναιρεσιβλητοί του κατέληξε ύστερα από τη διεξαγωγή των αποδείξεων, που είχαν διαταχθεί με την με αριθμό 54/2001 προδικαστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ξάνθης, και ύστερα από εκτίμηση, όπως βεβαιώνει, των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων κ.λπ., καθώς επίσης και των εγγράφων, τα οποία με επίκληση προσκόμισαν οι διάδικοι. Έτσι στην παραδοχή των ως άνω περιστατικών, που δεν είναι ουσιωδώς διάφορα εκείνων που επικαλέστηκαν οι αναιρεσιβλητοί, το Εφετείο, δεν κατέληξε χωρίς απόδειξη και γι' αυτό πρέπει ο αμέσως πιο πάνω από το άρθρο 559 αριθ. 10 ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως να απορριφθεί ως αβάσιμος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 16.2.2006 αίτηση των Χ1 κ.λπ. για αναίρεση της 709/2006 αποφάσεως του Εφετείου Θράκης.

Και,

Καταδικάζει τους αναιρεσειόντες στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων την οποία ορίζει σε χίλια οκτακόσια (1.800) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2155/2009

Δικονομία πολιτική. Αναίρεση. Προϋποθέσεις παραδεκτού της συζητήσεως αυτής. Σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας. Ο ιδιοκτήτης εκάστης οριζόντιας ιδιοκτησίας είναι συγκύριος στα κοινόχρηστα και κοινόκτητα μέρη της πολυκατοικίας. Προσδιορισμός αυτών. Ποσοστό συμμετοχής της συγκυριότητας εκάστου ιδιοκτήτη. Χώροι σταθμεύσεως αυτοκινήτων στον ισόγειο χώρο πολυκατοικίας με το σύστημα pilotis. Οι χώροι αυτοί είναι κοινόχρηστοι. Οι σχετικές συμβάσεις που μεταβιβάζουν τους χώρους αυτούς ως διηρημένες ιδιοκτησίες εί-

ναι άκυρες, ως αντίθετες σε διατάξεις αναγκαστικού δικαίου (ν. 1221/1981). Η ακυρότητα είναι απόλυτη και προτείνεται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Επ' αυτών των τημάτων μόνον δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης μπορεί να παραχωρηθεί. Προϋποθέσεις. Οι χώροι αυτοί δεν πρέπει να καλύπτονται από άλλους βοηθητικούς χώρους π.χ. αποθήκες. (Επικυρώνει την υπ' αριθμ. 571/2008 ΕφΠειρ).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

.....
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Από τις..., ..., ... και... εκθέσεις επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας Πειραιώς... προκύπτει ότι ακριβές αντίγραφο της κρινόμενης αναίρεσης με πράξη ορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση για τη δικάσιμο, που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας, επιδόθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα από την επισπεύδουσα τη συζήτηση αναιρεσειούσα στους αναιρεσιβλήτους. Οι αναιρεσιβλητοί δεν εμφανίστηκαν κατά την προαναφερόμενη δικάσιμο, όταν εκφωνήθηκε η υπόθεση από το πινάκιο στη σειρά της, ούτε κατέθεσε δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και, επομένως, το Δικαστήριο πρέπει να προχωρήσει στη συζήτηση σαν να ήταν όλοι οι διάδικοι παρόντες, σύμφωνα με το άρθρο 576 παρ. 2 ΚΠολΔ.

II. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1007, 1117 ΑΚ, 1, 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 και 13 του ν. 3741/1929, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρο 54 του ΕισΝΑΚ, συνάγεται ότι στην οριζόντια ιδιοκτησία ιδρύεται, κυρίως χωριστή (διαιρεμένη) κυριότητα σε όροφο οικοδομής ή διαμέρισμα ορόφου, παρεπομένως δε και αναγκαστική συγκυριότητα, που αποκτάται αυτοδικαίως, κατ' ανάλογη μερίδα στα μέρη του όλου ακινήτου, που χρησιμεύουν σε κοινή από όλους τους οροφοκτύτες χρήση, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, κατά ενδεικτική στις διατάξεις αυτές απαρίθμηση, το έδαφος, οι αυλές κ.λπ. Ο

προσδιορισμός των κοινοκτητών και κοινοχρήστων αυτών μερών, γίνεται, είτε με τη συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία, είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες μεταξύ όλων των οροφοκτητών, κατά τα άρθρα 4 παρ. 1, 5 και 13 του ως άνω ν. 3741/1929. Αν τούτο δεν γίνει, αν δηλαδή δεν ορίζεται τίποτε από την ως άνω δικαιοπραξία ούτε με ιδιαίτερες συμφωνίες, τότε ισχύει ο προσδιορισμός που προβλέπεται από τις πιο πάνω διατάξεις. Το ίδιο συμβαίνει, ήτοι ισχύει ο προσδιορισμός που προβλέπεται από τις αναγκαστικού δικαίου πολεοδομικές διατάξεις νόμου, όταν η προαναφερόμενη δικαιοπραξία ή οι συμφωνίες αντίκεινται στις διατάξεις αυτές, όταν δηλαδή ο καθορισμός των κοινοχρήστων, κατ' έκταση και περιεχόμενο, με βάση τις ανωτέρω συμφωνίες έρχεται σε ευθεία αντίθεση με ρητή πολεοδομική διάταξη που απαγγέλλει ρητώς ή σαφώς ακυρότητα. Τέτοια διάταξη είναι και εκείνη του άρθρου 1 παρ. 5 εδ. τελευταίο του ν. 960/1979 «περί επιβολής υποχρεώσεων προς δημιουργία χώρων σταθμεύσεως αυτοκινήτων διά την εξυπηρέτησιν των κτιρίων», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 Ν. 1221/1981. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη «οι τυχόν δημιουργούμεναι θέσεις σταθμεύσεως εις τον ελεύθερον ισόγειον χώρο του κτιρίου όταν τούτο κατασκευάζεται επί υποστηλωμάτων (pilotis) κατά τις ισχύουσες διατάξεις, δεν δύνανται ν' αποτελέσουν διηρημένους ιδιοκτησίας». Δηλαδή από τη διάταξη αυτή προκύπτει με σαφήνεια, ότι, όταν η οικοδομή ανεγείρεται με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου χώρου ακαλύπτου, ο ακάλυπτος αυτός χώρος δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρεμένες ιδιοκτησίες, που να ανήκουν δηλαδή σε ένα ή περισσότερους ιδιοκτήτες, είτε αυτοί είναι οροφοκτήτες είτε τρίτοι, αλλά θα παραμείνει ως κοινόχρηστος, με την πιο πάνω έννοια, επί του οποίου αποκτάται αυτοδικαίως όπως προαναφέρθηκε συγκυριότητα, εφόσον υφίσταται οριζόντια ιδιοκτησία σε όροφο οικοδομής ή σε διαμέρισμα ορόφου και παρεπομένως αναγκαστική συ-

γκυριότητα των οροφοκτητών κατ' ανάλογη μερίδα τούτων επί του κοινοχρήστου αυτού χώρου, που χρησιμεύει σε κοινή από όλους τους οροφοκτήτες χρήση, στον καθορισμό και μόνον της οποίας (χρήσεως) μπορούν να προβούν. Επομένως, η συμφωνία των οροφοκτητών για κατάργηση του κοινόχρηστου χαρακτήρα της pilotis και η μεταβίβαση του χώρου αυτής σε τρίτους κατά διαιρεμένες ιδιοκτησίες, έρχεται σε ευθεία αντίθεση προς την άνω πολεοδομική διάταξη του ν. 1221/1981, η οποία είναι αναγκαστικού δικαίου, ως επιδιώκουσα (η συμφωνία αυτή) το απαγορευμένο και αθέμιτο αποτέλεσμα ήτοι την κάλυψη του υποχρεωτικώς από το νόμο ακαλύπτου ισογείου χώρου ή τη μεταβίβαση αυτού σε τρίτους κατ' αποκλειστική τους ιδιοκτησία και είναι για το λόγο αυτό απολύτως άκυρη, ως αντικείμενη στην αναγκαστικού δικαίου ως άνω απαγορευτική πολεοδομική διάταξη (ΑΚ 174). Η ακυρότητα δε αυτή ως απόλυτη μπορεί να προταθεί από καθένα που έχει έννομο συμφέρον (ΟΛΑΠ 5/1991). Έτσι, ο χώρος της pilotis ή ανοικτά τμήματα του χώρου αυτού ανήκουν στα κοινότητα και κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής, επί των οποίων μπορεί μόνο να παραχωρηθεί, με τη συστατική της οροφοκτησίας ή με μεταγενέστερη συμφωνία μεταξύ όλων των συνιδιοκτητών, δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως σε ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων της ίδιας οικοδομής (ΟΛΑΠ 23/2000). Ο με το ανωτέρω περιεχόμενο περιορισμός της χρήσης του χώρου αυτού από τους λοιπούς οροφοκτήτες έχει απλώς το χαρακτήρα δουλείας κατ' άρθρο 13 παρ. 3 Ν 3741/1929, και 1119 ΑΚ και επιβάλλεται από τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 2 εδ. α-β, 5 του ν 960/1979, όπως τροποποιήθηκε με το Ν 1221/1981 και το ΠΔ 1340/1981, συνίσταται δε στην υποχρέωση των συνιδιοκτητών, επί οικοδομών που ανεγείροντο με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου ακαλύπτου, να εξασφαλίσουν είτε σε ακάλυπτο είτε σε καλυμμένο (μεταξύ των υποστηλωμάτων της οικοδομής-pilotis), χώρο για

τη στάθμευση των αυτοκινήτων των συνιδιοκτητών της οικοδομής. Συνεπεία του περιορισμού αυτού της κυριότητας δεν επιτρέπεται στους συνιδιοκτήτες του οικοπέδου με τη συστατική της οροφокτησίας δικαιοπραξία και με οποιαδήποτε μεταγενέστερη κατά τους νόμιμους τύπους γενόμενη τροποποίησή της, να μην εξασφαλίζουν στην κοινόκτητη pilotis της οικοδομής, θέσεις στάθμευσης των αυτοκινήτων των ιδιοκτητών των διαμερισμάτων, με την παραχώρηση των θέσεων αυτών σε εκ κατασκευής και λειτουργικώς κείμενες συνήθως στο υπόγειο της οικοδομής, εξυπηρετικές μόνον των αναγκών διαμερισμάτων, αποθήκες, που αποτελούν βοηθητικούς χώρους των διαμερισμάτων, χωρίς δική τους λειτουργικότητα, έστω και αν οι αποθήκες αυτές έχουν ορισθεί με τη συστατική της οριζόντιας ιδιοκτησίας δικαιοπραξία ως αυτοτελείς ιδιοκτησίες, με αποτέλεσμα οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων των ορόφων να μη μπορούν να εξασφαλίσουν στην pilotis θέσεις στάθμευσης των αυτοκινήτων τους και να στερούνται έτσι της δυνατότητας χρήσεως κοινοκτήτου και κοινοχρήστου μέρους της οικοδομής. Πρέπει να σημειωθεί ότι στον καθορισμό του απαιτούμενου αριθμού θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων αναλόγως της χρήσεως και του μεγέθους των κτιρίων σε περιοχές εντός της μείζονος περιοχής της πρωτεύουσας με βάση το ΠΔ 1340/1981 δεν προβλέπεται θέση στάθμευσης αυτοκινήτου για επιφάνεια μικρότερη από 40 τετραγωνικά μέτρα, ενώ στην επιφάνεια του κτιρίου, για τον υπολογισμό των θέσεων στάθμευσης δεν συνυπολογίζονται και οι εν γένει βοηθητικοί χώροι. Επομένως, κατανομή των θέσεων των αυτοκινήτων στον ακάλυπτο χώρο της pilotis της οικοδομής, ώστε να εξασφαλίζεται θέση στάθμευσης αυτοκινήτου σε υπόγεια, χωρίς λειτουργική ανεξαρτησία, μικρή αποθήκη, επιφάνειας μικρότερης από 40 τετραγωνικά μέτρα που αποτελεί βοηθητικό χώρο διαμερίσματος και να μην εξασφαλίζεται θέση στάθμευσης αυτοκινήτου στο διαμέρισμα και έτσι να στερείται παντελώς της χρήσεως

της pilotis ο ιδιοκτήτης διαμερίσματος ορόφου, αντιβαίνει ευθέως στον επιβαλλόμενο από τις ως άνω πολεοδομικές διατάξεις περιορισμό της κυριότητας και είναι άκυρη, γι' αυτό δε και θεωρείται ως μη γενομένη. Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο δέχθηκε τα ακόλουθα, κρίσιμα για την τύχη της αναίρεσης πραγματικά περιστατικά: «Οι ενάγοντες, καθώς άλλωστε δεν αμφισβητείται (άρθρο 261 ΚΠολΔ), είναι ιδιοκτήτες διαμερισμάτων μιας πολυκατοικίας που βρίσκεται στην... και επί της οδού... και αποτελείται από δέκα συνολικά διαμερίσματα. Ειδικότερα, η πρώτη από αυτούς είναι ιδιοκτήτρια του με στοιχεία Ε1 διαμερίσματος του πέμπτου πάνω από το ισόγειο (πilotή) ορόφου, το οποίο έχει εμβαδόν 89 τμ και ποσοστό συνιδιοκτησίας 125/1000 εξ αδιαιρέτου, η δεύτερη του με στοιχεία Α2 διαμερίσματος του πρώτου ορόφου, το οποίο έχει εμβαδόν 52 τμ και ποσοστό συνιδιοκτησίας 78/1000 εξ αδιαιρέτου, η τρίτη του με στοιχεία Δ1 διαμερίσματος του τέταρτου ορόφου, το οποίο έχει εμβαδόν 76 τμ και ποσοστό συνιδιοκτησίας 101/1000 εξ αδιαιρέτου, και ο τέταρτος του με στοιχεία Α1 διαμερίσματος του πρώτου ορόφου, το οποίο έχει εμβαδόν 86 τμ και ποσοστό συνιδιοκτησίας 126/1000 εξ αδιαιρέτου. Εξάλλου η εναγομένη, καθώς επίσης συνομολογείται, τυγχάνει ιδιοκτήτρια μικρής αποθήκης, εμβαδού 8,60 τμ, που βρίσκεται στο ημιυπόγειο της ίδιας πολυκατοικίας. Η εν λόγω πολυκατοικία έχει ανεγερθεί με το σύστημα των υποστηλωμάτων (πilotής) και έχει υπαχθεί στο καθεστώς της οριζόντιας ιδιοκτησίας με την... πράξης σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας του συμ/φου Πειραιώς Π. Γ., που έχει μεταγραφεί νόμιμα. Με την πράξη αυτή, η οποία καταρτίστηκε και υπογράφηκε από τους οικοπεδούχους από το ένα μέρος και τους εργολήπτες που ανήγειραν την πολυκατοικία από το άλλο, ορίστηκε μεταξύ των άλλων ότι οι με αριθμούς 1, 2, 3, 4, 5 και 6 χώροι στάθμευσης της pilotis, όπως αυτοί εμφανίζονται στο από Ιουλίου 1982 σχεδιάγραμμα κατόψεως του πο-

λιτικού μηχανικού..., παραχωρούνται κατ' αποκλειστική χρήση στα διαμερίσματα με τα στοιχεία Γ1, Γ2, Β1, Δ2, Ε1 και ΣΤ1 αντίστοιχα ως παραρτήματα αυτών. Η εν λόγω συστατική της οροφокτησίας πράξη τροποποιήθηκε στη συνέχεια διαδοχικά με τις παρακάτω συμβολαιογραφικές πράξεις του ίδιου πιο πάνω συμ/φου, οι οποίες υπογράφηκαν επίσης από τους οικοπεδούχους και τους εργολήπτες και από τα αναφερόμενα πιο κάτω πρόσωπα και μεταγράφηκαν νόμιμα, δηλαδή: α) με τη... πράξη, με την οποία αφαιρέθηκε ο με αριθμό 4 χώρος στάθμευσης από το Δ2 διαμέρισμα και παραχωρήθηκε κατ' αποκλειστική χρήση στο Α2 διαμέρισμα, β) με τη... πράξη, με την οποία ο με αριθμό 3 χώρος στάθμευσης αφαιρέθηκε από το Β1 διαμέρισμα και παραχωρήθηκε κατ' αποκλειστική χρήση στο ΣΤ1 διαμέρισμα, γ) με τη... πράξη, με την οποία ορίστηκε ότι θα αποτελεί αυτοτελή ιδιοκτησία η προαναφερόμενη αποθήκη της εναγομένης, η οποία κατασκευάστηκε κατά την πρόοδο των εργασιών ανέγερσης της οικοδομής, και θα έχει ποσοστό συνιδιοκτησίας 5/1000, τα οποία αφαιρέθηκαν από το Ε1 διαμέρισμα, με την ίδια δε πράξη οι με αριθμούς 3 και 6 χώρο στάθμευσης αφαιρέθηκαν από το ΣΤ1 διαμέρισμα και παραχωρήθηκαν κατ' αποκλειστική χρήση στο Ε διαμέρισμα ως παραρτήματα αυτού, δ) με τη... πράξη, με την οποία τροποποιήθηκε συγχρόνως και το οικείο (...) προσύμφωνο και εργολαβικό συμβόλαιο και δυνάμει της οποίας ο με αριθμό 2 χώρος στάθμευσης αφαιρέθηκε από το Γ2 διαμέρισμα και παραχωρήθηκε κατ' αποκλειστική χρήση στην πιο πάνω αποθήκη της εναγομένης ως παράρτημα και παρακολούθημα αυτής, ε) με τη... πράξη, με την οποία ο με αριθμό 1 χώρος στάθμευσης αφαιρέθηκε από το Γ1 διαμέρισμα και παραχωρήθηκε κατ' αποκλειστική χρήση στην ίδια πιο πάνω αποθήκη ως παράρτημα αυτής, με την ίδια δε πράξη ο εν λόγω χώρος στάθμευσης πωλήθηκε και μεταβιβάστηκε στους εργολήπτες, στ) με την... πράξη, με την οποία οι εργολήπτες, ιδιοκτήτες τότε του Ε1 διαμερίσματος

και της πιο πάνω αποθήκης, αφήρεσαν από το Ε διαμέρισμά τους με αριθμούς 3, 5 και 6 χώρους στάθμευσης και τους παραχώρησαν κατ' αποκλειστική χρήση στην εν λόγω αποθήκη ως παράρτημα αυτής, ζ) με την... πράξη, που υπογράφηκε μεταξύ των εργοληπτών και των ιδιοκτητών του Γ1 διαμερίσματος και με την οποία οι με αριθμούς 5 και 6 χώροι στάθμευσης, αφαιρέθηκαν από την επίμαχη αποθήκη και παραχωρήθηκαν κατ' αποκλειστική χρήση στο Γ1 διαμέρισμα ως παραρτήματα αυτού, με την ίδια δε πράξη οι εν λόγω χώροι πωλήθηκαν και μεταβιβάστηκαν από τους εργολήπτες στους ιδιοκτήτες του ως άνω διαμερίσματος... και... και η) με την... πράξη, η οποία υπογράφηκε μεταξύ αφενός του..., ιδιοκτήτη τότε του Α1 διαμερίσματος, και αφετέρου των... και της εναγομένης, συνιδιοκτητών της προαναφερόμενης αποθήκης, (στους οποίους είχε περιέλθει με το... συμβόλαιο του ίδιου πιο πάνω συμ/φου) και με την οποία ο με αριθμό 4 χώρος στάθμευσης αφαιρέθηκε από το Α1 διαμέρισμα και παραχωρήθηκε κατ' αποκλειστική χρήση στην ίδια ως άνω αποθήκη ως παράρτημα αυτής, με την ίδια δε πράξη ο παραπάνω χώρος στάθμευσης πωλήθηκε και μεταβιβάστηκε από τον... κατ' ισομοιρία στον... και την εναγομένη. Τέλος, με την... πράξη της συμ/φου Πειραιώς Β.Κ.-Δ., η οποία έχει επίσης μεταγραφεί νόμιμα, η εναγομένη αγόρασε από τον... το 1/2 εξ αδιαιρέτου της πιο πάνω αποθήκης μαζί με τους αριθμούς 1, 2, 3 και 4 χώρους στάθμευσης και έτσι έγινε αυτή αποκλειστική κυρία της αποθήκης, στην οποία ανήκουν ως παραρτήματα οι παραπάνω χώροι στάθμευσης. Αντίθετα, καθώς περαιτέρω αποδεικνύεται και συνομολογείται, δεν εξασφαλίστηκαν στην υπόψη πολυκατοικία θέσεις στάθμευσης για τους ενάγοντες. Από τα παραπάνω περιστατικά, ενόψει και όσων σημειώθηκαν στη νομική σκέψη, γίνεται φανερό ότι οι αναφερόμενες πιο πάνω υπό στοιχεία δ', ε', στ' και η' πράξεις τροποποιήσεως της αρχικής πράξης σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας της επίμαχης πολυκατοικίας, κατά το μέρος που

αφορούν την παραχώρηση των επιδίκων με αριθμούς 1, 2, 3 και 4 θέσεων στάθμευσης στην (εμβαδού κατωτέρου των 40 τμ και μη λειτουργικώς ανεξάρτητη) αποθήκη της εναγομένης, η οποία δεν διαθέτει στην ίδια πολυκατοικία άλλη οριζόντια ιδιοκτησία, αντιβαίνουν ευθέως στις μνημονευόμενες πιο πάνω αναγκαστικού δικαίου διατάξεις (των ν. 1221/1981 και του π.δ. 1340/1981) και είναι συνεπώς άκυρες. Εξάλλου, για τον ίδιο λόγο άκυρες είναι επίσης και οι προαναφερόμενες 14155/1990, 24484/1991 και 5709/2000 πράξεις του ιδίου συμ/φου κατά το μέρος που αφορούν την παραχώρηση-μεταβίβαση της αποκλειστικής χρήσης των επιδίκων θέσεων στάθμευσης αρχικά στον... και την εναγομένη κατ' ισομοιρία και στη συνέχεια στην εναγομένη εξ ολοκλήρου ως παραρτημάτων της αποθήκης του ημιυπόγειου.

Είναι δε πρόδηλο το έννομο συμφέρον των εναγόντων και νομιμοποιούνται αυτοί υπό την προαναφερόμενη ιδιότητά τους να προβάλουν την ακυρότητα, αφού οι επίδικοι χώροι στάθμευσης μετά την αφαίρεσή τους από την αποκλειστική χρήση των διαμερισμάτων, στα οποία είχαν αρχικά παραχωρηθεί ως παραρτήματα (αφαίρεση που είναι σύμφωνη με την αρχική της οροφокτησίας πράξη και δεν προσβάλλεται εδώ από τους ενάγοντες) και την αναγνώριση της ακυρότητας των παραπάνω πράξεων κατά το μέρος που αφορά την παραχώρησή τους στην αποθήκη της εναγομένης, ανακτούν τον κοινόχρηστο χαρακτήρα τους και συνεπώς οι ενάγοντες και κάθε άλλος οροφокτήτης θα δικαιούνται να τους χρησιμοποιούν ακώλυτα». Μετά τις παραδοχές αυτές το Εφετείο απέρριψε την έφεση της αναιρεσείδουσας και τους προσθέτους επ' αυτής λόγους κατά της πρωτόδικης απόφασης με την οποία είχε γίνει δεκτή η αγωγή των αναιρεσιβλήτων και αναγνωρίστηκε η ακυρότητα των προαναφερόμενων πράξεων, καθώς και το δικαίωμα συνιδιοκτησίας - συγκυριότητας στους επιδικούς χώρους κατά το ποσοστό της συνιδιοκτησίας τους και υποχρέωσε την εναγομένη να αποδώσει τους χώρους στην

κοινή χρήση. Με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις ουσιαστικού δικαίου των άρθρων 4, 5 και 13 του Ν. 3741/1929, εφόσον οι εν λόγω χώροι δεν μπορούν να αποτελέσουν παραρτήματα για αποκλειστική χρήση της αποθήκης ιδιοκτησίας της αναιρεσείδουσας, ενώ περαιτέρω, ο κανονισμός πολυκατοικίας, που καταρτίζεται μεταξύ άλλων των συνιδιοκτητών αυτής και μεταγράφεται, έχει το χαρακτήρα δικαιοπραξίας, οι ρυθμίσεις της οποίας είναι απότοκες μόνης της βουλήσεως των συμβληθέντων και δεν εισάγουν αφηρημένους κανόνες ετερόνομης λειτουργίας με συνέπεια να μην αποτελεί κανόνα δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 559 αριθμ. 1 ΚΠολΔ. Ο μοναδικός λόγος της αναίρεσης, επομένως, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ είναι αβάσιμος και απορριπτέος, συνακόλουθα δε απορριπτέα είναι και η αίτηση αναίρεσης στο σύνολό της.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 6-10-2008 αίτηση της Χ για αναίρεση της 571/2008 απόφασης του Εφετείου Πειραιά.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2174/2009 (Τμ. Δ')

Σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας. Αποκτάται διηρημένη κυριότητα επί ορόφου ή διαμερίσματος και συγκυριότητα επί των κοινοχρήστων χώρων. Προσδιορισμός των χώρων αυτών. Θέσεις σταθμεύσεως των αυτοκινήτων που βρίσκονται στο ισόγειο (με το σύστημα pilotis). Αυτές συνιστούν κοινόχρηστο χώρο. Η σύμβαση μεταβίβασης των χώρων αυτών είτε στους ιδιοκτήτες ως αυτοτελείς ιδιοκτησίες είτε σε τρίτους είναι άκυρη. Η ακυρότητα αυτή είναι απόλυτη. Προσδιορισμός του εννόμου συμφέροντος για να αιτηθεί η ακυρότητα αυτή. Η παραχώρηση χρήσης των χώρων αυτών στους ιδιοκτήτες είναι έγκυρη. Φύση της παραχώρησης αυτής. Αντίθετα η παραχώρηση

χρήσης σε τρίτους είναι άκυρη. Οι χώροι αυτοί έχουν παρακολουθηματικό χαρακτήρα της οριζόντιας ιδιοκτησίας. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί παραβίασε τους δικαιούχους που έχουν σχετικό έννομο συμφέρον για την ακυρότητα της μεταβίβασης. (Αναιρεί την 3203/2007 ΕφΑθ).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1002 και 1117 του ΑΚ, 12, παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 και 13 του Ν. 3741/29, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρο 54 του ΕισΝΑΚ, σαφώς συνάγεται ότι επί οριζοντίας ιδιοκτησίας, ιδρύεται κυρίως μεν χωριστή (διαιρεμένη) κυριότητα σε όροφο οικοδομής, ή διαμέρισμα ορόφου, παρεπομένως δε και αναγκαστική συγκυριότητα, που αποκτάται αυτοδικαίως κατ' ανάλογη μερίδα στα μέρη του όλου ακινήτου, που χρησιμεύουν σε κοινή απ' όλους τους οροφοκτύτες χρήση, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται κατά ενδεικτική στις διατάξεις αυτές απαρίθμηση, το έδαφος, οι αυλές κ.λπ. Ο προσδιορισμός των κοινοκτητών και κοινοχρήστων αυτών μερών, γίνεται, είτε με τη συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία, είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες μεταξύ όλων των οροφοκτητών, κατά το άρθρο 4 παρ. 1, 5 και 13 του ως άνω Ν. 3741/29. Αν τούτο δεν γίνει, αν δηλαδή δεν ορίζεται τίποτα από την ως άνω δικαιοπραξία, ούτε με ιδιαίτερες συμφωνίες, τότε ισχύει ο προσδιορισμός που προβλέπεται από τις πιο πάνω διατάξεις. Το ίδιο συμβαίνει, ήτοι ισχύει ο προσδιορισμός, που πρόβλεπε από τις αναγκαστικού δικαίου πολεοδομικές διατάξεις νόμου, όταν οι πιο πάνω δικαιοπραξία και συμφωνίες αντίκεινται στις διατάξεις αυτές, όταν δηλαδή ο καθορισμός των κοινοχρήστων, κατ' έκταση και περιεχόμενο, με βάση τις ανωτέρω συμφωνίες έρχεται σε ευθεία αντίθεση με ρητή πολεοδομική διάταξη που απαγγέλλει ρητώς ή σαφώς

ακυρότητα. Τέτοια διάταξη είναι και εκείνη του άρθρου 1 παρ. 5 εδ. τελευταίο του ν. 960/79 «περί επιβολής υποχρεώσεων προς δημιουργίαν χώρων σταθμεύσεως αυτοκινήτων διά την εξυπηρέτησιν των κτιρίων» όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 Ν. 1221/81. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη «οι τυχόν δημιουργούμενες θέσεις σταθμεύσεως εις τον ελεύθερον ισόγειον χώρο του κτιρίου, όταν τούτο κατασκευάζεται επί υποστηλωμάτων (pilotis) κατά τις ισχύουσες διατάξεις, δεν δύνανται να αποτελέσουν διηρημένες ιδιοκτησίας». Δηλαδή από τη διάταξη αυτή προκύπτει με σαφήνεια, ότι, όταν η οικοδομή ανεγείρεται με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου χώρου ακαλύπτου, ο ακάλυπτος αυτός χώρος δε μπορεί ν' αποτελέσει διηρημένες ιδιοκτησίες, που να ανήκουν δηλαδή σε ένα ή περισσότερους ιδιοκτήτες, είτε αυτοί είναι οροφοκτύτες είτε τρίτοι, αλλά θα παραμείνει ως κοινόχρηστος, με την πιο πάνω έννοια, χώρος, επί του οποίου αποκτάται αυτοδικαίως, όπως προαναφέρθηκε, συγκυριότητα, εφόσον υφίσταται οριζόντιος ιδιοκτησία σε όροφο οικοδομής ή σε διαμέρισμα ορόφου και παρεπομένως αναγκαστική συγκυριότητα των οροφοκτητών κατ' ανάλογη μερίδα τούτων επί του κοινοχρήστου αυτού χώρου, που χρησίμευε σε κοινή απ' όλους τους οροφοκτύτες χρήση, στον καθορισμό και μόνον της οποίας (χρήσεως) μπορούν να προβούν. Επομένως, η συμφωνία των οροφοκτητών για κατάργηση του κοινοχρήστου χαρακτήρα της (pilotis) και η μεταβίβαση του χώρου αυτής σε τρίτους, κατά διηρημένες ιδιοκτησίες, έρχεται σε ευθεία αντίθεση προς την άνω πολεοδομική διάταξη του ν. 1221/81, η οποία είναι αναγκαστικού δικαίου, ως επιδιώκουσα (η συμφωνία αυτή) το απαγορευμένο και αθέμιτο αποτέλεσμα ήτοι την κάλυψη του υποχρεωτικώς από το νόμο ακαλύπτου ισογείου χώρου ή τη μεταβίβαση αυτού σε τρίτους, κατ' αποκλειστικούς ιδιοκτησίας και είναι, για το λόγο αυτό, απολύτως άκυρη, ως αντικείμενη στην αναγκαστικού δικαίου ως άνω απαγορευτική πολεοδομική

διάταξη (ΑΚ 174). Η ακυρότητα δε αυτή μπορεί να προταθεί, καθ' ο απόλυτη, από καθένα που έχει έννομο συμφέρον, αλλά και από τον αντισυμβληθέντα, πέραν ακόμη των διοικητικών (επιβολή προστίμου, κατεδάφιση αυθαιρέτου) και των ποινικών κυρώσεων (άρθρο 458 ΠΚ στο οποίο παραπέμπει η διάταξη του άρθρου 124 του ΓΟΚ) τις οποίες συνεπάγεται η συμφωνία αυτή όταν εκτελείται (Ολ ΑΠ 5/1991, ΟΛΑΠ 23/2000). Έννομο δε συμφέρον για την προβολή, τής ως άνω ακυρότητας, έχουν όλοι οι ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων της πολυκατοικίας, ως συγκύριοι του κοινοκτήτου και κοινοχρήστου μέρους της πιλοτής, το οποίο (έννομο συμφέρον) έγκειται στο δικαίωμά τους να μην ανέχονται την παρουσία τρίτων – μη ιδιοκτητών, ως προς τη χρήση των κοινών μερών της πολυκατοικίας, παρά μόνον, είτε των ιδιοκτητών, είτε τρίτων, οι οποίοι, κατόπιν σύμβασης (π.χ. μίσθωσης) με τον ιδιοκτήτη, έχουν και τη χρήση του διαμερίσματος, παρακολουθηματικό χαρακτήρα του οποίου, όπως προαναφέρθηκε, έχει ο χώρος στάθμευσης. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων του αρθ. 13 παρ. 1 και 3 Ν 3741/1929 και του αρθ. 4 παρ. 1 του ίδιου νόμου, προκύπτει ότι, με τη συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία, με μεταγενέστερη συμφωνία όλων των συνιδιοκτητών, που γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο μεταγραφόμενο, μπορεί εγκύρως να παραχωρηθεί δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως σε ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων της ίδιας οικοδομής στους ανωτέρω ανοικτούς κοινόχρηστους χώρους, καθώς και στις ανοικτές θέσεις σταθμεύσεως αυτοκινήτων στην πιλοτή της πολυκατοικίας. Στην περίπτωση αυτή ο περιορισμός της χρήσεως των λοιπών οροφοκτητών έχει απλώς το χαρακτήρα δουλείας κατά το ανωτέρω άρθρο 13 παρ. 3 ν. 3741/1929, χωρίς όμως να είναι πραγματική δουλεία, με την έννοια των άρθρων 1118 και 1119 ΑΚ, έχει δε την έννοια ότι δεσμεύει τους καθολικούς και ειδικούς διαδόχους των συμβληθέντων και αντιτάσσεται κατά των τρίτων. Τέλος, σύμφωνα με τα ανωτέρω, οι ως

άνω θέσεις στάθμευσης στην πιλοτή δεν είναι αυθύπαρκτες, αλλά έχουν χαρακτήρα παρακολουθηματικό της οριζόντιας ιδιοκτησίας (διαμερίσματος ή ορόφου) και συνεπώς δεν είναι δυνατή ούτε η αυτοτελής διάθεση αυτών, ούτε η παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης αυτών σε τρίτο, με ιδιοκτήτη. Στην προκειμένη περίπτωση, το δικάσαν Εφετείο, ενώ έκρινε με την προσβαλλόμενη απόφασή του, ότι η αναφερόμενη σ' αυτή τροποποιητική πράξη σύστασης οριζοντίου ιδιοκτησίας, με την οποία ορίζεται, ότι οι θέσεις στάθμευσης της πιλοτής της επί της οδού... πολυκατοικίας, η οποία κατασκευάστηκε από την πρώτη εναγομένη - νυν αναιρεσίβλητη εταιρεία, σε οικόπεδο ιδιοκτησίας αυτής, αποτελούν αυτοτελείς οριζόντιες ιδιοκτησίες ή παρακολουθήματα των διαμερισμάτων, κατά το μέρος αυτής που αφορά τους εναγομένους - μη ιδιοκτήτες καθώς και τα αγοραπωλητήρια συμβόλαια, με τα οποία η πρώτη εναγομένη - νυν αναιρεσίβλητος - οικοπεδούχος και κατασκευάστρια εταιρεία μεταβίβασε, κατά αυτή χώρους στάθμευσης της πιλοτής, είναι άκυρα, εν τούτοις στη συνέχεια έκρινε, ότι οι ενάγοντες - νυν αναιρεσεύοντες, οι οποίοι τυγχάνουν ιδιοκτήτες οριζοντίων ιδιοκτησιών της πολυκατοικίας αυτής, δεν έχουν έννομο συμφέρον να ζητήσουν την ακύρωση των ως άνω συμβολαιογραφικών πράξεων, διότι οι επίδικες θέσεις στάθμευσης, με βάση την αρχική πράξη σύστασης οροφοκτησίας, θα ήσαν παρακολουθήματα άλλων διαμερισμάτων και όχι εκείνων, που ανήκουν στην κυριότητα των εναγόντων και απέρριψε την αγωγή αυτών, με την οποία ζητούσαν την ακύρωση των ως άνω συμβολαιογραφικών πράξεων. Πλην, όμως, με το να κρίνει έτσι το δικάσαν Εφετείο, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφήρμοσε τις προαναφερθείσες, ουσιαστικού δικαίου, διατάξεις, δεδομένου ότι, όπως αναφέρεται στην προηγηθείσα μείζονα νομική σκέψη, την ως άνω ακυρότητα έχουν έννομο συμφέρον να προβάλουν όλοι οι ιδιοκτήτες της πολυκατοικίας, ως συγκύριοι του κοινοκτήτου μέρους της πιλοτής. Επομένως, ο τελευταίος (τέταρτος), από το

αρθ. 559 αριθμ. 1 ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης (παράβαση των ως άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεων των αρθ. 1001 και 1002 ΑΚ και 1 του Ν. 3741/1929, σύμφωνα με τις οποίες, όπως προαναφέρθηκε, τα μέρη του ακινήτου, για τα οποία δεν έχει συμφωνηθεί –με συμβ/κό έγγραφο– ότι αποτελούν αντικείμενο αποκλειστικής κυριότητας κάποιου εκ των ιδιοκτητών, είναι κοινόκτητα) και από το άρθ. 559 αριθμ. 14 ΚΠολΔ (κατ' ακολουθία της ως άνω παραβάσης των ουσιαστικού δικαίου διατάξεων, παρά το νόμο κήρυξης απαραδέκτου, λόγω έλλειψης εννόμου συμφέροντος) πρέπει να γίνει δεκτός, ως βάσιμος, παρελκούσης, μετά τούτα, της έρευνας των λοιπών, αναφερομένων στο ίδιο, ως άνω, ζήτημα, λόγων αναίρεσης.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει αν αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση, να παραπεμφθεί η υπόθεση, για περαιτέρω εκδίκαση, στο εκδόσαν την απόφαση ίδιο δικαστήριο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές (άρθρ. 580 παρ. 3 Κ.Πολ.Δ) και να καταδικασθούν οι ηττηθέντες αναιρεσιβλήτοι, λόγω της ήττας τους, στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσειόντων (άρθρ. 176, 183 ΚΠολΔ), όπως στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την υπ' αριθμ. 3203/2007 απόφαση του Εφετείου Αθηνών.

Παραπέμπει την υπόθεση, για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές.

Καταδικάζει τους αναιρεσιβλήτους στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσειόντων, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων τριακοσίων (2.300) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2233/2009 (Τμ. Γ')

Δικονομία πολιτική. Δικαστική πληρεξουσιότητα. Υποχρέωση των διαδίκων να παρίστανται ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων με πληρεξούσιο δικηγόρο. Τρόποι παροχής της πληρεξουσιότητας. Συνέπειες άκυρης πληρεξουσιότητας. Αναίρεση. Προϋποθέσεις παρα-

δεκτού της συζήτησεως αυτής. Αυτεπάγγελτος έλεγχος από τον ΑΠ. Αναγκαστικός πλειστηριασμός ακινήτου με κυριότητα του καθ' ού. Συνιστά παράγωγο τρόπο κτήσης κυριότητας του υπερθεματιστή. Προϋποθέσεις για να μεταβιβαστεί η κυριότητα στον υπερθεματιστή. Συνέπειες της ακυρώσεως του πλειστηριασμού με τελεσίδικη απόφαση ως προς το δικαίωμα του υπερθεματιστή. Περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης. Συνέπειες αυτής. Ιδίως οι ουσιαστικές. Κρίση, ότι αν ακυρωθεί ο πλειστηριασμός συμπαρασύρει και την κατακυρωτική έκθεση ως νόμιμο τίτλο, χωρίς ν' απαιτείται νέα ανακοπή κατ' αυτής. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση που έκρινε τα αντίθετα. (Αναιρεί την 6499/2007 ΕφΑθ). (Παρατηρήσεις Σ. Ανδρίτσου, ΕΦΑΔ 2010/592).

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. – Από τον συνδυασμό των διατάξεων άρθρων 94 παρ. 1, 96 παρ. 1, 104, 105 και 576 παρ. 1, 2 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι, οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται στα πολιτικά δικαστήρια, περιλαμβανομένου και του Αρείου Πάγου, με πληρεξούσιο δικηγόρο, διοριζόμενο είτε με συμβολαιογραφικό έγγραφο είτε με προφορική δήλωση στο ακροατήριο που καταχωρίζεται στα πρακτικά, εάν δε εκπροσωπούνται στη συζήτηση από δικηγόρο χωρίς αυτός να αποδεικνύει την πληρεξουσιότητά του θεωρούνται δικονομικώς απόντες. Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 576 § 2, 568 § 1 και 498 § 1 ΚΠολΔ συνάγεται ότι ο Άρειος Πάγος οφείλει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν κλήθηκε νομίμως και εμπροθέσμως ο μη εμφανισθείς αντίδικος του επισημειωμένου τη συζήτηση της αιτήσεως αναιρέσεως και σε καταφατική περίπτωση να προχωρήσει στη συζήτηση παρά την απουσία του. Στην προκείμενη περίπτωση, κατά την εκφώνηση της υπόθεσης από τη σειρά του πινακίου στη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή αυτής της απόφα-

σης, ο αναιρεσίβλητος εκπροσωπήθηκε από τον δικηγόρο Γ. Σ., από κανένα όμως στοιχείο δεν αποδεικνύεται ότι χορήγησε σχετική πληρεξουσιότητα στον ανωτέρω. Περαιτέρω, από την υπ' αριθμ. ... έκθεση επίδοσης του αρμόδιου δικαστικού επιμελητή Αθηνών..., την οποία επικαλείται και προσκομίζει ο παριστάμενος αναιρεσείων, ακριβές αντίγραφο της κρινόμενης από 28-8-2008 αίτησης για αναίρεση της 6499/2007 απόφασης του Εφετείου Αθηνών, με την κάτω από την αίτηση αυτή πράξη κατάθεσης και ορισμού δικασίμου και κλήση για συζήτηση κατά την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο (23.09.2009) του Δικαστηρίου τούτου, επιδόθηκε με εντολή του πληρεξούσιου δικηγόρου του αναιρεσείοντος, που επισπεύδει τη συζήτηση της αναίρεσης, στον αναιρεσίβλητο νομίμως και εμπροθέσμως. Επομένως, πρέπει να συζητηθεί η υπόθεση σαν να ήταν και αυτός παρών, σύμφωνα με το άρθρο 576 παρ. 2 ΚΠολΔ.

II. – Από τις διατάξεις των άρθρων 1002 παρ. 1α, 1002 παρ. 1, 1004 παρ. 1 και 1005 παρ. 1 ΚΠολΔ σε συνδυασμό προς εκείνες των άρθρων 1033, 1192 αρ. 2, 1198 ΑΚ συνάγεται ότι, επί αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου ανήκοντος κατά κυριότητα στον καθ' ου η εκτέλεση, η εκ μέρους του υπερθεματιστή καταβολή του πλειστηριάσματος στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, παρέχει σ' αυτόν (υπερθεματιστή) το δικαίωμα να αξιώσει από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού τη χορήγηση της περιλήψεως της σχετικής κατακυρωτικής εκθέσεως, η οποία αποτελεί τον νόμιμο τίτλο δυνάμει του οποίου, από της μεταγραφής, μετατίθεται παραγωγώς η κυριότητα του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου στον υπερθεματιστή (ΑΠ 1565/2008). Επέχει δηλαδή αυτή θέση συμβολαιογραφικού εγγράφου, δεδομένου ότι αφορά πώληση με δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό, ενεργούμενη, με την συμμετοχή της αρχής και επιφέρει μετάθεση της κυριότητας (ΟΛΑΠ 2/1993). Περαιτέρω αν ο πλειστηριασμός ακινήτου ακυρωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση τότε καθίσταται νομικά ελαττωμα-

τική η μεταβίβαση του πλειστηριασθέντος προς τον υπερθεματιστή και συνακόλουθα ο καθ' ου κύριος τούτου θεωρείται ότι ουδέποτε απώλεσε αυτό κατά κυριότητα. Δηλαδή είναι άκυρη η μεταβίβαση της κυριότητας του ακινήτου στον υπερθεματιστή (ΑΠ 1773/2007) και η περίληψη κατακυρωτικής εκθέσεως ως τίτλος μετάθεσης, διά μεταγραφής, κυριότητας ουδέν αποτέλεσμα επάγεται, χωρίς να απαιτείται συμποσβολή και συνακύρωσή της με την ακύρωση της διαδικασίας του πλειστηριασμού. Τούτο διότι η περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης στην εν λόγω περίπτωση δεν αποτελεί διαδικαστική εκτελεστική πράξη στα πλαίσια του διενεργημένου πλειστηριασμού, αλλά ενεργεί στο πλαίσιο του ουσιαστικού δικαίου, σύμφωνα με τους κανόνες του οποίου, όταν η αιτία στην οποία στηρίζεται η μεταβίβαση πράγματος είναι άκυρη ή ακυρωθεί μεταγενεστέρως, επηρεάζεται αντιστοίχως και η μεταβίβαση. Διαφορετικό δε είναι το ζήτημα της αναγκαιότητας της ποσβολής της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης με την ανακοπή του 933 ΚΠολΔ και εντός των προθεσμιών του άρθρου 934 του ίδιου κώδικα προκειμένου να μην καταστεί απρόσβλητη ως τίτλος εκτελεστός, στα πλαίσια της νέας και αυτοτελούς εκτέλεσης για την εγκατάσταση του υπερθεματιστή στο ακίνητο που πλειστηριάστηκε, περίπτωση που δεν ενδιαφέρει εν προκειμένω. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, αν το δικαίωμα κυριότητας του καθ' ου στον πλειστηριασθέν ακίνητο αμφισβητείται, μετά την τελεσίδικη ακύρωση του πλειστηριασμού, από τον επισπεύδοντα, έχει αυτός δικαίωμα να ασκήσει εναντίον του αναγνωριστική της κυριότητας αγωγή. Περαιτέρω, ο από τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 1 εδάφ. α' του ΚΠολΔ προβλεπόμενος λόγος αναίρεσης ιδρύεται αν παραβιάστηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν έπρεπε, καθώς και αν

εφαρμοστεί εσφαλμένα (Ολ ΑΠ 7/2006). Εξάλλου η παραβίαση κανόνα του ουσιαστικού δικαίου είναι δυνατό να έχει ως περιεχόμενο την αιτίαση ότι η αγωγή, επί της οποίας έκρινε το δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρεσιβαλλόμενη τελεσίδικη απόφαση, απορρίφθηκε ως μη νόμιμη, ενώ συνέβαινε το αντίθετο σύμφωνα με το συγκεκριμένο κανόνα του ουσιαστικού δικαίου. Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο αναφέρει στην προσβαλλόμενη απόφασή του, ότι με την από 27-6-2005 (αριθ. κατ. 5899/2005) αγωγή, ο ενάγων (αναιρεσείων) εξέθετε ότι η εταιρεία με την επωνυμία «...», δυνάμει της 9887/1998 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και της... έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης του δικαστικού επιμελητή Πειραιώς..., επέσπευσε αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του και επί του περιγραφόμενου ακινήτου, που περιήλθε στην κυριότητά του με το... συμβόλαιο γονικής παροχής του Συμβολαιογράφου Μαραθώνα Σ. Π., που έχει νόμιμα μεταγραφεί.

Ότι ο πλειστηριασμός του κατασχεθέντος ακινήτου του διενεργήθηκε στις 4-11-1998 ενώπιον της Συμβολαιογράφου Αθηνών Α. Σ., ως επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου και κατακυρώθηκε στον εναγόμενο-αναιρεσίβλητο, κάτοχο του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου με βάση την από 15-6-1997 μεταξύ των διαδίκων σύμβαση μισθώσεως, αλλά και μεσεγγυούχο τούτου με την επιβληθείσα κατάσχεση. Ότι για τον πλειστηριασμό συντάχθηκε η... έκθεση διενέργειας αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου της άνω Συμβολαιογράφου. Ότι ο εναγόμενος υπερθεματιστής, αφού κατέβαλε το πλειστηρίασμα, ζήτησε και έλαβε από την υπάλληλο του πλειστηριασμού την... περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης, την οποία μετέγραψε στις 25-11-1998 στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Μαραθώνα-Καπανδριτίου. Ότι κατά της εν λόγω έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού αυτός (αναιρεσείων) άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών την από 25-11-1999 ανακοπή του, με την οποία

ζήτησε την ακύρωση του πλειστηριασμού για το λόγο ότι η άνω Συμβολαιογράφος, παρά το νόμο, δεν ζήτησε και δεν έλαβε εγγύηση από όσους επιθυμούσαν να συμμετάσχουν σ' αυτόν. Ότι επί της ανακοπής αυτής εκδόθηκε η 9336/2001 αμετάκλητη απόφαση του Εφετείου Αθηνών, που την δέχτηκε στην ουσία και ακύρωσε τον πλειστηριασμό, έγινε δε η σχετική σημείωση στα βιβλία διεκδικήσεων του άνω Υποθηκοφυλακείου. Ότι με την πιο πάνω ανακοπή δεν προσβλήθηκε η ανωτέρω... περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης, η οποία ουδέποτε του επιδόθηκε με επιταγή προς εκούσια συμμόρφωση. Ότι, εξαιτίας της αμετάκλητης ακύρωσης του πλειστηριασμού, η μεταγραφή της περίληψης αυτής ουδέν επήγαγε έννομο αποτέλεσμα ως προς τη μετάθεση της κυριότητας στον εναγόμενο, ο οποίος παρόλα αυτά ισχυρίζεται πως είναι κύριος του ακινήτου, αμφισβητώντας έτσι το αντίστοιχο δικαίωμά του.

Για τους λόγους αυτούς ζητούσε να αναγνωριστεί ότι είναι άκυρη η ως άνω... περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης και να αναγνωριστεί η κυριότητά του στο ακίνητο αυτό. Στη συνέχεια το Εφετείο, έκρινε ότι η αγωγή είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη κατά το πρώτο αίτημά της και ως μη νόμιμη κατά το δεύτερο, με την αιτιολογία ότι η προσβολή περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης γίνεται μόνο με την ανακοπή του άρθρου 933 παρ. 1 ΚΠολΔ, και, εφόσον, κατά τα ιστορούμενα στο δικόγραφο της αγωγής, δεν ασκήθηκε τέτοια ανακοπή κατά της ένδικης περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης με αίτημα την ακύρωσή της αυτή, παρόλο που έχει ακυρωθεί ο πλειστηριασμός του επιδίκου ακινήτου, έχει καταστεί απρόσβλητη με μόνη την άπρακτη πάροδο της 90ήμερης προθεσμίας από τη μεταγραφή της (ΚΠολΔ 934 παρ. 1γ) και συνακόλουθα, η προκειμένη περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης, μεταγεγραμμένη, εξακολουθεί να παράγει τις έννομες συνέπειές της, δηλαδή τη σύννομη μετάθεση της κυριότητας του πλειστηριασθέντος ακινήτου στον εναγόμενο υπερθεματιστή. Με την κρίση του αυτή το Εφε-

τείο παραβίασε τις ανωτέρω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 1003 και 1005 ΚΠολΔ, 1033 και 1192 παρ. 2 ΑΚ. Τούτο διότι, όπως προαναφέρθηκε, με την τελεσίδικη ακύρωση της διαδικασίας του πλειστηριασμού και της κατακύρωσης έληξε η νόμιμη αιτία της μεταβίβασης του κατασχεθέντος ακινήτου και, συνεπώς, η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, ως τίτλος μετάθεσης της κυριότητας αυτού, στερείται πλέον έννομων συνεπειών. Κατ' ακολουθίαν, μετά την (τελεσίδικη) ακύρωση του πλειστηριασμού, το πλειστηριασθέν πράγμα ανήκει πλέον στον καθ' ου η εκτέλεση και, συνεπώς, η κρινόμενη αναγνωριστική κυριότητας αγωγή του κατά του υπερθεματιστή, ο οποίος, κατά τα δεκτά γενόμενα από την προσβαλλόμενη απόφαση, αμφισβητεί το δικαίωμα κυριότητάς του στο επίδικο ακίνητο, είναι νόμιμη. Επομένως ο μοναδικός λόγος της αναιρέσης, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια της παραβίασεως των πιο πάνω διατάξεων ουσιαστικού δικαίου είναι βάσιμος.

III. Κατ' ακολουθίαν, πρέπει να αναφερθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, να παραπεμφθεί η υπόθεση, για περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που εξέδωσαν την αναιρούμενη απόφαση (άρθρο 580 παρ. 3 ΚΠολΔ) και να καταδικαστεί ο αναιρεσίβλητος στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος, που κατέθεσε προτάσεις, κατά το νόμιμο και βάσιμο αίτημα του τελευταίου (άρθρα 176, 183 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΝΑΙΡΕΙ την 6499/2007 απόφαση του Εφετείου Αθηνών. ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ την υπόθεση, για περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο δικαστήριο, συντιθέμενο από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που εξέδωσαν την αναιρούμενη απόφαση. ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τον αναιρεσίβλητο στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2235/2009 (Τμ. Α2)

Αναγκαστική εκτέλεση. Πίνακας κατάταξης. Θέση κατάταξης του προσημειούχου δανειστή. Κατατάσσεται τυχαίως. Δεν παρέχεται η δυνατότητα στον υπάλληλο πλειστηριασμού να τάξει προθεσμία για την τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη. Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης. Το δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή αυτή δεν μπορεί να δεχθεί την τροπή της προσημείωσης. (Βλ. παρατηρήσεις Στ. Καραμέρου, ΕΠολΔ 2010/210).

Επειδή, ο από τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 19 ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως για έλλειψη νόμιμης βάσης δεν ιδρύεται όταν η έλλειψη ή ανεπάρκεια των αιτιολογιών της αποφάσεως εντοπίζεται, όχι στην ελάχισσυνα, αλλά στη μείζονα πρόταση του δικανικού συλλογισμού. Από την πληττόμενη απόφασή του προκύπτει ότι το Εφετείο απέρριψε την έφεση του αναιρεσειόντος κατά της αποφάσεως 377/1997 του Μον. Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, το οποίο είχε δεχθεί μερικώς την από 3.7.1996 ανακοπή του κατά του πίνακα κατατάξεως [...] του συμβολαιογράφου Κόνιτσας [...] και της τυχαίας προ του ιδίου κατατάξεως σ' αυτόν της αναιρεσίβλητης, ως δανειστρίας με υπέρ αυτής εγγεγραμμένη προσημείωση, χρονικώς προηγούμενη της εγγεγραμμένης υποθήκης υπέρ της απαιτήσεως του αναιρεσειόντος.

Με τον από το άρθρο 559 αρ. 19 ΚΠολΔ λόγο της αιτήσεως αναιρέσεως αποδίδεται στο Εφετείο η αιτίαση ότι δεν αιτιολογεί γιατί δεν είναι νομικώς υποχρεωμένο να συμπληρώσει τον πίνακα κατατάξεως με βάση τις διατάξεις των άρθρων 978 και 979 ΚΠολΔ και του νομικού κενού που υπάρχει σ' αυτές, θέτοντας χρόνο και τρόπο στην αναιρεσίβλητη για να επιδιώξει την τελεσίδικη επιδίκαση της απαιτήσεώς της με τον όρο εκπτώσεως διαφορετικά από την τυχαία κατάταξή της.

Ο λόγος αυτός, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην πρώτη (μείζονα) πρόταση αυτού του συλλογισμού, είναι απαράδεκτος.

Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1277, 1279 ΑΚ, 908 § Ι, 1005 § 3 και 1007 § Ιβ', ΚΠολΔ, επί προσημείωσης, αν προ της τροπής της σε υποθήκη έγινε αναγκαστικός πλειστηριασμός του ακινήτου, η απαίτηση κατατάσσεται στον πίνακα κατατάξεως τυχαίως, υπό την αίρεση της τελεσίδικης επιδικάσεως της και τροπής της σε υποθήκη (ΑΚ 1277). Η τροπή όμως της προσημείωσης σε υποθήκη καθίσταται αδύνατη διά και από της καταβολής από τον υπερθεματιστή του εκπλειστηριασματος, αφού η ίδια η καταβολή του επιφέρει εκ του νόμου την απόσβεση της προσημείωσης εφεξής (ΑΚ 1318 αρ. 3, ΚΠολΔ 135 § 3) και δίδεται δικαίωμα στον υπερθεματιστή για την εξάλειψή της, ώστε η άρση του τυχαίου χαρακτήρα της κατατάξεως προς είσπραξη του εκπλειστηριασματος τελεί τότε υπό τον όρο μόνο της τελεσίδικης επιδικάσεως της απαιτήσεως.

Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 978 §§ 1 και 2 ΚΠολΔ, προκειμένου περί τυχαίας κατατάξεως, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού μπορεί να επιτρέψει την ικανοποίηση τέτοιας απαιτήσεως μόνο με εγγυοδοσία, ενώ ορίζει στον πίνακα πώς κατανέμεται το ποσό που αναλογεί στην απαίτηση αν αυτή πάψει να υπάρχει.

Με τη διάταξη αυτή δεν δίδεται εξουσία στον υπάλληλο του πλειστηριασμού να ρυθμίσει περαιτέρω και τα της επιδικάσεως της απαιτήσεως σε βάρος του οφειλέτη καθ' ου η αναγκαστική εκτέλεση, διά καθορισμού είτε του είδους του μέσου είτε της προθεσμίας ή των όρων της ασκήσεως του εναντίον του, πολύ περισσότερο διά του καθορισμού προθεσμίας προσκομίσεως τελεσίδικης αποφάσεως που να επιδικάζει την απαίτηση, με συνέπεια άλλως την έκπτωση από τον πίνακα.

Σε περίπτωση όμως που πιθανολογείται ότι ο καταταγείς τυχαίως προσημειούχος δανειστής θα βραδύνει πολύ για να επιδιώξει την τελεσίδικη επιδίκαση της απαιτήσεώς του, με συ-

νέπεια να θίγονται τα συμφέροντα του δανειστή που ορίσθηκε από τον υπάλληλο στη θέση του αν η υπέρ ης η προσημείωσης απαίτηση πάψει να υπάρχει, ο τελευταίος δεν εμποδίζεται να αμφισβητήσει τη διαδικασία της κατατάξεως και με απλή άρνηση την απαίτηση διά της κατά το άρθρο 979 ΚΠολΔ ανακοπής κατά του πίνακα, οπότε την ύπαρξη της απαιτήσεώς του έναντι των άλλων δανειστών πρέπει να αποδείξει ο καθ' ου η ανακοπή δανειστής.

Ακόμη, δεν εμποδίζεται στην άσκηση αρνητικής αναγνωριστικής αγωγής κατά το άρθρο 70 του ΚΠολΔ, για την οποία δικαιολογεί έννομο συμφέρον εκ της σειράς και της ανωτέρω προϋποθέσεως κατατάξεώς του στον πίνακα.

Από την επισκόπηση του δικογράφου της από 3.7.1996 ανακοπής του αναιρεσειόντος προκύπτει ότι δεν υποβλήθηκε με αυτήν αίτημα συμπληρώσεως του πίνακα κατατάξεως, με όρο να ταχθεί προθεσμία επιδιώξεως από την αναιρεσίβλητη της τελεσίδικης επιδικάσεως της απαιτήσεώς της, ούτε και αποφάνθηκαν σχετικώς επί του ζητήματος αυτού το Πρωτοδικείο ή το Εφετείο. Ούτε από την επισκόπηση του δικογράφου της από 3.9.1999 εφέσεως του αναιρεσειόντος και του δικογράφου των πρόσθετων λόγων έφεσης προκύπτει η υποβολή τέτοιου λόγου εφέσεως.

Σε κάθε περίπτωση, το Εφετείο δεν είχε υποχρέωση να αποφανθεί, διότι δεν επιβάλλεται στο δικαστήριο να προβεί σε ανάλογη συμπλήρωση του πίνακα από τις διατάξεις των άρθρων 978 και 979 ΚΠολΔ ή άλλη διάταξη νόμου. Εφόσον ήθελε να εκτιμηθεί ότι διαλαμβάνει το αναιρετήριο και λόγο από τη διάταξη του άρθρου 559 αρ. 9 ΚΠολΔ, διά των ιστορουμένων σ' αυτό ότι το Εφετείο δεν αποφάνθηκε επί υποβληθέντος όπως ανωτέρω αιτήματος και άρα το άφησε αδικαστο, ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος.

Μετά από αυτά και μη υπάρχοντος άλλου λόγου αναίρεσης, πρέπει η αίτηση αναίρεσης και οι πρόσθετοι λόγοι αυτής να απορριφθούν και να καταδικασθεί ο αναιρεσειών στα δικαστι-

κά έξοδα της αναιρεσίβλητης, λόγω της ήττας του (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 2306/2009 (Τμ. Γ')

Εικονική σύμβαση πώλησης. Ορισμένο του σχετικού ισχυρισμού. Σε περίπτωση εικονικότητας σύμβασης πώλησης ακινήτου, που αφορά το πρόσωπο του αγοραστή, για να ισχύει η σύμβαση για τον πραγματικό αγοραστή απαιτείται γνώση και συμφωνία όλων, ήτοι πωλητή, φαινομενικού και πραγματικού αγοραστή, ότι η σύμβαση καταρτίζεται με τον πραγματικό αγοραστή. Για το ορισμένο και παραδεκτό του ισχυρισμού περί εικονικότητας της σχετικής σύμβασης ως προς το πρόσωπο του αγοραστή πρέπει να μνημονεύεται, ότι υπήρξε σχετική συμφωνία μεταξύ όλων των εμπλεκομένων μερών (Άρθρ. 138, 139 ΑΚ).

Ερμηνεία διαθήκης. Εάν ο διαθέτης διέθεσε με τη διαθήκη του ορισμένο μέρος της περιουσίας του, ως προς το υπόλοιπο χωρεί η εξ αδιαθέτου διαδοχή, εκτός αν οι τετιμημένοι, κατά τη βούληση του διαθέτη, εγκαταστάθηκαν ως αποκλειστικοί κληρονόμοι, οπότε γίνεται ανάλογη αύξηση των μερίδων τους, ώστε οι εγκατάστατοι να λάβουν ολόκληρη την κληρονομία. Πότε συμβαίνει αυτό, δηλαδή ότι η εγκατάσταση έγινε κατά τρόπο ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, είναι ζήτημα ερμηνείας της διαθήκης (Άρθρ. 173, 1801, 1802, 1807, 1853 ΑΚ).

Από τις διατάξεις των άρθρων 138 και 139 ΑΚ οι οποίες ορίζουν η μεν πρώτη ότι «Δήλωση βούλησης που δεν έγινε στα σοβαρά παρά μόνο φαινομενικά (εικονική) είναι άκυρη. Άλλη δικαιοπραξία που καλύπτεται κάτω από την εικονική είναι έγκυρη αν τα μέρη την ήθελαν και συντρέχουν οι όροι που απαιτούνται για τη σύστασή της», η δε δεύτερη ότι «Η εικονικότητα δεν βλάπτει εκείνον που συναλλάχθηκε αγνοώντας την», συνάγεται ότι σε περίπτωση εικο-

νικότητας της σύμβασης πώλησης και μεταβίβασης κατά κυριότητα ακινήτου, η οποία εικονικότητα αφορά στο πρόσωπο του αγοραστή, για να ισχύει η σύμβαση όχι για τον φαινομενικά εμφανιζόμενο ως αγοραστή, αλλά για το καλυπτόμενο από εκείνον πρόσωπο, ήτοι τον πραγματικό αγοραστή, απαιτείται γνώση και αντίστοιχη συμφωνία όλων των εμπλεκομένων, δηλαδή του πωλητή, του φαινομενικού αγοραστή και του πραγματικού αγοραστή, ότι η σύμβαση καταρτίζεται όχι με τον φαινομενικό αλλά με τον πραγματικό αγοραστή. Τέλος, όταν η εικονικότητα στη σύμβαση αναφέρεται στο πρόσωπο του αγοραστή, η σύμβαση είναι άκυρη και γι' αυτό θεωρείται σαν να μην έγινε ως προς τον φαινομενικό αγοραστή, ισχύοντας αντίστοιχα για τον πραγματικό αγοραστή, η ακυρότητα δε αυτή είναι απόλυτη, δηλαδή μπορεί να προταθεί από καθέναν που έχει έννομο συμφέρον, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 180 ΑΚ και 68 και 70 ΚΠολΔ. Συνακόλουθα, για να είναι ορισμένος και άρα να προτείνεται παραδεκτά ο ισχυρισμός περί εικονικότητας μιας συμβάσεως πώλησεως και μεταβιβάσεως κατά κυριότητα ακινήτου, ως προς το πρόσωπο του αγοραστή, πρέπει να μνημονεύεται σ' αυτήν, εκτός άλλων, ότι υπήρξε σχετική συμφωνία μεταξύ του πωλητή, του φαινομενικού αγοραστή και του πραγματικού αγοραστή. Εξάλλου από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1801, 1802, 1807 και 1853 ΑΚ προκύπτει ότι, εάν ο διαθέτης διέθεσε με τη διαθήκη του ορισμένο μέρος της περιουσίας του, ως προς το υπόλοιπο χωρεί η εξ αδιαθέτου διαδοχή, εκτός αν οι τετιμημένοι, κατά τη βούληση του διαθέτη, εγκαταστάθηκαν ως αποκλειστικοί κληρονόμοι, οπότε, στην περίπτωση αυτή, γίνεται ανάλογη αύξηση των μερίδων τους, ώστε οι εγκατάστατοι να λάβουν ολόκληρη την κληρονομία. Πότε αυτό συμβαίνει, δηλαδή ότι η εγκατάσταση έγινε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, είναι ζήτημα ερμηνείας της διαθήκης (άρθρο 173 ΚΠολΔ). (...).

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

Με την από 3-7-2010 απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου, εγκρίθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 284/1993 (Φ.Ε.Κ. 123/27.7.1993, τ. Α'), η τροποποίηση του άρθρου 8 του καταστατικού της εταιρίας:

«ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΑΜΠΕΡΗ-ΜΑΡΙΑ ΚΑΒΔΑ».

Η τροποποίηση έχει ως εξής:

«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ

1. Διαχειρίστριες της εταιρίας ορίζονται αμφοτέρωτες οι εταίροι Παναγιώτα Καμπέρη του Παναγιώτη κα Μαρία Κάβδα του Αποστόλου, οι οποίες ενεργούν όλες τις πράξεις διαχειρίσεως της εταιρίας, είτε και οι δύο μαζί, είτε χωριστά η καθεμία.

2. Οι διαχειρίστριες έχουν τη διοίκηση του νομικού προσώπου της εταιρίας, φροντίζουν και διαχειρίζονται τις υποθέσεις της και την αντιπροσωπεύουν εξώδικα και δικαστικά.

3. Οι διαχειρίστριες έχουν την εξουσία να αποφασίζουν και να επιμελούνται για όλες τις υποχρεώσεις της εταιρίας ανεξαρτήτως ποσού. Δύνανται να αναθέτουν σε υπαλλήλους της εταιρίας τη διενέργεια συγκεκριμένων πράξεων σε σχέση με τις τρέχουσες συναλλαγές, όπως συναλλαγές με εταιρίες κοινής ωφέλειας, Τράπεζες, Δημόσιες υπηρεσίες.

4. Οι διαχειρίστριες ευθύνονται για κάθε πταίσμα. Θα λογοδοτούν στο τέλος κάθε έτους

ή το αργότερο μέχρι της 30ής Ιανουαρίου του επόμενου έτους και οι δύο θα παραδίδουν στην εταιρία οτιδήποτε έλαβαν, από οποιαδήποτε αιτία, κατά την εκτέλεση της διαχείρισης ή απέκτησαν από την εκτέλεση αυτής.

5. Η εταιρία οφείλει να ανορθώσει κάθε ζημιά που οποιαδήποτε από τις διαχειρίστριες υπέστησαν χωρίς δική τους υπαιτιότητα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους».

Κατά τα λοιπά, ισχύουν όλοι οι λοιποί όροι του καταστατικού της εταιρίας.

Η περί εγκρίσεως της τροποποίησης του καταστατικού της εταιρίας απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου έχει ως ακολούθως:

Το Δ.Σ. μετά από εισήγηση του Προέδρου κ. Κωνσταντίνου Βλαχάκη και το σχετικό έλεγχο νομιμότητας που ενήργησε, εγκρίνει ομόφωνα την τροποποίηση του καταστατικού της προαναφερθείσας συμβολαιογραφικής εταιρίας, κρίνοντας ότι συντρέχουν οι νόμιμοι όροι για την έγκρισή του και ορίζει:

1. Τη δημοσίευση της απόφασης του Δ.Σ. στη «Συμβολαιογραφική Επιθεώρηση».
2. Τη σημείωση της τροποποίησης δίπλα στην εγγραφή της εταιρίας στο ειδικό Μητρώο του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου.
3. Την κοινοποίηση της απόφασης σε όλα τα μέλη της εταιρίας.

ΛΥΣΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

α. Με την από 3-7-2010 απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου, εγκρίθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ./τος 284/1993 (Φ.Ε.Κ. 123/27.7.2003, τ. Α'), η λύση της εταιρίας συμβολαιογράφων Αθηνών με την επωνυμία: «ΕΛΕΝΗ ΔΗΜ. ΣΟΥΛΗ-ΕΛΕΝΗ ΑΝΤ. ΚΑΡΒΟΥΝΗ».

β. Με την από 15-7-2010 απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου, εγκρίθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις

του Π.Δ./τος 284/1993 (Φ.Ε.Κ. 123/27.7.2003, τ. Α'), η λύση της εταιρίας συμβολαιογράφων Αθηνών με την επωνυμία: «ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΑΝΝΑ Β. ΡΗΓΑ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΕΤΥΧΑΚΗ - ΚΕΡΧΟΥΛΑ».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΙ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3858 (ΦΕΚ Α' 102/01.07.2010). Προσαρμογή του Ελληνικού Δικαίου στο πρό- τυπο νόμου του έτους 1997 για τη «Διασυννοριακή πτώχευση» της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο και άλλες διατάξεις	435
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3863/15.7.2010 ΦΕΚ 115/15.7.2010 (τ. Α'). Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συνα- φείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις	444
ΝΟΜΟΣ ΥΠ ΑΡΙΘ. 3867/31-7-2010 ΦΕΚ 128 /3.8.2010 (τ. Α'). Εποπτεία ιδιωτικής ασφάλισης, σύ- σταση εγγυητικού κεφαλαίου ιδιωτικής ασφάλισης ζωής, οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτι- κής ικανότητας και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών	445
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3869/ΦΕΚ 130/03.08.2010 (τ. Α'). Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσι- κών προσώπων και άλλες διατάξεις	446

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Εγκ. υπ' αριθ. 5/17879/3-5-2010 Υπ. Περιβ., Ενέργειας, και Κλιματ. Αλλαγής. Εφαρμογή του Β' Κε- φαλαίου του Ν. 3843/10 (ΦΕΚ 62/Α/28/4/2010)	457
Εγκ. υπ' αριθμ. ΠΟΛ. 1050/30-4-2010. Οδηγίες για την είσπραξη χρεών πτωχών οφειλετών	461
Εγκ. υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1118/2.8.2010 Υπ. Οικ. Παροχή διευκρινίσεων για την επιβολή ΦΠΑ στις αμοι- βές συμβολαιογράφων, δικαστικών επιμελητών, δικηγόρων, κ.λπ. που υπάγονται στο ΦΠΑ από 1.7.2010	474
Εγκ. υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1114/19.7.2010 Υπ. Οικ. Φορολόγηση ημιυπαίθριων, βοηθητικών χώρων – έλεγχος εκκρεμών υποθέσεων	476

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Γνωμ. υπ' αριθμ. 3/7-5-2003 Εισ. Α. Π. Τα δικαιώματα των Συμβολαιογράφων σε περίπτωση συγ- χώνευσης ανωνύμων εταιριών δι' απορροφήσεως είναι ίδια με αυτά για τη σύσταση ανώνυμης εταιρίας;	487
Γνωμ. υπ' αριθ. 1/482/12.2.2010 Εισ. Α. Π. Κατά το χρονικό διάστημα από 16.9.2009 έως 30.6.2010 δεν μπορεί να επισπευσθεί πλειστηριασμός για απαίτηση μικρότερη των 200.000 ευρώ από Τρά- πεζες ή εταιρίες παροχής πιστώσεων, ανεξαρτήτως εάν η συνολική τους απαίτηση υπερβαίνει το ποσό αυτό (άρθρο 5 ΠΝΠ από 16.9.2009 και άρθρο 2 παρ. 3 Ν. 3814/2010).	488
Γνωμ. υπ' αριθ. 1/22-3-2010 Εισ. Πρωτ. Αθηνών. Εκτέλεση. Αναστολή διενέργειας πλειστηρια- σμών κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 Ν. 3816/2010. Δεν επιτρέπεται η έναρξη ή η συνέχιση της κύριας διαδικασίας της έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης, για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων από οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, εφόσον η καθ' ης η εκτέλεση εταιρία επικαλείται και αποδεικνύει ότι, έχει δικαίωμα να ζητήσει την υπαγωγή της στις ρυθμίσεις του νόμου 3816/2020, δηλαδή, υφίσταται ληξιπρόθεσμη οφειλή της (ως πρωτοφειλέτη, εγγυητή ή καθολι- κού διαδόχου αυτών) προς πιστωτικό ίδρυμα από σύμβαση δανείου ή πιστώσεως κατά τα οριζό- μενα στο άρθρο 1 του νόμου αυτού, διαθέτει φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και έχει ήδη υποβάλει τη σχετική αίτηση υπαγωγής στις ανωτέρω ρυθμίσεις	488

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 2488/2010 (Τμ. Γ'). Συμβολαιογράφοι. Αν προκηρυχθούν
προς πλήρωση περισσότερες κενές θέσεις σε ορισμένη ειρηνοδικειακή περιφέρεια, οι επιτυχό-
ντες στο διαγωνισμό καλούνται από τη Διοίκηση, κατά τη σειρά επιτυχίας τους στον τελικό πίνα-
κα κατάταξης, προκειμένου να επιλέξουν την κενή θέση στην οποία επιθυμούν να διοριστούν. Η
προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι νόμιμη, διότι η Διοίκηση όφειλε να καλέσει την αιτούσα, ως
δεύτερη επιτυχούσα στο διαγωνισμό, προκειμένου να επιλέξει την κενή θέση στην οποία επιθυ-**

- μεί να διοριστεί, μεταξύ αυτών που απομένουν μετά την εκδήλωση προτίμησης από τον πρώτο επιτυχόντα. Δεκτή η αίτηση ακύρωσης. Η υπόθεση εισήχθη στην επταμελή σύνθεση με πράξη του Προέδρου του Τμήματος..... 490
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1393/2009 (Τμ. Α2). Ανακοπή κατά της εκτέλεσης. Μη νομιμοποίηση μετόχου ΑΕ. Ο μέτοχος της ΑΕ δεν μπορεί να θεωρηθεί δανειστής της εταιρίας εκ μόνης της ιδιότητάς του αυτής και ως εκ τούτου δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει ανακοπή εκτέλεσης ή να ενεργήσει στο όνομα του νομικού προσώπου της οφειλέτριας κατ' άρθρο 72 ΚΠολΔ (άρθρα 34, 35 ΕμπΝ, 2, 8Α', 8Β', 13 και 14 του κ.ν. 2190/1920, 72, 933 § 1 ΚΠολΔ). Επίσης, ο εγγυητής, πριν από την πληρωμή του χρέους, δεν έχει δικαίωμα προσβολής των πράξεων εκτέλεσης που επισπεύδεται κατά του πρωτοφειλέτη, λόγω ελλείψεως νομιμοποιήσεως, καθόσον πριν από την πληρωμή του χρέους δεν αποκτά την ιδιότητα του δανειστή (άρθρο 858 ΑΚ). Θέση της επιχείρησης σε ειδική εκκαθάριση. Ο δημόσιος πλειοδοτικός διαγωνισμός με τον οποίο γίνεται η πώληση της επιχείρησης που έχει τεθεί σε ειδική εκκαθάριση, έχει τον χαρακτήρα δημόσιου πλειστηριασμού και μάλιστα αναγκαστικού, αφού αποβλέπει όπως και ο αναγκαστικός πλειστηριασμός στην εκποίηση της περιουσίας του οφειλέτη για την ικανοποίηση των χρηματικών απαιτήσεων των αναγγελλόμενων προς τούτο πιστωτών του, με μία συλλογική διαδικασία, η οποία είναι συντομότερη από εκείνη που προβλέπεται στον ΚΠολΔ (άρθρο 46α § 1 του ν. 1892/90 που προστέθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2000/1991). Η προσβολή του εν λόγω δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού μπορεί να γίνει μόνο με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Η ανακοπή κατά της σύμβασης μεταβίβασης η οποία εξομοιώνεται με την έκθεση πλειστηριασμού και κατακύρωσης του αναγκαστικού πλειστηριασμού που αποτελεί την τελευταία πράξη εκτέλεσης πρέπει να ασκηθεί εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 § 1 στοιχ. γ' ΚΠολΔ, που ορίζεται σε ενενήντα ημέρες αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, ακόμη και αν με τους λόγους της ανακοπής προβάλλονται ελαττώματα της προηγηθείσας διαδικασίας..... 492
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1487/2009 (Τμ. Α1). Απαγορευμένες συμβάσεις μεταβίβασης «γεωτεμαχίων» από οικοδομικούς συνεταιρισμούς στα μέλη τους. Συμβάσεις μεταξύ οικοδομικού συνεταιρισμού αφενός και μελών του αφετέρου, με τις οποίες μεταβιβάζεται η κυριότητα γεωτεμαχίων που αντιστοιχούν στη συνεταιριστική μερίδα των τελευταίων, συναπτόμενες πριν από την έγκριση της σχετικής πολεοδομικής μελέτης και την εφαρμογή του εγκεκριμένου σχεδίου στο έδαφος, είναι άκυρες. Η προκύπτουσα ακυρότητα δεν αντίκειται στο Σ 5 παρ. 1, 17 και 25 παρ. 1. 495
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1538/2009 (Τμ. Δ'). Ακίνητα. Οριζόντια ιδιοκτησία. Κανονισμός. Αποκλειστική χρήση δώματος. Έγκυρη η συμφωνία υπό αναθλητική αίρεση. Συμφωνία ότι αυτός ο περιορισμός της κυριότητας θα ισχύσει μετά την έγκριση του κανονισμού από όλους τους συνιδιοκτήτες. Απορρίπτει την αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθ. 392/2007 απόφασης του Εφετείου Θεσσαλονίκης..... 497
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1625/2009 (Τμ. Γ'). Δικονομία πολιτική. Αναίρεση. Πρόσθετες προϋποθέσεις παραδεκτού αυτής και των προσθέτων αναιρετικών λόγων που ασκούνται από το Δημόσιο. Κτηματολογικός κανονισμός Δωδεκανήσου. Ακίνητα ελεύθερης ιδιοκτησίας (μουлк). Προϋποθέσεις χρησικτησίας στα ακίνητα αυτά, σύμφωνα με το ιταλικό δίκαιο. Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Πότε θεωρείται συντελεσθείσα και πότε ανακαλείται, σύμφωνα με το ιταλικό δίκαιο. Αναίρεται η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί παρανόμως απέρριψε την έφεση του Δημοσίου ως απαράδεκτη, λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος. Κατάχρηση δικαιώματος. Αναίρεται επίσης η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί παραβίασε τη διάταξη του άρ. 281 ΑΚ. (Αναιρεί την 77/2006 ΕφΔωδ)..... 499
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1702/2009 (Τμ. Γ'). Ισχύς εθίμου. Στη Μύκονο και στα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων, είχε επικρατήσει από τον καιρό της Φραγκοκρατίας έθιμο να μπορεί να υπάρξει ιδιότυπη ξεχωριστή οριζόντια ιδιοκτησία στο δώμα ισόγειας οικοδομής τρίτου, χωρίς να έχει ο κύριος αυτής και ανάλογο ποσοστό συνιδιοκτησίας επί του εδάφους, του οποίου κύριος παρέμεινε ο ιδιοκτήτης του ισογείου. Το έθιμο αυτό εξακολούθησε να ισχύει μέχρι και την εισαγωγή του ΑΚ (23.2.1946), οπότε και καταργήθηκε για το εφεξής διάστημα. Οι μέχρι όμως του χρόνου εισαγωγής του ΑΚ ήδη αποκτηθείσες με βάση το παραπάνω έθιμο επί του δώματος τρίτου ιδιοκτησίες, δηλ. αυτών που δεν είχαν κυριότητα επί ισογείου και του εδάφους, εξακολούθησαν να είναι ισχυ-

ρές και δεν καταργήθηκαν από το νόμο αυτό. Χρησικτησία κατά το θ.ρ.δ.	502
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1794/2009 (Τμ. Γ'). Δασική έκταση. Κρίση η οργανική ενότητα της υπάρ- χουσας θλάστησης. Η σχετική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας δεν ελέγχεται αναιρετικά. Στοι- χεία για την πληρότητα της σχετικής αιτιολογίας.	507
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1843/2009 (Τμ. Δ'). Παραχώρηση χρήσης πιλοτής αποκλειστικά σε έναν ή πλείονες συνιδιοκτήτες – μετατροπή. Δικαιοπραξία συστατική διαιρεμένης αυτοτελούς ιδιοκτη- σίας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος στο χώρο της πιλοτής είναι άκυρη. Με τη συστατική, όμως, της οροφοκτησίας πράξη ή, μετά από αυτή, με συμφωνία όλων των ιδιοκτητών που γίνεται με συμβολαιογραφικώς και υποβάλλεται σε μεταγραφή, μπορεί εγκύρως, να παραχωρηθεί η χρή- ση του χώρου αυτού της πιλοτής ή τμήματος αυτού αποκλειστικά σε έναν ή ορισμένους ιδιοκτή- τες ορόφου ή διαμερίσματος της οικοδομής, στην οποία υπάρχει ο χώρος αυτός (ΟΛΑΠ 23/00). Άκυρη συμφωνία περί σύστασης χωριστής ιδιοκτησίας (πάρκινγκ επί της πιλοτής), μπορεί να ισχύσει, κατά μετατροπή (ΑΚ 182) ως πράξη παραχωρήσεως δικαιώματος αποκλειστικής χρήσε- ως επί της πιλοτής ή των τμημάτων αυτής στον συνιδιοκτήτη της οικοδομής που αναφέρεται ως δικαιούχος αυτών. Πρέπει, όμως ο περί μετατροπής ισχυρισμός να είναι ορισμένος, δηλ. να γίνε- ται επίκληση της άγνοιας των μερών για την ακυρότητα και της υποθετικής δούλησης των μερών να ισχύσει κατά μετατροπή η τελευταία, αν γνώριζαν την ακυρότητα της συναφθείσας (βλ. σχετ. ΑΠ 841/09. Βλ. και ΑΠ 1832/2009	512
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1851/2009 (Τμ. Α2). Συμβάσεις. Ακίνητα. Προσύμφωνο για διανομή ακινή- των. Προθεσμία σύνταξης του οριστικού συμβολαίου. Έννομες συνέπειες από την άπρακτη πα- ρέλευση της ορισθείσας προθεσμίας για την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης. Δεν επάγεται ανατροπή του προσυμφώνου, εκτός εάν τα μέρη συμφώνησαν διαφορετικά. Προσφυγή από το δι- καστήριο της ουσίας στους κανόνες ερμηνείας των δικαιοπραξιών για το ζήτημα, εάν πρόκειται για προθεσμία εκπλήρωσης της παροχής ή για διαλυτική προθεσμία. Προσφυγή σε μεταγενέστε- ρα γεγονότα, προκειμένου να ανευρεθεί η αληθινή βούληση των μερών. Ορθή και αιτιολογημένη η κρίση του Εφετείου ότι δεν αποκλείσθηκε το δικαίωμα επιδίωξης της κατάρτισης του συμβο- λαίου και μετά την πάροδο της προθεσμίας. Αγωγή για καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως για μετα- βίβαση ποσοστού εξ αδιαθέτου κληρονομικής μερίδας ακινήτων. Μεταγενέστερες ενέργειες των διαδίκων που υποδηλώνουν εξώδικη διανομή, παρά τη μη υπογραφή του οριστικού συμβολαίου. Πραγματικά περιστατικά. Απορρίπτονται οι λόγοι αναίρεσης για παραμόρφωση εγγράφου, έλλει- ψη νόμιμης θάσης, παραβίαση ουσιαστικού δικαίου και μη λήψη υπόψη πραγμάτων. Απορρίπτει την αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθ. 3021/2007 απόφασης του Εφετείου Αθηνών.....	517
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1950/2009 (Τμ. Α2). Δικονομία πολιτική. Αναίρεση ασκουμένη υπό του Δη- μοσίου. Πρόσθετες προϋποθέσεις παραδεκτού αυτής. Ενώπιον του ΑΠ δεν κρίνονται ουσιαστικά οι καταλυτικοί της αγωγής ισχυρισμοί. Αναιρετικοί λόγοι. Προϋποθέσεις παραδεκτού του λόγου της αδίστακτης αίτησης. Αναγκαστική εκτέλεση. Πίνακας κατάταξης. Ανακοπή κατ' αυτού. Προ- νομιακή κατάταξη του Δημοσίου. Προϋποθέσεις του προνομίου αυτού. Κατάσχεση στα χέρια τρί- του. Διανομή του πλειστηριάσματος που δεν επαρκεί. Διαδικασία διανομής. (Επικυρώνει την 32- 03/1999 ΕφΘεσ/κης).	523
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1988/2009 (Τμ. Γ'). Εικονική πώληση ακινήτου. Απόδειξη εικονικότητας. Συνέπειες. Η δήλωση βούλησης που έγινε ενώπιον συμβολαιογράφου, ο οποίος είναι εντεταλμέ- νος μόνο για να πιστοποιήσει τη δήλωση των συμβαλλομένων και όχι για να συμπράξει στη δι- καιοπραξία με τη δική του βούληση, μπορεί να προσβληθεί ως εικονική. Περίπτωση εικονικής πώλησης ακινήτων σε ανώνυμη εταιρία με σκοπό να αποκλειστεί το κληρονομικό δικαίωμα εξώ- γαμου τέκνου, του οποίου η ιδιότητα είχε αναγνωριστεί δικαστικώς και τη γνώριζαν τόσο ο θα- νών όσο και τα νόμιμα τέκνα του - μέτοχοι της άνω εταιρίας, που προέβησαν στην εικονική μετα- βίβαση μετά την δικαστική απόφαση. Η ένσταση παθητικής νομιμοποίησης συνιστά άρνηση της αγωγής και συνεπώς δεν αποτελεί «πράγμα» κατά την έννοια του άρ. 559 αρ. 8 ΚΠολΔ. Στοιχεία για το ορισμένο της σχετικής αγωγής ανατροπής των αποτελεσμάτων της εικονικής πωλήσεως. Περιστατικά. (Απόρριψη της υπ' αριθμ. 6038/2004 ΕφΑθηνών).....	526
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2035/2009 (Τμ. Γ'). Υιοθεσία. Ρύθμιση του ν. 2447/1996. Διατάξεις διαχρονι-	

- κού δικαίου. Ρυθμίσεις κληρονομικών σχέσεων μεταξύ του υιοθετούντος και του θετού τέκνου. Εννοιολογικός προσδιορισμός των σχέσεων που απορρέουν από την υιοθεσία. Κρίση ότι οι κληρονομικές σχέσεις μεταξύ θετού και υιοθετούντος δεν εντάσσονται στο πλαίσιο των άμεσων σχέσεων που απορρέουν από την υιοθεσία. Αυτές διέπονται από το διαχρονικό δίκαιο του ΑΚ. Εξ αδιαθέτου τάξη του θετού γονέα. (Επικυρώνει την 530/2008 ΕφΠειρ)..... 539
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2041/2009 (Τμ. Γ'). Αποκοπή επικοινωνίας ακινήτου, λόγω εκποίησης μέρους του. Αυτός που αποστερήθηκε τη δίοδο λόγω της εκποίησης δεν έχει την ΑΚ 1012 αξίωση κατ' άλλων γειτόνων, αλλά μόνο κατά του κυρίου του ακινήτου, μέσω του οποίου γινόταν μέχρι τώρα η επικοινωνία με το δημόσιο δρόμο. Στη ρύθμιση αυτή υπάγονται μεν οι καθολικοί διάδοχοι των συμβληθέντων, όχι όμως και οι μετά την εκποίηση ειδικοί διάδοχοι τούτων, οι οποίοι ως τρίτοι, δικαιούνται να αξιώσουν την παροχή διόδου μόνο κατά την ΑΚ 1012 543
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2113/2009 (Τμ. Γ'). Έλληνες μουσουλμάνοι ως προς το θρήσκευμα. Οι οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου σχέσεις τους διέπονται από τον μουσουλμανικό νόμο. Δικαιοδοσία του μουφτή για την εκδίκαση των διαφορών αυτών. Κατάχρηση δικαιώματος. Συμπεριφορές που συνιστούν κατάχρηση δικαιώματος. Δικονομία πολιτική. Αναιρετικοί λόγοι. Προϋποθέσεις παραδεκτού των λόγων περί ευθείας και εκ πλαγίου παραβιάσεως των κανόνων ουσιαστικού δικαίου. Έννοια «πραγμάτων» κατ' αρ. 559 περ. 8 ΚΠολΔ. Ο αναιρεσείων δεν μπορεί να επικαλεστεί παραδεκτώς ότι το δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του παραδεκτούς ισχυρισμούς του αντιδίκου του, εκτός και αν αυτοί στηρίζουν δικαστική ομολογία. Παραβίαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας. Προϋποθέσεις παραδεκτού του λόγου αυτού. Παραμόρφωση περιεχομένου εγγράφου. Προϋποθέσεις παραδεκτού. (Επικυρώνει την υπ' αριθμ. 709/2006 ΕφΘράκης)..... 546
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2155/2009. Δικονομία πολιτική. Αναίρεση. Προϋποθέσεις παραδεκτού της συζητήσεως αυτής. Σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας. Ο ιδιοκτήτης εκάστης οριζόντιας ιδιοκτησίας είναι συγκύριος στα κοινόχρηστα και κοινόκτητα μέρη της πολυκατοικίας. Προσδιορισμός αυτών. Ποσοστό συμμετοχής της συγκυριότητας εκάστου ιδιοκτήτη. Χώροι σταθμεύσεως αυτοκινήτων στον ισόγειο χώρο πολυκατοικίας με το σύστημα pilotis. Οι χώροι αυτοί είναι κοινόχρηστοι. Οι σχετικές συμβάσεις που μεταβιβάζουν τους χώρους αυτούς ως διηρημένες ιδιοκτησίες είναι άκυρες, ως αντίθετες σε διατάξεις αναγκαστικού δικαίου (ν. 1221/1981). Η ακυρότητα είναι απόλυτη και προτείνεται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Επ' αυτών των τμημάτων μόνον δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης μπορεί να παραχωρηθεί. Προϋποθέσεις. Οι χώροι αυτοί δεν πρέπει να καλύπτονται από άλλους βοηθητικούς χώρους π.χ. αποθήκες. (Επικυρώνει την υπ' αριθμ. 571/2008 ΕφΠειρ)..... 556
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2174/2009 (Τμ. Δ'). Σύσταση οριζοντίου ιδιοκτησίας. Αποκτάται διηρημένη κυριότητα επί ορόφου ή διαμερίσματος και συγκυριότητα επί των κοινοχρήστων χώρων. Προσδιορισμός των χώρων αυτών. Θέσεις σταθμεύσεως των αυτοκινήτων που βρίσκονται στο ισόγειο (με το σύστημα pilotis). Αυτές συνιστούν κοινόχρηστο χώρο. Η σύμβαση μεταβίβασης των χώρων αυτών είτε στους ιδιοκτήτες ως αυτοτελείς ιδιοκτησίες είτε σε τρίτους είναι άκυρη. Η ακυρότητα αυτή είναι απόλυτη. Προσδιορισμός του εννόμου συμφέροντος για να αιτηθεί η ακυρότητα αυτή. Η παραχώρηση χρήσης των χώρων αυτών στους ιδιοκτήτες είναι έγκυρη. Φύση της παραχώρησης αυτής. Αντίθετα η παραχώρηση χρήσης σε τρίτους είναι άκυρη. Οι χώροι αυτοί έχουν παρακολουθηματικό χαρακτήρα της οριζόντιας ιδιοκτησίας. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί παραβίασε τους δικαιούχους που έχουν σχετικό έννομο συμφέρον για την ακυρότητα της μεταβίβασης. (Αναιρεί την 3203/2007 ΕφΑθ) 560
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2233/2009 (Τμ. Γ'). Δικονομία πολιτική. Δικαστική πληρεξουσιότητα. Υποχρέωση των διαδίκων να παρίστανται ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων με πληρεξούσιο δικηγόρο. Τρόποι παροχής της πληρεξουσιότητας. Συνέπειες άκυρης πληρεξουσιότητας. Αναίρεση. Προϋποθέσεις παραδεκτού της συζητήσεως αυτής. Αυτεπάγγελτος έλεγχος από τον ΑΠ. Αναγκαστικός πλειστηριασμός ακινήτου με κυριότητα του καθ' ού. Συνιστά παράγωγο τρόπο κτήσης κυριότητας του υπερθεματιστή. Προϋποθέσεις για να μεταβιβαστεί η κυριότητα στον υπερθεματιστή. Συνέπειες της ακυρώσεως του πλειστηριασμού με τελεσίδικη απόφαση ως προς το δικαίωμα του υπερθεματιστή. Περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης. Συνέπειες αυτής. Ιδίως οι ουσια-

στικές. Κρίση, ότι αν ακυρωθεί ο πλειστηριασμός συμπαράσχει και την κατακυρωτική έκθεση ως νόμιμο τίτλο, χωρίς ν' απαιτείται νέα ανακοπή κατ' αυτής. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση που έκρινε τα αντίθετα. (Αναιρεί την 6499/2007 ΕφΑθ). (Παρατηρήσεις Σ. Ανδρίτσου, ΕΦΑΔ 2010/592).....	563
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2235/2009 (Τμ. Α2). Αναγκαστική εκτέλεση. Πίνακας κατάταξης. Θέση κατάταξης του προσημειούχου δανειστή. Κατατάσσεται τυχαίως. Δεν παρέχεται η δυνατότητα στον υπάλληλο πλειστηριασμού να τάξει προθεσμία για την τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη. Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης. Το δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή αυτή δεν μπορεί να δεχθεί την τροπή της προσημείωσης. (Βλ. παρατηρήσεις Στ. Καραμέρου, ΕΠολΔ 2010/210).....	566
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 2306/2009 (Τμ. Γ'). Εικονική σύμβαση πώλησης. Ορισμένο του σχετικού ισχυρισμού. Σε περίπτωση εικονικότητας σύμβασης πώλησης ακινήτου, που αφορά το πρόσωπο του αγοραστή, για να ισχύει η σύμβαση για τον πραγματικό αγοραστή απαιτείται γνώση και συμφωνία όλων, ήτοι πωλητή, φαινομενικού και πραγματικού αγοραστή, ότι η σύμβαση καταρτίζεται με τον πραγματικό αγοραστή. Για το ορισμένο και παραδεκτό του ισχυρισμού περί εικονικότητας της σχετικής σύμβασης ως προς το πρόσωπο του αγοραστή πρέπει να μνημονεύεται, ότι υπήρξε σχετική συμφωνία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών (Άρθρ. 138, 139 ΑΚ). Ερμηνεία διαθήκης. Εάν ο διαθέτης διέθεσε με τη διαθήκη του ορισμένο μέρος της περιουσίας του, ως προς το υπόλοιπο χωρεί η εξ αδιαθέτου διαδοχή, εκτός αν οι τετιμημένοι, κατά τη βούληση του διαθέτη, εγκαταστάθηκαν ως αποκλειστικοί κληρονόμοι, οπότε γίνεται ανάλογη αύξηση των μερίδων τους, ώστε οι εγκατάστατοι να λάβουν ολόκληρη την κληρονομία. Πότε συμβαίνει αυτό, δηλαδή ότι η εγκατάσταση έγινε κατά τρόπο ώστε να αποκλείεται η εξ αδιαθέτου διαδοχή, είναι ζήτημα ερμηνείας της διαθήκης (Άρθρ. 173, 1801, 1802, 1807, 1853 ΑΚ)	568
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ.....	569
ΛΥΣΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ	569

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Κωδικός 6064

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ

Πρόεδρος Συντονιστικής Επιτροπής
Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδος
Αφροδίτης 1, Βάρκιζα Αττικής 166 72
Τηλ. 210 8970054, 210 8971939

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

**ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΦΕΤΕΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ**

Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 450, 210 33 07 460
Fax: 210 38 48 335, 210 38 12 249
E-mail: notaries@notariat.gr

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΜΠΙΡΗΣ

Νομικός Σύμβουλος του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείων Αθηνών-Πειραιώς-Αιγαίου και Δωδεκανήσου
Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 470, 210 33 07 480

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ:

Κ. ΠΛΕΤΣΑΣ – Ζ. ΚΑΡΔΑΡΗ Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, Αθήνα 114 73
Τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148
Fax: 210 38 20 148
e-mail: info@typografio.gr

Μετά την κατάργηση του Ειδικού Λογαριασμού του άρθρου 30 του Ν. 4507/1966, η δαπάνη εκτύπωσης της Συμβολαιογραφικής Επιθεώρησης βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, στον φορέα 17-130 (υποθηκοφυλακεία) και τον ΚΑΕ 08000843.

